

Maria Valtorta

ŽIVOT PANNY MARIE

ÚVOD

Kdo tě nebude milovat, až tě pozná?

Sv. Jan (Valt. 10)

Italská vizionářka MARIA VALTORTA (1897-1961) patří k nejvýznamnějším omilostněným duším všech dob. Posledních 28 let svého života byla trvale upoutána na lůžko. V letech 1943-1947 na něm napsala desetisvazkové dílo o životě Ježíše Krista, který jí dal vidět nejdůležitější události ze svého života i života své Nejsvětější Matky. Valtorta je vylíčila velmi barvitým a poutavým slohem, prozrazujícím, že je nejen významnou duší - obětí za nápravu světa, ale i velkou spisovatelkou. Z tohoto díla jsme vybrali autentické scény ze života Panny Marie a seřadili je do chronologického pásma výjevů počínaje jejím Neposkvrněným Početím a konče jejím Nanebevzetím. Čtenář tak dostává do rukou knihu výjimečné krásy a úchvatných svědectví nejen o samotných událostech, ale i o niterném životě Panny Marie a o jejím spoluvykupitelském poslání.

„Mariologie, která je obsažena v publikovaných i dosud rukopisných spisech Marie Valtorty, byla pro mne opravdovým objevem. Žádné jiné mariánské dílo, ani souhrn těch, která jsem přečetl a prostudoval, mi nebylo schopno dát o Marii, mistrovském Božím díle, názor tak jasný, živý, úplný, zářivý a fascinující, a současně tak prostý a vznešený.“

P. Gabriel M. Roschini O.S.M., profesor na papežské lateránské universitě v Římě, proslulý mariolog v publikaci „Panna Maria v díle M. Valtorty“.

„V případě Marie Valtorty jde snad vůbec o nejzávažnější a v každém případě o nejobsáhlejší zjevení ze všech známých soukromých zjevení.“

P. Jean Aulagnier v knize „Maria Valtorta, kdo jsi?“

*Sv. páter Pio mrs. Elise Lucciovej z Forlí na jej otázku ohladne tohto diela povedal:
„Nielenže vám ho odporúčam, ale vám ho prikazujem čítať!“*

Kladne sa ku tomuto dielu vyjadrujú aj mnohí biskupi a kardináli (Bea, Alfonso Carcini a iní) ako aj sám pápež Benedikt XVI.

Co víme o životě Panny Marie? Vedle skromných údajů přinášných evangelisty, o které se sice můžeme bezpečně opřít, ale které nám poskytují jen ty nejzákladnější informace, je to množství legendárních příběhů, údajně dochovávaných křesťanskou tradicí od nejstarších dob, které nás však zavádějí na nejistou půdu dohadů. A pak existuje několik málo děl sepsaných údajně pod vlivem Boží inspirace, kde je život Panny Marie vylíčen do velkých a zdánlivě přesvědčivých podrobností. Světově známá a u nás přeložená jsou dvě díla - *Mystické Město Boží* od Marie Agredy, španělské řádové sestry, a několik děl připisovaných německé stigmatizované duši Anne Kateřině Emmerichové.

Pozornému čtenáři však neujde, že tato díla, mimo jiné trpící mnoha nesrovnalostmi všeho druhu (podrobněji viz Doslov), ve skutečnosti pouze čerpají z oněch legendárních příběhů ústní tradice a vytvářejí z nich sice poutavý, ale nevěrohodný obraz, který má k Boží inspiraci daleko.

Nadto tato díla, a to zejména dílo Marie Agredy, přímo hýří nadpřirozenými zásahy do života Panny Marie, která jako by ani nežila pozemským životem; od dětství ji Bůh zasvětil nejen do jejího poslání, ale i do všech tajemství nebes i země a pro tento pozemský život jí dal k dispozici množství andělů, kteří jí pomáhají i v těch nejprostších věcech, jako je obstarávání nových šatů. Tak se nám pozemský život Panny Marie začne jevit ve falešně nadpřirozeném osvětlení, jako by zde ani nežila a nesnášela útrapy a bolesti každodenního života. Taková díla se pak ovšem čtou spíše jako pohádkové příběhy než skutečnost.

V našem moderním, ateistickém světě převládá pól zcela opačný: v protikladu k těmto pohádkově mýtickým vyprávěním je to onen přizemně realistický pohled protestantů a racionalistických teologů, kteří ve Svaté Panně vidí jen „prostou dívku z Nazareta“, ženu z lidu, ženu jako všechny ostatní ženy, ženu, která nevěděla o svém poslání, protože jí to nikdy nikdo žádnou nadpřirozenou cestou nesdělil, ženu, která svými vlastními úvahami, pochybnostmi a zkušenostmi se snažila porozumět své životní situaci. Podle tohoto hlediska se tedy všechno v životě Panny Marie odehrávalo docela přirozeně a bez zázraků, a tedy jako v životě kterékoliv jiné pozemské ženy.

Dopouštějí-li se tedy jedni interpreti zásadní chyby v tom, že svým nadneseným pohledem opomíjejí přirozený pozemský život Panny Marie, a tak ho vlastně odtrhují od života, druzí svým přizemně realistickým viděním naopak odtrhují její život od nadpřirozena.

Jasno do těchto věcí konečně vnáší mohutná desetisvazková *Poéma o Bohu Člověku*, jedinečné dílo Marie Valtorty (1897-1961), které dal Ježíš vidět důležité události ze svého života i života své Nejsvětější Matky a nadiktoval jí i svoje vlastní vysvětlující komentáře. Toto dílo je naprosto v souladu s věcnými reáliemi doby, kalendářem i místopisem a samozřejmě i s Evangelii, jejichž stručná a zkratkovitá líčení zasazuje do širšího rámce skutečně žitých událostí v konkrétním prostředí. Čtenáři tak plasticky a barvitě vyvstanou před očima úchvatné příběhy z Ježíšova a Mariina pozemského života v celé jejich vznešené velkoleposti, již neztrácejí ani v dobách největších protiventství.

Valtortino dílo tak nejen odkazuje do světa pohádek ony legendy a spisy o ně se opírající, ale především usvědčuje ze lži onen přizemně realistický pohled moderní racionalistické teologie a exegese. Sám Ježíš v závěrečném komentáři právě toto uvádí za první a hlavní důvod, proč toto dílo dal Marii Valtortě vidět a proč ho musela podle těchto vidění napsat; zde jsou jeho vlastní slova:

„V těchto dobách, kdy modernismus, odsouzený mým náměstkem Piem X., se rozmáhá a dává vznikat doktrínám stále škodlivějším, je třeba, aby svatá církev, představovaná mým náměstkem, měla prostředky k boji proti těm, kteří popírají: nadpřirozený ráz dogmat, Božství Kristovo, Pravdu Kristovu a Krista jako skutečného a dokonalého Boha i Člověka, tak jak je zprostředkováván vírou a Evangelii...“

A Ježíš k tomu hned připojuje druhý velký důvod, kterým je:

„Probudit u kněží i laiků lásku k Evangeliiu a k tomu, co se vztahuje ke Kristu. Především obnovit lásku k mé Matce, v jejichž modlitbách je obsaženo tajemství spásy světa. To Maria dala světu Spasitele. A to opět jejím prostřednictvím obdrží svět spásu.“

Právě v díle Marie Valtorty nám plasticky vyvstává život Panny Marie ve své skutečné monumentální prostotě, ale i hluboké produchovnělosti. Souběžně nás Ježíšovy a Mariiny komentáře seznamují s úžasným teologickým významem všeho, co Maria v tomto pozemském životě prožívala, rozvíjejí před námi úžasnou mariánskou teologii a poučují nás o pravém významu Marie pro lidstvo a jeho spásu.

To ocenil zejména proslulý mariánský teolog Gabriel M. Roschini, O.S.M. (+1977), profesor na papežské lateránské univerzitě, který doznal: „Mariologie, která je obsažena v publikovaných i dosud rukopisných spisech Marie Valtorty, byla pro mne opravdovým objevem.“ Ačkoliv byl už autorem 125 mariologických knih, za stěžejní dílo svého života považoval teprve mariánský dogmatický spis, který na sklonku života napsal podle Marie Valtorty.

Povšimněme si aspoň některých, zpravidla opomíjených nebo nepříliš známých skutečností:

Nejprve k onomu oblíbenému rčení racionalistických teologů označujících Svatou Panu titulem „prostá dívka z Nazareta“: nic není vzdálenějšího skutečnosti než tento výrok. S Marií Valtortou bude čtenář přítomen výjevům, kdy se v jeruzalémském Chrámu o Marii výslovně hovoří, a to těmi nejpovolanějšími ústy, jako o princezně z královského Davidova rodu, která mimo jiné zdědila i královské svatební šperky a kterou se svatým Josefem seznal sám velekněz!

Pak je zde druhá závažná skutečnost: Zpravidla si neuvědomujeme, že Maria od svého nejtělejšího věku poznala, co je to oběť a bolest, se kterými byla důvěrně sžita po celý život. Už od Zvěstování žila svou Golgotu. Ježíš nás ve svých komentářích upozorňuje i na další přehlíženou skutečnost: Jeho Matka jako **Spoluvykupitelka** s ním vytrpěla vše, co vytrpěl on sám počínaje agónií Getsemanské zahrady a konče smrtí na Golgotě. Ale Ježíš nás výslovně upozorňuje, že zatímco jeho vykupitelská muka smrti skončila, Maria trpěla dál až do Vzkříšení, protože musela vykupovat Ženu.

A konečně jsou zde mezi jiným rozváděny i ony závratné teologické pravdy vyplývající z Mariina vztahu k Nejsvětější Trojici: **Maria jako nejdokonalejší - mistrovské Boží dílo**, přítomná v Boží Myšlence ode vždy jako jeho nejmilejší a nejradostnější potěšení.

Maria jako Vzor pro stvoření světa a člověka. Svět, který měl být stvořen pro člověka, byl vlastně stvořen pro Marii, neboť jedině ona byla bez viny.

Právě Maria je důvodem, proč lidstvo nebylo po prvotním hříchu Bohem zničeno. Jí tedy vděčíme za svůj život, za existenci lidstva.

A pak je zde Mariin význam jako Matky církve a lidstva, které jí bylo na Kalvárii svěřeno...

A konečně Maria jako Tajemství, jež je postupně ozřejmováno, odhalováno, zviditelňováno, abychom teprve dnes, na Konci časů, konečně spatřili Marii v plné kráse její dvojí, a přesto téže dějinné úlohy: jako naši důvěrnou, milou a starostlivou Maminku, všele nás milující a po nás toužící, ale současně i jako majestátní Královnu Nebes i Země, univerzální Královnu celého Vesmíru.

1. NAROZENÍ PANNY MARIE

Bůh mě vlastnil od počátku svých děl.

Příslaví 8, 22

Jáchym s Annou činí slib

Vidím vnitřek nějakého domu. U stolu sedí žena pokročilého věku. Jak ji tak vidím s jejími vlasy, kdysi černými, nyní šedivějícími, s jejím obličejem bez vrásek, ale už plným oné vážnosti, která přichází s věkem, řekla bych, že může mít padesát až pětapadesát, více ne.

Vidím ji, jak tká. Místnost je osvětlena světlem pronikajícím dovnitř dveřmi, otevřenými do zelinářské zahrady, řekla bych, malého hospodářství, protože zahrada pokračuje dál v mírných terénních vlnách a končí zeleným svahem. Ona žena s výrazně hebrejskými rysy je krásná. Oči jsou černé a hluboké, nevím, proč mi připomínají oči Křtitelovy. Ale tento ušlechtilý pohled jakoby nějaké královny je plný něhy. Připadá mi to, jako by přes jiskrný orlí zrak byl přehozen blankytný závoj. Ten něžný pohled je zastřen smutkem, jako by žena myslela na věci, které jsou nenávratně pryč. Barva obličeje je mírně snědá. Ústa trochu větší, pěkně vykreslená mají přísný výraz, ale bez tvrdosti. Nos je dlouhý a jemný a u kořene zlehka zahnutý; orlí nos, který je v souladu s očima. Žena je silná, ale ne tlustá. Má hezkou, vysokou postavu, pokud se dá uhadnout, když sedí.

Myslím, že tká nějaký závěs nebo koberec. Člunky různých barev rychle procházejí tmavohnědou osnovou.

Žena má na sobě velmi prostý tmavý šat. Jeho červenofialová barva jako by odpovídala fialovému tónu jistých myšlenek.

Když slyší, že někdo klepe na dveře, povstane. Ve skutečnosti je dost vysoká. Otvírá. Nějaká žena se jí ptá: „Anno, nechceš mi dát svou amforu? Naplním ti ji.“

Žena s sebou přivádí malého pětiletého kloučka. Ten se ihned chytá šatů ženy, která právě byla oslovena jako Anna. Anna ho hladí, zatímco jde do jiné místnosti, odkud přináší hezkou měděnou amforu. Podává ji návštěvnici a říká jí: „Ty jsi stále tak dobrá ke staré Anně. **Nechť ti Bůh odplatí na tomto maličkém a na dětech, které máš a které budeš mít, šťastná!**“ Anna povzdechne.

Žena na ni pohlédne a neví, co by na ten povzdech řekla. Aby utišila bolest, kterou tuší, řekne: „Nechám ti Alfea, jestli tě to neobtěžuje; budu aspoň dřív hotova a naplním ti hodně konví a nádob.“

Alfeus je velmi spokojen, že může zůstat, a vzápětí se vysvětlí, proč. Hned jak jeho matka odejde, Anna mu položí paži kolem krku a vede ho na zahradu. Pozvedá ho k pergole s hrozny nažloutlými jako topas a říká mu: „Jez, jez, jsou dobré,“ a pokrývá polibky jeho tvářičky celé pomazané hroznovou šťávou, kterou dítě dychtivě saje. A pak se Anna usměje a hned připadá mladší pro ty dvě řady perel, které zdobí její ústa, i pro radost, kterou se rozzářila její tvář, smazávající léta, když se jí dítě táže: „A co mi dáš teď?“ a hledí na ni svýma široce rozevřenými šedivě blankytnými očima.

Anna se vesele usmívá a sklánějí se k němu, říká: „Co mi dáš, když ti dám... když ti dám... hádej co?“

Dítě plné smíchu tleská rukama: „Pusinky, pusinky ti dám, krásná Anno, dobrá Anno, maminko Anno!“

Jak Anna uslyší, že jí říká „maminko Anno“, samou něhou a radostí zvolá: „Můj drahoušku, drahoušku, drahoušku.“ A při každém „drahoušku“ vtiskne na jeho růžové tvářičky polibek.

A pak jdou k polici a s jednoho talíře berou medové koláče. „Upekla jsem je pro tebe, miláčku ubohé Anny, pro tebe, který mě máš tak rád. Jen mi řekni, jak mě máš rád?“

A dítě přemýšlí nad věcí, která na ně učinila největší dojem, a odpoví: „Jako Pánův Chrám.“ Anna znovu líbá jeho oči zářící životem, jeho růžové rty a dítě se k ní tulí jako koťátko. Jeho matka přichází s plným džbánem a opět odchází. Usmívá se, ale nic neříká. Ponechává je jejich zábavě.

Ze zahrady přichází starší muž. Je o něco menší než Anna, hlavu má pokrytu bohatými, zcela bílými vlasy. Jeho radostné tváře jsou rámovány hranatým vousem, oči má azurové jako tyrkys a řasy světlouštanové, téměř plavé. Jeho oděv je tmavohnědý.

Anna ho nevidí, neboť je ke vchodu obrácena zády. Jáchym ji bere kolem ramenou a říká: „A pro mne nic?“ Anna se obrátí a řekne: „Ó, Jáchyme, ty jsi už skončil svou práci?“ Zároveň malý Alfeus se mu přitiskne ke kolenům a řekne: „Tobě také, tobě také,“ a když se stařec sehne a líbe ho, dítě ho obejmě kolem krku, ručkami mu hladí vous a opětuje jeho polibky.

Jáchym má také svůj dárek. Bere ze své levé ruky, skryté za zády, jablko, lesknoucí se jako ovoce z keramiky, a říká dítěti, které dychtivě natahuje ruce: „Počkej, nakrájím ti ho. Nemůžeš ho takhle jíst. Je větší než ty,“ a svým zahradnickým nožem, který má za pasem, krájí jablko na plátky a kousičky. Jako by krmil ptáčka v hnízdě, tak pozorně vkládá kousky do otevřené pusinky, která je žádostivě polyká.

„Ale pohleď na ty oči, Jáchyme! Neřekl by jeden, že to jsou dva kousičky Galilejského moře, když večerní soumrak rozestře po obloze závoj mraků?“ Anna hovoří s rukou položenou na manželově rameni a zlehka se o něho opře: gesto, které prozrazuje **hlubokou lásku manželky** mnoholetým manželstvím nedotčenou.

I Jáchym na ni hledí s láskou a projevuje svůj souhlas slovy: „Moc krásné! A tyto kudrnaté vlásčky? Nemají barvu

zralé pšenice? Pohled' na tuto směs zlata a mědi."

„Och, kdybychom byli měli dítě, přála bych si ho zrovna takové, s takovými očima a vlasy..." Anna se sklání, poklekne a s povzdechem líbe tyto šedivě blankytné oči.

Jáchym také povzdechne, ale chce ji utěšit. Položí ruku na Anniny kadeřavé prošedivělé vlasy a říká jí: „**Je třeba stále ještě doufat. Bůh může všechno. Dokud žijeme, může přijít zázrak, obzvlášť když Boha milujeme a milujeme se vzájemně.**” Jáchym silně zdůrazní tato poslední slova.

Ale Anna mlčí, pokořená, a skloní hlavu, aby skryla dvě slzy, které stékají a které vidí jen malý Alfeus. Je bolestně překvapen, že vidí svou velkou přítelkyni plakat, tak jako pláče někdy on sám. Zvedne ruku a otře slzy.

„Neplač Anno! Jsme přesto šťastni. Aspoň já ano, protože mám tebe!”

„A já jsem skrze tebe také šťastna. Ale dítě jsem ti nedala... Myslím, že jsem se Pánu znelíbila, když učinil můj klín neplodným.”

„Ó, má ženo! Čím by ses mu znelíbila, ty, tak svatá? Pojdme ještě jednou do Chrámu. Kvůli tomuto. Nejen kvůli svátku Stánků. Budeme se moc modlit... Třeba se přihodí stejná věc, jako se stala Sáře... Anně Elkanové.¹ Obě čekaly tak dlouho, že už se cítily pro svou neplodnost zavržené. Ale Bůh v nebi pro ně zatím připravoval svatého syna. Usměj se, moje ženo. Tvůj zármutek je pro mne bolestnější než to, že nemáme potomstvo... Vezmeme Alfea se sebou, aby se také modlil, je nevinný... a Bůh přijme jeho i naši modlitbu a vyslyší nás.”

„Ano, **učiňme Pánu slib; naše dítě bude patřit Jemu.** Pokud nám ho dá... Ó, slyšet, jak na mě volá »maminko«!” A Alfeus, udivený a nevinný divák: „Já ti tak přečte říkám.”

„Ano, má radosti, můj drahoušku... ale ty máš svou maminku, ale já, já nemám dítě...”

Vidění přestává.

Annina modlitba je vyslyšena

Na horách za jeruzalémskými hradbami uprostřed olivových sadů je mnoho lidí. Řekla bych - veliké tržiště. Ale nejsou tam žádné stánky ani krámy, žádné hlasy vyvolavačů a prodavačů. Žádné hry. Je tam mnoho stanů z hrubé vlněné tkaniny, jistě nepromokavé, natažené na tyčích, zaražených do země a přichycené ke kolíkům ze zelených větví, které tak tvoří svěží dekoraci. Jiné jsou postaveny z větví zabodaných do země do tvaru malých zelených chodbiček. Uvnitř jsou lidé všech věků a stavů a hovoří potichu a se soustředěním, které je rušeno jen křikem dětí. Padá soumrak a tu a tam už olejové lampičky vrhají zář na toto podivné tábořiště. Kolem těchto světél večerejí rodiny, usazeny rovnou na zemi, maminky se svými nejmenšími na klíně...

Z tábořiště přichází Anna a v rukou drží velký chléb, plochý jako naše placka, sloužící jí za podnos, na kterém je narovnána řada věcí. Za sukně se jí drží Alfeus a je slyšet jeho dětský hlásek. Na prahu jedné chatrče stojí Jáchym a hovoří s nějakým mužem kolem třicítky, na kterého už z dálky Alfeus volá: „Tatínku!”

Anna prochází mezi řadami chatrčí jako královna. Vzezření královny, ale přesto skromné. Není pyšná vůči nikomu. Pozvedá děťátko jedné chudobné, opravdu chudobné ženy, které při nemotorné chůzi zakoplo a padlo rovnou Anně k nohám. Celou tvářičku má zamazanou od hlíny a pláče. Anna ho očistí a utěší a vrátí matce, která příběhla. Říká: „To nic není, jsem ráda, že si neublížil. Je to hezké dítě! Jak je staré?”

„Tři roky. Je předposlední, už brzo budu mít další. Mám šest chlapců. Teď bych si přála děvče... Pro mámu je děvče velkou pomocí...”

„Všemohoucí tě velice utěšil,” povzdechne Anna.

A ta druhá: „Ano, jsem chudobná, ale naší radostí jsou naše děti, a ti největší nám už pomáhají při práci. A ty, paní (všechno nasvědčuje tomu, že Anna je z vyšší společenské vrstvy a že si toho žena dobře povšimla), kolik máš dětí?”

„Žádné.”

„Žádné? Tenhle není tvůj?”

„Ne; patří jedné hodné sousedce. Je mou útěchou.”

„Tví jsou mrtví? Nebo...”

„Nikdy jsem neměla dítě.”

„Ó!” Chudobná žena na ni hledí se soucitem. Anna ji s povzdechem pozdraví a jde do své chatrče.

„Nechala jsem tě čekat, Jáchyme. Povídala jsem si s jednou chudou ženou, matkou šesti chlapců, představ si! A přesto bude mít další dítě.”

Jáchym povzdechne.

Alfeův tatínek volá svého maličkého, který mu odpoví: „Zůstanu s Annou, budují pomáhat.” Všichni se dají do smíchu.

„Nechej ho, nepřekáží. Ještě není vázán Zákonem. Tady nebo tam, sní toho jen jako malý ptáček,” říká Anna a posadí se s dítětem na svém klíně. Dává mu placku a, myslím, pečenou rybu. Vidím, že s ní něco dělá, než mu ji dává, snad odstraňuje kosti. Nejprve však posloužila svému manželovi. Sama si bere až naposled.

Noc se hemží dalšími a dalšími hvězdami a v tábořišti se objevuje stále více světél. Pak se poznenáhlu mnoho světél zhasíná... Postupně ustává i hluk. Už není slyšet křik. Jen nějaký kojeneček se ještě svým hláskem malého jeňáčka domáhá matčina mléka. Noc dýchá na věci i lidi a uspává starosti i vzpomínky, naděje i zlobu.....

Anna chová v náruči usínajícího Alfea a říká svému manželovi: „Tuto noc jsem měla sen, že příště přijdu do Svatého města na dva svátky, místo najeden. A tím druhým bude obětování mého dítěte v Chrámě...”

Ó, Jáchyme...."

„Doufej, doufej, Anno! Nic dalšího ses nedozvěděla? Pán ti potají nepromluvil v srdci?"

„Ne, nic, jen tento sen."

„Zítřek je posledním dnem proseb. Už byly učiněny všechny oběti, ale zítra je ještě slavnostně obnovíme.

Dobudeme Boha věrností své lásky. Myslím, že se ti přihodí stejná věc jako Anně Elkanové."

„Bude-li Bůh chtít... a uslyším-li hlas, který by mi řekl »Jdi v pokoji. Bůh Izraele ti udělil milost, o kterou jsi ho žádala!«"

„Obdržíme-li tuto milost, řekne ti to tvé dítě, až se poprvé pohne v tvém klíně: bude to hlas nevinnosti, a tedy hlas Boží."

Teď už se v nočním táboře všichni utišili. Anna odvádí Alfea do sousední chatrče a pokládá ho na lůžko ze sena, kde už spí jeho malí bratříčci. Pak ulehne vedle Jáchyma a zhasne i jejich lampička: Byla jednou z posledních hvězd země. Teď už zbývají jen hvězdy na obloze, krásnější než kdykoliv jindy, aby bděly nad spáči.

Anna oznamuje své mateřství

Opět vidím Jáchymův a Annin dům. Uvnitř vše beze změny, mimo množství rozkvetlých větviček tu a tam rozestavených ve vázách; jistě zbyly při prořezávání stromů na zahradě. Je to spousta květů v barvách od sněhově bílé až po koralovou červeně.

Tentokrát má Anna jinou práci. Na stavu, který je menší než předchozí, tká krásné plátno a zpívá a nohou si udává rytmus. Zpívá a usmívá se... Na koho? Pro sebe, nějakému vnitřnímu vidění. Zpěv je táhlý, ale přesto radostný. Zachytila jsem ho zvlášť, aby byl úplný, neboť Anna ho několikrát blaženě opakuje. Zpívá stále hlasitěji a jistěji, jako by rytmus písně nalezla ve svém srdci:

Sláva všemohoucímu Pánu, který miluje Davidovy potomky!

Jeho neskonalá milost mi byla seslána s Nebes,

ze starého stromu vypučela nová větev a já jsem blažená.

Naděje zasela své semeno o svátcích světél;

provoněný vzduch měsíce nisanu vidí, jak klíčí.

Na jaře je moje tělo jako mandloň v květu.

V podvečer svého života cítí, že ponese své ovoce.

Na této větvi je růže, je z nejsladších plodů.

Hvězda, která se třpytí, mladý nevinný život.

Je to radost domu, manžela i manželky.

Chvála Bohu, Pánu, který se nade mnou smíloval.

Jeho světlo mi to oznámilo: přijde k tobě hvězda.

Sláva, sláva! To tobě bude patřit plod tohoto stromu,

první a poslední plod, svatý a čistý jako dar Páně.

To tobě bude patřit a skrze něho nastane radost a pokoj na zemi.

Leť, člunku. Tvé vlákno utká dětské plénky.

Dítě se brzo narodí! K Bohu jde jásavě má píseň.

Jáchym vstupuje, když Anna svůj zpěv začíná po čtvrté. „Anno, ty jsi šťastná? Připadáš mi jako ptáče, prozpěvující si na jaře. Co je to za píseň? Nikdy jsem ji od nikoho neslyšel. Odkud pochází?"

„Z mého srdce, Jáchyme." Anna vstává a jde, celá rozzářená, vstříc svému muži. Připadá mladší a krásnější.

„Nevěděl jsem, že jsi básnířkou," říká její manžel a pohlíží na ni s neskrývaným obdivem. Nevěřilo by se, že jsou to dva staří manželé. V jejich pohledech je něha mladých snoubenců. „Když jsem slyšel, jak zpíváš, přišel jsem až ze zadu ze zahrady. To už je něco let, co jsem neslyšel tvůj hlas zamilované hrdličky. Nechceš mi tu píseň zopakovat?"

„Zaspívala bych ti ji, i kdybys o to nežádal. Synové Izraele vždycky svěřovali zpěvu nejhlubší volání svých nadějí, radostí, strastí. Svěřila jsem svému zpěvu úkol, sdělit sobě i tobě velikou radost. Ano, i sobě; je to tak velká věc, že byť jsem o ní zcela ujištěna, stále mi připadá neskutečná."

A opět začíná zpívat, ale když dospěje k pasáži: „Na této větvi je růže, je z nejsladších plodů..." její zvuk kontrastně se rozechvěje a pak ustane. S radostným vzlyknutím pohlédne na Jáchyma, pozvedne ruce a zvolá: „**Jsem matkou, můj milovaný!**" a vrhne se mu do náruče, kterou jí rozevívá a ve které teď sevře svou šťastnou manželku.

Nejcudnější a nejšťastnější objetí, které jsem kdy viděla, co jsem na světě. Cudné a horoucí ve své čistotě. Pak něžná výčitka do šedivých Anniných vlasů: „A ty jsi mi o tom neřekla?"

„Chtěla jsem o tom napřed mít jistotu. Stát se v mém věku matkou... Tomu jsem opravdu nechtěla věřit... A nechtěla jsem ti způsobit trpké zklamání. Od konce prosince pociťuji obnovu svého nitra, rašení nového výhonu. Ale nyní na tom výhonu je plod, je to jisté... Vidíš? Toto plátno je už pro toho, který přijde."

„Není to len, který jsi koupila v říjnu v Jeruzalémě?"

„Je. Pak jsem ho upředla v očekávání a naději... Doufala jsem: Posledního dne, když jsem se v Chrámě modlila co nejbližší Božímu příbytku, jak jen to je ženě dovoleno... už bylo pozdě... vzpomínáš si, jak jsem řekla: »Ještě malou chvilku«, nemohla jsem se odtrhnout od toho místa, aniž bych neobdržela milost. Nuže: v šeru toho posvátného

místa, jehož velikou přitažlivost jsem pocítovala celou svou duší, a kde jsem na Bohu, který je tam přítomen, chtěla vydobýt jeho »Ano«, jsem spatřila vycházet světlo, nádherný paprsek. Jasný a něžný jak měsíční světlo, ale přesto v sobě nesl zář všech perel a drahokamů země. Zdálo se mi, že jedna drahocenná hvězda Opony se odpojila a začala zářit nadpřirozeným světlem... Zdálo se mi, že zpod posvátné Opony ze samotné Slávy ke mně bleskem slétl oheň a přitom jako by nějaký nebeský hlas řekl: »Stane se ti, oč jsi žádala«. Právě proto zpívám, že ke mně přijde jedna hvězda. Kým bude náš syn, když se projevuje jako světlo hvězd v Chrámu... Myslím, že jsi viděl správně, když jsi na mě pohlížel jako na novou Annu Elkanovu. Jaké jméno dáme svému dítěti, které ve svém lůně cítím jako něžné šeptání potůčku, které ve mně hovoří úderem svého srdíčka jako hrdlička, když ji držíme v dlaních?"

„Bude-li to chlapec, dáme mu jméno Samuel. Bude-li to dcera, Hvězda. Slovo, jež ukončilo tvůj zpěv, kterým jsi mi chtěla učinit radost a říci mi, že jsem otcem; tvar, který na sebe vzala, aby se projevila v posvátném přítmi Chrámu."

„Hvězda, naše hvězda. Ano, nevím, ale myslím, myslím si, že to bude dcera. Zdá se mi, že tak jemné laskání může pocházet jen od takové něžné maličké. Ve skutečnosti jako bych ji nenosila, nemám žádné obtíže. To nese ona mne po cestě plné blankytu a květů, jako bych byla malou sestřičkou svatých andělů a země byla už kdesi daleko... Často jsem slyšela, jak ženy říkají, že těhotenství přináší četné obtíže. Ale já nezakouším žádnou bolest. Cítím se silná, mladá a svěžejší, než když jsem ti dala svoje panenství kdysi v době svého mládí. Boží dcera - neboť je více Boží než naše, tento květ vyrašivší na uschlém kmeni - své mamince nezpůsobuje žádné obtíže. Přináší jí jen pokoj a požehnání: ovoce Boha, svého skutečného Otce."

„Tak ji tedy nazveme **Maria**. Hvězda našeho moře, perla, štěstí. Je to jméno první velké ženy Izraele. Ale **ona nikdy neurazí Pána**. Jen jemu bude zpívat poému svého života, neboť je Jemu obětována: **hostie ještě před vlastním narozením**."

„To je naše oběť Jemu, ano. Chlapec nebo děvče, toto dítě bude po tři léta naší radostí a pak ho dáme Pánu, a spolu s ním i nás, hostie, k Boží slávě."

Už nevidím ani neslyším nic.

Narození Panny Marie

Vidím Annu, jak vychází ze zahrady. Je zavěšena do paže jedné své příbuzné, aspoň si to myslím, protože je jí podobná. Je v posledním období těhotenství a vyhlíží znaveně, snad i pro vedro.

Přestože zahrada je stinná, vzduch je rozpálený, dusný. Ten vzduch by se dal krájet jako horké těsto, tak je těžký pod oblohou nemilosrdně azurovou, jen lehce cloněnou prachem rozptýleným v ovzduší. Musí už být dost dlouho sucho, protože země, tam kde nebyla zalévána, je doslova změněna ve velmi jemný bílý špinavě narůžovělý prach, zatímco v místech zalévání je temně hnědočervená - u kořenů rostlin a na záhonech, na kterých roste v řádcích zelenina, nebo kolem růžových keřů, jasmínů a jiných květin, které rostou obzvláště před krásnou pergolou; ta přetíná zahradu, vedoucí až do polí, jejichž úroda je už sklizena, na dvě poloviny. I tráva louky na konci pozemku je nízká a suchá. Jen na samé hranici, tam kde je plot z divokého hlohu, už posetého rubíny drobných plodů, je tráva zelenější a hustější, a tam také hledají pastvu ovce s malým pasáčkem.

Jáchym se stará o zeleninu a olivovníky. Jsou s ním dva muži a pomáhají mu. Přes své stáří pracuje hbitě a s chutí. Teď právě otvírají malé příkopy na hranici jednoho pole, aby dali vodu žíznivým rostlinám. A voda si razí cestu a přetéká přes trávu a suchou zem a vytváří kruhy, které se chvíli třpytí jako nažloutlé krystaly, ale pak z nich jsou už jen temné kruhy mokré země kolem vinné révy a těžce obtížených olivových stromů.

Anna jde zvolna stinnou pergolou, pod níž bzučí zlaté včely, dychtící po šťávě žlutých hroznových zrnků, a směřuje k Jáchymovi, který, jakmile ji zpozoruje, jí spěchá naproti.

„Ty jsi přišla až sem?"

„V domě je horko jako v peci."

„A ty pro to trpíš."

„To je jediné utrpení mých posledních okamžiků těhotenství. Je to utrpení všech: lidí i zvířat. Nezůstávej, Jáchyme, dlouho na slunci."

„Voda, v kterou tolik doufáme již tak dlouho a která už tři dny se zdá tak blízko, dosud nepřišla a pole jsou spálená. Naštěstí máme pro sebe vydatný pramen. Otevřel jsem zavlažovací kanály: pro rostliny, jejichž listy povadly a jsou pokryty prachem, je to slabé ulehčení, ale aspoň neuschnou. Kéž by zapršelo!" Jáchym s obavou zemědělece zkoumá nebe, zatímco Anna se ovívá vějířem, který je snad udělán ze suchého palmového listu propleteného pestrobarevnými nitěmi, aby držel tvar.

Příbuzná říká: „Támhle nad Velkým Hermonem se vynořují mraky. Vítr fouká od severu, osvěží nás a možná přinese vodu."

„Ten se už tak zvedá tři dny, ale při východu měsíce zase ustává." Jáchym ztrácí naději.

„Vraťme se do domu, zde se také těžko dýchá, a k tomu si myslím, že by bylo lépe se vrátit..." říká Anna, která ve tváři silně zbledla.

„Máš bolesti?"

„Ne, rozhostil se ve mně naopak veliký pokoj, jaký jsem pocítila v Chrámu, když mi byla udělena ona milost, a který jsem zakusila i tehdy, když jsem poznala, že se stanu matkou. Je to jako extáze. Sladká tělesná ospalost,

zatímco duch jása a zklidňuje se v pokoji, k němuž se nedá přirovnat nic lidského. Milovala jsem tě, Jáchyme, a když jsem vstoupila do tvého domu a když jsem si řekla: »Jsem ženou spravedlivého muže«, pocítila jsem pokoj, a cítila jsem tak pokaždé, když jsi z předvídavé lásky pečoval o svou Annu. Ale tento pokoj, který pocítuji teď, je něčím jiným. Poslyš: myslím, že je to onen pokoj, který jako líbezný olej zaplavil ducha našeho otce Jákoba po jeho snu o andělech. Anebo ještě lépe - který se podobá radostnému pokoji obou Tobiášů, když se jim zjevil Rafael. Proniká mnou hluboce, a tak jak ho zakouším, stále roste. Je to, jako bych se pozvedala do blankytných nebeských prostorů... a nevím proč, od okamžiku, kdy mám v srdci tuto pokojnou radost, rodí se v něm píseň: píseň Tobiášova. Zdá se mi, že byla napsána pro tuto hodinu... pro tuto radost... pro izraelskou zem... pro hříšný Jeruzalém, kterému je nyní odpuštěno, ale když říkám: »Děkuj Pánu za všechno dobré, které ti udělal, a blahoreč Věčnému, aby v tobě znovu vybudoval svůj Svatostánek,« **myslím, že ten, kdo v Jeruzalémě znovu vybudoje Stánek opravdového Boha, bude tato bytost, která se má narodit...** A ještě si myslím, že ne o Svatém městě, ale o bytosti, která se má narodit, osud prorokoval prostřednictvím písně: »*Zazáříš oslnivým světlem, před tebou se skloní všechny národy země, národy k tobě přijdou a budou ti přinášet dary, v tobě budou uctívat Pána a tvou zem budou ctít jako svatou, protože všichni budou požehnáni a shromáždí se před Pánem. Šťastní ti, kteří tě milují a těší se z tvého pokoje...*« A první, kdo se z něho těší, jsem já, šťastná matka."

Jak Anna říká tato slova, změní v obličejí barvu a rozzáří se jako bytost, která z měsíčního světla přešla k velikému ohni a naopak. Po tvářích jí stékají sladké slzy. Nevšimá si jich, ale šťastně se usmívá a za hovoru směřuje k domu, doprovázena svým manželem a příbuznou, kteří jí dojatě naslouchají.

Spěchají, protože na obloze se rychle shromažďují mraky hnané silným větrem a krajina potemní a zachvívá se, oznamujíc bouři. Když dospějí na zápraží domu, oblohu prořízne namodralý blesk a první zaburácení hromu připomíná válení nějakého obrovského sudu, a do toho zvuku se mísí šelestění prvních kapek dopadajících na spálené listy.

Všichni vstupují a Anna se vzdálí, zatímco Jáchym, k němuž se připojí jeho pomocníci, hovoří na zápraží o vodě, tolik očekávané a která je pro vyschlou zem požehnáním. Ale radost je vystřídána obavou, protože se pozvedá strašlivá bouře, doprovázená blesky a mraky plnými krup.

„Dojde-li k průtrži mračen, hrozny a olivy budou rozdraceny jako mezi mlýnskými kameny. Běda nám!"

Pak se Jáchyma zmocnily další obavy, teď o jeho manželku, pro niž nastala chvíle porodu. Příbuzná mu oznamuje, že Anna vůbec netrpí. Ale Jáchym je neklidný. Příbuzná nebo jiné ženy, a mezi nimi i Alfeova matka, vycházejí z Annina pokoje s mísami pro teplou vodu a plátna, sušící se nad plameny ohně, který vesele a jasně plápolá v krbu velké kuchyně, a pokaždé se Jáchym ptá, co je nového, ale jejich prohlášení ho neuklidňují. Nelíbí se mu ani to, že Anna nenaříká. Říká:

„Jsem muž a nikdy jsem nebyl porodu přítomen, ale vzpomínám si, že jsem slyšel říkat, že nepřítomnost bolesti je špatným znamením."

Přichází večer, uspišený bouří, která je neobyčejně zuřivá. Záplava vody, vítr, blesky, všechno dohromady mimo kroupy, které spadly někde jinde.

Jeden z chlapců si toho zuření povšimne a prohlásí: „Jeden by řekl, že z pekla vyšel Satan se všemi ďábly. Podívejte se na ty černé mraky! Necítíš ve vzduchu pach síry? A co to podivné ječení, ty výkřiky plné úpění a proklínání! Je-li to on, pak tento večer má vztek!"

Druhý chlapec se směje a odpovídá: „Unikla mu velká kořist, anebo ho Michael praštil Božím bleskem a on z toho teď má useknuté rohy a spálené boky i ocas."

Přibíhá jedna žena a volá: „Jáchyme, už přichází na svět! A všechno jde snadno a dobře!" a opět mizí s malou amforou v ruce.

Bouře náhle ustane po jednom blesku tak mocném, že všechny tři muže odhodí proti zdi; na památku po něm zůstane v zemi před domem černá dýmající díra. Mezitím dveřmi Annina pokoje pronikne pláč, podobný nářku hrdličky a zároveň se po celé šíři oblohy rozloží obrovský půlkruh duhy. Vychází, nebo aspoň to tak připadá, z vrcholu Hermonu, který se, líbán slunečními paprsky, podobá alabastru nejněžnější narůžovělé bělosti. Pozvedá se na zcela pročištěném zářijovém nebi a prochází ovzduším zbaveným vši nečistoty; klene se nad galilejskými vrchy a rovinou, která se objevuje na jihu mezi dvěma fíkovníky, a další horou, a spouští se až daleko u obzoru, tam kde dalšímu rozhledu brání řetěz strmých hor.

„Něco takového jsem ještě neviděl."

„Dívejte, dívejte!"

„Zdá se, jako by se ta duha klenula nad celou izraelskou zemí a k tomu, jen se podívejte, támhle vychází **hvězda**, a slunce ještě nezmizelo. Jaká hvězda! **Září jako obrovský diamant!**"

„A támhle je **měsíc!** A je v úplňku a přítom do něho chybějí ještě tři dny! Ale dívejte se na tu nádheru!"

Přicházejí ženy s růžovým buclatým děťátkem v bílém plátně a šťastně se usmívají.

Je to Maria, Maminka! Docela maličká Maria, která by mohla spinkat v náručí dítěte. Maria o nic delší než paže, s hlavičkou jako ze slonoviny lehce zabarvené do růžová a s karmínovými rtíky, které už nepláčou, ale instinktivně naznačují sání, jsou však tak malé, že není jasné, jakým způsobem dokážou uchopit bradavku prsu; s malým nosíkem mezi dvěma oblými tvářičkami; a když se otevřou její očička, setkáme se se dvěma kousky nebe, dvěma nevinnými blankytnými body mezi jemnými, téměř zlatě plavými řasami. I vlásky na kulaté hlavě mají zlatě plavé zabarvení, jaké mívá jistý druh bílého medu.

Co se týče uší, dvě malé škebličky celé růžové a průsvitné, dokonalé. A ručičky... Čím jsou tyto dvě malé věcičky, které se zmlátají ve vzduchu a pak končí v pusince? Jsou teď zavřené jako dvě poupata růže, která pronikla zeleným obalem a teď ukazují bílé hedvábné květy; a otevrou-li se, řeklo by se, že jsou dvěma skvosty ze slonoviny nebo nepatrně narůžovělého alabastru s pěti světle granátovými nehtíky. Jak to tyto ručičky jen dokáží, aby osušily tolik slz? A kde jsou nohy? Pro tuto chvíli jsou zahaleny do plátěných plenek. Ale teď příbuzná usedá a odkrýváje. Ó, nožičky. Jejich chodidla jsou škebličkami barvy korálu a nártý jsou také škebličkami, ale ze sněhu protkaného azurovými žilkami. Prstíky jsou mistrovským dílem liliputánského sochařství a i ony jsou korunovány světle granátovými šupinkami. Ale kde se najdou sandálky, až tyto nožičky panenky budou činit první krůčky, tyto nožičky tak malé, že se ptáme, jak budou moci povstat? A jak tyto nožky vydrží onu tak tvrdou cestu a snesou tolik bolesti pod křížem?

Ale teď se o tom neví, a tak se všichni usmívají, když vidí tyto zmlátající se krásné nožky, miniaturní buclatá stehna, vytvářející s bříškem dolíčky a záhyby, tuto šíjí, vystupující z dokonalého hrudníčku. Pod jeho bělostným hedvábím lze vidět pohyby dýchání a přiložíme-li k němu rty k polibku, jak to právě činí šťastný otec, uslyšíme bít malé srdíčko... **srdíčko, které je nejkrásnější ze všech**, jež země kdy v průběhu staletí nosila: **jediné lidské neposkvrněné srdce**.

A záda? Teď ji právě obracejí a je vidět křivku boků, pak buclatá ramínka a růžovou šíjí. Ale hle: hlavička se zvedá na oblouku páteře a řeklo by se, že je to hlavička ptáčete, kolem sebe si prohlízejícího nový svět, který právě objevuje. Malým zaplakaním protestuje, že ji takto ukazují, ji, tak čistou, cudnou, očím tolika lidí, ji, kterou už nikdo nikdy neuvidí nahou, provždy Pannu, Svatou a Neposkvrněnou. Přikryjte, přikryjte to poupě lilie, které se na zemi nikdy neotevře a které vydá svůj květ ještě krásnější než je samo a přitom zůstane poupětem. Teprve v nebi rozevře lilie Trojjediného Boha všechny své korunní plátky, protože tam nahoře není prach, který by i nechtě mohl zneuctit tuto čistotu. Protože tam nahoře bude přijat před zraky celého Nebe Ten, který teď už za málo let v ní bude přebývat, skryt v srdci bez poskvrny: **Otec, Syn, Snoubenec**.

Teď už je Maria opět v plenkách a v náruči svého pozemského otce, na něhož je podobná. Nyní ovšem ještě ne. Teď je pouhým náčrtem člověka. Chci říci, že se mu bude podobat, až dospěje v ženu. Z matky nemá nic. Od otce má zabarvení pleti a barvu očí i vlasů, které jsou teď šedivé, ale jistě bývaly plavé, jak to naznačuje obočí. Po otci má i rysy obličeje, ovšem dokonalejší a jemnější, protože je to žena, a jaká Žena! Po otci má i úsměv a pohled, gesta i postavu. Myslím-li na Ježíše, jak ho vidím, shledávám, že Anna dala svou postavu a barvu pleti s nádechem tmavšího odstínu slonové kosti svému Vnukovi. Maria nemá Anninu statnou postavu vznosné a pružné palmy, ale otcovu ušlechtilost.

Ženy ještě hovoří o bouři a **zázraku měsíce, hvězdy a obrovské duhy**, zatímco s Jáchymem vstupují do pokoje šťastné matky a odevzdávají jí děťátko.

Anna se usmívá při své myšlence: „Je to Hvězda,“ říká. „Její znamení je na nebi. Maria, duha míru! Maria, má hvězda! Maria, zářivá luna! Maria, naše perla!“

„Ty ji jmenuješ Maria?“

„Ano. Maria, hvězda, perla, světlo, pokoj...“

„Ale její jméno také znamená hořkost... Nebojíš se, že jí přinese neštěstí?“

„Je s ní Bůh. Je Boží ještě předtím, než začala existovat. Bůh ji povede po svých cestách a všechna hořkost se promění v rajský med. Nyní jsi u své maminky... ještě na chvíli, než budeš zcela Boží...“

A vidění končí prvním spánkem Anny jako matky a Marie, jejího dítěte.

Ježíš promlouvá: „*Vstaň a pospěš si, má malá přítelkyně. Vřele si přeji povznést tě se sebou do nebeského blankytu rozjímání o Mariině Panenství. Vyjdeš odtud s duší tak svěží, jako bys právě byla stvořena Otcem, malá Eva, dosud nevědoucí o svém těle. Vyjdeš odtud s duchem plným světla, protože se pohroužíš do mistrovského Božího díla. Vyjdeš odtud s celou svou bytostí překypující láskou, protože porozumíš, jak dovede milovat Bůh. Hovořit o Mariině početí, o Neposkvrněné, znamená hroužit se do blankytu, světla, lásky. Pojď a přečti si o její slávě v knize Předků (Příslaví 8, 22-30):*

Bůh mě vlastnil od počátku svých děl,

od počátku, před stvořením.

Ustanovil mě od pradávna, dokud ještě země nebyla stvořena.

Myslil na mě,

když ještě propasti neexistovaly.

Prameny živé vody ještě nevytékaly

a hory se netyčily svými mohutnými hřebeny

a kopce nebyly vystaveny slunci,

když jsem byla zplozena.

Bůh ještě neučinil zem, řeky a osu světa

a já už jsem byla.

Když připravoval nebesa,

byla jsem přítomna;

když podle nevyvratného zákona

uzavřel propast pod klenbou nebes;
když ve výšinách zajišťoval
stabilitu nebeské klenby
a učinil prameny živé vody;
když moři dal jeho vymezení
a jeho spoustám vody uložil zákony;
když nařídil vodám,
aby nepřestupovaly svoje hranice;
když vymezoval základy země,
byla jsem s ním při pořádání všech věcí.

V radosti bez konce

jsem si hrála uprostřed vesmíru...

*Tato slova jste vztahovali k Moudrosti, ale hovoří se zde o Ní: o Matce plné krásy, svatosti, o Panně, Matce Moudrosti, jíž jsem já osobně, já, který s tebou hovořím. Chtěl jsem, abys první verš této hymny napsala do záhlaví této knihy, která o ní hovoří, aby se poznalo a vědělo, že **Maria je Boží útěchou a radostí**, důvodem ke stálé, dokonalé, intimní radosti tohoto Trojjediného Boha, který vám vládne a miluje vás a kterému člověk dal tolik podnětů ke smutku. **Je důvodem, pro který obnovuje lidský rod**, i když po první zkoušce si zasloužil zničení; **je důvodem k odpuštění, které jste obdrželi.***

Mít Marii a být jí milován. Ó, to skutečně stálo za to stvořit člověka, nechat ho žít, rozhodnout, že mu bude odpuštěno, aby Bůh mohl mít i tuto krásnou Pannu, svatou Pannu, neposkvrněnou Pannu, Pannu plnou lásky, milovanou dceru, přečistou Matku, milující Snoubenku! Bůh vám dal mnoho a dal by vám ještě více, jen aby vlastnil Stvoření, které je jeho potěšením, Slunce svého slunce, Květinu své zahrady. A stále vám jejím prostřednictvím dává, na její prosby, jí pro radost, protože její radost se mísí s Boží radostí a zvětšuje zář, z které vystupují paprsky světla, velkého světla Ráje; a každý paprsek je milostí pro svět, pro lidský rod, i pro samotné blažené, kteří odpovídají zářivým zvoláním aleluja na každý Boží zázrak, stvořený Trojjediným Bohem v touze, aby viděl radostný úsměv Panny...

*Nejvyšší Inteligence, které nic není neznámo, věděla ještě předtím, než existoval člověk, že bude prostřednictvím své svobodné vůle zlodějem a vrahem. A protože věčná Dobrota je bez hranic, myslela ještě předtím, než došlo ke hříchu, na prostředek, jakým způsobem ho zničit. Prostředek: Já, Slovo. Nástroj, který měl z prostředku vytvořit účinný nástroj: **Maria**. A tak byla ve vznešené Boží Myšlence stvořena Panna. Všechny věci byly stvořeny pro Mne a skrze Mne, milovaného Syna Božího.*

*Já jako Král bych měl mít pod svýma nohama božského Krále takové koberce a ozdoby, jaké nevlastnil nikdy žádný královský dvůr, a měly mě obklopovat zpěvy a hlasy služebníků, jaké dosud neměl žádný vládce, a květiny a drahokamy, všechno vznešené a nádherné, všechno, co je jemné, příjemné, všechno, na co vůbec Bůh může pomyslet. Ale měl jsem být tělem a ne pouze duchem. Tělem, abych spasil těla. Tělem, abych tělům dodal vznešenosti, abych tělo vynesl na nebesa mnoho století před určenou dobou. Neboť **tělo obývané Duchem je Božím mistrovským dílem a právě pro ně byla stvořena Nebesa.***

*Abych mohl být tělem, potřeboval jsem matku. Abych byl Bohem, potřeboval jsem otce, který je Bohem. Právě proto Bůh stvořil Snoubenku a řekl jí: „Pojď se Mnou. Po mém boku pohleď na vše, co jsem učinil pro našeho syna. Pohleď a zaraduj se, věčná Panno, věčné Dítě, a nechť tvůj úsměv zaplní Nebesa a nechť andělům udává tón a Ráj naučí nebeské harmonii. Dívám se na tebe a vidím, jakou budeš, ó, neposkvrněná Ženo, která jsi teď ještě jen duchem: **duchem, v kterém mám zalíbení.** Dívám se na tebe a blankyt tvého pohledu dávám moři a obloze, barvu tvých vlasů zlatým zrnům, tvou bělost liliím a růžovou barvu tvé jemné pleti růžím, perly jsou tvé malé zoubky. Sladké jahody jsem učinil při pohledu na tvá ústa, do hrdla slavíků jsem vložil noty tvého zpěvu a hrdliče tvůj pláč. Tak jak čtu tvé budoucí myšlenky a naslouchám tlukotu tvého srdce, mám po ruce model a vedení pro další tvorbu. Pojď, má radosti, světy jsou zde pro tvou zábavu, dokud jsi ještě v mé myšlence tančícím světlem; zde jsou světy pro tvůj úsměv, pro tebe jsou girlandy hvězd a náhrdelníky souhvězdí, měsíc pod tvýma něžnými nohama, učiň si stuhu z hvězd mléčné dráhy. Pro tebe jsou hvězdy i planety. Pojď a raduj se z pohledu na květiny, se kterými se bude bavit tvé Dítě a které budou polštářkem pod hlavu tvého Syna. Pojď a dívej se, jak tvořím stáda a ovce, orly i holuby. Buď vedle mne, když tvořím podloží moří a koryta řek, když vztýčuji hory a pokrývám je sněhem a lesy, když seju obilí a sázím stromy a vinice a olivovník pro tebe, má Mírumilovná, i vinici pro tebe, můj Výhonku, který poneseš eucharistický Hrozen. Přiběhni, leť, jásej, má Krasavice, a připrav vesmír z hodiny na hodinu se tvořící, aby mě miloval, Přelíbezná, a nechť tvým úsměvem ještě více zkrásní, Matko mého Syna, Královno mého Ráje, Lásko svého Boha...*

Pojď za mnou, ty, která smazáváš hořkost lidského nevděku. Tebou se Satanovi pomstím.«

Proti muži a ženě, zkaženým Satanem, chtěl Bůh postavit Muže zrozeného ze Ženy, Bohem tak povznesené, že by počala, aniž by poznala muže: Květinu, která zrodí Květinu, aniž potřebovala hmotného oplodnění, ale která se stane Matkou účinkem pouhého polibku Slunce na neporušený kalich Lilie - Marie.

Sípej, Satane, nenávisť, zatímco Ona se rodí. Taková malá dívenka tě porazila! Ještě předtím, než ses stal vzbouřencem, potměšilcem, kazisvěttem, jsi byl už poražen a Ona se stala Vítězkyní nad tebou. Tisíce armád seřazených k bitvě nic nezmohou proti tvé moci. Zbraně padají z rukou mužů v boji s tvou zlobou, ty, neustálý kazitel, a není větru dosti silného, aby rozptýlil zápach tvého dechu. A přesto tato dětská pata, tak růžová jako vnitřek růžové kamélie, tak hebká a jemná, že hedvábí je ve srovnání s ní drsné, která je tak maličká, že by se vešla do kalichu tulipánu a mohla si z tohoto rostlinného saténu učinit střevíček, nuže, právě ta tě beze strachu drtí a zavírá do tvé sloje. I pouhý pláč tohoto dítěte tě obrací na útěk, tebe, který se neobáváš armád, a jeho dech očisťuje svět od tvého zápachu. Jsi poražen. Jeho jméno, jeho pohled, jeho čistota jsou: kopí, blesk a kámen tebou pronikající, přibíjející tě k zemi, zavírající tě do tvého pekelného doupěte, ó, Zlořečený, který jsi Bohu odňal radost být Otcem všech stvořených lidí!

Vznešená Boží pomsta nad pomstou Satanovou spočívala v tom, že Bůh přivedl své tvory k vrcholné dokonalosti, která aspoň v jednom tvorů neutralizovala jakoukoliv vzpomínku na lidství přístupné jedu Satanovu...

U Panny není ani stopy po náklonnosti k hříchu. Její duše se projevuje ve vši kráse a neporušenosti, jako když ji myslel Otec a spojoval v ní všechny milosti. To je Panna, Jediná, Dokonalá, Úplná. Zůstává, tak jak byla myšlena, tak jak byla zplozena. Jako taková je korunována a zůstává věčně. Panna. Propast nedotknutelnosti, čistoty, milosti, která se ztrácí v Propasti, odkud vzešla, v Bohu, naprostá a nejdokonalejší Nedotknutelnost, Čistota, Milost.

Toto je tedy pomsta Trojjediného Boha. Proti všem zneuctěným tvorům pozvedá tuto Hvězdu dokonalosti..."

Za tri roky budeš zde

Vidím Jáchyma a Annu se Zachariášem a Alžbětou. Vycházejí z jednoho domu v Jeruzalémě, jistě z domu přátel nebo příbuzných. Směřují do chrámu k obřadu očisťování.

Anna má v náručí dítě celé zavinité do plenek a ještě k tomu zabalené do lehké vlněné pokrývky, která je jistě jemná a teplá. S jakou starostlivostí a láskou nese a opatruje svého tvorečka a každou chvíli pozvedá okraj jemné a teplé látky a dívá se, zda se Marii dobře dýchá, a opět ji zakrývá, aby ji uchránila před studeným vzduchem krásného, ale studeného dne uprostřed zimy!

Alžběta má v rukou balíčky. Jáchym vede na provaze dva tučné a velmi bílé beránky, spíše už ovce než jehňátka. Zachariáš nenese nic. Je velmi hezký ve svém bílém lněném šatě, který lze zahlédnout pod těžkým, rovněž bílým vlněným pláštěm. Zachariáš mnohem mladší než tehdy, jak jsem ho viděla při Křtitelově narození, a plný síly. I Alžběta je ženou zralého věku, ale dosud svěžího vzhledu. Pokaždé, když se Anna podívá na dítě, i ona se okouzleně skloní nad jeho spící tvářičkou. Alžběta je velmi hezká ve svém blankytném, poněkud nafialovělém oděvu se závojem, pokrývajícím jí hlavu a splývajícím jí na ramena a plášť poněkud tmavšího odstínu.

Ale obzvláště slavnostní ve svých svátečních oděvech jsou Jáchym s Annou. Jáchym proti svému zvyku nemá tmavohnědou tuniku, ale dlouhý, temně červený šat a třásně na jeho plášti jsou zcela nové a pěkné. Na hlavě má jakousi pravoúhlou roušku obtočenou kruhovou stuhou z kůže. Všechny jeho svršky jsou nové a jemné.

Anna! Ó, dnes to není temný šat! Má oděv lehounce světlolžlutý, téměř barvy staré slonoviny, v pase, u krku a v zápěstích sepjatý zlatostříbřitou stuhou. Hlava je pokryta velmi jemným závojem jakoby z damašku, na čele rovněž přidržovaným tenkou drahocennou sponou. Na krku má zlatý náhrdelník a kolem zápěstí náramky. Řeklo by se - opravdová královna, tak důstojná je ve svém šatu a zejména světlolžlutém plášti lemovaném pestrobarevnou vyšíváním ozdobou.

„Připadáš mi jako v den svého sňatku. Tehdy jsem ještě byla pouhé děvče, ale přesto si dosud vzpomínám, jak jsi byla krásná a šťastná,“ říkají Alžběta.

„Teď jsem ještě šťastnější... Pro tento obřad jsem si chtěla obléknout stejný šat. Uschovala jsem si ho pro tento sváteční den... a už jsem nedoufala, že si ho kdy obléknu.“

„Pán tě velice miluje,“ říká s povzdechem Alžběta. „Právě proto mu dávám, co mám nejraději: tento svůj květ.“

„Jak si ho dokážeš odtrhnout od prsou, až přijde čas?“ „Rozpomenu se, že jsem ho neměla a že mi ho dal Bůh. Budu v té chvíli ještě šťastnější; až ji budu mít v Chrámě, řeknu si: »Modlí se před Svatostánkem, modlí se k Bohu Izraele i za svou maminku.« A budu klidná. A zakusím ještě větší pokoj, až si řeknu: »Je celá jeho. Až ti dva starci, kteří ji obdrželi z Nebe, už nebudou, On, Věčný, bude stále jejím Otcem.« Věř mi, mám o tom jistotu. Toto dítě nám nepatří. Já jsem už nebyla ve věku, kdy bych ho mohla mít... To On ho vložil do mého klína jako božský dar, aby otřel mé slzy, upevnil naši víru a modlitby. Ona tedy patří Jemu. Co se týče nás, my jsme jen šťastnými opatrovníky... Nechť je za to chválen!“ Přicházejí k chrámovým zdem.

„Běžte k Nikanorově bráně a já zatím jdu upozornit kněze; pak za vámi přijdu,“ říká Zachariáš. A zmizí za jednou arkádou, kterou se vchází na nádvoří obklopené loubími.

Skupina jde dál po několika terasách, ležících vždy o něco výše, protože celý chrámový soubor není na jedné úrovni, ale je stupňovitě rozložen na několika úrovních. Na každou úroveň se dostaneme po schodech a na každé jsou malá nádvoří, loubí a vstupní portály nádherně provedené v mramoru, bronzu a ve zlatě.

Ještě předtím, než dospěli k místu schůzky, se zastavili a vybalili přinesené věci, a to něco jako koláče - velké,

ploché velmi mastné, bílou mouku, dvě hrdličky v kleci z vrbových proutků a dvě velké stříbrné mince...

A zde je krásná Nikanorova brána, celá z masivního bronzu vykládaného stříbrem. Zachariáš stojí po boku kněze, vznešeného ve svém lněném šatu. Anna byla pokropena vodou, patrně očištěnou, načež jí nařídili, aby přistoupila k obětnímu oltáři.

Dítě už není v matčině náruči. Vzala ho Alžběta a zůstala venku před vchodem. Jáchym zatím vstupuje za svou ženou a táhne za sebou vzpouzející se ovečku, která bečí. A já...zavírám oči, abych neviděla to zabíjení.

Nyní je Anna očištěna.

Zachariáš říká potichu pár slov svému kolegovi, který mu naslouchá s úsměvem. Načež se kněz připojí ke skupině, která se opět vytvořila, blahopřeje otci i matce k jejich radosti a víře v slib a přijímá druhého beránka, mouku a koláče.

„Tato dcera je tedy zasvěcena Pánu? Bude ji provázet jeho požehnání a vás také. Zde přichází Anna. Bude jednou z jejích učitelek: Anna Fanuelova z rodu Azerova. Pojď, ženo. Toto dítě je nabídnuto Chrámu, ty budeš jeho učitelkou a pod tvým dohledem vyroste ve svatosti. Jeho oslavná hostie.“

Anna Fanuelova, celá v bílém, hladí dítě, které se probudilo a hledí svýma nevinnýma a udivenýma očima na všechnu tu bělost, na to všechno zlato, které září na slunci.

Obřad je zřejmě u konce. Neviděla jsem žádný zvláštní obřad k obětování Marie. Snad stačilo o tom říci knězi a zejména Bohu na tomto posvátném místě.

„Ráda bych učinila dar Chrámu a podívala se tam, kde jsem před rokem spatřila světlo,“ říká Anna.

Jdou tam, doprovázeni Annou Fanuelovou. Přesně vzato nevstupují do chrámu. Stojí před dokořán rozevřenými vraty a hledí do polotemného vnitřku, odkud vycházejí sladké zpěvy dívek a kde září drahocenná světla, rozlévající jas po hlavách dvou bíle zahalených řad: dvou opravdových řad lilií.

„Za tři léta tam budeš také, má Lilie,“ slibuje Anna Marii, která hledí dovnitř jakoby uchvácená a usmívá se a naslouchá táhlému zpěvu.

„Zdá se, jako by rozuměla,“ říká Anna Fanuelova. „Je to krásná holčička. Bude mi tak drahá, jako by byla moje. Slibuji ti to, matko, pokud mi to věk dovolí uskutečnit.“

„Budeš zde, ženo,“ říká Zachariáš. „Ty ji přijmeš mezi zasvěcené dívky. Já zde budu také. Chci zde toho dne být, abych jí řekl, aby se za nás modlila od samého vstupu,“ a pohlédne na svou ženu, která mu rozumí a povzdechne.

Obřad je skončen a Anna Fanuelova se vzdálí, zatímco ostatní vycházejí z Chrámu a hovoří mezi sebou.

Slyším, jak Jáchym říká: „Dal bych nejen své dva nejlepší beránky, ale za tuto radost a ke chvále Boží bych je dal všechny!“

Nic jiného už nevidím.

Malá Maria

Opět vidím Annu. Sedí na konci stinné pergoly a šije. Má na sobě pískově šedý oděv, velmi jednoduchý a volný, snad proto, že musí být velké horko.

Na druhém konci pergoly je vidět žence, jak sekají trávu. Ale určitě to nejsou první sena, protože hrozny se už vybarvují do zlatová a velká jablona ukazuje mezi svými temnými listy plody, které právě dostávají jasné zbarvení jakoby žlutého a červeného vosku. A také na pšeničném poli už je jen strniště, kde se zlehka vlní plamínky máku a kde se vzprímeně a nepohnutě tyčí chrpy, paprscitě jako hvězdy a blankytné jako obloha Východu.

Stinnou pergolou přichází docela maličká Maria, ale už hbitá a samostatná. Jde jistým krokem a svými bílými sandálkami nezakopává o kameny. Už začíná mít svou něžnou vlnivou chůzi holubičky. Je celá v bílém, jako holoubátko, ve volných vlněných šatičkách, které jí sahají až k nártům a u krku jsou staženy blankytně modrou šňůrkou, s krátkými rukávy, které odkrývají její buclatá předloktí. Se svými hedvábnými, medově světlými vlásky, jen zlehka zvlněnými a ukončenými kadeřemi, se svýma nebeskýma očima, něžnou, mírně zarůžovělou a usměvavou tváří se podobá malému andílkovi. I vánek, který provívá jejími širokými rukávy a nadouvá jí v ramenou šaty, jí dodává vzhled malého andílka s napolo rozevřenými křídly k letu.

V ručičkách nese vlčí máky, chrpy a jiné květiny, které rostou v obilí, ale jejichž jména neznám. Jde krokem, ale jakmile se přiblíží ke své matce, rozběhne se. Radostně zvolá a jako malá hrdlička zastaví svůj let na mateřských kolenou, která se pootevrou, aby ji přijala. V té chvíli matka odkládá svou práci stranou, aby se dítě nepíchlo, a rozevívá náruč k objetí.

„Mami, mami!“ Malá hrdlička je skryta v hnízdě mateřských kolenou, se svýma nožičkami na krátké trávě a svou tvářičkou v mateřském klíně. Teď už je vidět jen její krček s jasně zlatými vlásky a Anna se sklání a s láskou ji políbí. Potom hrdlička pozvedá hlavičku a podává matce květiny. Všechny jsou pro maminku a o každé květině vypráví příběh, který si vymyslela.

Tato velká květina blankytné barvy, to je hvězda, která sestoupila s nebes, aby mamince přinesla Pánův polibek. Nechť proto tuto nebeskou květinu přitiskne na srdce a pocítí v ní vůni Boha.

A tato druhá, světle modrá jako oči tatínkovy, nese na svých listech vepsáno, že Pán má tatínka pro jeho dobrotu velice rád.

A tento malý, docela maličký kvítek (je to pomněnka), ten udělal Pán, aby řekl Marii, že ji velmi miluje.

A tyto červené, zdalipak je maminka zná? To jsou kousíčky šatu krále Davida, namočené v krvi nepřátel Izraele a rozseté po vítězném bitevním poli. Zrodily se rovnou z oněch kousíčků královského šatu roztrhaného v hrdinném

boji pro Pána.

Zato tento bílý a něžný květ, který jako by byl vytvořen sedmi hedvábnými kališkami, hledícími k nebi, plný vůně a který se narodil zde u pramene - to jí ho v trní utrhl sám tatínek - je udělán z oděvu, který měl král Šalamoun, když téhož měsíce už před tolika lety kráčel v hedvábném bílém šatu před zástupy Izraelců před Archou a Svatostánkem a jásal, neboť oblak se navrátil a zahalil svatostánek slávou. A Šalamoun zapěl svou radostnou píseň a modlitbu. „Chtěla bych být stále jako tato květina a jako ten moudrý král bych chtěla zpívat po celý život píseň a modlitbu před Svatostánkem," zakončuje Mariina pusinka.

„Má radosti! Odkud znáš tyto svaté věci? Kdo ti o nich řekl? Tvůj otec?"

„Ne. Nevím, kdo. Myslím, že je znám odjakživa. Ale snad mi o nich hovoří někdo, koho nevidím. Snad jeden z andělů, kterým Bůh ukládá, aby hovořili k lidem, kteří jsou dobří. Maminko, budeš mi ještě o tom povídat?"

„Ó, má dceruško, který příběh bys ještě ráda poznala?"

Maria uvažuje, vážná a soustředěná. Bylo by třeba ji namalovat, aby byl její výraz zvětšen. Na její dětské tvářičce se zrcadlí stín jejích myšlenek. Úsměvy i povzdechy, sluneční paprsky i stíny mraků, tak jak přemýšlí o dějinách Izraele. Pak si zvolí: „Ještě o Gabrielových slovech Danielovi, kterými byl přislíben Kristus."

A naslouchá s očima zavřenými a pomalu opakuje slova, která matka říká, jako by si je chtěla lépe zapamatovat. Když Anna skončila, táže se jí: „Kolik času ještě chybí do příchodu Emanuela?"

„Přibližně třicet let, drahoušku."

„Ještě tak dlouho! A já budu v Chrámě... Řekni mi: Budu-li se ve dne v noci mnoho, mnoho modlit a budu-li za tím účelem chtít, abych po celý život patřila jen Bohu, učiní mi Věčný tu milost a dá svému lidu Mesiáše dříve?"

„Nevím, moje milovaná. Prorok řekl: »Sedmdesát týdnů.« Věřím, že proroctví nelže, ale Pán je tak dobrý," spěchá Anna k tomu připojit, když vidí, jak se ve zlatých řasách její maličké objevily slzy. „Myslím, že budeš-li se mnoho, mnoho, mnoho modlit, vyslyší tě."

Do tvářičky zlehka pozdvížené k matce se vrátí úsměv a ve slunečním paprsku, který pronikl mezi réвовými listy, se tpytí ony slzičky ustávlého pláče jako dvě kapky rosy zavěšené na jemných stoncích alpského mechu.

„Tak tedy já se budu modlit a zůstanu kvůli tomu pannou."

„Víš však, co to znamená?"

„To znamená nepoznat lásku mužovu, ale jen lásku Boží. To znamená nemyslet na nikoho jiného než na Pána. To znamená ve svém těle zůstat dítětem a ve svém srdci andělem. To znamená mít oči, aby hleděly jen na Pána, uši, aby mu naslouchaly, ústa, aby ho chválila, ruce, aby se nabízely jako hostie, nohy, aby ho rychle následovaly, srdce a život, aby mu daly vše."

„Požehnaná! Ale to tedy nebudeš nikdy mít děti, a ty máš přece tak ráda maličké a jehňátka a hrdličky...víš? Pro ženu je dítě jako to bílé a kudrnaté jehňátko, jako malá holubička s hedvábným peřím a korálovým zobáčkem; můžeš ho milovat, pokrývat polibky a naslouchat mu, jak ti říká »Maminko.«

„Nevadí. Já budu Boží. V Chrámě se budu modlit. A snad jednoho dne spatřím Emanuela. Panna, která má být jeho matkou, jak říká velký prorok, se už přece musela narodit a je už v Chrámě... Budu jí družkou...a služebnicí. Ó, ano, kdybych se s ní skrze božské světlo seznámila, chtěla bych jí sloužit, té blahoslavené! A ona mi potom přinese svého Syna, zavede mě k němu a já budu sloužit i jemu. Pomysli, maminko...sloužit Mesiáši!" Maria je uchválena touto myšlenkou, která ji současně povznáší i umrtvuje. S ručičkami zkříženými na prsou a hlavičkou nakloněnou poněkud kupředu je celá rozpálená a připadá jako dětská reprodukce Zvěstování Panny Marie. Pak pokračuje:

„Jen jestli mi izraelský Král, Boží Pomazaný dovolí, abych mu sloužila?"

„O tom nepochybuji. Neříká král Šalamoun: „Má šedesát královen a osmdesát dalších žen a nespočetné dívky. Uvidíš, na Králově dvoře bude nespočetně panen, které budou sloužit svému Pánu."

„Ó, tak tedy vidíš, že musím být pannou? Musím. Přeje-li si za matku pannu, znamená to, že panenství má rád nade všechno. Chtěla bych, aby mne, svou služebnicí, miloval pro panenství, které mě aspoň trochu připodobní jeho milované Matce... Ano...právě toto bych si přála... Chtěla bych být také hříšnicí, velikou hříšnicí, kdybych se neobávala, že urazím Pána... Řekni mi, maminko, může být někdo hříšníkem z lásky k Bohu?"

„Ale co to říkáš, můj poklade? Nerozumím ti."

„Chtěla jsem říci - být hříšníkem, aby byl milován Bohem, který se stane Spasitelem. Zachraňuje se přece, co je ztraceno, že ano? Chtěla bych být zachráněna Spasitelem, aby na mne hleděl s láskou. Právě proto bych chtěla hřešit, ale aniž bych učinila hřích, který by mu byl odporný. Jak mě může zachránit, neztratím-li se?"

Anna je zmatená. Už neví, co by odpověděla.

Na pomoc jí přijde Jáchym, který se nehlučně přiblížil za živým plotem z vinné révy. „Miloval tě už předtím, protože ví, že ho miluješ a že chceš milovat jen jeho. Právě proto jsi už vykoupěna a můžeš být pannou, jak si přeješ," říká Jáchym.

„Opravdu, tatínku?" Maria se přitiskne k jeho kolenům a hledí na něho svými jasnými hvězdami očí, tolik se podobajících jeho očím, a tak šťastna z naděje, kterou jí dal.

„Skutečně, můj miláčku. Podívej, přinesl jsem ti malého vrabčáka, který se poprvé proletěl u studny. Mohl jsem ho nechat být, ale jeho slabá křídla a tenké nožičky neměly dost sil, aby ho opět pozvedly a podržely na kluzkém okraji roubení. Byl by spadl do vody. Nečekal jsem, až se neštěstí přihodí. Vzal jsem ho a dávám ti ho. Uděláš s ním, co budeš chtít. Ve skutečnosti byl zachráněn ještě předtím, než se dostal do nebezpečí. Stejně tak to učinil Bůh s tebou. Teď mi tedy řekni, Maria: Měl jsem toho vrabčáka raději teď, když jsem ho zachránil před pádem, anebo

potom, když bych ho vyprošťoval z nebezpečí až po pádu?"

„Měl jsi ho raději právě teď, když jsi nedovolil, aby zahynul ve studené vodě.“

„Vidíš. I Bůh tě miloval předem, neboť tě zachránil dříve, než jsi zhřešila.“

„A já ho tedy budu milovat ze všech sil. Malý pěkný vrabčáku, budu jako ty. Pán nás miloval oba stejně, když nám učinil dar spásy... Teď se o tebe budu starat a pak tě nechám, abys odletěl.“

Ty budeš chválit Boha v lese a já v Chrámě a budeme říkat: »Pošli, pošli Toho, kterého jsi přislíbil.« Ó, tatínku, kdy mě zavedeš do Chrámu?

„Brzo, má perlo, ale nebude ti líto, že opustíš svého otce?“

„A jak! Ale ty přijdeš... a pak, kdyby to nebylo bolestné, jakou by to bylo obětí?“

„A ty na nás budeš vzpomínat?“

„Stále. Po modlitbě za Emanuela se budu modlit za vás. Nechť vám Bůh dá radost a dlouhý život... až do dne, kdy On bude Spasitelem. Potom mu řeknu, aby vás vzal a zavedl do nebeského Jeruzaléma.“

Vidění mizí ve chvíli, kdy Marii bere Jáchym do náruče.

Ježíš promlouvá: „*Už slyším komentáře malicherných doktorů: »Copak může takto mluvit dítě, které ještě nemá tři roky? To je přehnaném Inteligence není dána všem stejným způsobem a ve stejném věku. Církev určila 7 let za věkovou hranici odpovědnosti, odkdy i opožděné dítě může rozlišovat aspoň tím nejjednodušším způsobem dobro a zlo. Ale jsou děti, které mnohem dříve dokážou rozlišovat, činit předsevzetí a chtít rozumem už dostatečně vyvinutým. Malá Ismelda Lambertiniová, nebo Růžena Viterbská² vám podávají důkaz, nároční doktoři, abyste mohli uvěřit, že moje Matka mohla takto myslet a mluvit. Vzal jsem jen namátkou dvě jména z tisíců svatých dětí, které zalidňují můj ráj a které na zemi už jako velmi malé dokázaly uvažovat jako dospělí.*

Co je rozum? Boží dar. Bůh ho může udělit v míře, v jaké chce, komu chce a kdy chce. Rozum je také jednou z věcí, které nás **nejvíce připodobňují Bohu**. Duchu nadanému Inteligencí a Rozumem. Rozum a inteligence byly dary, přičtenými člověku v pozemském Ráji. A jak byly živé, dokud ještě žila Milost, dosud neporušená a činná v duchu prvních rodičů!

V knize Ježíše Bar Sirachaje řečeno: »Všechna moudrost pochází od Pána Boha a byla s ním odevždy, i před všemi věky.« Jakou moudrostí by tedy oplývali lidé, kdyby zůstali Božími syny?

Vaše mezery v inteligenci jsou přirozeným ovocem vašeho úpadku co do milosti a počestnosti. A ztrátou milosti jste se Moudrosti vzdělili na staletí. Tak jako meteor skrývající se uvnitř obrovské mlhoviny, i Moudrost už k vám nepřichází v čistém jasu, ale skrze temnoty, které vašimi prohřešky stále houstnou.

*Pak přišel Kristus a navrátil vám **Milost - vrcholný dar Boží lásky**. Ale dokážete tuto perlu zachovat čistou a neposkrvněnou? Ne. Pokud ji nedrtíte svou vůlí ke hříchu, aspoň ji stále špiníte méně vážnými hříchy, slabostmi, hříšnými sklony a sympatiemi, které byť i nejsou přímo spojeny se sedmi hlavními neřestmi, přesto oslabují jasnost světla milosti a její činnosti. A tak je zde úžasný jas inteligence, kterou Bůh dal prvním rodičům, zatemňován staletími a staletími zkaženosti; právě ta neblaze ovlivnila vaše tělesné síly i intelektuální schopnosti.*

*Ale Maria nebyla jen Čistou, novou Evou, znovuvytvorenou pro Boží radost: byla Nad-Evou, **mistrovským dílem Nejvyššího**, byla **Plnou Milostí**, byla **Matkou Slova** v Boží myšlence.*

»Pramenem Moudrosti,« říká Ježíš Bar Sirach, »je Slovo«. Což by Syn nevložil na Matčiny rty svou vlastní Moudrost?“

2. V CHRÁMĚ

To Ona ukončuje cyklus proroctví Starého zákona a otvírá cyklus „Božích mluvčích“ v Novém zákoně.

Ježíš Marii Valtortě

Maria uvedena do chrámu

Vidím Marii, jak mezi otcem a matkou prochází jeruzalémskými ulicemi. Kolemjdoucí se zastavují a prohlížejí si krásné Dítě v sněhově bílém oděvu a zahalené do přejemné tkaniny. Její ornamenty z listů a květin na průsvitném podkladu mi připomínají, že ji na sobě nejspíš měla Anna v den svého očišťování. Ale zatímco Anně nedosahovala ani po pás, Marii spadá téměř až k zemi a obtáčí ji jako lehounký zářivě bílý závoj zvláštního půvabu.

Tam, kde na závoji nejsou výšivky, ale jen lehounký podklad, prosvítají plavé vlasy volně padající na ramena a na útlu šiji. Na čele je závoj přidržován světle blankytnou stužkou, na kterou nejspíš maminka vyšila drobné stříbrné lilie.

Sněhově bílý šat spadá až k zemi a jak Maria kráčí, lze občas zahlédnout její malé nožičky v bílých sandálkách. Ručičky vykukující z dlouhých rukávů se podobají dvěma okvětním plátkům magnolie. Kromě blankytné stuhy žádná další barva. Všechno je bílé. Jako by Maria byla oděna do sněhu.

Jáchym má na sobě stejný šat jako při očišťování a Anna je v temně fialovém. I plášť, který jí pokrývá i hlavu, je tmavě fialový. Spustila si ho až do očí. Do ubohých matčinyh očí, zarudlých od mnoha slz, očí, které nechtějí

plakat a zejména nechtějí být viděny se slzami, ale které pod ochranou pláště se pláči nemohou ubránit. Toto opatření je kvůli kolemjdoucím, ale i kvůli Jáchymovi; i jeho oči, obvykle jasné, jsou dnes také zavlhlé... Jáchym kráčí celý shrbený s rouškou obtočenou jako turban a s cípy sestupujícími podél obličeje. V této chvíli vyhlíží velmi staře. Při pohledu na něho bychom ho mohli považovat za dědečka nebo dokonce praděda této maličké, kterou drží za ruku. Ze zármutku nad tím, že ji ztratí, je jeho chůze nejistá a on sám je unavený a zestárlý o dvacet let. Je tak zdrcený a smutný, že jeho tvář připadá nejen zestárlá, ale jako by byl nemocen. Ústa mezi dvěma hlubokými, dnes velmi výraznými vráskami po obou stranách nosu se mu chvějí.

Oba se snaží skrýt své slzy, ale daří-li se jim to před lidmi, před Marií je to nemožné. Protože je maličká, hledí odspodu vzhůru a její pohled přitom směřuje střídavě z otce na matku. Pokaždé když na ně jejich dítě s úsměvem pohlédne, pokoušejí se svými chvějícími se ústy také usmívat a tisknou silněji ve své ruce ručku Mariinu. Nejspíš si myslí: „Tak opět o jeden úsměv méně.“

Kráčí pomalu, zvolna, jako by chtěli cestu co nejvíce prodloužit. Všechno je jim zámkou k zastavení... Ale cesta musí jednou skončit! A teď je u konce. Její poslední část vede vzhůru ke zdem chrámového komplexu. Anna povzdechne a Mariinu ručku stiskne ještě silněji.

„Milovaná Anno, jsem s tebou!“ říká hlas vycházející ze stínu nízkého podloubí na křižovatce. A Alžběta, která na Annu jistě čekala, se k ní připojí, přitiskne ji k srdci a říká: „Pojď, pojď na chvíli do tohoto domu přátel, pak půjdeme společně. Je tam i Zachariáš.“

Všichni vstupují do nízké temné místnosti, kde září veliký oheň. Paní, jistě Alžbětina přítelkyně, kterou Anna nezná, se zdvořile vzdálí, aby malou skupinku ponechala o samotě.

„Nemysli si, že jsem změnila názor nebo že svůj poklad dávám Pánu nerada,“ vysvětluje Anna se slzami v očích. „Ale to je srdce...ó, jaké utrpení zakouší mé srdce, mé staré srdce, které se opět vrátí do své osamělosti matky bez dětí... Kdybys to cítila...“

„Rozumím tomu, má Anno...ale ty jsi dobrá a Bůh tě ve tvé samotě utěší. Maria se bude modlit, aby Bůh dal své matce mír, že ano?“

Maria hladí matčiny ruce a líbe je, pokládá si je na tváře, aby byla pohlazena a Anna svírá mezi svými dvěma rukama ten malý obličejíček a líbe ho, líbe ho. Stále ještě mu nedala dost polibků.

Vstupuje Zachariáš a zdraví: „Spravedlivým pokoj Páně.“

„Ano,“ říká Jáchym, „vyprošuj pro nás pokoj, neboť naše srdce se při této oběti zachvívají. Je to jako Abrahamova oběť, když vystupoval na horu, jenomže my nenalezneme žádnou jinou oběť v náhradu za tuto. Ani bychom to nechtěli, protože jsme Bohu věrní. Ale bolí to, Zachariáši. Boží knězi, pochop nás a nepohoršuj se.“

„Ne, vaše bolest, které nedovolujete, aby překročila dovolenou mez, a tak vás vedla k nevěrnosti, mě naopak učí milovat Nejvyššího. Ale mějte důvěru. Prorokyně Anna bude velice pečovat o tento Davidův a Áronův Květ. V této chvíli je to jediná lilie, kterou ze svého potomstva má David v Chrámě. Budou o ni pečovat jako o královu perlu. Přestože se čas chýlí ke konci a matky Davidova rodu by měly dbát o to, aby zasvětily své dcery Chrámu, neboť Mesiáš vzejde z jedné panny Davidova potomstva, oslabení víry způsobilo, že místa vyhrazená pannám jsou prázdná. Je jich v Chrámě velmi málo, a od té doby, co před třemi roky odešla Sára Eliseova, která se provdala, z královského rodu tam není žádná. Je sice pravda, že ještě chybí třicet let, aby se dospělo do oné doby, ale... Nuže, doufejme, že Maria bude před posvátnou oponou první z mnoha Davidových panen. A pak...kdo ví?...“ Zachariáš nepřipojuje nic dalšího, ale zamyšleně hledí na Marii. Pak pokračuje: „Já nad ní budu také bdít. Jsem kněz a mám jistou moc. Využiji ji pro toho anděla. A Alžběta ji bude navštěvovat.“

„Ó, samozřejmě! Tolik potřebuji Boha, a tak to přijdu vždycky říci tomuto dítěti, aby to povědělo Věčnému.“

Anna se mezitím vzpamatovala; Alžběta ji chce rozptýlit, a tak se jí otáže: „Není to tvůj svatební závoj? Nebo jsi utkala nový?“

„Je to můj závoj, obětuji ho zároveň s ní Pánu. Už na tkaní dobře nevidím...a pak, naše prostředky se kvůli daním a nepřízni štěstěny velmi zmenšily. Nemohla jsem si dovolit větší výdaje. Pouze jsem připravila bohatou výbavu pro její pobyt v domě Božím a pro pozdější dobu...protože si myslím, že já ji už nebudu oblékat ke svatbě... ale přěji si, aby to byla ruka její matky, tehdy už vychladlá a znehybnělá, která jí připraví věno a utkají prádlo a šaty nevěsty.“

„Proč ty smutné myšlenky?“

„Jsem stará, sestřenko. Nikdy jsem to tak nepocítila, jako právě nyní v této bolesti. Poslední síly svého života jsem dala této květině, abych ji donosila a odkojila a nyní...nyní...bolest, že ji ztrácím, mi bere i ty poslední síly.“

„Nesmíš tak mluvit před Jáchymem.“

„Máš pravdu. Budu se snažit žít pro svého muže.“

Jáchym předstírá, že nic neslyšel, že se věnuje Zachariášovi, ale slyšel to a hluboce si povzdechl s očima zavlhlými slzami.

„Je právě mezi třetí a šestou hodinou, myslím, že je vhodná chvíle jít,“ říká Zachariáš.

Zvedají se a oblékají pláště a odcházejí. Ale předtím než vyjdou, Maria poklekne na práh s rozevřenými rukama - malý cherubín prosící: „Tatínku, maminko, vaše požehnání!“

Tato statečná maličká nepláče, ale její rtíky se chvějí a hlas, zlomený zadržovanými vzlyky, se jako nikdy podobá úpění hrdličky. Tvář zbledla a oči mají teskně odevzdaný výraz, který v umocněné podobě, až se stane nesnesitelný, spatřím na Kalvárii a u Hrobu.

Rodiče jí žehnají a líbou ji, jednou, dvakrát, desetkrát. Nemohou se odtrhnout... Alžběta tiše pláče a Zachariáš,

přestože to nechce dát najevo, je hluboce pohnut.

Vycházejí, Maria mezi svým otcem a matkou, jako dříve. Před nimi Zachariáš a jeho žena. A teď už jsou ve zdech Chrámu.

„Jdu k veleknězi. Vy vystupte až k velké terase.“

Projdou třemi nádvořími a třemi předsíněmi ležícími vzájemně nad sebou. A teď stojí před obrovskou krychlí se zlatou korunou. Vydutá kupole, podobající se pülce obrovského pomeranče, září na slunci, které nyní z jihu dopadá strmě na rozlehlé nádvoří před majestátní budovou a zaplavuje rozsáhlá odpočívadla i mohutné schodiště, vedoucí k Chrámu. Jen portál uprostřed nástupního prostoru podél průčelí je ve stínu a obrovská bronzová, zlatem vykládaná vrata jsou ještě temnější a slavnostně kontrastují se záplavou světla.

Na prudkém slunci Maria připadá ještě více jako sníh. A teď je pod schodištěm. Mezi svým otcem a matkou. Jak jim všem třem musí bušit srdce! Alžběta je vedle Anny, ale asi o půl kroku zpět.

Stříbrný zvuk trubky a vrata se otáčejí v závěsech. Zároveň se jakoby na upozornění ozve zvuk citery. Objeví se vnitřek Chrámu s lampami v pozadí a z něho k vratům postupuje průvod. Velebný průvod za stříbrných zvuků trubek, s oblaky kadidla a se světly.

Už je na prahu. Vpředu je nejspíš velekněz. Slavnostně vyhlížející stárec, oděný do jemného lněného roucha, přes něž má kratší tuniku, také lněnou a přes ni ještě něco jako mnohobarevný ornát...

Velekněz kráčí vpřed sám ve zlatém světle slunce, ve kterém se skvěje ještě více, až k nástupnímu schodišti. Ostatní čekají, seřazeni do kruhu před vraty pod stinným portálem. Vlevo je skupina dívek v bílých oděvech s prorokyní Annou a jinými staršími ženami, určitě učitelkami.

Velekněz pohlédne na Maličkou a usměje se. Musila mu připadat velmi malá pod tímto schodištěm hodným egyptského chrámu! Pozvedá ruce k nebi a modlí se. Všichni se sklánějí v nejhlubší pokoře před kněžským majestátem spojeným s Věčným Majestátem. A pak dá kněz Marii znamení.

Ta se oddělí od svého otce a matky a vystupuje po schodech jako u vytržení. Usmívá se do stínu Chrámu, tam, kde se vznáší drahocenná Opona... Už je nahoře na schodišti u nohou velekněze, který jí pokládá ruce na hlavu. **Oběť je přijata.** Viděl kdy Chrám čistší hostii?

Velekněz se pak obrátí, položí jí ruku na rameno, jako by ji, Jehňátko bez poskvrny, chtěl odvést k oltáři, jde s ní k chrámovým vratům. Předtím, než jí dá vstoupit, se jí otáže:

„Maria Davidova, zaslubuješ se?“

Odpoví mu stříbrné „ano“ a velekněz zvolá: „Nuže, vstup tedy, kráče v mé přítomnosti a bud dokonalá.“

A Maria vstupuje dovnitř, kde ji začne pohlcovat šero a stále více ji zakrývá a odděluje skupina panen a učitelek, následovaná skupinou levitů.

Už je pryč... Teď se s harmonickým zvukem vrata opět otáčejí v závěsech. Otvor, kterým lze ještě zahlédnout průvod směřující dovnitř, se stále zmenšuje. Teď už je to pouhá štěrbina, pak už nic, je zavřeno.

Poslednímu akordu zvučících závěsů odpoví vzlyky obou starců a současné výkřiky: „Maria!“ „Dcero!“ A pak si jde naproti dvojí zaúpní: „Anno!“ „Jáchyme!“ A oba nakonec: „**Vzdejme slávu Pánu, který ji přijal do svého Domu a vede ji po své cestě.**“

A takto vše končí.

Smrt Jáchyma a Anny

Ježíš promlouvá: „*Velekněz řekl: »Kráče v mé přítomnosti a bud dokonalá.« Nevěděl, že hovoří k Ženě, která co do dokonalosti je hned první po Bohu. Ale hovořil ve jménu Božím, a z toho důvodu byl příkaz, který dal, posvátný. Vždycky posvátný, a zejména pro tu, která byla plna moudrosti.*

Maria si zasloužila, aby ji »Moudrost předešla a ukázala se nejprve jí«, protože »už od počátku svého dne Maria bděla u jejích dveří a z lásky toužila po poučení; chtěla být čistá, aby obdržela dokonalou lásku a zasloužila si mít Moudrost za svou učitelku.

Ve své pokoře nevěděla, že ji vlastní ještě před narozením a že její spojení s Moudrostí je nyní jen pokračováním božského tlukotu jejího srdce v Ráji. Toto si nemohla představit. A když v tichosti jejího srdce jí Bůh říkal vznešená slova, v pokoře se domnívala, že jsou to myšlenky pýchy a pozvedajíc k Bohu nevinné srdce, říkala: »Pane, smiluj se nad svou služebnicí!«.

Ó, skutečně Pravdivá, Moudrá, Věčná Panna měla od časného rána svého dne jen jedinou myšlenku: »Obracet k Bohu své srdce od rozbřesku svého života a bdít pro Pána a modlit se v přítomnosti Nejvyššího«, prosit o odpuštění za slabost svého srdce, jak jí to vnukala její pokora; netušila, že tak předem prosí o odpuštění pro hříšníky, tak jak to udělala pod křížem, ve stejnou dobu, kdy umíral její Syn.

Až bude později Pán chtít, bude naplněna duchem inteligence, a tak pochopí své vznešené poslání. Pro tuto chvíli je pouze malou holčičkou, která v posvátné tichosti Chrámu svazuje stále úžeji své rozhovory, city, vzpomínky s Bohem.

Život mých prarodičů se jak v rychlém soumraku, kdy vítr plný sněhu shromažďuje mraky na nebi, ponořil brzo v noc, a to od chvíle, kdy jejich Slunce začalo zářit před posvátnou chrámovou Oponou.

Bylo však řečeno:»Moudrost vdechuje život svým dětem, bere pod svou ochranu ty, kteří ji hledají...«

Obklopile jsem se moudrými mezi svými pozemskými příbuznými. Nejsou Anna, Jáchym, Josef, Zachariáš,

stejně jako Alžběta a Jan Křtitel opravdu moudří? A to nehovořím o své Matce, v níž Moudrost měla svůj přibytěk.

Od mládí až do hrobu Moudrost inspirovala mým prarodičům způsob života příjemný Bohu...

A kolik zkoušek tito spravedliví, kteří si zasloužili, aby měli Marii za svou dceru, museli podstoupit:

*Politické pronásledování, které je vyhnalo z Davidovy země a připravilo je téměř o všechnu majetek. Smutek, když viděli, jak léta ubíhají, aniž by jim aspoň jedna květinka řekla: »Jsem vašim pokračováním«. A když ji potom obdrželi v tak pokročilém věku, věděli, že už neuvidí, jak kvete v ženu. A dále, když si ji museli vytrhnout ze svého srdce a přinést Bohu na oltář. A pak žít v tichu stále tíživějším, když už si přivykli na zpěv své hrdličky, na zvuk jejich drobných krůčků, na úsměvy a polibky svého dítěte... a s těmito vzpomínkami čekat na Boží hodinu. A potom... nemoci, pohromy, nepohody, zpučnost mocných... to bylo příliš mnoho úderů pro jejich chatrný domek skromné pozemské prosperity. A to ještě nebylo všechno: Smutné pomyšlení na jejich vzdálené dítě, které zůstane samo a chudé a kterému navzdory všemu jejich starání a obětím zůstane jen zbytek rodinného majetku. A v jakém stavu ho nalezne, když ji po léta bude očekávat neošetřován a uzavřen, až se vrátí? Obavy, strach, zkoušky a pokušení! Ale neustálá věrnost, věrnost, **věrnost Bohu**.*

Nejtěžší pokušení: nezbavovat se na sklonku života potěšení z přítomnosti dcery.

Ale děti náležejí především Bohu a pak teprve svým rodičům. A každý syn může říci, co jsem já řekl své Matce: Nevíš, že musím bdít nad zájmy Nebeského Otce? Každá matka, každý otec by měl pro své poučení pohlédnout na Marii a Josefa v Chrámě, na Annu a Jáchyma v jejich nazaretském domě, který je den ze dne prázdnější a smutnější, ale ve kterém aspoň jedno stále roste: svatost obou srdcí, svatost jejich spojení.

Co zůstává nemocnému Jáchymovi a jeho zarmoucené manželce Anně pro jejich dlouhé a tiché večery starců očekávajících smrt? Malé šatičky, první sandálky, ubohé hračky jejich maličké, která je daleko, a pak vzpomínky, vzpomínky, vzpomínky. A s nimi pokoj, který jim přichází říci: »Trpím, ale splnil jsem povinnost lásky vůči Bohu«.

A právě odtud pochází nadlidská radost zářící nebeským světlem, neznámá lidem světa. Svůj jas neztrácí ani tím, že dopadá na unavená víčka, na dvě umírající oči, ale právě v poslední hodině se rozjasňuje ještě víc a osvětluje pravdy, které byly v jejich duších po celou dobu jejich života uzavřeny jako motýli v kuklách a projevovaly se jen ve výjimečných okamžicích; ale právě teď otevírají svoje křídla na slunci a ukazují se v celé své kráse. A Jáchymův a Annin život zhasíná ve vědění, že je i jejich potomstvo čeká blahoslavená budoucnost, a tak se na jejich rtech rozplývá poslední žehnání jejich Bohu.

Smrt mých prarodičů byla taková, jakou si zasloužili za svůj svatý život. Pro svou svatost si zasloužili, aby byli prvními strážci Boží Milované. Teprve až je na sklonku jejich života ozářilo Slunce, měli úplné vidění o milosti, kterou jim Bůh udělil. Pro jejich svatost Anna nepocítila porodní bolesti a porodila Neposkvrněnou v extázi. Pro oba dva to nebyla agónie, ale zemdenost života, zhasínajícího jako zhasíná hvězda, když za svítání vychází slunce. A i když neměli útěchu v tom, že by měli u sebe při umírání mne, vtělenou Moudrost, jak mě měl Josef, přesto jsem byl při nich, Já, Neviditelná Přítomnost, a promlouval jsem k nim vznešená slova, sehnut k jejich lůžku, abych je uspal v pokoji a v očekávání triumfu.

Někdo řekne: »Proč neměli trpět při narození a umírání, když byli Adamovými dětmi?« Odpovídám jim: Když i Křtitel, syn Adamův počatý v prvotním hříchu, byl posvěcen ještě před narozením, jak se ke mně, přítomném v matčině lůně přiblížil, neměla by mít svatá matka Nejsvětější, které se Hřích nedotkl, žádnou milost? Matka té, jež byla Boží Chráněnkyní a jež nesla ve svém téměř božském duchu Boha od okamžiku, kdy ji Bůh myslel? Takovým já odpovídám: Čistota svědomí zajišťuje smrt plnou jasu a takovou smrt vám umožní modlitby světců.

Jáchym a Anna měli za sebou život zcela přímý. Ve chvíli smrti se jim tento život odhalil jako pokojné místo rozhledu, jako cesta, která je dovedla do Nebes. A pak, před Božím Svatostánkem měli na modlitbách Svatou. Modlila se za své vzdálené rodiče, kteří pro ni byli sice až po Bohu, Nejvyšším Dobru, ale přesto byli milováni, tak jak to vyžaduje Zákon i lidské srdce, ale láskou nadpřirozeně dokonalou. "

Život v Chrámě

Včera večer byla má duše osvícena viděním: docela mladičké Marie, Marie nejvyšší dvanáctileté. Její malý obličej už není zaoblený, jak je to obvyklé v dětství, ale už lze v jeho načrtnutém oválu uhodnout rysy ženy. Ani vlasy už nepadají rozpuštěné ve svých lehkých vlnách na šíji, ale jsou spleteny do dvou těžkých, světlounce zlatých copů - připadají jako by byly smíchány se stříbrem, tak jsou světlé - s ramen sestupujících až k bokům. Tvář je zamýšlenější, zralější, byť je to dosud tvář dítěte, krásného a čistého dítěte. Je oděna celá v bílém. Šije v docela maličké místnůstce, maličké a docela bílé. Otevřeným oknem je vidět velkolepou ústřední budovu Chrámu se všemi schodišti, malými nádvořími, portály a za zdmi hradeb město s ulicemi, domy, zahradami a docela vzadu vrchol Olivové hory.

Maria šije a polohlasně zpívá. Nevím, zda je to posvátný zpěv. Zde je:

*V hloubi mého srdce jak v čířém zrcadle vody
objevuje se a třpytí hvězda.*

*Je ve mně stále od mého dětství
a sladce a s láskou mě vede.
Je to píseň v hloubi mého srdce,
ale odkud tam vůbec přichází?
Ó, člověče, ty o tom nic nevíš.
Přichází odtud, kde svatý přebývá.
Hledím na svou jasnou hvězdu
a nic jiného si nepřeji,
byť by to bylo sebesladší a sebedražší.
Pro mne je jen její něžný hlas,
jen ten je pro mne vším.
Ty jsi mě, Hvězdo, snesla s nebeských výšin
do jednoho mateřského klína.
Ty nyní žiješ ve mně, už nezastřena.
Vidím tě, slavný obraze Otcův.
Kdy mě poctíš,
abych byla pokornou služebnicí Spasitele?
Sešli s Nebes, sešli nám Mesiáše. Přijmi, ó, Svatý Otče, obět' své Marie. "*

Maria zmlkne, usměje se a povzdechne a pak poklekne k modlitbě. Její malá tvář je samo světlo. S pohledem pozvednutým k nádhernému blankytu krásného letního nebe jako by k sobě přitahovala všechno světlo a byla jím ozářena. Či lépe, jako by zevnitř nějaké skryté světlo vyzařovalo jas a zažíhalo nepatrně narůžovělý sníh její pleti a dále se šířilo na věci i na slunce, ozařující zem, a žehnilo jí a slibovalo samé dobro.

Po modlitbě pak Maria opět vstane, ale na její tváři setrvává jas extáze. V té chvíli vstupuje stará Anna Fanuelova. Zastaví se zaraženě či aspoň překvapena Mariiným vzežením. Zavolá na ni: „Maria,“ a dívka se k ní s úsměvem obrátí, už jiná, ale stále tak krásná; pozdraví: „Anno, pokoj tobě.“

„Ty ses modlila? Ty nikdy nemáš dost modlitby?“

„Modlitba by mi stačila. Ale já mluvím s Bohem. Anno, nedovedeš si představit, jak blízko ho u sebe cítím. Víc než blízko: **ve svém srdci**. Necht' mi Bůh odpustí podobnou pýchu, ale já se nikdy necítím sama. Vidíš? Táhle v tom Domě ze zlata a sněhu za dvojitou Oponou se nalézá Nejsvětější. A nikdy žádné oko mimo oko veleknězovo nemůže spatřit oltář smíření, na kterém spočívá Boží sláva. Ale já nepotřebuji při vší úctě své duše pohlížet na tento dvojitý vyšivaný Závěs, kterým hýbají zpěvy panen a levitů... Samozřejmě na něj pohlížím! Neobávej se, že bych na něj nehleděla s úctou jako dcera Izraele. Neobávej se, že mě zaslepuje pýcha a vede mě k myšlenkám, které ti právě sdělují.

Hledím na něj a není pokorného služebníka Božího lidu, který by hleděl na Dům svého Pána pokorněji než já, která jsem přesvědčena, že jsem ze všech nejbezvýznamnější. Ale co vidím? Závěs. Co si představuji za Závěsem? Svatostánek. A co ve Svatostánku? Zato když svůj pohled zaměřím do hloubi svého srdce, vidím Boha, jak září ve své slávě lásky a říká mi: »Miluji tě« a já mu říkám: »Miluji tě« a rozplývám se a obnovuji se při každém úderu svého srdce v tomto vzájemném políbení...

Jsem mezi vámi, drahými učitelkami a družkami, ale odděluje mě od vás plamenný kruh. V tom kruhu: Bůh a já. A já vás vidím skrze Boží oheň a právě takto vás miluji...ale nemohu vás milovat pro tělo, ani nikdy nebudu nikoho moci milovat pro tělo.

Mou jedinou láskou je On, který mě miluje, a to duchovně. Zním svůj úděl. Podle světského izraelského zákona každá panna se má stát manželkou a každá matkou. Ale já, která jsem podřízena Zákonu, jsem poslušná Hlasu, který mi říká: »Chci tě«. Pannou jsem a pannou i zůstanu. Jak toho budu moci dosáhnout? Onen hlas, neviditelná Přítomnost ve mně, mi přijde na pomoc, neboť to právě On chce. Nebojím se.

Už nemám otce ani matku...a jen Věčný ví, kolik bolesti jsem zakusila, než ve mně bylo stráveno všechno lidské. Byla to krutá, víc než krutá bolest. Teď už mám jen Boha. A tak jsem ho slepě poslušná...ale učinila bych tak i proti svému otci a matce, protože onen Hlas mě poučuje, že ten, kdo ho chce následovat, musí jít mimo příkazy rodičů, milujících strážců, chránících jejich dítě, ale kteří ho chtějí vést za štěstím po jejich vlastních cestách, aniž tušili, že existují i jiné cesty vedoucí k nekonečné radosti. Byla bych za sebou zanechala plášť i šaty, abych mohla následovat Hlas, který mi říká: »Pojď, má milovaná, ó, moje nevěsto«. Byla bych všechno opustila; i perly svých slz, neboť bych plakala, že jsem byla nucena neuposlechnout; i rubíny své krve, neboť bych se byla postavila i proti smrti, abych mohla následovat Hlas, který volá... A ty slzy i ta krev by jim řekly, že je něco většího než láska k otci a matce, něco ještě sladšího: **Hlas Boží**. Ale teď mě jeho vůle vyprostila i ze závazků dítěte vůči rodičům. Ostatně oni by si na mě nečinili nárok. Mí rodiče byli dvěma spravedlivými a v hloubi jejich srdce k nim hovořil Bůh, tak jak hovoří ke mně. Následovali cestu spravedlnosti a pravdy. Když na ně myslím, vidím je, jak odpočívají u patriarchů, a snažím se svou obětí uspišit příchod Mesiáše, který jim otevře nebeské brány. Na zemi jsem to já sama, která se vede, či spíše je to Bůh, který řídí svou ubohou služebnicí a sděluje jí své příkazy. A já je vyplňuji, neboť je vyplňovat mým štěstím. Až nastane hodina, řeknu snoubenci své tajemství...a on ho přijme."

„Ale, Maria...jaká slova shledáš, abys ho přesvědčila? Budeš mít proti sobě mužovu lásku, zákon a život."

„Na své straně budu mít Boha...Bůh otevře srdce mého manžela světlu... Život ztratí ostny smyslů a stane se čistou

květinou, která bude vydechovat vůni milosrdné lásky. Zákon... Anno, neříkej, že se rouhám, ale já si myslím, že Zákon se brzo změní. Kdo to učiní, je-li Zákon božský? Ten, který jako jediný má na to právo: Bůh. Ten čas je blíž, než si myslíte, říkám vám. Neboť při četbě Daniela se ve mně rozžalo velké světlo; vystupovalo ze středu mého srdce a můj duch pochopil smysl jeho tajemných slov. Oněch sedmdesát týdnů bude skrze modlitby spravedlivých zkráceno. Bude změněn počet let? Ne. Proroctví nelže. Mírou prorokovaného času však není běh slunce, ale běh měsíce. A proto vám říkám: Zcela nablízku je chvíle, kdy uslyšíte pláč Syna jedné Panny.

Ó, jak bych chtěla, aby mi ono Světlo, které mě miluje a říká mi tolik věcí, sdělilo, kde je ta šťastná Panna, která porodí Syna Božího a Mesiáše svého lidu! Prošla bych bosá celou zem. Ani zima, ani mráz, ani prach, ani vedro, ani šelmy, ani hlad by mě nezastavily před tím, abych se k ní připojila a řekla jí: »Dovol své služebnici a služebnici služebníků Kristových, aby žila pod tvou střechou. Budu otáčet mlýnem a lisem, vezmi si mě do mlýna jako otrokyni, jako pastýřku ke svému stádu, k praní plenek tvého Dítěte, do kuchyně, k pecím...kam si přeješ, ale přijmi mě. Abych ho viděla! Abych slyšela jeho hlas! Abych obdržela jeho pohledy.« A nebude-li mě chtít, žebračku u jejích dveří, budu žít z almužen a výsměchu bez přístřeší, budu spát pod širým nebem a budu snášet každé horko, jen abych slyšela hlas dítěte Mesiáše a ozvěnu jeho smíchu. A pak, vidět ho, jak prochází kolem...a snad pak jednoho dne od něho jako almužnu dostanu chléb... Ó, i kdyby hlad mučil můj žaludek a já cítila, že po tak dlouhém postě omdlévám, nebudu jíst ten chléb. Přitisknu ho na své srdce jako sáček s perlami a budu ho líbat, abych cítila vůni Kristovy ruky a už nebudu cítit ani hlad, ani chlad, protože tento dotek mi přinese extázi a teplo, extázi i potravu..."

„Ty bys měla být matkou Kristovou, když ho tak miluješ! Proto chceš zůstat pannou?"

„Och, ne! Jsem nicota a prach. Neodvažuji se pozvednout pohled ke Slávě. Ale právě proto hledím raději do svého srdce než na dvojité Závěs, za kterým cítím neviditelnou přítomnost Jahveho. Tam je strašlivý Bůh Sinaje; zde v sobě vidím našeho Otce, Tvář, která vyzařuje lásku, která se na mě usmívá a žehná mi, protože jsem docela maličká jako ptáčátko, které pozvedne vítr, aniž by cítil jeho tíži, a slabá jak stonek konvalinky, která umí jen kvést a vonět a která se staví proti větru jen něžnou silou své vůně a čistoty. Bůh, můj vítr lásky. Ne, nemám ctižádost, ale Tomu, který se zrodí z Boha a Panny, Svatému Nejsvětějšího, se může líbit jen Matka, kterou mu vybrala Nebesa a která mu na Zemi bude hovořit o nebeském Otcí: **Čistota**. Kdyby Zákon uvažoval právě o tomto, kdyby rabíni, kteří rozvedli všechny jemnosti svého učení, obrátili svého ducha k vyšším obzorům a ponechávali stranou to lidské a užitkové, pro něž zapomínají na nejvyšší Cíl svého hledání, pak by své učení měli především zaměřit na Čistotu, aby ji Král Izraele při svém příchodu nalezl. S olivovými ratolestmi Mírotvorce, palmami Triumfátora roz-
hazujte lilie, lilie, lilie..."

Kolik krve bude muset Spasitel prolít, aby nás vykoupil! Kolik! Z tisíců a tisíců ran, které Izaiáš vidí na Muži bolesti, padá jako rosa z pórovité vázy déšť krve. Nechť tato božská krev nepadá tam, kde je znesvěcení a rouhání, ale do kalichů vonících čistotou, které by ji přijímaly a shromáždily, aby ji rozlévaly na nemocné duchem, na malomocné duše, na všechny, kteří jsou pro Boha mrtví. Rozdávejte lilie, rozdávejte lilie, aby bílým šatem čistých kalichů byl osušen pot a slzy Kristovy! Rozdávejte lilie, rozdávejte lilie na vyprahlost horečky Mučedníkovy! Ó, kde bude lilie, která tě ponese? A ta, která uhasí tvou žízeň? Kde bude ten, který se zabarví tvou krví a zemře bolestí nad tím, že tě uvidí umírat? Kde ten, kdo bude plakat nad tvým vykrváceným Tělem? Ó, Kriste! Můj Dechu!..." Maria zmlkne v pláči, vyčerpána.

Anna chvíli mlčí, pak pohnutým hlasem staré dojaté ženy řekne: „Víš ještě něco, co by pro mne, Maria, bylo poučením?"

Maria se vzpamatuje. Ve své pokoře si nejspíš myslí, že její učitelka ji káře, a říká: „Ó, odpusť! Ty jsi učitelkou, já jsem ubohé nic, ale tato slova mi vytryskla ze srdce. Musím se hodně ovládat, abych nehovořila. Ale je to jako řeka, která svou rostoucí prudkostí trhá hráze. Tak mě to nyní uchopilo a řeka prostě přetekla. Nehleď na má slova a umrtvi mou domýšlivost. Tajemná slova by měla zůstat ve skryté arše srdce, které Bůh dobrotivě obdarovává. Vím to. Ale tato Neviditelná přítomnost je tak sladká, že jsem z toho docela opilá... Anno, odpusť své malé služebnici!"

Anna ji přitiskne na své srdce. Její stará vrásčitá tvář se chvěje a leskne v pláči. Slzy stékají vráskami jako voda po nerovné půdě, než se promění v mokřinu. Stará učitelka však nevyvolává úsměv: mnohem spíše vzbuzuje tu největší úctu.

Maria je v její náruči, její malý obličej na prsou staré učitelky...a takto vše končí.

Ježíš promlouvá: „*Maria se upamatovávala na Boha. Snila o Bohu. Domnívala se, že sní. Ve skutečnosti viděla znovu všechno, co její duch už viděl v nádheře Božího Nebe, a to v okamžiku kdy byla stvořena, aby byla spojena s tělem, počatým na zemi. Podílela se s Bohem, byť způsobem velmi podružným, jak si toho žádá spravedlnost, na jedné z Božích vlastností: na schopnosti se rozpomínat, vidět a předvídat prostřednictvím mocné a dokonalé inteligence, protože nebyla zraněna Hříchem...*

I svatí se rozpomínají na Boha, na slova, která zaslechli v tvůrčí Myšlence a která Dobrota oživila v jejich srdcích, aby byli pozvednuti jako orli v kontemplaci pravdy, ve znalosti Času.

Maria byla plna Milostí. Byla v ní všechna Trojjediná Milost. Všechna Trojjediná Milost ji připravovala jako Snoubenku na Svatební noc, jako své Svatební lože pro své Sestoupení, jako Boží vyvolenou pro její Mateřství a její poslání. To ona uzavírá cyklus proroctví Starého zákona a otevírá cyklus »mluvčích Boha« v Novém zákoně.

Opravdová Archa Božího Slova, když hleděla do svého nitra, věčně neporušeného, a objevovala slova věčného Vědění, načrtnutého Božím Prstem v jejím neposkrvněném Srdci; tak jako všichni světci je slyšela, když byla se svým nesmrtelným duchem počata Bohem, Otcem a Stvořitelem všeho, co má život. A nerozpomínala-li se na vše o svém budoucím poslání, bylo to proto, že v každé lidské dokonalosti Bůh ponechává mezery, a to pro svou božskou opatrnost, jež je pro Člověka dobrem, neboť mu takto dává příležitost k zásluhám. Maria, druhá Eva, musela své zásluhy vydobýt tím, že bude Matkou Kristovou pro svou věrnost a dobrou vůli; tu vyžadoval Bůh i od samého Krista, aby z něho učinil Vykupitele.

Mariin duch dlel na Nebi. Její mravní bytí a tělo na zemi; bylo třeba, aby pošlapala zem i tělo, a tak se opět spojila s duchem a sjednotila s Duchem v plodném objetí."

3. ZASNOUBENÍ

Chvála mému pěstounu, který je vám příkladem v tom, co vám chybí nejvíce: v čistotě, věrnosti, dokonalé lásce.

Ježíš Marii Valtortě

„Bůh ti dá manžela“

Maria je stále v Chrámu. V této chvíli vychází s ostatními pannami z chrámové budovy.

Konal se tam asi nějaký obřad, protože v ovzduší, začervenalém krásným slunečním západem, se šíří vůně kadidla. Řeklo by se, že je pokročilý podzim, neboť nebe je něžně melancholické jako v projasněném měsíci říjnu, neboť to on se už jistě prochází jeruzalémskými zahradami, kde žlutý okr listů, chystajících se k opadání, vytváří na stříbřité zeleni olivových stromů žlutočervené skvrny.

Skupina, či spíše hejno panen přechází malé zadní nádvoří, vystupuje po schodech, prochází malým portálem, vstupuje do jiného dvora, méně nádherného, čtvercového a s jediným vstupem, jímž právě vcházejí. Zřejmě je to dvůr, kolem kterého se nacházejí malé příbytky chrámových panen, neboť každá dívka směřuje do své cely jako holubice do svého hnízda... Mnohé, snad všechny si spolu až do chvíle, kdy se rozejdou, povídají tichými, ale veselými hlasy. Maria mlčí. Až když se má od ostatních oddělit, srdečně je pozdraví a pak zamíří ke své malé místnůstce v pravém rohu.

Tam se k ní připojí jedna učitelka, která není tak stará jako Anna Fanuelova, ale už také není nejmladší: „Maria, očekává tě velekněz.“

Maria na ni pohlédne s lehkým údivem, ale na nic se netáže. Jen odpoví: „Hned tam jdu.“

Nevím, zda velký sál, kam vstupuje, patří ke kněžovu domu nebo je součástí bytů žen zaměstnaných v Chrámě. Vidím, že je rozsáhlý, dobře osvětlený, pěkně zařízený a že spolu s veleknězem, nádherně oděným, je Zachariáš a Anna Fanuelova.

Maria se na prahu hluboce skloní, ale dovnitř nevstupuje, dokud jí velekněz neřekne: „Pojď dál, Maria. Neboj se.“

Maria se napřímí a zvolna přistoupí blíž, ne z nedostatku úslužnosti, ale instinktivně a jaksi slavnostně, což ji činí více ženou.

Anna se na ni usmívá, aby jí dodala odvahy, a Zachariáš ji zdraví: „Pokoř se, sestřenko.“

Velekněz si ji pozorně prohlíží, pak k Zachariášovi:

„Lze na ní rozeznat, že pochází z Davidova a Áronova rodu. Dcero, znám tvou milost a dobrotu. Víím, že den ze dne rosteš ve vědě a milosti v očích Božích i lidských. Víím, že Boží hlas šeptá v tvém srdci nejněžnější slova. Víím, že jsi květina Božího Chrámu a přál bych si, aby vůně tvého života tam denně vystupovala vzhůru společně s kadidlem. Ale Zákon říká jiná slova. Už nejsi dívkou, ale ženou. A každá žena v Izraeli má být manželkou, aby Pánu dala svého syna. I ty budeš následovat příkaz Zákona. Neboj se, nečervenej se. Dobře si uvědomuji tvůj královský původ. Zajisté tě zachrání Zákon, který nařizuje, že každému muži bude dána žena jeho rodu. Ale i kdyby tento předpis neexistoval, učinil bych tak, aby nebyla poskvrněna vznešenost tvé krve. Neznáš nějakého muže tvého rodu, Maria, který by mohl být tvým manželem?“

Maria pozvedá obličej zrudlý studem. Na jejích řasách se třpytí první perla a chvějícím se hlasem odpovídá: „Nikoho.“

„Nikoho nemůže znát, protože sem vstoupila jako malé dítě,“ říká Zachariáš, „a Davidův rod byl příliš pronásledován a rozptýlen, než aby se jeho různé větve mohly sjednotit, a tak královskou palmu oděly ratolestmi.“

„Ponecháme tedy volbu Bohu.“

Slzy, dosud zadržované, vytrysknou a stékají až k chvějícím se rtům a Maria vrhne na svou učitelku prosebný pohled.

„Maria se zaslíbila Pánu, pro jeho slávu a spásu Izraele. Byla ještě docela maličká a už se zavázala tímto slibem...“

řekla Anna, aby jí pomohla.

„Tvé slzy jsou tedy kvůli tomu? Ne, že bys odporovala Zákonu?“

„Pro toto, pro nic jiného. Budu tě poslušná, Boží knězi.“

„Toto potvrzuje všechno, co mi bylo o tobě řečeno. Před kolika lety ses zaslíbila jako panna?“

„Myslím, že odevždy. Ještě jsem nepřišla do Chrámu a už jsem se dala Pánu.“

„Ale nejsi ty ta maličká, která sem přišla před dvanácti zimami a žádala mě o přijetí?“

„Jsem to já.“

„A jak můžeš říci, že už tehdy jsi patřila Bohu?“

„Hledím-li zpět, vidím se jako zaslíbená Bohu... Nevzpomínám si na chvíli, kdy jsem se narodila, ani kdy jsem začala mít ráda svou matku a říkat svému otci: »Ó, otče, jsem tvou dcerou«... Ale vzpomínám si, nevím však, kdy to začalo, že jsem své srdce dala Bohu. Snad to bylo s prvním polibkem, který jsem kdy dala, s prvními slovy, které jsem byla schopna vyslovit, s prvním krokem, který jsem byla schopna učinit... Ano, zde to je: myslím, že moje první vzpomínka na lásku pochází z doby, kdy jsem se naučila chodit... Náš dům... náš dům měl zahradu plnou květin... měl i sad a pole... a vzadu při úpatí pahorku byl pramen, a ten pramen vyvěral ze skály, vyhloubené do tvaru jeskyně... byla plna dlouhých tenkých rostlin, které spadaly se všech stran v malých zelených kaskádách a vypadaly jako by plakaly. Ve skutečnosti ony malé lehké lístečky, připomínající výšivku, nesly na sobě kapky vody, které padaly a zvučely jako docela maličká zvonkohra. A pramen také zpíval. A na olivových stromech a jabloních, které tam rostly na svahu pod pramenem, byli ptáci a bílé holubice se přicházely koupat do čirého pramene... Na toto všechno jsem už nevzpomínala, protože celé své srdce jsem dala Bohu, a mimo otce a matku, milované za jejich života i po jejich smrti, se mé srdce nepřipoutalo k žádnému pozemskému předmětu... Ale ty mě, knězi, přivádíš na myšlenku... Je třeba si uvědomit okamžik, kdy jsem se dala Bohu... a toto jsou vzpomínky na má první léta, tak jak přicházejí...

Tu jeskyni jsem měla ráda, neboť jsem tam slyšela hlas něžnější než zpěv vody a ptáků, který mi říkal: »*Pojď, má milovaná.*« Měla jsem ráda ty kapky zvučících diamantů, protože jsem v nich viděla znamení svého Pána. A u vytržení jsem říkala: » Vidíš, má duše, jak je tvůj Bůh veliký? Ten, který kvůli severním větrům učinil libanonské cedry, učinil i tyto lístečky, které se ohýbají pod vahou mušky pro radost tvých očí, i tento koberec pro tvé nožičky.«

Měla jsem ráda to ticho čistých věcí: lehounký vánek, vodu s jejím stříbrným odleskem, čistotu holubic... Měla jsem ráda ticho, které bdělo nad jeskyňkou a které jako by padalo s jabloní a olivových stromů, teď kvetoucích, jindy obtěžkaných skvostnými plody... A nevím, zdálo se mi, že ten hlas mi říkal, ano, bylo to jasně mně: »*Pojď, nádherná olivo; pojď, sladké jablko; pojď, prameni zapečetěný; pojď, má holubice.*...«

Sladká je láska otcova a matčina...sladký byl jejich hlas, jímž mě volávali...ale tento hlas! Tento hlas! Ó, myslím, že takto ho v pozemském Ráji slyšela ta, která se provinila, a já nevím, jak mohla dát přednost onomu pískotu před tímto hlasem lásky, jak mohla toužit po věděni, které nebylo od Boha... Svými rty, které dosud nepoznaly nic jiného, než mateřské mléko, ale se srdcem opojeným nebeským medem, jsem tedy řekla: »Zde jsem, přicházím. Jsem Tvoje. A žádný pán nebude mít moje tělo, jen Ty, Pane, tak jako můj duch nemá jinou lásku...« A jak jsem to říkala, zdálo se mi, že opakuji věci už řečené a dovršuji obřad už dovršený. A Snoubenec, kterého jsem si vyvolila, mi nepřipadal cizí, vždyť jsem už znala žár jeho lásky, můj zrak si přivykl na jeho světlo a má schopnost milovat se rozvinula v jeho náruči. Kdy?... Nevím. Mimo přítomný život, řekla bych, neboť jsem měla pocit, že jsem ji vždycky vlastnila a že On mě vždycky vlastnil a že já existuji, protože On sám mě chtěl, pro radost svého i mého Ducha...

Nyní tě poslechnu, knězi. Ale řekni mi, jak mám jednat... Nemám už ani otce ani matku. Buď mým vůdcem."

„Bůh ti dá manžela, svatého manžela, protože ses světila Jemu. A řekneš mu o svém zaslíbení."

„Přijme ho?"

„Doufám. Modli se dcero, aby byl schopen pochopit tvé srdce. Nyní už běž, nechť tě vždycky provází Bůh."

Maria se vzdálila s Annou a Zachariáš zůstane s veleknězem.

Takto se vidění ukončilo.

Bůh vybral Josefa

Vidím sál krásně a bohatě zařízený, se závěsy, koberci a vykládaným nábytkem. Musí být ještě součástí Chrámu, protože tam jsou kněží a mezi nimi Zachariáš a mnoho mužů přibližně mezi třiceti až padesáti lety.

Rozmlouvají mezi sebou potichu, ale rozhovor je přesto živý. Připadají neklidní, ale nevím proč. Všichni jsou ve svátečním, v nových oděvech nebo aspoň čerstvě vyčištěných, jako by šli na nějakou oslavu. Mnozí si sundali turban, který jim slouží za pokrývku hlavy, někteří ho mají stále, obzvláště ti starší, zatímco mladí mají hlavy odkryté. Jedni mají vlasy světle kaštanové, jiní tmavé, několik docela černé, jeden z nich má vlasy ryšavé. Účesy jsou většinou krátké, ale několik je mezi nimi dlouhých, spadajících až na ramena. Zdá se, že se všichni vzájemně mezi sebou neznají, neboť se pozorují se zvědavostí. Ale připadají, že jsou příbuzní, neboť je vidět, že je zaměstnává společná myšlenka.

V jednom rohu vidím Josefa. Rozmlouvá s nějakým dobře zachovalým starcem. Josef má asi třicet. Hezký muž s krátkými hustými vlasy tmavokaštanové barvy, podobně jako bradka a knír, které zastíňují hezkou bradu a vystupují po červených lících spíš snědých a s olivovým nádechem, jak je tomu u ostatních hnědovlasých mužů.

Má tmavé oči, dobré a hluboké, velmi vážné; řekla bych, že téměř trochu smutné. Ale když se usmívá, jako zrovna teď, vyjadřují radost a mládí. Je oděn do světlehnědého šatu, velmi jednoduchého, ale zcela bezvadného.

Vstupuje skupina mladých levitů. Řadí se mezi dveřmi a dlouhým nízkým stolem, který je při stěně, uprostřed níž se nacházejí dveře, které zůstávají otevřeny. Vstup zakrývá pouze závěs, který sahá asi dvacet centimetrů nad podlahu.

Zvědavost přítomných se umocní a vzroste ještě víc, když nějaká ruka rozhrne závěs a uvolní průchod levitovi, který nese v náručí svazek suchých větví, na kterém je opatrně položena rozkvetlá ratolest. Lehounké kalíšky s bílými, lehce narůžovělými lístky... Levita položí svazek větví na stůl s velkou pozorností, aby nepoškodil onu rozkvetlou ratolest mezi tolika suchými větvemi.

V sále to zašumí. Krky se natahují, zraky zpozorní, aby lépe viděly. Sám Zachariáš, s kněžími stojícími nejbližší stolu, se snaží něco zahlédnout, ale nevidí nic. Josef ve svém koutě na svazek větví sotva pohlédne, a když mu jeho společník něco říká, udělá znamení, kterým chce říci: »Nemožné!« a usmívá se.

Zvuk trubky za závěsu. Naprosté ticho, všichni se pěkně seřadí s tvářemi obrácenými ke vstupu, který je teď zcela odkryt, protože závěs byl stažen stranou. Vstupuje velekněz obklopený staršími kněžími. Všichni se hluboce uklánějí. Velekněz jde ke stolu, zůstane tam stát a říká:

„Muži Davidova rodu, kteří jste přišli na mou výzvu, poslouchejte. Pán promluvil, chvála jemu! Z jeho slávy sestoupil paprsek světla jako jarní slunce a dal život suché ratolesti. Ta zázračně rozkvetla, zatímco žádná jiná ratolest na zemi nerozkvetla v té chvíli posledního dne Svátku Světla, kdy napadaný sníh ještě nezmizel z vrcholů Judeje. Je to jediná bělost mezi Siómem a Betánií. Bůh promluvil, a tak se učinil otcem a poručníkem Panny Davidovy, která má za ochránce jen jeho. Svaté dítě, sláva Chrámu a svého rodu, zasloužila si, aby jí Boží Slovo dalo zvědět jméno snoubence příjemného Pánu. Tento muž musí být opravdu spravedlivý, Boží vyvolený, když má být poručníkem Panny, Bohu tak drahé! Proto se i náš zármutek z toho, že ji ztrácíme, zmenšuje a už nemusíme mít starosti s jejím osudem manželky. Svěřujeme tomu, koho Bůh určil, se vši bezpečností tuto Pannu, na které spočívá Boží i naše požehnání. Jméno snoubence je Josef Jakubův z Betléma z kmene Davidova, tesař v Nazarete Galilejském. Josefe, přistup. To ti nařizuje velekněz.“

Mnoho hluku. Hlavy, které se otáčejí, ruce, oči, které si dávají znamení zklamání i zadostiučinění, to hlavně mezi staršími, kteří jsou asi rádi, že los nepadl na ně.

Josef přistupuje, celý červený a rozpačitý. Teď je u stolu proti veleknězi, kterého uctivě pozdravil.

„Přistupte všichni a prohlédněte si jméno napsané na ratolesti a každý si vezme svou vlastní větev, aby se ujistil, že nedošlo k podvodu.“

Muži poslechnou. Hledí na ratolest, kterou opatrně drží velekněz, a každý si bere svou větvíčku. Někteří ji lámou, jiní si ji ponechávají. Všichni hledí na Josefa. Někteří na něj hledí mlčky, jiní mu blahopřejí. Stařeček, se kterým hovořil na počátku shromáždění, mu říká: „Říkal jsem ti to, Josefe. **Vítězí ten, který cítí nejméně jistoty.**“ Teď už předstoupili všichni.

Velekněz dá Josefovi rozkvetlou ratolest a pak mu položí ruku na rameno a řekne: „Nevěsta, kterou ti dal Bůh, není bohatá, a ty to víš. Ale má všechny ctnosti. Bud jí vždycky stále více hoden. V Izraeli není květu stejně krásného a čistého, jako ona. Nyní všichni odejděte. Zůstane Josef. A ty, Zachariáši, jako příbuzný přived snoubenku.“

Všichni vyjdou mimo velekněze a Josefa. Ve dveřích opět spustí závěs.

Josef stojí pokorně vedle vznešeného kněze. Ticho, pak mu velekněz řekne: „Maria ti musí říci o svém zaslíbení, které učinila. Bud' jí nápomocen v její ostýchavosti. Bud' dobrý k ní, tak dobré.“

„Dám jí k službám všechnu svou sílu, žádná oběť pro ni mi nebude těžká. Ujišťuji tě.“

Maria vstupuje se Zachariášem a Annou Fanuelovou.

„Pojď, Maria,“ říká velekněz. „Zde je tvůj snoubenec, kterého ti určil Bůh. Je to Josef z Nazareta. Vrátiš se tedy do svého města. Nyní vás opustím. Bůh vám žehnej, nechť vás Pán chrání a žehná vám, nechť vám ukáže svou tvář a má vždycky s vámi slitování. Nechť k vám obrátí svou tvář a dá vám svůj pokoj.“

Zachariáš odchází, aby doprovodil velekněze. Anna blahopřeje snoubenci a také odchází. Oba snoubenci stojí proti sobě tváří v tvář. Maria, celá červená, má hlavu skloněnou. Josef, také trochu se červenající, na ni hledí a hledá slova, která by jí pro začátek řekl. Konečně je nalezne a jeho tvář ozáří úsměv. Řekne: „Zdravím tě, Maria. Viděl jsem tě jako docela maličkou, když jsi měla několik dnů... Byl jsem přítelem tvého otce a mám synovce od mého bratra, Alfea, který měl velice rád tvou matku. Byl to pro ni malý přítel, protože teď má teprve osmnáct, a když jsi ještě nebyla na světě, byl to docela maličký človíček a zaháněl smutek tvé matky, která ho něžně milovala. Ty nás neznáš, protože jsi sem přišla docela maličká. Ale v Nazarete tě mají všichni rádi a hovoří o malé Marii Jáchymově, jejíž narození bylo Božím zázrakem, který dal rozkvést neplodné... A já, já si vzpomínám na večer tvého narození... Všichni si na něj pamatují pro zázrak velkého deště, který zachránil úrodu a pro silnou bouři, při níž úder blesku nezlomily ani stéblo divokého vřesu a která se ukončila tak velkou duhou, jakou nikdy nikdo neviděl.

A pak...kdo by se nepamatoval na Jáchymovu radost? Vyzdvihoval tě a ukazoval tě sousedům... Obdivoval tě, jako bys byla květem příšlým z Nebes, a svůj obdiv chtěl sdělit všem. Šťastný starý otec, který i při umírání hovořil o své Marii, tak krásné a dobré a jejíž slova jsou plna milosti a moudrosti... Měl pravdu, když tě obdivoval a říkal, že nad tebe není žádné krásnější. A tvoje matka? Zákoutí, kde je tvůj dům, naplňovala zpěvem. Řeklo by se - skřivan na jaře, když tě nosila a když tě pak kojila. To já jsem udělal tvou kolébku, malou kolébku zdobenou vyřezávanými růžemi, jak to chtěla tvoje matka. Snad ještě je ve vašem uzavřeném příbytku... Jsem už ve věku, Maria. Když ses

narodila, byl jsem zrovna učedníkem. Už jsem pracoval... Kdo by byl řekl, že tě dostanu za manželku! Možná by smrt tvých nejbližších byla šťastnější, kdyby to byli věděli, protože jsme byli přáteli. Pohřbil jsem tvého otce a oplakával jsem ho s upřímným srdcem, protože mi byl dobrým učitelem života."

Maria pomalu, pomalu pozvedá tvář, stále více uspokojena, když slyší Josefa takto mluvit. Když jí Josef hovoří o kolébce, zlehka se usměje a když hovoří o jejím otci, vztáhne k němu ruku a řekne: „Děkuji, Josefe.“ Dík plachý a plný něhy.

Josef bere do svých krátkých a robustních rukou tesaře malou jasmínovou ručku a laská ji s oddaností, která se snaží stále více vzbudit její důvěru. Snad čeká na další slova, ale Maria se opět odmlčí. A tak pokračuje: „Asi víš, že dům zůstal nedotčen, mimo část, která byla zbořena z konzulova rozkazu, aby cesta byla přeměněna v silnici pro římské povozy. Ale pole, to, co ti z nich zbylo, protože víš...nemoc tvého otce stála velkou část tvého majetku, jsou poněkud zanedbána. Už po tři jara stromy a vinná réva neviděly zahradnický nůž a země je neobdělána a zarostlá. Ale stromy, které tě viděly docela maličkou, jsou tam dosud a dovolíš-li to, ihned se o ně postarám."

„Děkuji, Josefe. Ale ty už máš svou práci..."

„Ve tvé zahradě budu pracovat brzo ráno a pozdě večer. V tuto chvíli se dny prodlužují. Chtěl bych, aby na jaře bylo všechno v pořádku, abych ti udělal radost. Podívej se, toto je větvička madloně, která stojí hned vedle domu. Chtěl jsem ji utrhnout - dovnitř se každý snadno dostane rozbitým plotem, ale já ho spravím - chtěl jsem utrhnout tuto větvičku pro případ, že by volba padla na mne, ale nedoufal jsem v to, protože jsem se zavázal k nazireátu³ a vyzvání jsem uposlechl jen proto, že pocházelo od kněze, ne z touhy po sňatku; a tak jsem tu větvičku utrhl, jak už jsem řekl, protože jsem si myslel, že budeš spokojena, budeš-li mít nějaký květ ze své zahrady. Zde je, Maria. S ním ti dávám svoje srdce, které až dosud kvetlo jen pro Pána a nyní kvete pro tebe, má snoubenko."

Maria bere ratolest. Je dojata a hledí na Josefa už zcela ujištěna a zářiv. Cítí se jím jista, když jí pak říká: „Složil jsem slib nazireátu," a když se přitom jeho tvář celá rozzáří; a tak si dodá odvahy: „Já také celá patřím Bohu, Josefe. Nevím, zda ti to velebněž řekl."

„Řekl mi jen, že jsi dobrá a čistá a že mi máš sdělit, že jsi učinila slib, a že já mám být na tebe hodný. Mluv, Maria. Tvůj Josef tě chce učinit šťastnou ve všech tvých přáních. Nemiluji tě pro tělo. Miluji tě svým duchem, svaté dítě, které mi Bůh dal! Nechť ve mně vidíš otce a bratra, nejen manžela. Důvěřuj mi jako otci, měj ke mně důvěru jako k bratrovi."

„Už jako dítě jsem se zasvětila Pánu. Vím, že toto se v Izraeli nedělá, ale slyšela jsem hlas, který po mně žádal mé panenství jako oběť lásky pro příchod Mesiáše. Izrael už na něho čeká tak dlouho... To není příliš, vzdát se proto radosti být matkou..."

Josef na ni upřeně hledí, jako by chtěl číst v hloubi jejího srdce a pak uchopí její drobné ruce, dosud držící kvetoucí ratolest, a říká jí: „Připojím svou oběť k tvé oběti a společnou cudností budeme dosvědčovat lásku k Věčnému, aby dal zemi Spasitele co nejdříve, a tak nám umožnil, abychom spatřili, jak jeho Světlo ozařuje svět. Pojď, Maria. Půjdeme do jeho Domu a budeme přísahat, že se budeme milovat jako se mezi sebou milují andělé. Pak půjdu do Nazareta a všechno pro tebe připravím, v tvém domě, dávaš-li mu přednost, nebo jinde, chceš-li."

„V mém domě... Byla tam jeskyně, vzadu... Je tam ještě?"

„Je tam stále, ale už ti nepatří... Ale udělám ti podobnou, tichou a občerstvující, kam se budeš moci uchýlit během hodin největšího denního horka. Udělám ji stejně velkou. A pak, řekni mi, koho si přeješ za společníci?"

„Nikoho. Nemám strach. Ve dne se mnou občas bude Alfeova matka, která mě chodí stále navštěvovat. V noci dávám přednost tomu, abych byla sama. Nemůže se mi přihodit nic zlého."

„A konečně, teď tam budu já... Kdy si mám pro tebe přijít?"

„Kdy chceš, Josefe."

„Přijdu tedy, až dám dům do pořádku. Nic nepřeházím. Chci, abys ho nalezla, jak ho tvá matka zanechala. Ale chci, aby byl plný slunce a velmi čistý, aby tě přijal beze smutku. Pojď, Maria, běžme říci Nejvyššímu, že mu blahořečíme."

Nic jiného nevidím. Ale v srdci mi zůstává pocit bezpečí, který zažívá Maria.

Mariin sňatek s Josefem

Jak je Maria krásná ve svých svatebních šatech mezi svými přítelkyněmi a učitelkami, obklopujícími ji v radostném obdivu. Je mezi nimi i Alžběta.

Celá v zářivě bílém lněném plátně, tak hebkém a jemném, že připomíná drahocenné hedvábí. Pás ze zlata a stříbra, opracovaného rydlem je složen z medailonů spojených řetízky; každý medailon je krajkou ze zlatého vlákna na stříbrném podkladě, který působením času ztmaví. Svírá Mariin štíhlý pas a nepochybně proto, že je pro ni, dosud tak mladistvou, příliš dlouhý, jeho tři poslední medailony spadají vpředu dolů. Visí mezi záhyby volného šatu, který je tak dlouhý, že tvoří krátkou vlečku. Na jejích malých nohou sandály z bělostné kůže se stříbrnými sponami.

Na krku je šat přichycen řetízkem ze zlatých růžiček se stříbrným filigránem, který v menším opakuje motiv pásu; řetízek prochází velkými otvory širokého výstřihu a shrnuje ho do mnoha záhybů vytvářejících jakousi malou náprsenku. Mariin krk se vynořuje z bělostných záhybů s grácií stonku zahaleného do drahocenného závoje a připadá ještě štíhlejší a bělostnější: stonek lilie, která se rozvíjí v bělostnou čistou tvář, teď ještě bledší pro zakoušené vzrušení.

Vlasy už nespádají na ramena. Jsou půvabně upraveny do vzájemně provázaných copů a jsou na vrcholku přidržovány drahocennými sponami ze ztmavlého stříbra, zpracovaného jako filigránová krajka. Na těchto copech spočívá matčin závoj a spadá dolů v ladných záhybech zpod drahocenné čelenky, která obepíná bělostné čelo. Závoj spadá až přes boky, protože Maria není tak velká jako její matka, které závoj sahal do pasu. Na ruku nemá nic. Kolem zápěstí náramky, ale její zápěstí jsou tak štíhlá, že těžké matčiny náramky sklouzávají až na hřbety rukou, a kdyby s nimi zatřásla, snad by spadly na zem.

Její družky si ji prohlížejí ze všech stran a obdivují ji. Je to veselé štěbetání vrabčáků s jejich otázkami a obdivnými zvoláními.

„To patřilo tvé matce?“

„Jsou opravdu staré?“

„Sáro, jak je ten pás hezký!“

„A ten závoj, Zuzano! Ale podívej se na tu jemnost a na ty vetkané lilie!“

„Ukaž mi své náramky, Maria! Byly tvé matky?“

„Brávala si je. Ale jsou po matce mého otce Jáchyma.“

„Podívej se. Mají Šalamounovu pečeť obtočenou dvěma ratolestmi palmy a olivy mezi liliemi a růžemi. Ó, kdo provedl tuto tak dokonalou a přesnou práci?“

„Pocházejí z Davidova domu a dědí se z pokolení na pokolení,“ vysvětluje Maria. „Už po staletí si ženy berou tyto šperky, když se vdávají.“

„Vlastně ano! Ty jsi dcerou dědičkou...“

„Přinesli ti je z Nazareta?“

„Ne, když má matka zemřela, moje sestřenice vzala mou výbavu k sobě, aby ji zachovala nedotčenou. A teď mi ji přinesla.“

„Kde je? Kde je? Ukaž ji svým přítelkyním.“

Maria neví, co má dělat... Ráda by byla zdvořilá, ale také by nerada rozházela všechny své věci poskládané do tří těžkých kufřů. Pomohou jí učitelky: „Snoubenec už každou chvíli přijde. Teď není chvíle k děláni nepořádku. Nechejte ji, unavujete ji, běžte se připravit.“ Upovídáné hejno se poněkud nespokojeně vzdalí. Maria se teď může v klidu těšit ze svých učitelek, které jí blahopřejí a žehnají.

Alžběta se také přiblížila. Dojatá Maria pláče, protože Anna Fanuelova ji nazvala „má dcero“ a líbe jí s opravdu mateřským citem. Alžběta jí říká: „Maria, tvá matka tu není, ale přesto zde je. Její duch se raduje spolu s tvým. A pohled: věci, které máš na sobě, ti zprostředkovávají její laskání. Ještě na nich nalezněš vůni jejích polibků. Už je to dávno, toho dne, kdy jsi vstoupila do Chrámu, mi řekla: »Připravila jsem jí šaty a výbavu nevěsty. Chci to být já sama, kdo utká plátno a ušije její svatební šaty, abych nechyběla v ten den její radosti. «A víš, v té poslední době, kdy jsem o ni pečovala, se každý večer chtěla pomazlit s tvými prvními šatičkami a těmi, co máš teď na sobě. Říkala: Cítím v nich jasmínovou vůni své maličké a chci, aby ona v nich cítila polibek své maminky. Kolik polibků dala tomuto závoji, který ti halí čelo! Více polibků než má vláken! A až se oděješ látkami, které ona tkala, pomysli, že více než stav je utkala láska tvé matky. A tyto šperky... I v hodinách zkoušky byly uchráněny tvým otcem z lásky k tobě, aby tě okrášlily, jak se v této chvíli sluší na Davidovu princeznu. Raduj se, Maria. Nejsi sirotek, neboť všichni tvoji jsou s tebou. A máš snoubence, který je ti otcem i matkou, tak je dokonalý...“

„Ó, ano, to je pravda! Na něho si určitě nemohu stěžovat. V necelých dvou měsících sem přišel dvakrát a dnes přijde po třetí a nedbá deště ani větru, aby ode mne přijal mé rozkazy... Pomysli: mé rozkazy! Mne, která jsem jen ubohá žena a o tolik mladší než on! A nic mi neodmítne. A ani nečeká, až o něco požádám. Zdá se, že nějaký anděl mu má přání sděluje, a on mi o nich hovoří ještě předtím, než otevřu ústa. Posledně mi řekl: »Maria, myslím, že bys raději chtěla zůstat v otcovském domě. Chceš-li, můžeš to učinit, protože jsi dědičkou. Já odejdu do tvého domu. Jen kvůli dodržení zvyku strávíš týden v domě mého bratra Alfea. Maria tě už tak miluje! Odtud vyjde v den svatby průvod, který tě dovede domů.« Není to pozorné? Vůbec mu nevadí, že lidé budou říkat, že jeho dům se mi nelíbí... Mně by se vždycky líbil, kvůli němu, který je tak dobrý! Ale zajisté... dávám přednost svému domu... pro vzpomínky... Ó, Josef je dobrý!“

„Co říkal na tvoje zaslíbení? Ještě jsi mu o tom neřekla?“

„Nic nenamítal. Naopak, když se seznámil s důvody, řekl: Připojím svou oběť k tvé.“

„Je to mladý světec!“ říká Anna Fanuelova.

V této chvíli „mladý světec“ vstupuje, doprovázen Zachariášem.

Je opravdu nádherný. Celý ve zlatožlutém připadá jako nějaký orientální vládce. Za nádherným pásem má kožený váček na peníze a dýku v kožené pochvě, obojí se zlatým zdobením. Na hlavě turban, pokrývku z obvyklého plátna, sloužící za kapuci, tak jak ji nosí dodnes některé africké národy, například beduíni, a přidržovanou svazečky myrty. Má nový plášť s třásněmi, do kterého se slavnostně halí. Jeho oči září radostí. V jeho ruce kytice rozkvetlé myrty.

Zdraví: „Pokoj tobě, má snoubenko! Pokoj všem.“ A když mu odpověděli: „Viděl jsem, jakou jsi měla radost toho dne, když jsem ti přinesl ratolest z tvé zahrady. Tak jsem si řekl, že ti přinesu myrtu, rostoucí u jeskyně, která je ti tak drahá. Chtěl jsem ti přinést růže, které začínají kvést u tvého domu. Ale růže nevydrží. A k tomu celé dny na cestách... Přinesl bych ti jen trny, ale tobě, milovaná, chci nabídnout jen růže a chci pokrýt tvou cestu jemnými a voňavými květy, abys na ni mohla postavit nohu, aniž bys našla nějakou nečistotu a nepříjemnost.“

„Děkuji, jak jsi dobrý! Jak jsi dokázal přinést až sem tu kyticí tak svěží?“

„Přípevníl jsem k sedlu vázu a uložil jsem do ní větvičky s poupaty. Po cestě rozkvetly. A tady jsou, Maria, aby se tvé čelo ozdobilo věnečkem, symbolem čistoty a symbolem manželky; ale jeho čistota bude vždy menší než čistota tvého vlastního srdce.“

Alžběta a učitelky okráší Marii věnečkem z květů. Zformují ho a přípevní k drahocenné čelence, která obepíná čelo, a bílé květy myrty prostřídají s bílými růžičkami, které vzaly z vázy, stojící na jednom kufru. Maria se chystá přehodit si přes ramena svůj široký bílý plášť, ale její snoubenec ji předejde a pomáhá upevnit její plášť na ramenou dvěma stříbrnými špendlíky. Učitelky s ochotou a láskou urovňají jeho záhyby.

Všechno je připraveno. Zatímco se na něco čeká, Josef s Marií poodstoupí a řekne jí: „V poslední době jsem myslel na tvůj slib. Řekl jsem ti, že se na něm budu také podílet, ale čím více na to myslím, tím více chápu, že dočasný nazíreát, byť vícekrát obnovovaný, nestačí. Pochopil jsem tě, Maria. Dosud si nezasloužím slova Světla, ale jistých náznaků se mi už dostává. A to mi umožňuje rozumět tvému tajemství aspoň v těch nejhrubších obrysech. Jsem ubohý nevědomec, Maria. Jsem obyčejný řemeslník. Nejsem vzdělaný a nevlastním žádný poklad. Ale k tvým nohám dávám svůj poklad. Navždy. Svou naprostou čistotu, abych byl hoden být s tebou, Boží Panno, »Sestro má, Snoubenko, zahrado uzavřená, prameni zapečetěný«, jak to řekl náš předek, který snad napsal Píseň, když zahlédl tebe... Budu zahradníkem této vonné zahrady, kde se nalézají nejvzácnější plody a odkud prýští pramen živé vody: tvé něhy, ó, snoubenko, která jsi svou sladkostí dobyla mého ducha, ó, nejkrásnější. Krásnější než jitřenka, zářící slunce, neboť to září tvé srdce, ty, která jsi sama láska k Bohu i lidem, jimž chceš dát Spasitele svou obětí ženy. Pojď, má milovaná,“ a bere ji jemně za ruku a vede ke dveřím. Všichni jdou za nimi a venku se k nim slavnostně připojí družičky, všechny v bílém a se závoji.

Procházejí nádvořími a portály mezi davem lidí, kteří na ně hledí, až k místu, které není Chrámem, ale které je zřejmě sálem určeným ke kultu. Jsou tam lampy a svítky pergamenů jako v synagoze. Snoubenci přistoupí až ke zvýšenému stojanu, k jakési katedře, a čekají. Ostatní se seřadí za nimi. Vzadu zůstanou kněží a zvědavci.

Slavnostně vstupuje velekněz. Mezi zvědavci to zašumí: „To on je bude sezdávat?“

„Ano. Ona pochází z královského domu a kněžské kasty, květ Davidův a Áronův. Nevěsta je pannou z Chrámu. Ženich je z kmene Davidova.“

Velekněz vloží pravou ruku nevěsty do ruky ženichovy a slavnostně jim požehná: „Nechť Bůh Abrahamův, Izákův a Jákobův je s vámi, nechť vás spojí a uskuteční ve vás své požehnání a dá vám pokoj a četné potomstvo i dlouhý život a blaženou smrt v klíně Abrahamově.“ Pak se slavnostně vzdálí, tak jak přišel.

Vzájemně si dávají slib. Maria je Josefovou manželkou.

Všichni vycházejí a stále pěkně seřazení jdou do místnosti, kde je sepsána svatební smlouva, ve které je řečeno, že Maria, dědička Jáchyma a Anny Áronovy přináší svému muži věnem svůj dům se vším, co k němu patří, svou osobní výbavu a jiný majetek, který zdědila po otci.

Vše je skončeno.

Manželé vycházejí na nádvoří, pak směřují k východu poblíž části obývané ženami zaměstnanými v Chrámě. Očekává je těžký, pěkně upravený vůz. Je přikryt plachtou a uvnitř jsou už těžké Mariiny kufry.

Loučení, polibky a slzy, požehnání, rady, doporučení, načež Maria vystoupí s Alžbětou a usadí se uvnitř vozu. Vpředu Josef a Zachariáš. Sundávají si slavnostní pláště a všichni se zahalí do tmavých pelerín. Vůz odjíždí, velký tmavý kůň jde těžkým krokem. Zdi Chrámu se vzdalují, pak i městské zdi a už je zde venkov, prvním jarním sluncem celý obnovený, čerstvý a v květu, se smaragdově zeleným obilím, vysokým aspoň na píd'. Jeho mladá stébla se vlní v lehkém vánku, vonícím po květech broskvoní a jabloní, jetele a divoké máty.

Maria pod svým závojem tiše pláče a čas od času rozhrne plachtu, aby pohlédla na vzdálený Chrám, na město, které opustila.

Vidění se takto končí.

Příjezd do Nazareta

Nádherné azurové nebe vlahého února se klene nad galilejskými kopci...

Hlavní cesta, vlhká po nedávném dešti, patrně minulé noci, není ani prašná, ale ani blátivá. Je pravidelná a čistá jako městská ulice a vede mezi dvěma ploty z kvetoucího hlohu. Připadají, jako by byly zasněženy, vychází z nich však hořká lesní vůně; občas jsou přerušeny skupinami obrovských kaktusů s velkými plochými listy, ježícími se ostny...

Za živými ploty, sloužícími k ohraničení pozemků a vedoucími všemi směry, pole s obilím, které už je vyšší než v Judeji, a kvetoucí louky se stovkami a stovkami ovocných stromů: bílých, růžových, červených a se všemi přechodnými odstíny.

Slunce pokojně zapadá na obloze, něžně ve svém blankytu, který světlo činí ještě jasnějším, a v dálce září sníž Hermonu a jiných vzdálených vrcholků.

Po silnici jede vůz. Je to vůz vezoucí Josefa a Marii s jejími příbuznými. Cesta je u konce.

Maria se rozhlíží úzkostlivým pohledem, kterým chce poznat a zároveň se rozpomenout na to, co vidí a na co se už nepamatuje, a usměje se, když jí vytane nějaká neurčitá vzpomínka. Alžběta a s ní Zachariáš a Josef jí v rozpomínání pomáhají a označují jednotlivé kopce, domy. Už i domy, protože se už ukazuje Nazaret, rozložený na svém zvlněném kopci.

Město, ozářené zleva zapadajícím sluncem, ukazuje své bílé domky, široké, nízké, s terasami, zabarvenými do růžová. Některé domky, do kterých bije slunce přímo, se zdají prosvětleny požárem, tak je jejich fasáda zčervenala sluncem. Sluncem, na kterém se leskne voda kanálů a nízkých studní téměř bez zádek...

K okraji silnice přistupují děti a ženy a dívají se do vozu a zdraví Josefa jako starého známého. Ale na ostatní tři se dívají v rozpacích a s bázní.

Jakmile však vjeli do vlastní obce, už není rozpaků ani obav. Na jejím okraji pod slavobránou z kvítí a listí stojí velké množství lidí všech věků a sotva se vůz ukáže za nárožím krajního venkovského domu, ozve se pronikavé volání; lidé mávají ratolestmi a kyticemi. To nazaretské ženy a děti zdraví svatebčany. Muži stojí zdrženlivěji za neposednou a hlučnou hradbou a zdraví s vážností.

Ještě před příjezdem byl vůz odkryt, protože teď už slunce neobtěžuje, a tak Maria může dobře vidět rodnou půdu. Maria připadá krásná jako květina. Bílá a plavovlasá jako anděl se s dobrotou usmívá na děti, které jí hážou květiny a posílají polibky, na dívky jejího věku, které jí volají jménem, na manžele, matky, starce, kteří jí žehnají zpěvným hlasem. Uklání se před muži a zejména před jedním, který je snad rabinem nebo hlavní osobností místa.

Vůz krokem postupuje hlavní ulicí, následován větší částí zástupu, pro který je příjezd událostí.

„Zde je tvůj dům, Maria,“ říká Josef a bičem ukazuje na malý domek, který se nalézá právě dole pod vlnou vršku a za nímž je krásná rozlehlá zahrada, celá v květu, ukončená olivovým sadem. A ještě dále obvyklý živý plot z hlohu a kaktusů vymezuje hranice majetku. Pole, kdysi Jáchymova, jsou za nimi...

„Zbylo ti toho málo,“ říká Zachariáš. „Nemoc tvého otce byla dlouhá a drahá. Hodně stály také opravy škod způsobených Římem. Vidíš, že silnice pohltila tři hlavní přístavby a dům musel být zmenšen. Aby byl zvětšen bez velkých nákladů, bylo použito části kopce vytvářejícího jeskyni. Jáchym tam míval zásoby a Anna své stavy. Ty uděláš, co uznáš za vhodné.“

„Ó, nevádí mi, že toho moc není! Mně to bude vždycky stačit. Budu pracovat...“

„Ne, Maria,“ říká Josef, „já budu pracovat. Ty se budeš starat jen o prádlo, šití a dům. Jsem mladý a silný a jsem tvůj muž.“

„Učiním, co budeš chtít.“

„Ano, v této věci je to moje vůle. Pro všechno ostatní jsou mi všechna tvá přání zákonem, pro tohle však ne.“

Přijeli, vůz se zastavil.

U dveří jsou dvě ženy a dva muži mezi čtyřiceti a padesáti lety s mnoha dětmi a mladými lidmi.

Starší muž řekne: „Nechť ti Bůh dá pokoj, Maria,“ a jedna žena osloví Marii, obejmě ji a políbí.

„To je můj bratr Alfeus a Maria,⁴ jeho žena, a toto jsou jejich synové. Přišli schválně, aby tě přivítali a řekli ti, že jejich dům je tvým domem, chceš-li,“ říká Josef.

„Ano, přijď, Maria, nebudeš-li chtít být sama. Na jaře je venku krásně a náš dům stojí uprostřed rozkvetlých polí. Tam budeš tím nejkrásnějším květem,“ říká Maria Alfeova.

„Děkuji ti, Maria. Přijdu velice ráda. Občas přijdu a určitě o svatbě. Ale teď si moc přeji vidět svůj dům a rozpomenout se na něj. Byla jsem docela malá, když jsem ho opustila, a zapomněla jsem, jak vypadá... Teď ho opět nalézám... a zdá se mi, jako bych našla svou matku, kterou jsem ztratila, svého milovaného otce, jako bych opět našla ozvěnu jejich hlasů... a vůni jejich posledních vzdechů. Připadá mi, že už nejsem sirotkem, když kolem sebe cítím objetí těchto lidí... Pochop mě, Maria.“ Mariin hlas prozradí její dojetí a na jejích řasách se zaperlí slzy.

Maria Alfeova odpovídá: „Jak si přeješ, drahá. Chci, abys mě považovala za svou sestru a přítelkyni a tak trochu i jako matku, protože jsem mnohem starší než jsi ty.“

Přistoupí druhá žena: „Maria, zdravím tě. Jsem Sára, přítelkyně tvé matky. Viděla jsem, jak ses narodila. A toto je Alfeus, synovec Alfeův a velký přítel tvé matky. Co jsem dělala pro tvou matku, budu dělat i pro tebe, přeješ-li si to. Podívej, můj dům sousedí s tvým domem a tvoje pole jsou teď naše. Ale chceš-li, můžeš kdykoliv přijít. Uděláme v živém plotu průchod a budeme spolu a přitom každá budeme u sebe. Toto je můj muž.“

„Všem vám za všechno děkuji, za všechno dobré, které jste učinili mým rodičům a chcete teď činit mně. Nechť vám žehná všemohoucí Bůh.“

Těžké bedny jsou složeny a odneseny do domu. Vstupují dovnitř a já poznávám malý nazaretský domek, takový jaký je později za Ježíšova života.

Josef bere - podle zvyku - Marii za ruku a takto vchází. Na prahu jí říká: „A teď na tomto prahu chci, abys mi něco slíbila. Nechť přijde nebo se přihodí cokoli, nemáš jiných přátel, nikoho, na koho by ses obrátila, než svého Josefa; v žádném případě si své starosti nenechávej pro sebe. Jsem zcela k tvým službám, to si pamatuj, a budu mít velkou radost, budu-li ti moci usnadnit tvou cestu; protože štěstí není vždy v naší moci, aspoň se budu snažit, abych ti ji učinil pokojnou a jistou.“

„Slibuji ti to, Josefe.“

Otevírají dveře a okna. Dovnitř zvědavě vstupuje zapadající slunce.

Maria si teď odložila plášť a závoj, protože s výjimkou myrtových květů má stále na sobě svatební šaty. Vycházejí do kvetoucí zahrady. Rozhlíží se a usmívá a stále s rukou v ruce Josefově prochází zahradou. Připadá to, jako by se opět ujímala vlastnictví místa, které bylo ztraceno.

A Josef jí ukazuje své práce: „Podívej se, tady jsem udělal tuto díru k zachycení dešťových vod, protože toto víno má stále žízeň. Tomuto olivovému stromu jsem uřezal nejstarší větve, abych ho omladil. Zasadil jsem tyto jabloně, protože dvě byly suché, a dal jsem sem i fíkovníky. Až vzrostou, budou chránit dům před slunečním úpalem a

zvědavými pohledy. Táhle je stará pergola, vyměnil jsem jen shnilé sloupky a zapracoval s nůžkami. Doufám, že dá hodně hroznů. A tam, podívej se," a hrdě ji vede ke svahu, který se zvedá za zády domu a který ukončuje sad: „Tam jsem vyhloubil jeskyňku a zpevnil ji a až tyto malé rostlinky vzrostou, bude zhruba stejná jako ta, kterou jsi měla. Zde však není pramen... ale doufám, že sem zavedu pramínek vody. Budu pracovat za dlouhých letních večerů, když za tebou přijdu na návštěvu..."

„Ale jak to?" říká Alfeus. Copak nebudete mít v létě svatbu?⁵"

„Ne, Maria by ráda utkala vlněné pokrývky, jedinou věc, která chybí ve výbavě. A já jsem tomu rád. Je tak mladinká, že na tom nezáleží, počká-li ještě rok nebo déle. Zatímco bude čekat, přivykne svému domu..."

„Ty jsi byl vždycky trochu jiný než ostatní a zůstal jsi takový až do nynějška. Vždyť kdo by se nesnažil uspišit okamžik, kdy bude mít za ženu takový květ jako je Maria, a ty budeš čekat měsíce!"

„Radost dlouho očekávaná, radost o to více prožitá," odpovídá Josef s jemným úsměvem. „Až bude mít Maria šestnáct. Po svátcích Stánků. Zimní večery budou pro novomanžely sladké!" A opět se usměje a pohlédne na Marii. Úsměv tajného dorozumění plného něhy, útěšné bratrské cudnosti. Pak opět pokračuje v prohlídce: „Zde je místnost ve svahu. Chceš-li, udělám si z ní dílnu. Je s domem spojená, ale leží mimo něj. Tak v domě nebude hluk ani nepořádek. Ale pokud si to přeješ jinak..."

„Ne, Josefe, takto to je docela v pořádku."

Vstupují do domu a rozžijí lampy.

„Maria je unavena," říká Josef. „Nechejme ji v klidu s jejími příbuznými."

Všichni zdraví a odcházejí. Josef ještě několik minut zůstane a potichu mluví se Zachariášem.

„Tvůj příbuzný ti nějaký čas ponechá Alžbětu, jsi spokojena? Já ano, protože ti pomůže... aby ses stala dokonalou paní domu. S ní můžeš všechno zařídit podle svého a uspořádat nábytek a já ti přijdu každý večer pomoci. S ní můžeš opatřit vlnu a všechno potřebné. Výlohy zaplatím já. Pamatuj, že jsi mi slíbila, že se budeš se vším obracet na mne. Sbohem, Maria. Spí svou první noc jako paní v tomto domě, který je tvůj; a necht' anděl Boží ti ji učiní pokojnou. Necht' Pán je stále s tebou."

„Sbohem Josefe, necht' i ty jsi pod křídlem Božího anděla. Děkuji, Josefe. Za všechno. Na tvou lásku ze všech sil odpovím svou láskou."

Josef zdraví příbuzné a odchází.

Ve stejnou chvíli končí vidění.

4. NEVĚSTOU DUCHA SVATÉHO

Sladké a čisté mateřství, bez tíhy smyslů. Takové jsem prožila. Oč se ochudila Eva, když se vzdala tohoto bohatství!

Svatá Panna Marii Valtortě

Zvěstování

Zde je, co vidím: Maria, velmi mladinká dívka - vypadá nejvýš na patnáct let - je v malé pravidelné místnosti. V opravdovém dívčím pokojíčku.

Podél jedné ze dvou delších zdí se nalézá lůžko: nízké lehátko bez pelestí, pokryté rohožemi nebo koberci. Řeklo by se, že jsou rozprostřeny na nějakém stole nebo na rákosovém výpletu. Jsou vyrovnané a nevytvářejí záhyby, jak tomu bývá u našich lůžek. Na druhé straně polička s olejovou lampou, pergamenové svitky, nějaké šití pečlivě složené, snad nějaká výšivka. Vedle poličky u dveří otevřených na zahradu, ale překrytých závěsem, kterým pohybuje lehký vánek, na nízké stoličce sedí Panna.

Přede bělostný len, jemný jako hedvábí. Její drobné ruce, jen o málo tmavší než len, otáčejí hbitě vřetenem. Drobná tvář, mladá a tak krásná, tak krásná, je lehce skloněná a lehce se usmívá, jako by laskala či sledovala nějakou něžnou myšlenku.

V domku i na zahradě hluboké ticho. Hluboký mír jak na Mariině tváři, tak v jejím okolí. Mír a řád. Všechno je čisté a v pořádku; místo vzhledem a zařízením sice velmi skromné, málem cela, má v sobě něco přísného, ale současně královského právě pro onu čistotu a péči, s jakou je rozložena látka na lůžku, srovnány svitky, lampa, měděný džbán vedle lampy se svazkem kvetoucích větviček...

Maria se dává tiše do zpěvu, pak poněkud pozvedne hlas. Není to „velký" hlas, ale přesto rozezná malou místnost a dává pocítit, jak se v něm zachvívá její duše. Slovům nerozumím, jsou jistě v hebrejštině. Ale jak se stále opakuje „Jahve", chápu, že se jedná o nějaký posvátný zpěv, snad žalm. Snad si Maria vzpomíná na zpěvy z Chrámu a musí to být sladká rozpomínka, protože skládá ruce, držíci nit a vřetenem, do klína, pozvedá hlavu a opře ji o stěnu za sebou; její tvář září ruměncem a její oči, ztracené v neví jak sladké myšlence, se zalesknou zadržovanými slzami, činicími je většími. A její oči se usmívají nad nějakou myšlenkou, kterou sledují, a přestávají vnímat okolí. Mariina růžová tvář se vynořuje z bílého, jednoduchého oděvu, zarámována copy, které nosí kolem hlavy jako korunu. Řeklo by se - krásná květina.

Zpěv se mění v modlitbu: „Pane, Nejvyšší Bože, neotálej už a sešli svého Služebníka, aby přinesl na zem pokoj. Připrav vhodný čas a čistou a plodnou pannu k příchodu tvého Krista. Otče, Svatý Otče, dovol své služebnici, aby

na tento úmysl obětovala svůj život. Dovol mi, abych zemřela až po spatření tvého Světla a Spravedlnosti na zemi a po uskutečnění Vykoupení. Ó, Svatý Otče, sešli na zem, po čem toužebně vzdychali proroci. Sešli své služebníci Vykupitele. Necht' v hodinu, kdy se ukončí můj den, se pro mne otevře tvůj příbytek, neboť jeho brány už budou mezitím otevřeny tvým Kristem pro všechny, kteří v Tebe doufali. Přijď, přijď, Duchu Pánův. Přijď za svými věrnými, kteří tě očekávají. Přijď, Princi pokoje..." Maria zůstává duchem nepřítomná...

Závěs se hýbe silněji, jako by někdo za ním učinil průvan nebo jím někdo zatřásl, aby ho rozhrnul. A tu světlo bělostné barvy perel, smíchaných s čistým stříbrem rozzáří nažloutlé stěny, projasní barvy tkanin a ještě více zduchovní Mariinu pozvednutou tvář. V tomto světle, aniž se závěs rozhrnul před tajemstvím, které se teď odehrává - a závěs se už nehýbe, visí naprosto nepohnutě mezi veřejemi, jako by byl zdi, oddělující vnitřek od vnějšku - v tomto světle pokleká Archanděl.

Musí na sebe vzít nutně lidský vzhled. Ale tento vzhled je nad vším lidským. Z jakého těla je utvářena tato překrásná zářivá postava? Z jaké látky ji Bůh zhmotnil, aby ji učinil přístupnou smyslům Panny? Jen Bůh může vlastnit tyto látky a posloužit si jimi tak dokonale. Je to tvář, je to tělo, jsou to oči, ústa, vlasy a ruce jako naše, ale není to naše neprůhledná hmota. Je to světlo, které na sebe vzalo barvu těla, očí vlasů, rtů, světlo, které se hýbe a usmívá a hledí a mluví.

„Zdrávas, Maria, milosti plná, zdrávas!" Hlas je něžným akordem, jako když perly dopadají na nějaký vzácný kov. Maria se zachvěje a sklopí oči. A chvěje se ještě více, když spatří tohoto světelného tvora, jak klečí vzdálen asi metr od ní s rukama zkříženými na prsou a hledí na ni s nekonečnou úctou.

Maria povstane a přitiskne se ke zdi. Zbledne, pak zčervená. Její tvář vyjadřuje údiv, zděšení. Bezděky přitiskne na prsa ruce, schované v dlouhých rukávech. Sklání se, jako by chtěla co nejvíce skrýt své tělo. Postoj líbezné cudnosti.

„Ne, neměj strach. Pán je s Tebou! Jsi požehnaná mezi všemi ženami." Ale Maria se stále bojí. Odkud přišla tato mimořádná bytost? Je to vyslanec Boží nebo Podvodníkův?

„Neměj strach, Maria!" opakuje Archanděl. „Jsem Gabriel, Anděl Boží. Poslal mě k tobě Pán. Neměj strach, vždyť jsi u Boha našla milost. A nyní počneš ve svém klíně a porodíš Syna a dáš mu jméno **JEŽÍŠ**. Bude veliký. Nazvou ho Synem Nejvyššího a Pán Bůh mu dá Davidův trůn a povládně věčně nad Jákobovým domem a jeho Království nebude mít nikdy konce. Pochop, ó, svatá Panno, Pánem milovaná, jeho požehnaná Dcero, povoláná být Matkou jeho Syna, jakého Syna porodíš."

„Jak se to může stát, když jsem muže vůbec nepoznala? Což Pán Bůh nepřijímá obět' své služebnice a nechce, abych z lásky k němu zůstala pannou?"

„Ne, to nebude dílem muže, abys byla Matkou, ó, Maria. Ty, jsi věčnou Pannou, Boží Svatou. Duch Svatý na tebe sestoupí a moc Nejvyššího tě pokryje svým stínem. Právě proto ten, který se z tebe zrodí, bude nazýván Svatý, Svatý a Syn Boží. Pánu, našemu Bohu je možné všechno. Neplodná Alžběta počala ve svém stáří syna, který bude prorokem tvého Syna, tím, který mu připraví cestu. Pán s ní sňal její zahanbení a až do konce věků vás národy budou oslavovat jako blahoslavené pro Pánovu milost, která k vám přišla, a k tobě obzvláště, milost, která dospěje k národům tvým prostřednictvím. Alžběta je v šestém měsíci a plod, který nese, jí způsobuje radost a bude se radovat ještě více, až pozná tvou vlastní radost. Bohu není nic nemožné, Maria, milosti plná. Co mám říci svému Pánu? Nenech se znepokojit žádnou myšlenkou. Pán bude bdít nad tvými záležitostmi, pokud se na něho spoleheš.

Svět, Nebesa, Věčný očekávají tvé slovo!"

Maria teď sama také zkříží ruce na prsou, skloní se v hlubokém úklonu a řekne: „**Hle, služebnice Páně. Necht' se mi stane podle jeho slova.**"

Anděl září radostí. Klaní se, protože jistě vidí, jak Duch Boží sestupuje na Pannu, celou skloněnou na znamení souhlasu. Pak Anděl zmizí, aniž pohnul závěsem, který za svatým Tajemstvím zůstává zatažen.

Poslušná za všech okolností

Maria promlouvá: „*Když jsem pochopila poslání, ke kterému mě povolal Bůh, byla jsem naplněna radostí a v této radosti se mé srdce otevřelo jako uzavřená lilie a rozlila se v něm krev, která se stala půdou pro Pánův Zárodek.*

Radost být matkou.

*Zasvětila jsem se Bohu od nejranějšího dětství, neboť Světlo Nejvyššího mi plně ukázalo příčinu zla ve světě, a chtěla jsem, pokud to bude v mé moci, vymazat v sobě Satanův otisk. Nevěděla jsem, že jsem **neposkvrněná**. Nemohla jsem si to myslet, že jí jsem. Už pouhá myšlenka na tuto výsadu by byla domýšlivostí a pýchou. Ve skutečnosti jsem se narodila z lidských rodičů, a tak jsem nemohla pomyslet, že právě já jsem tou Vyvolenou, povolánou být onou Neposkvrněnou. Duch Boží mě poučil o Otcově bolesti způsobené zkažeností Evy, jež se chtěla pošpinit, a tak z bytosti plné milosti poklesnout na úroveň nižších tvorů. Nosila jsem v sobě touhu utišit tuto bolest tím, že pozvednu své tělo k andělské čistotě svou vůlí zůstat čistá jak ve svých myšlenkách, tak i v touhách a lidských vztazích. **Jen pro Boha tlukot mého srdce, jen pro Něho celá má bytost.** Ale neměla-li jsem v sobě spalující horečku těla, přesto zde byla obět' nestat se matkou.*

Mateřství, oprostěno od toho, co ho dnes pošpiňuje, bylo Otcem Stvořitelem dáno i Evě. Něžné a čisté mateřství bez tíže smyslů! S takovým manželstvím jsem učinila zkušenost já. Oč se Eva ochudila, když se zřekla

tohoto bohatství! O více než o nesmrtelnost. A nepovažujte to za přehánění. Můj Ježíš a já s ním, jeho Matka, jsme poznali zemdenost smrti. Já sladkou zemdenost, když jsem vyčerpána usnula. On strašnou zemdenost odsouzenice na smrt. Na nás tedy také přišla smrt. Ale mateřství bez jakéhokoliv porušení jsem zakusila jen já sama, nová Eva, abych mohla říci světu, jak sladký by byl úděl ženy povolání k tomu, aby byla matkou bez tělesného utrpení. A tato touha po čistém manželství mohla existovat a skutečně existovala v Panně, která byla celá odevzdána Bohu, neboť toto mateřství je slávou ženy.

Když pomyslíte i na to, jaké cti požívala u Izraelců žena, která se stala matkou, lépe pochopíte oběť, se kterou jsem souhlasila a svým slibem přijala. A nyní Věčná Dobrota své služebnici učinila tento dar, aniž by mě zbavila sladkosti, již jsem byla oděna, abych byla květem při jeho trůnu. A já jsem z toho pocítila líbezný nadšení, neboť jsem měla radost dvojnásobně - **být matkou člověka a být Matkou Boha**. Radost být tou, jejímž prostřednictvím mír opět spojil Nebesa se zemí.

Ó, toužit po tomto míru pro lásku k Bohu a bližnímu a vědět, že prostřednictvím mne, ubohé služebnice Mocného, přichází na svět! Říci: Ó, lidé, už neplačte. Ponesu v sobě tajemství, které vás učiní šťastnými. Nemohu vám ho sdělit, neboť je ve mně zapečetěno... Ale už ho přináším mezi vás a každá uběhlá hodina přibližuje okamžik, kdy ho uvidíte a poznáte jeho svaté Jméno.

Radost učinit radost Bohu: radost věřící duše z toho, že Bůh je šťastný.

Ó, odstranit Bohu ze srdce hořkost z Eviny neposlušnosti a její pýchy, její nevíry!

Počátek hříchu byl v neposlušnosti.

Já jsem prošla cestu obou hříšníků naopak. **Poslechla jsem. Poslechla jsem za všech okolností.** Bůh mě žádal, abych byla pannou. **Poslechla jsem.** Když jsem si zamilovala panenství, které mě činilo čistou jako první z žen, která ještě nepoznala Satana, Bůh mi nařídil, abych se stala manželkou. **Poslechla jsem** a pozvedla jsem sňatek na takový stupeň čistoty, na kterém byl v myšlenkách Boha, když stvořil první dva rodiče. Zatímco jsem byla srozuměna s osudem být v manželství bez dětí, i z toho plynoucím pohrdáním bližních pro svou svatou neplodnost, Bůh mě požádal, abych byla Matkou. **Poslechla jsem.** Věřila jsem, že to bude možné a že tato slova pocházejí od Boha, protože když jsem jim naslouchala, rozléval se ve mně **pokoj**. Nepomyslela jsem si: »Zasloužila jsem si to«. Neříkala jsem si: »Teď mě bude svět obdivovat, protože jsem podobna Bohu, když tvořím Boží tělo.« Ne. Umrtvila jsem se v pokoře. Radost vyrašila v mém srdci jako stonek s rozkvetlou růží. Ale okamžitě se obalila ostrými trny a byla jsem sevřena, zahalena bolestí jako větev, kolem níž se obepíná svačec. Bolest z bolesti manželovy: to byla uprostřed radosti velká tíha. Bolest z bolesti mého Syna: to jsou trny mé radosti: Eva chtěla rozkoš, triumf, svobodu. Já jsem přijala bolest, umrtvení, otroctví. Vzdala jsem se svého klidného života, manželovy úcty, své vlastní svobody. Pro sebe jsem si neponechala nic.

Stala jsem se Služebnicí Páně tělem, jednáním, duchem a spolehla jsem se na Něho nejen ve věci panenského početí, ale i při obhajobě své cti, při útěše manžela, při postupu, který by mu ukázal cestu k dovršení našeho manželství, při hledání prostředků, jak nám oběma vrátit ztracenou důstojnost. Přijala jsem Boží vůli za sebe, za svého manžela i za svého Syna. Řekla jsem »Ano« pro nás všechny tři, jista, že se Bůh nezpronevěří... svému slibu a přispěchá mi na pomoc v mé bolesti Snoubenky, která ví, že ji budou považovat za vinnou, i v mé bolesti matky, která ví, že bude rodit, aby svého Syna vydala bolesti.

»Ano,« řekla jsem. Ano. To stačilo. Toto »ano« anulovalo ono Evino »ne« k Božímu příkazu. Ano, Pane, jak si přeješ. Poznám, co si přeješ. Budu žít, jak si přeješ. Budu se radovat, přeješ-li si to. Budu trpět, pro co si budeš přát. Ano, vždycky ano, můj Pane, od okamžiku, kdy tvůj paprsek mě učinil Matkou, až do chvíle, kdy jsi mě povolal k Sobě. **Ano, vždycky ano.** Všechny hlasy těla, všechny sklony mé citlivosti vždycky pod tíhou tohoto neustálého ano, které je ve mně... Nuže, usměj se, ó, Bože. A buď šťasten. Hřích je přemožen. Je sňat, zničen. Leží pod mou patou. Je omyt mými slzami, zničen mou poslušností. Z mého klína se zrodí nový Strom. Ponese Ovoce a pozná všechno zlo, aby mohl sám trpět, a tak jím dát všechno dobro. Lidé k němu budou moci přicházet a já budu šťastna, budou-li ho přijímat, aniž by třeba pomysleli na to, že se narodil ze mne. Aby byl člověk spasen a Bůh milován, k tomu nechť je z jeho služebnice učiněno to, co se činí ze země, na níž roste strom: schod k vzestupu.

Za Alžbětou

Opět se mi zjevuje nazaretský domek a v něm Maria. Maria zcela mladička, jako když se jí zjevil Anděl Boží...

Je večer, neboť stíny začínají zaplňovat místnost, kde předtím bylo velké světlo, sestoupivší z Nebes.

Maria se modlí na kolenou u svého malého lůžka s rukama zkříženýma na prsou a s tváří zcela skloněnou k zemi.

Dosud je oděna stejně jako při Zvěstování. Všechno je stejné: kvetoucí větvička ve váze, nábytek v téměř pořádku.

Jen kolovrátek s přádenem a vřetenem s lesklými nitěmi jsou postaveny v rohu.

Maria se přestává modlit a vstává s tváří celou hořící. Ústa se usmívají, ale její modré oči se třpytí slzami. Bere olejovou lampu a rozzihá ji křesadlem. Dává pozor, aby v malé místnůstce bylo všechno v pořádku. Srovnává pokrývku na lůžku, která je shrnutá. Přilévá vodu do vázy s kvetoucí větvičkou a vynáší ji ven na noční svěží vzduch. Pak se vrací. Bere ruční práci, položenou na poličce, a zapálenou lampu. Vychází a zavírá dveře. Činí několik kroků v zahrádce podél domu a pak vstoupí do místnůstky, kde jsem později viděla, jak se loučí s Ježíšem.

Maria zmizela a odnesla světlo do sousední místnůstky a já zůstávám zde a mým jediným společníkem je její práce položená na rohu stolu. Slyším lehký Mariin krok, tak jak přechází sem a tam, slyším šplouchání vody, jako když se omývá nějaký předmět, pak slyším, jak štípe dřevo na třísky. Uvědomuji si, že rozdělává oheň. Maria se opět vrací. Vychází na zahrádku a vrací se s jablky a zeleninou. Jablka postaví na stůl na podnos z ciselovaného kovu. Zdá se, že je z mědi. Maria se vrací do kuchyně. Teď plamen krbu vrhá svou zář otevřenými dveřmi a po stěnách se roztančí stíny.

Uběhne nějaký čas a Maria se vrací s malým černým chlebem a hrnkem teplého mléka. Usedá a namáčí kousky chleba v mléku. Pomalu je jí. Nechává mléko napůl nevypité a pak jde opět do kuchyně a vrací se ze zeleninou, poleje ji olejem a jí si s chlebem. Zahaní žízeň mlékem, pak bere jedno jablko a jí. Jídlo holčičky. Maria jí a přemýšlí a usmívá se nějaké vnitřní myšlence. Vstává a obrací oči ke stěnám, kterým jako by svěřovala nějaké tajemství. Občas zvažní, je téměř smutná, ale pak se jí opět vrací úsměv.

Je slyšet zaklepání na dveře. Maria vstává a otvírá. Vstupuje Josef. Zdraví se navzájem. Potom si Josef sedá na stoličku proti Marii na druhé straně stolu. Josef je hezký muž v nejlepších letech. Může mít nejvýš pětatřicet let. Jeho tmavě kaštanové vlasy a vous stejné barvy rámuji pravidelný obličej s něžnými hnědými, téměř černými očima. Čelo je široké a hladké, nos malý, lehce prohnutý, tváře oblé, snědé, ruměné. Není moc vysoký, ale je silný a dobře stavěný.

Než se posadí, svlékne si plášť, který má okrouhlý tvar a u krku se zapíná jakousi sponou nebo něčím podobným a má kapuci. Je ze světle hnědé nepromokavé látky ze surové vlny. Vypadá jako horalský plášť do nepohody. Než se posadí, nabízí Marii dvě vejce a hrozen, poněkud přezrálý, ale dobře uchovaný. Usmívá se a říká: Donesli mi ho z Kány. Vajíčka jsou od setníka, dal mi je za opravu, kterou jsem mu udělal na voze. Zlomilo se mu jedno kolo a jejich dělník je nemocen. Vajíčka jsou čerstvá. Vzal je ze svého kurníku. Vypij je. Udělají ti dobře."

„Zítřka, Josefe, teď už jsem jedla."

„Ale hrozen si můžeš vzít, je dobrý, sladký jako med. Nesl jsem ho opatrně, abych ho nepoškodil. Sněž ho. Mám další. Zítřka ti jich donesu celý košík. Dnes večer jsem nemohl, protože jdu rovnou ze setníkovy domu."

„Ale to jsi tedy ještě nevečeřel."

„Ne, ale na tom nezáleží."

Maria okamžitě vstane a jde do kuchyně. Vrací se opět s mlékem, olivami a sýrem. „Nic jiného nemám," říká.

„Vezmi si vajíčko."

Josef nechce. Vajíčka jsou pro Marii. Jí s chutí chléb se sýrem a pije mléko, ještě je vlažné. Pak přijme jablko a jídlo je skončeno. Maria poklidí na stole a bere si opět ruční práci. Josef jí pomáhá a vejde do kuchyně za Marii, zatímco ona se opět vrací. Slyším ho, jak tam poklízí a přikládá na oheň, protože večer je chladný.

Když se vrátí, Maria mu děkuje. Oba spolu hovoří. Josef vypráví, jak strávil den. Mluví o svých synovcích. Zajímá se o Mariinu práci a její květiny. Slíbí, že přinese krásné květiny, které mu slíbil setník. „Jsou to květiny, které my nemáme. Přivezl si je z Říma. Slíbil mi sazenice. Teď, když je měsíc příznivý, ti je zasadím. Mají krásnou barvu a velmi příjemnou vůni."

Maria se usmívá a děkuje. Ticho. Josef hledí na Mariinu plavou hlavu, skloněnou nad výšivkou. Pohled andělské lásky. Kdyby hleděl anděl na ženu s manželskou láskou, určitě by hleděl právě takto.

Maria jako by učinila nějaké rozhodnutí, pokládá vyšívání do klína a říká: „Josefe, já bych ti také chtěla něco říci. Nemám nikdy co říci, vždyť víš, že žiji v ústraní. Ale dnes mám novinku. Dozvěděla jsem se, že naše příbuzná Alžběta, Zachariášova manželka, čeká dítě..."

Josef rozšíří oči a řekne: „V jejím věku?"

„V jejím věku," odpoví Maria a usměje se. „Pán může všechno a chtěl dát tuto radost naší příbuzné."

„Jak to víš? Je ta zpráva spolehlivá?"

„Přišel posel, někdo, kdo neumí lhát. Chtěla bych jít za Alžbětou, abych jí pomohla a řekla jí, že se raduji společně s ní. Dovolíš-li to..."

„Maria, ty jsi mou manželkou a já jsem tvým služebníkem. Všechno, co děláš, děláš dobře. Kdy chceš vyrazit?"

„Co nejdříve, ale zůstanu tam několik měsíců."

„A já zatím budu počítat dny do tvého návratu. Můžeš klidně odejít, budu myslet na tvůj dům i zahrádku. Svě květiny naleznou tak pěkné, jako bys o ně pečovala ty. Ale poslyš. Před velikonoce musím jet do Jeruzaléma nakoupit nějaké věci, které potřebuji k práci. Počkáš-li několik dní, doprovodím tě až tam. Dále ne, protože se musím ihned vrátit. Ale až tam můžeme jít společně. Budu klidnější, budu-li vědět, že nejsi na cestě sama. A co se týče zpáteční cesty - dáš mi vědět a já ti přijedu naproti."

„Josefe, jsi hodný. Nechť ti to Bůh vynahradí svým požehnáním a ochraňuje tě před bolestí. Stále ho o to prosím."

Oba cudní manželé se andělsky usmějí. Na chvíli se opět rozhostí ticho, pak se Josef zvedne, oblékne si plášť, přes hlavu přetáhne kapuci. Pozdraví Marii, která také povstane, a odchází.

Maria za ním hledí, jak odchází. Povzdechne, jako by měla starost. Pozvedne oči k nebi a určitě se modlí.

Zavře dveře, sbalí své dílo, jde do kuchyně. Uhasí oheň a přikryje ho. Dívá se, zda je všechno řádně uklizeno. Vezme lampu a vychází a zavírá dveře. Chrání rukou plamen, který se chvěje ve studeném větru noci. Vstupuje do svého pokoje a ještě se modlí. Vidění se takto končí.

Maria promlouvá: „Když skončila extáze, která mě naplnila nevýslovnou radostí, mé smysly se opět otevřely pozemským věcem. První myšlenka, která jako ostrý trn růže pronikla mé srdce spočívající v růžích Boží

Lásky, jež se před několika okamžiky stala mým Snoubencem, byla myšlenka na Josefa.

To jemu jsem dala svou lásku, svému svatému a pozornému ochránci. Od chvíle kdy mě Boží vůle prostřednictvím slov svého kněze zasnoubila s Josefem, jsem tohoto spravedlivého mohla poznat a ocenit jeho svatost. Když jsem s ním byla spojena, pocítila jsem, že zmizela má osamělost sirotka a už jsem neoplakávala ztracené útočiště Chrámu. S ním jsem se cítila v bezpečí jako s knězem. Všechna nejistota padla, a nejenže padla, ale byla zapomenuta, tak se vytratila z mého panenského srdce. Pochopila jsem, že žádná nejistota, žádná obava nebyla vůči Josefovi oprávněná. Moje panenství svěřené Josefovi bylo bezpečnější než dítě v matčině náručí.

Ale jak mu nyní říci, že jsem se měla stát matkou? Hledala jsem slova, jak bych mu to oznámila. Těžké hledání. Nechtěla jsem se vychloubat Božím darem a v žádném případě jsem nemohla ospravedlnit svoje mateřství slovy: »Pán si mě zamiloval mezi všemi ženami a učinil ze mne, jeho služebnice, svou Snoubenku.« A klamat ho a skrývat mu svůj stav jsem také nechtěla.

Ale zatímco jsem se modlila, Duch Svatý, jímž jsem byla naplněna, mi řekl: »Mlč. Ponechej mé péči, abych tě u tvého manžela ospravedlnil.« **Kdy? Jak?** Netázala jsem se na to. **Vždycky jsem důvěřovala Bohu**, tak jako květina důvěřuje vodě, která jí vyživuje. Nikdy mě Věčný nenechal bez své pomoci. Jeho ruka mě podporovala, chránila, vedla až do této chvíle. A tak to učiní i nyní.

Jak krásná a povzbuzující je víra v našeho věčného, dobrého Boha! Bere nás do své náruče jako do kolébky, odnáší nás jako lodku do zářivého přístavu dobra, rozehřívá nám srdce, utěšuje nás, živí nás. Poskytuje nám odpočinek i radost, dává nám Světlo a vede nás. **Důvěra v Boha je vším a Bůh dává vše tomu, kdo mu důvěřuje: dává se mu Sám...**

Kdyby mi On neřekl: »Mlč!« snad bych se s tváří skloněnou k zemi odvážila Josefovi říci: »Vešel do mne Duch a mám v sobě Zárodek Boha;« a on by mi uvěřil, protože měl ke mně úctu a protože jako všichni, kteří nikdy nelžou, nemohl uvěřit, že ostatní lžou. Ano, abych mu ušetřila budoucí bolest, byla bych překonala svůj odpor k tomu, že bych si připisovala takovou slávu. Ale uposlechla jsem božský příkaz a od této chvíle jsem po celé měsíce pocítovala první zranění, které způsobilo krvácení mého srdce.

První bolest mého údělu Spoluvykupitelky. Obětovala jsem ji a snášela, abych vám dala pravidlo k jednání v obdobných chvílích, když máte mlčet k události, která vás vrhá do nepříznivého osvětlení před někým, kdo vás má rád.

Přenechte Bohu starost o vaši dobrou pověst a city, které máte v srdci. Zaslužte si svatým životem Boží ochranu a pak kráčejte klidni. I kdyby byl proti vám celý svět, Bůh vás obhájí před těmi, kteří vás milují, a zařídí, že pravda vyjde najevo."

Maria s Josefem na cestě

Jsem přítomna odjezdu ke svaté Alžbětě. Josef přijel pro Marii se dvěma šedivými osly: s jedním pro něho, s druhým pro Marii.

Obě zvířata mají sedla - jedno je zvětšeno o jakési neobvyklé zařízení, které má nést náklad. Je to jakýsi nosič zavazadel, na který Josef uloží dřevěný kufřík: zavazadlo, které přinesl Marii, aby si do něho uložila své šatstvo a ochránila ho před deštěm. Maria živě Josefovi děkuje za jeho předvídavý dárek, do kterého vkládá všechno, co předtím připravila do balíku.

Zavírají domovní dveře a dávají se na cestu. Den právě začíná, neboť vidím, jak svítání zabarvuje východ do růžová.

Nazaret ještě spí. Oba ranní cestující potkávají pouze nějakého pastevce, který před sebou žene ovce... Maria se dívá a usmívá se, když se předtím zastavila, aby nechala stádo projít.

Shýbá se v sedle a hladí něžná zvířata, která procházejí a otírají se o osla...

Josef a Maria se opět dávají na cestu. Josef má svůj plášť. Maria je zpola zahalena do jakéhosi pruhovaného šálu, neboť ráno je velmi chladné.

Ted už jsou uprostřed polí a kráčejí vedle sebe. Promluví zřídka. Josef myslí na své záležitosti a Maria sleduje svoje myšlenky a jak je v nich usebrána, usmívá se nad nimi i nad věcmi, které ji obklopují. Občas pohlédne na Josefa a tvář se jí zahálí závojem smutku; pak se jí úsměv opět navrátí, když znovu pohlédne na svého pozorného manžela, který hovoří málo a otevře ústa, jen aby se zeptal, **zda se Maria cítí dobře a nepotřebuje-li něco.**

Ted už po cestách putuje více lidí, obzvláště v blízkosti nějakého sídla. Ale oni dva se nezajímají o osoby, které potkávají. Jedou na svých klusajících zvířatech, která svými kopyty působí velký hluk, a zastaví se jen jednou ve stínu nějakého lesíku, aby pojedli trochu chleba s olivami a napili se z pramene, jehož voda vyvěrá z jeskyňky. Podruhé se musí zastavit, aby se schovali před silnou přeháňkou, která se spustila z jednoho docela černého mraku.

Schovali se pod skalním převisem nějakého kopečku, který je chrání před nejhorším lijákem. Ale Josef si rozhodně přeje, aby si Maria vzala jeho plášť z nepromokavé vlny, po kterém voda stéká, aniž ho promáčela. Maria se musí nátlaku svého manžela podrobit; aby ji ujistil, že ani on sám nezmokne, přehodí si přes hlavu a ramena malou šedou pokrývku, která byla na sedle, patrně pokrývku oslovu. Nyní se Maria s kapuci, která jí rámuje tvář, a s hnědým pláštěm u krku uzavřeným a celou ji zakrývajícím, podobá bratru minoritovi.

Liják se utišil, ale přechází v drobný, nepříjemný déšť. Oba se dají na pochod po cestě, která je už celá zablácená. Ale je jaro, a tak za chvíli cestu opět zpříjemní slunce. Obě zvířata klušou spokojeně po silnici.

Víc už nevidím, protože víze se zde zastavuje.

Jsme v Jeruzalémě.

Oba manželé směřují nejprve k Chrámu. Poznávám stáj, kde Josef nechal osla v den Uvedení do Chrámu. Ted zde nechává obě zvířata, když se o ně předtím postaral, a jde s Marií utít Pána.

Pak vycházejí a Maria jde s Josefem do domu nějakých známých, jak se zdá. Tam se občerství a Maria odpočívá, dokud se Josef nevrátí s drobným starcem. „Ten muž jde stejnou cestou jako ty. Ty sama už pak k své příbuzné budeš muset vykonat docela maličký kousek cesty. Můžeš mu důvěřovat, znám ho.“

Jdou si opět pro zvířata a Josef doprovází Marii až k bráně. Oba se rozloučí a Maria jde sama s oním stařečkem, který mluví o to víc, oč byl Josef mlčenlivější. Maria trpělivě odpovídá.

Nyní má před svým sedlem kufřík, který nesl Josefův osel a nemá už plášť. Nemá už ani šál, který je složen na kufří. Je velice krásná ve svém tmavomodrém šatu a s bílým závojem, který ji chrání před sluncem. Jak je krásná! Stařeček je nejspíš nedoslýchavý, protože Maria musí mluvit velmi nahlas, aby ji slyšel, ona, která vždycky hovoří tiše. Ale už skončil, vyčerpal celou zásobu otázek a novinek; teď podřimuje v sedle a nechá se vést svým zvířetem, které zná dobře cestu.

Maria využívá této přestávky, aby se usebrala v myšlenkách a k modlitbě. To, co si prozpěvuje tichým hlasem, hledíc do blankytného nebe a držíc ruce na prsou, je jistě modlitba. Její tvář, na níž se obrazí vnitřní zanícení duše, je plna světla a blaženosti.

Nic víc už nevidím.

5. U ALŽBĚTY

Sobectví neprospívá ničemu, všechno brzdí. Milosrdná láska nebrzdí nic, ale všem dílům prospívá.

Svatá Panna Marii Valtortě

Příchod do Zachariášova domu

Jsem v hornatém kraji. Nejsou to vysoké hory, ale pouhé kopce také ne. Už mají vrcholy a hřbety opravdových hor, jak je to vidět v našich toskánsko umbrijských Apeninách. Vegetace je bujná a nádherná...

Maria stoupá se svým oslíkem po dosti dobré cestě, která je nejspíš hlavním přístupem. Cesta stále stoupá, protože obec je položena výše v kopcích. Ten, který mi pravidelně radí, mi říká: „toto místo je Hebron.“

Teď už Maria vjíždí do obce. Je večer: ženy ve dveřích pozorují příjezd cizinky a povídají si o tom mezi sebou. Sledují ji očima a nemají klid, dokud nevidí, jak se zastavuje před jedním z nejhezčích domů umístěných uprostřed obce. Vpředu se nalézá zahrada, vzadu a kolem dobře udržovaný sad... Pozemek je oplocen ostružinami a šípkovými růžemi. Před domem je pozemek obehnan bílou zídou, po níž se popínají růže, v této chvíli bez květů, ale už s poupaty Uprostřed železná mříž, která je zavřená. Je vidět, že je to dum váženého nebo alespoň zámožného člověka. Všechno ukazuje ne-li na bohatství, tedy alespoň na blahobyt. Vše je dokonale udržováno.

Maria sestupuje s osla a přiblíží se k mříži. Dívá se mezi železnými pruty, ale nikoho nevidí. Hledá tedy, jak by dala na vědomí svou přítomnost. Jedna malá žena, která je zvědavější než ostatní, jí následovala, a teď jí ukazuje podivné zařízení sloužící za zvonek. Jsou jím dva kusy kovu nasazené na osce. Když se oskou prostřednictvím provazu pohne, kousky kovu o sebe narážejí a činí hluk podobný zvonku nebo gongu.

Maria zatáhne za provaz, ale tak jemně, že zařízení jen zlehka zacinká a nikdo to neslyší. Načež nosatá a bradatá stařenka s jazykem, který vydá za deset, se pověsí za provaz a táhne, táhne, táhne. Hřmot, který by probudil mrtvého. „To se musí takhle. Jak jinak by vás měli uslyšet? Víte, Alžběta je stará a Zachariáš také. A teď je němý i hluchý jako pařež. Služebnictvo je také staré, víte? Nikdy jste tu ještě nebyla? Znáte Zachariáše? Vy jste...“

Aby Marii zachránil od tohoto přívalu rad a otázek, zakročí nějaký kulhající stařeček. Je to nejspíš zahradník, protože má v ruce motyčku a za pasem zahradnickou žabku. Otevře a Maria vstoupí a zároveň poděkuje stařeince, ale neodpoví jí. Jaké zklamání pro zvědavou!

Sotva je uvnitř, Maria říká: „Jsem Maria Jáchymova a Annina, z Nazareta. Příbuzná vašich pánů.“

Stařeček se ukloní a začne volat: „Sáro! Sáro!“ Opět otevře mříž, aby mohl vejít osel, který zůstal venku, neboť aby se Maria zbavila dotěrné stařenky, vklouzla dovnitř rychle, rychle a zahradník stejně hbitě zavřel mříž té kmotře před nosem; zatímco nechává osla vstoupit dovnitř, zahradník říká: „Ó, velké štěstí a velká strast v tomto domě! Nebesa dala neplodné syna, necht' Nejvyšší je za to chválen! Ale Zachariáš se vrátil před sedmi měsíci z

Jeruzaléma němý. Dorozumívá se znameními a psaním. Snad o tom víte? Paní po vás uprostřed této radosti i strasti tolik toužila! Často o vás mluví se Sárrou a říká: »Kdybych tak měla u sebe ještě svou malou Marii. Kdyby byla ještě v Chrámě! Požádala bych Zachariáše, aby mi ji přivedl. Ale teď si Pán přál, aby byla ženou Josefa z Nazareta. Jen ona by mě utišila v této strasti a pomohla by mi modlit se k Bohu, neboť je tak dobrá a v Chrámě ji všichni oplakávají. O posledních svátcích, když jsem šla se Zachariášem naposledy do Jeruzaléma, abych poděkovala Bohu, že mi dal syna, mi její učitelky řekly: Od té doby, kdy Mariin hlas nezní v těchto zdech, Chrám jako by ztratil cherubíny Slávy«. Sáro! Sáro! - moje žena je trochu nahluclá - tak pojď, podívej se koho přivádím."

Místo Sáry se však nahoře na schodech při jedné straně domu objeví žena v pokročilém věku, celá vrásčitá a s velmi prošeďivými vlasy. Její vlasy musely bývat velmi černé, protože takové jsou dosud její řasy a obočí, a že byla tmavovláška, o tom jasně svědčí zbarvení jejího obličej. Její těhotenství, přes volné šaty už velmi zřetelné, podivně kontrastuje s jejím zřejmým stářím. Hledí a zaclání si oči rukou před sluncem. Poznává Marii. Pozvedne ruku k nebi s udiveným a radostným „ó" a spěchá, jak jí to je jen možné, vstříc Marii. Maria, jindy ve svých pohybech také velmi zdrženlivá, se čile rozběhne jako laňka a dospěje k úpatí schodiště současně s Alžbětou. Maria vřele obejmě svou sestřenicí,⁶ plačící radostí z toho, že ji vidí.

Zůstanou si na chvíli v objetí a pak se Alžběta z něho vymaní s velikým „ach", v němž je smíšená bolest s radostí, a položí si ruku na své zvětšené břicho. Skloní tvář a střídavě bledne a červená. Maria a služebník napřáhnou ruce, aby ji podepřeli, protože se zapotácí, jako by jí bylo špatně. Ale Alžběta, když chvíli zůstala jakoby pohroužena do sebe, pozvedne svou tvář tak rozzářenou, že se zdá omládlá. Hledí na Marii s úctou plnou obdivu a s úsměvem, jako by viděla anděla; pak se hluboce skloní k pozdravu a řekne:

„Požehnaná jsi mezi všemi ženami! Požehnaný plod života tvého! Čím jsem si zasloužila, že ke mně, tvé služebnici, přichází Matka mého Pána? Hle, při zvuku tvého hlasu se dítě radostí pohnulo v mém životě, a když jsem tě objala, Duch Pánův mi sdělil v hloubi mého srdce veliké pravdy. Blahoslavena jsi, že jsi uvěřila, že Bohu bude možné i to, co se nezdá možné lidskému duchu! Požehnaná jsi, protože prostřednictvím své víry umožňuješ, aby byly konány věci, které ti byly předpovězeny Pánem prorocstvími proroků pro tuto dobu! Požehnaná jsi pro Spásu, kterou jsi počala potomkům Jákobovým! Požehnaná jsi, neboť jsi přinesla Svatost mému synovi, který - cítím to ve svém životě - skáče jako kůzlátko radostí, kterou zakouší! Je to proto, že cítí, že je vysvobozen z tíhy hříchu. Že je povolán, aby byl Předchůdcem, že je posvěcen ještě před Vykoupením skrze Svatého, který v tobě roste!"

Maria se dvěma slzami stékajícími z jejích očí, které se usmívají, s obličejem pozvednutým k nebi a rukama pozvednutými v poloze, jakou později tolikrát zaujme její Ježíš, zvolá: **„Velebí má duše Hospodina,"** a pokračuje v chvalozpěvu, jak nám byl dochován. Na konci veršetu: „Ujal se Izraele, svého služebníka..." **zkříží ruce na prsou, poklekne, skloněna až k zemi a adoruje Boha.**

Služebník se uctivě vzdálil, když viděl, že Alžbětě je už dobře a že se Marii svěčuje se svými myšlenkami. Vrací se ze sadu s důstojným starcem s bílými vlasy i bílým vousem, který už z dálky s velkými gesty a hrdelními zvuky zdraví Marii.

„Přichází Zachariáš," říká Alžběta a dotkne se ramene Panny, zcela pohroužené do své modlitby. „Můj Zachariáš je němý. Bůh ho potrestal, že nevěřil: Řeknu ti o tom později, ale teď doufám v Boží odpuštění, když jsi přišla ty, Plná milostí." Maria se pozvedá a jde Zachariášovi naproti a sklání se před ním až k zemi. Políbí lem jeho bílého roucha, které ho pokrývá až k zemi. Tento šat je velmi široký a v pase stažený širokou vyšívanou stuhou.

Zachariáš ji vítá posuňky a společně se oba připojí k Alžbětě. Všichni vstupují do rozlehlé místnosti velmi pěkně upravené. Usadí tam Marii a dají jí přinést šálek mléka, které bylo právě nadojeno - ještě pěni - a placičky.

Alžběta dá příkaz služebné, konečně se objevivší s rukama zamoučenými a vlasy ještě bělejšími než jsou ve skutečnosti, a to pro mouku, jíž jsou posypány. Snad právě zadělávala na chléb. Alžběta dává také jednomu sluhovi, slyším, že muži říkají Samuel, příkaz, aby přinesl Mariin kufr do místnosti, kterou mu ukazuje. Plní všechny povinnosti paní domu vůči hostovi.

Maria mezitím odpovídá na otázky, které jí dává Zachariáš tak, že píše rydlem na tabulku napuštěnou voskem. Podle odpovědí rozumím, že se ptá na Josefa a na to, jak se jí daří v manželství. Ale také rozumím, že Zachariáš nemá žádné nadpřirozené světlo o Mariině stavu a jejím poslání Mesiášovy Matky. To až Alžběta, která se přiblíží ke svému manželovi a položí mu vroucně ruku na rameno jakoby k cudnému pohlazení, mu říká: „Maria je také matkou. Raduj se z jejího štěstí." Ale nic k tomu nedodává. Hledí na Marii a Maria hledí na ni, ale nevyzývá ji, aby řekla něco víc, a tak Alžběta mlčí.

Maria hovoří s Alžbětou

Vidím - připadá mi, že je ráno - Marii, která šije ve dvoraně. Alžběta přechází sem tam a stará se o dům. Když vstoupí, nikdy neopomene, aby nepohladila Mariinu plavou hlavu, o to plavější mezi tmavými zdmi a v krásných slunečních paprscích, které sem pronikají dveřmi otevřenými do zahrady.

Alžběta se sklání, aby si prohlédla Mariinu práci - je to výšivka, kterou měla v Nazarete - a chválí její krásu.

„Mám ještě příst len," říká Maria.

„Pro tvé dítě?"

„Ne, měla jsem ho už, když jsem ještě nepomyslela..." Maria nedokončí, ale já rozumím: „když jsem ještě nepomyslela, že bych mohla být Boží Matkou."

„Ale teď bys ho měla pro něho použít. Je hezký? Jemný? Děti, víš, musí mít plenky velmi jemné.“

„Vím to.“

„Já jsem začala pozdě, protože jsem si chtěla být jista, že to není d'áblovo šálení. Beztak...jsem však cítila takovou radost, že to nemohlo pocházet od Satana. Pak...jsem mnoho trpěla. Jsem už, Maria, pro tento stav příliš stará. Mnoho jsem vytrpěla. Ty netrpíš?“

„Já ne. Nikdy jsem se necítila tak dobře.“

„Zajisté! Ty...na tobě není poskvrna, když si tě Bůh vybral za svou Matku. A proto nejsi poddána Eviným bolestem. Ten, kterého nosíš, je Svatý.“

„Připadá mi, jako bych na srdci měla křídla, ne tíhu. Připadá mi, že v sobě mám všechny květiny a všechno ptactvo zpívající na jaře, sladkost medu a samé slunce... Ó, jsem šťastná!“

„Požehnaná! Já jsem také od okamžiku, kdy jsem tě uviděla, už necítila tíhu, únavu a bolest. Zdá se mi, jako bych byla obnovena, mladá, vyproštěna z bíd svého ženského těla. Mé dítě se při zvuku tvého hlasu nejprve pohnulo radostí, ale teď ve své radosti pokojně odpočívá. Připadá mi, že ho v sobě mám jako v živé kolébce a že ho vidím spát šťastně a oddechovat jako ptáče, které pokojně odpočívá pod matčíným křídlem... Teď se pustím do práce, už mi nebude obtížná. Mám slabý zrak, ale...“

„To nechej být, Alžběto! Předání a tkaní pro tebe a tvé dítě si vezmu na starost já. Jsem čilá a vidím dobře.“

„Ale ty bys měla myslet na svoje...“

„Ó, mám ještě dost času! Napřed budu myslet na tebe a tvého maličkého a pak teprve na svého Ježíše.“ Vylíčit Mariin něžný výraz a hlas a jak je plna sladké něhy, když vyslovuje ono jméno, jak se v jejích očích zaperlí něžné slzy, zatímco hledí do zářivě blankytného nebe, to přesahuje lidské možnosti. Jako by se jí zmocnila extáze už při pouhém vyslovení: „**Ježíš.**“

Alžběta říká: „Jaké krásné jméno! Jméno Syna Božího, našeho Spasitele!“

„Ó, Alžběto!“ Maria zesmutní a uchopí ruce své příbuzné, která je drží zkříženy na svém zaobleném životě. „Řekni mi, ty, která jsi byla při mém příchodu naplněna Duchem Pánovým a která jsi prorokovala o tom, co svět neví. Řekni mi: Co musí učinit moje Dítě, aby spasilo svět? Proroci... Ó, proroci, hovořící o Spasiteli! Izaiáš...vzpomínáš si na Izaiáše? »Je to Muž bolesti. To jeho ranami jsme byli uzdraveni. Byl probodnut a zraněn pro naše zločiny... Pán chce, aby byl stráven utrpením... Po odsouzení ho pozvedli...« O jakém pozvednutí hovoří? Je nazýván Beránkem a já myslím...na velikonočního beránka, na beránka Mojžíšova a dávám ho do souvislosti s hadem, kterého Mojžíš pozvedl na kříži. Alžběto!... Alžběto!... Co učiní s mým Tvorem? Co bude muset protrpět, aby spasil svět?“

Maria pláče. Alžběta ji utěšuje. „Maria, neplač. Je to tvůj Syn, ale je to také Syn Boží. Bůh bude myslet na svého Syna i na tebe, jeho Matku. A bude-li mnoho těch, kteří k němu budou krutí, bude i mnoho těch, kteří ho budou milovat. Mnoho!... V průběhu staletí a staletí. Svět bude pohlížet k tvému Dítěti a bude žehnat jemu i tobě. Tobě: prameni, odkud vyprýštilo vykoupení. Osud tvého Syna! Pozdviženého k vládě nad vším stvořeným. Pomysli na to, Maria. Král: protože vykoupí všechno, co stvořil, jako takový bude universálním Králem. A bude v průběhu staletí milován i na zemi. Můj syn bude předchůdcem tvého Syna a bude ho milovat. Anděl to řekl Zachariášovi, a ten mi to napsal... Ó, jaká bolest, vidět mého Zachariáše němého! Ale já doufám, že až se dítě narodí, bude s otce snát trest, který ho stihl. Modli se, ty, která jsi **Sídlem Boží Moci** a **Příčinou radosti světa**. Abych tohoto odpuštění dosáhla, nabízím své dítě Pánu. Je jeho, ve skutečnosti ho své služebnici zapůjčil, aby jí učinil radost, že bude nazývána matkou. Je svědectvím, co pro mě Bůh udělal. Přeji si, aby se jmenoval »**Jan**«. Což můj maličký není milostí? A neudělil mi ji sám Bůh?“

„Bůh tě vyslyší, jsem o tom přesvědčena. Budu se modlit...s tebou.“

„Tolik mě bolí, když vidím, že je němý,“ rozpláče se Alžběta. „Když píše, protože nemůže mluvit, připadá mi, že mezi mnou a mým Zachariášem jsou hory a moře. Po tolika letech něžných slov teď jeho ústa zůstávají tichá. A právě teď, kdy by bylo tak krásné hovořit o tom, co přijde. Sama se snažím mluvit co nejméně, abych neviděla, jak se namáhá odpovídat mi všelijakými posuňky. Tolik jsem se naplakala! Tolik jsem se na tebe načekala! Lidé se dívají, povídají si, kritizují. Svět už je tak udělán. **Ale když někdo má strast nebo radost, potřebuje pochopení - a ne kritiku.** Teď se mi zdá, že se nám bude žít mnohem lépe. Od té doby, co jsi se mnou, cítím v sobě radost. Cítím, že má zkouška pomine a že brzo budu docela šťastna. Bude tomu tak, že ano? Jsem vůči všemu docela odevzdaná. Ale kdyby Bůh chtěl odpustit mému manželu! Kéž bych ho slyšela se modlit jako předtím!“

Maria ji laská, utěšuje a aby ji rozptýlila, vyzve ji, aby se spolu prošly po zahradě ozářené sluncem.

Procházejí pod pěkně udržovanou pergolou až k dřevěné věžičce, v jejíchž otvorech hnízdí holubi.

Maria s úsměvem rozhazuje zrní. Holubi se k ní s vrkáním slétají v pestrobarevných kruzích. Usedají jí na hlavě, na ramenou, na pažích, na rukou a natahují své růžové zobáky, aby uchopili zrnka z jejích dlaní a něžně klovou do jejích růžových rtů a zubů, zářících na slunci. Maria vytahuje z pytlíku plavá zrnka a směje se uprostřed této vřavy útočné dychtivosti.

„Jak tě mají rádi!“ říká Alžběta. „Jsi s námi teprve několik dní a už tě mají raději než mne, která je opatruji stále.“

Procházka pokračuje až k uzavřené ohradě na konci sadu, kde je asi dvacet koz s kůzlaty.

„Vrátil ses z pastvy?“ říká Maria mladému pasáčkovi a hledí ho.

„Ano, protože můj otec mi řekl: Běž domů, bude brzo přšet a jsou tady zvířata, která budou mít mladé. Postarej se, aby měla připraveno seno a podestýlku. Táhle už jde.“ A ukáže k lesu, odkud zaznívá chvějivé bečení.

Maria laská jedno plavé kůzlátko, které se o ni otírá, a s Alžbětou pije čerstvě nadojené mléko, které jí nabízí malý pasáček.

Stádo přichází s pastýřem, chlupatým jako medvěd. Ale je to jistě dobrý člověk, neboť na svých ramenou nese naříkající ovečku. Něžně ji pokládá na zem a vysvětluje: „Bude mít jehňátko a už sotva chodila. Naložil jsem si ji na ramena a spěchal jsem, abychom došli včas.“ Pasáček odvádí ovečku pokulhávající bolestmi do ovčince.

Maria se posadí na skalní výběžek a hraje si s kůzlaty a jehňátky a nabízí jejich růžovým hubičkám kvetoucí jetel. Jedno černobílé kůzle jí položí kopýtko na ramena a čichá k jejím vlasům. „To není chléb,“ říká Maria se smíchem. „Zítra ti přinesu nějakou kůrku. Ted' bud hodný.“

Alžběta, už také v dobré náladě, se rovněž rozesměje.

Narození Jana Křtitele

Je to stále ještě Alžbětín dům. Krásný letní podvečer dosud osvětlený zapadajícím sluncem, zatímco srpek měsíce připadá jako stříbrný proutek položený na nesmírnou temně blankytnou drapérii.

Růžové keře omamně voní a včelky konají své poslední lety, bzučící kapky zlata v klidném a teplém ovzduší večera. Z luk sem vane vůně sena sušeného na slunci, vůně chleba, řeklo by se, horkého chleba právě vytaženého z pece. Vůně snad vychází i z četných kusů plátna, které jsou rozvěšeny k sušení tak trochu všude a které Sára právě skládá. Maria se pomalu prochází, držíc pod paží Alžbětu.

Zvolna jdou nahoru a dolů pod zšeřelou pergolou.

Maria má oči všude a přestože se zabývá Alžbětou, vidí, jak se Sára snaží složit velmi dlouhý kus plátna, který sundala se živého plotu. „Počkej na mne, posad' se tady,“ říká své příbuzné a odchází pomoci služce - natahuje plátno, aby se vyrovnaly záhyby a pak ho pečlivě skládá. „Je ještě cítit sluncem, je teplé,“ říká s úsměvem. A aby udělala ženě radost, dodá: „Toto plátno je po tvém vybilení tak krásné, jak ještě nebylo. To tak dobře umíš jen ty.“

Sára hrdě odchází se svým nákladem voňavého plátna.

Maria se vrací k Alžbětě a říká jí: „Ještě pár kroků. To ti udělá dobře.“ Ale protože se Alžběta nechce hýbat, říká jí: „Pojd' me se jen podívat, jsou-li holubi v hnízdech a je-li voda v nádrži čistá, pak se vrátíme do domu.“

Holubi jsou zřejmě Alžbětínými miláčky. Když dojdou před onu dřevěnou věžičku, všichni holubi tam jsou už shromážděni: holubičky na svých hnízdech, holubi nehybně před nimi, ale když spatří obě ženy, dají se ještě do vrkání, aby je pozdravili. Alžběta je tím dojata. Zachvátí ji slabost, zaviněná jejím stavem, a vzbuzuje v ní obavy, takže se rozpláče. Opře se o svou sestřenicí: „Umřu-li...mí ubozí holubi! Ty zde nezůstaneš. Kdybys zůstala v domě, tak by mi nebylo zatěžko zemřít. Měla jsem tu největší radost, jakou žena může mít... Ale ani tehdy, zemřu-li, si nebudu Pánu stěžovat. Vždyť On mě zahrnul svou dobrotou, budiž za to chválen. Ale je zde Zachariáš...bude zde dítě. Jeden starý, který se bude cítit ztracen jako na poušti, druhý ubohý maličký, který bude jako květina určená k smrti chladem, protože nebude mít svou maminku. Ubohé děťátko bez matčina laskání...“

„Ale proč tento smutek? Bůh ti dal radost být matkou a neodebere ti ji, když se má teď dovršit. Malý Jan bude mít všechny polibky své maminky a Zachariáš všechnu péči své věrné manželky až do nejpokročilejšího stáří. Jste dvěma větvemi téhož stromu. Jedna nezemře, aby ponechala druhou o samotě.“

„Ty jsi dobrá a přinášíš mi úlevu, ale já jsem už příliš stará na to, abych měla syna. A když teď nastává okamžik, kdy ho mám přivést na svět, mám strach.“

„Ó, ne, je zde Ježíš! Tam, kde je on, se nemusíš bát. Moje Dítě ti ulehčilo v bolestech, aspoň jsi to řekla, když bylo ještě jako poupě, právě utvořené. Ted', když se vyvíjí stále víc a když je už ve mně jako živá bytost - cítím bít jeho srdíčko ve svých prsou - tě ochrání před vším nebezpečím. **Musíš mít víru.**“

„Ano, mám víru, ale kdybych měla zemřít...neopouštěj ihned Zachariáše. Víím, že myslíš na svůj dům, ale ještě na chvíli zůstaň, abys mému muži pomohla v prvních dnech smutku.“

„Zůstanu, abych se těšila z tvé radosti... Ale vraťme se, vidím, že bledneš...“

„Ano, zdá se mi, že se bolesti zdvojnásobily. Snad už je moje hodina zde. Maria, modli se za mne.“

„Pomohu ti svou modlitbou až do chvíle, kdy se tvá bolest změní v radost.“

Obě ženy se pomalu vrací do domu.

Alžběta se vzdálí do svých pokojů. Maria, obratná a předvídatá, dává příkazy, připravuje všechno, co připravit lze, a utěšuje neklidného Zachariáše.

V domě, kde se dnes v noci bdí a kde jsou slyšet hlasy cizích žen, přizvaných na pomoc, Maria zůstává bdělá jako maják v bouřlivé noci. Celý dům se otáčí kolem ní. A ona na vše dozírá s něžným úsměvem. Modlí se a není-li kvůli něčemu volána, soustředí se v modlitbě. Je v místnosti, kde se vždycky shromažďují k jídlu a práci. A s ní je Zachariáš, který vzdychá a neklidně chodí z místa na místo. Už se spolu pomodlili, pak se modlí jen Maria. Zatímco unavený stařec usedá do křesla vedle stolu, zamyslí se a zmlkne. A když Maria vidí, že usnul s hlavou na zkřížených nikách položených na stole, vyzuje si sandály, aby dělala méně hluku a chodí bosá. Činí méně hluku než motýl létající v místnosti. Bere Zachariášův plášť a pokládá ho na něj zlehka, že ho neprobudí. Pak se opět vrací k modlitbě. Když výkřiky rodičky jsou nejpronikavější, modlí se vroucně na kolenou s rozpaženými pažemi.

Vstoupí Sára a dává znamení, aby vyšla. Maria vyjde bosky na zahradu. „Paní po vás touží,“ říká Sára.

„Už jdu,“ a Maria jde kolem domu a vystupuje po schodech... Řeklo by se bílý anděl poletující v klidné noci poseté hvězdami. Vstupuje k Alžbětě.

„Ó, Maria! Maria! Jaká bolest! Už to nevydržím. Maria! Jakou bolest je třeba přetrpět, abych byla matkou!“

Maria ji s láskou hladí a líbe.

„Maria! Maria! Nech mě, abych položila ruku na tvůj život!“

Maria bere obě vráscitě a nateklé ruce a pokládaje na svůj už zaoblující se život a tiskne je svýma hladkýma a lehkýma rukama. A teď, když jsou samy, potichu se rozhovoří: „Ježíš tam je a ví a vidí. Důvěru, Alžběto. Jeho svaté srdce tluče silněji protože v této chvíli pracuje pro tvé dobro. Cítím jeho stahy, jako bych ho držela v ruce. Rozumím slovům, které mi Dítě prostřednictvím těchto úderů říká. V této chvíli mi říká: »Pověz té ženě, ať se neobává. Ještě trochu bolesti. A pak, při východu slunce, mezi tolika růžemi, které čekají na tyto ranní paprsky, aby se rozevřely, bude mít její dům svou nejkrásnější růži a jí bude Jan, můj Předchůdce.«“

Alžběta pokládá na Mariin život i svou tvář a tiše pláče.

Maria takto po nějakou dobu setrvá, neboť se jí zdá, že se Alžbětiny bolesti uklidňují, uvolňují, utišují. Dává všem znamení, aby byli klidní. Zůstává vzpřímena, ve slabé záři olejové lampy bílá a krásná jako anděl bdící nad utrpením. Modlí se. Vidím, jak pohybuje rty. Ale i kdybych neviděla, jak se pohybují, pochopila bych, že se modlí podle výrazu její tváře v extázi.

Čas ubíhá a Alžbětu opět zachvacují bolesti. Maria ji opět políbí. Sestoupí rychle dolů v záři měsíce a běží se podívat, zda stařec ještě spí. Spí a vzdychá ze sna. Maria učiní soucitné gesto. Opět se začne modlit.

Čas ubíhá, stařec se probouzí a udiveně se rozhlíží, jako by si nemohl vzpomenout, proč je právě zde. Pak se rozpomene a učiní posunek a jakýsi hrdelní projev. Pak napíše: „Ještě se nenarodil?“ Maria učiní znamení, že ne. Zachariáš píše: „Jaká bolest! Má ubohá žena! Dostane se z toho, nezemře?“

Maria bere starého muže za ruku a ujišťuje ho: „Děťátko se narodí za chvíli, hned za svítání. Všechno půjde dobře. Alžběta je silná. Jak bude tento den krásný - už bude brzo den - kdy tvé dítě spatří světlo světa! Nejkrásnější den tvého života! Jsou to velké milosti, které ti Pán svěruje, a tvé dítě je jejich ohlašovatelem.“

Zachariáš potřese smutně hlavou a ukazuje na svá němá ústa. Chtěl by toho tolik říci, ale nemůže.

Maria chápe a odpovídá: „Pán ti dá úplnou radost. **Zcela mu věř, nekonečně doufej, miluj naprosto.** Nejvyšší tě vyslyší nad všechno tvoje očekávání. Chce tuto naprostou víru, aby smyla předchozí nedůvěru. Řekni ve svém srdci spolu se mnou: »**Věřim**«. Říkej to při každém zabušení svého srdce. **Tomu, kdo věří v Boha a jeho všemohoucnou dobrotu, se otevírají poklady.**“

Pootevřenými dveřmi začíná pronikat světlo. Maria je otevře. Svítání rozlévá své bílé světlo na vlhkou zem. Vzduch je nasycen silnou vůní vlhké země a zeleně. Je slyšet první švitoření ptáků, kteří na sebe volají z jedné větve na druhou. Starý muž a Maria jdou na práh dveří. Jsou bledí po noci beze spánku a světlo svítání je dělá ještě bledšími. Maria si obuje sandály, jde k úpatí schodiště a naslouchá. Když se ukáže nějaká žena, dávají znamení a vrátí se. Zatím nic.

Maria jde do jedné místnosti a vrátí se s teplým mlékem, které dá starci vypít. Jde se podívat na holuby. Vrací se a mizí v některé místnosti. Snad je to kuchyně. Dá se na obchůzku, na všechno dohlédne. Vyhlíží jako by se nádherně vyspala, tak je plná života a klidu.

Zachariáš nervózně chodí po zahradě. Maria na něho soucitně hledí. Pak opět vejde do téže místnosti a poklekne vedle svého stavu a z celé duše se modlí, protože nárek rodičky se stále stupňuje. Ve své modlitbě k Věčnému se sklání až k zemi. Zachariáš se vrací a když ji spatří takto pokorně skloněnou, rozpláče se. Maria se zvedne a vezme ho za ruku. Připadá jako matka tohoto zarmouceného starce a všude kolem sebe šíří klid.

Stojí tak spolu na slunci, které začíná ranní ovzduší zbarvovat do růžová, a právě zde je zastihne radostná novina: „Narodil se! Narodil se! Chlapec! Šťastný otec! Chlapec čerstvý jako růže, krásný jako slunce, silný a statný a dobrý jako jeho matka. Raduj se otče, Pánem obšťastněný synem, kterého nabídneš svému Chrámu. Sláva Bohu, který udělil potomka tomuto domu! Požehnání tobě a synu, kterého jsi zplodil! Nechť jeho potomstvo udržuje tvé jméno pro všechny věky skrze generace a generace a nechť vždycky dodržuje smlouvu s Věčným Pánem.“

Maria se slzami v očích děkuje Pánu. A pak tito dva uvidí maličkého, kterého přinesou otci, aby mu požehnal. Zachariáš nejde za Alžbětou. Přijímá děťátko, které křičí, jako by je na nože brali, ale za svou ženou nejde.

Tam jde Maria a s láskou nese dítě, které rázem zmlkne, sotva ho vzala do náruče. Kmotra, která jde za ní, si toho všimla. „Ženo,“ říká Alžbětě, „tvé dítě okamžitě zmlklo, jakmile ho Ona vzala. Podívej se, jak klidně spí. A Bůh ví, jak je nepokojné a silné. Teď se podívej, řeklo by se holoubě.“

Maria položí dítě vedle matky a hladí ji a upravuje jí šedivé vlasy. „Růže se narodila,“ říkají něžně. „A ty jsi živa. Zachariáš je šťasten.“

„Mluví?“

„Ještě ne, ale doufej v Pána. Teď si odpočiň. Zůstanu u tebe.“

Obřízka Jana Křtitele

Vidím dům připravený ke slavnosti. Je to den obřízky. Maria se postarala, aby všechno bylo krásné a v pořádku. Místnosti září světlem, všude nejkrásnější tkaniny, nejkrásnější nábytek, je to nádhera. Je zde mnoho lidí.

Maria přechází čile mezi skupinami, krásná ve svém nejhezčím bílém šatě.

Alžběta, uctívaná jako matka a paní domu, se raduje ze slavnosti. Dítě je nakojeno a spočívá v její náruči.

Nastává chvíle obřízky.

„Dáme mu jméno Zachariáš. Jsi starý a je vhodné, aby dítěti bylo dáno tvé jméno,“ říkají muži.

„Určitě ne!“ zvolá matka. „Jeho jméno je Jan. Jeho jméno má svědčit o Boží moci.“

„Ale kdy byl mezi našimi příbuznými nějaký Jan?“

„Na tom nezáleží. Musí se jmenovat Jan.“

„Co ty říkáš, Zachariáš? Jistě si přeješ, aby měl tvoje jméno, že ano?“

Zachariáš udělá znamení, že ne. Bere tabulku a píše: „**Jeho jméno je Jan,**“ a sotva to dopsal, dodává svým uvolněným jazykem: „Protože Bůh nám, jeho otci i matce, učinil velkou milost, i tomuto maličkému, svému novému služebníku, který prožije svůj život oslavováním Pána a který bude nazván Velkým jak v průběhu staletí, tak v očích Pánových, protože bude horlivě obracet mnohá srdce k Nejvyššímu Pánu. Řekl to anděl, a já jsem tomu nevěřil. Ale nyní věřím a rozlévá se ve mně Světlo. Je mezi námi, ale vy ho nevidíte. Jeho údělem bude být opomíjeno, protože lidé mají ducha zatemnělého, uspaného. Ale můj syn Světlo uvidí a bude o něm hovořit a obrátí k němu srdce spravedlivých Izraele. Ó, blahoslavení, kteří v Ně uvěří a kteří budou vždy věřit Slovům Pánovým.“

A Ty, Věčný Pane, Bože Izraele, buď chválen, protože jsi navštívil a vykoupil svůj lid, když jsi v něm vyvolal mocného Spasitele z Davidova domu, jeho služebníka. Ty jsi slíbil ústy svatých proroků už v dávných dobách, že nás vysvobodíš od našich nepřátel a z rukou těch, kteří nás nenávidí, abys tak projevil své milosrdenství vůči našim otcům a ukázal, že nezapomínáš na svatou úmluvu. Toto je slib, který jsi učinil našemu otci Abrahamovi: udělíš nám, abychom ti v tvé přítomnosti bez obav a osvobození z rukou nepřátel sloužili ve svatosti a spravedlnosti po celý život.“

Všichni přítomní jsou udiveni: jménem, zázrakem i Zachariášovými slovy.

Alžběta při prvních Zachariášových slovech vykřikla radostí. Teď pláče, zatímco Maria ji tiskne v objetí a radostněji hladí.

Novorozence odnášejí k obřizce jinam. Když ho nesou zpět, malý Jan křičí z plna hrdla. Neutiší ho ani matčino mléko. Hází sebou jako malé hříbě. **Ale vezme ho Maria a chová ho a on se utiší a uklidní.**

„Ale podívejte!“ říká Sára. „Utiší se, jen když ho vezme Ona!“

Lidé pomalu odcházejí. V místnosti zůstává jen Maria s dítětem v náruči a Alžběta, celá šťastná.

Vstupuje Zachariáš a zavírá dveře. Hledí na Marii se slzami v očích. Chce mluvit, ale raději mlčí. Přistoupí blíž. Poklekne před Marií. „Požehnej bídného služebníka Páně,“ říká jí. „Požehnej ho, neboť ty to můžeš učinit, ty, která Ho nosíš ve svém životě. Slovo Boží ke mně promluvilo, když jsem uznal svůj omyl a uvěřil ve všechno, co mi bylo řečeno. Vidím tě i tvůj šťastný úděl. Uctívám v tobě Jákovova Boha. Ty, můj první Chrám, kde první kněz, který si to uvědomil, se může nyní modlit k Věčnému. Jsi požehnaná, ty, která jsi obdržela milost pro svět a přinášíš mu Spasitele. Odpuť svému služebníku, že si hned nepovšiml tvé důstojnosti. **Svým příchodem jsi nám přinesla všechny milosti, neboť kam přicházíš, ó, Plná milosti, tam Bůh koná zázraky; svaté jsou stěny, kam vkročíš, svatými se stávají uši, které slyší tvůj hlas, i těla, kterých se dotýkáš. Svatá jsou srdce, protože ty dáváš milosti, Matko Nejvyššího, Panno, ohlášená proroky a očekávaná, abys dala Božimu lidu Spasitele.**“

Maria se usmívá, ve své pokoře celá ruměnná, a říká: „**Sláva Pánu, jedině Jemu.** To od Něho, ne ode mne přichází všechna milost. A On ti dal svou milost, abys ho miloval a co nejlépe mu sloužil po zbytek svého života, a tak si zasloužil jeho Království, jež můj Syn otevře patriarchům, prorokům, Božím spravedlivým. A teď, když se můžeš modlit před Svátým, modli se za Služebníci Nejvyššího, neboť být Matkou Syna Božího je sice blaženým údělem, ale být Matkou Vykupitele je údělem hrozně bolesti. Modli se za mne, která cítím, jak se z hodiny na hodinu zvětšuje tíha mého utrpení. A budu ji muset nést po celý život. A nevidím-li její podrobnosti, cítím, že to bude tíha větší, než kdyby na má ramena ženy byl položen svět, abych ho jako oběť nabídla Nebesům. Já, já sama, ubohá žena! Svě Dítě! Svěho Syna! Ó, tvůj syn teď nepláče, chovám-li ho. Budu však moci chovat svého Syna, abych utišila jeho bolest? Modli se za mne, knězi Boží. Moje srdce se chvěje jako květ ve vichřici. Hledím na lidi a miluji je, ale vidím, jak se za jejich tvářemi zjevuje Nepřítel a činí z nich Nepřátele Boha, Ježíše, mého Syna...”

Vidění mizí s pohledem na zbledlou Marii a její slzy, jimiž se třeptá její zrak.

Obětování Jana Křtitele

Vidím, jak z pohodlného vozu, ke kterému je přivázán i Mariin oslík, vystupuje Zachariáš, Alžběta a Maria, držící malého Jana, a Samuel s beránkem a s holubem v kleci. Sestupují před stájí, kde se obvykle zastavují poutníci jedoucí do Chrámu, aby tam ponechali svá zvířata.

Maria přivolá mužíka, který je majitelem stáje, a táže se ho, zda minulého dne nebo dnes ráno sem nepřišel nějaký Nazareťan. „Nikdo, ženo,“ odpovídá stařeček. Maria je udivena, ale nic k tomu nedodává.

Požádá Samuela, aby odvázal jejího osla a pak se připojí k Zachariášovi a Alžbětě. Vysvětluje Josefovo zpoždění: „Musel být něčím zdržen, ale dnes určitě přijde. Opět bere dítě, které předtím dala Alžbětě, a všichni směřují k Chrámu.“

Stráže Zachariáše vítají s poctou a ostatní kněží s pozdravy a blahopřáním. Dnes je nádherný ve svém kněžském šatě a se svou radostí šťastného otce. Řeklo by se - patriarcha. Myslím, že tak nejspíš vyhlížel Abraham, když se radoval z obětování Izáka Bohu.

Vidím obřad obětování nového Izraelity a očišťování matky. Je ještě slavnostnější než při obětování Marie, protože Jan je synem kněze, a tak kněží z toho dělají velkou slavnost. Množství jich přibíhá a stará se o skupinku žen s novorozencem.

Přibližují se ze zvědavosti i náhodní diváci a slyším jejich komentáře. Maria má dítě ve své náruči a zatímco směřují na obvyklé místo, lidé si myslí, že je matkou. Ale jedna žena říká: „To není možné. Což nevidíte, že je

těhotná? Dítě má teprve několik dní a ona je už těhotná." „Ale matkou přece může být jen ona," říká další. „Ta druhá už je stará. To musí být příbuzná, ve svém věku nemůže být matkou."

„Pojďme za nimi a uvidíme, kdo má pravdu."

A úžas vzrůstá, když vidí, že obřad očisty podstupuje Alžběta. Přináší bečícího beránka jako zápalnou oběť a holuba za hřích.

„To ona je matkou, viděl jsi?"

„Ne!"

„Ano."

Lidé si šuškájí a dosud nevěří. Dělalí tolik hluku, že od skupiny kněží, přítomných obřadu, se ozve přísné „pst!" Lidé na chvíli zmlknou, ale šuškáni opět sílí, když Alžběta, zářící svatou hrdostí, bere dítě a vstupuje do Chrámu, aby ho obětovala Pánu.

„Tak je to přece ona."

„Oběť činí vždycky matka."

„Kdo kdy viděl takový zázrak?"

„Kým bude toto dítě, které tato žena obdržela v tak pokročilém věku?"

„Co to má znamenat?"

„Vy to nevíte?" říká jeden muž, který přišel celý udýchaný. „Je to syn kněze Zachariáše z Áronova rodu, ten, který oněměl, když obětoval kadidlo ve Svatyni."

„Tajemství! Tajemství! A teď už zase mluví! Narození syna mu rozvázalo jazyk."

„Který duch k němu promluvil a umrtvil mu jazyk, aby si zvykl mlčet o Božích tajemstvích?"

„Tajemství! Jaká pravda byla Zachariášovi zjevena?"

„Nebude jeho syn Mesiášem, kterého Izrael očekává?"

„Narodil se v Judeji, ne v Betlémě a ne z panny. Nemůže to být Mesiáš."

„Kdo to tedy je?"

Ale odpověď zůstává Božím tajemstvím a lidská zvědavost není ukojena.

Obřad je skončen. Kněží teď oslavují matku i dítě. Jedině Mariu si nikdo nevšímá a dokonce ji pohrdavě ponechávají stranou, když si povšimli jejího stavu.

Jakmile všechna blahopřání byla u konce, většina se dá na cestu a Maria se chce vrátit do hostince, aby se přesvědčila, zda už Josef přišel. Nepřišel. Maria stojí zklamána a zamyšlena.

Alžběta se začne zabývat její situací: „Můžeme se zdržet až do šesté hodiny, ale pak musíme odjet, abychom byli doma před první vigílií.⁷ Je ještě příliš malý, než aby mohl být venku v noci."

A Maria, tichá a smutná: „Zůstanu na nádvoří Chrámu. Půjdu vyhledat své učitelky... Nevím. Ale něco udělám."

Zasáhne Zachariáš s návrhem, který je okamžitě přijat jako dobré řešení. „Pojďme k příbuzným Zebedea, Josef tě přijde hledat určitě k nim a nepřijde-li, snadno najdeš někoho, kdo by tě doprovodil do Galileje. Tím domem procházejí genezaretští rybáři."

Vezmou Mariino zvíře a jdou k Zebedovým příbuzným, kteří ve skutečnosti už poskytli pohostinství Marii a Josefovi před čtyřmi měsíci.

Hodiny rychle ubíhají, ale Josef se neobjevuje. Maria ovládá svou starost a chová dítě, ale je vidět, že je zamyšlena.

Jako by chtěla skrýt svůj stav, nesvlékla si plášť, přestože je takové horko, že se všichni potí.

Konečně hlučné zaklepání na dveře ohlašuje Josefa. Mariin obličej se rozzáří.

Josef ji pozdraví, když nejprve ona s úctou pozdravila jeho: „Boží požehnání tobě, Maria!"

„A tobě také, Josefe a chvála Bohu, že jsi přišel!" Zachariáš s Alžbětou se hned chystají k odjezdu, aby byli doma do noci.

„Tvůj posel přišel do Nazareta, zatímco jsem byl za prací v Káně. Řekli mi o tom včera večer, a tak jsem ihned odešel. Šel jsem bez zastávky, ale zpozdil jsem se, protože osel ztratil podkovu. Odpusť mi."

„To ty mi odpusť, že jsem byla tak dlouho mimo Nazaret! Ale oni byli tak šťastni, že mě mají u sebe, a tak jsem jim chtěla udělat radost a zůstala s nimi do dneška."

„Učinila jsi dobře, Ženo. A kde je dítě?"

Vstupují do místnosti, kde Alžběta před odjezdem ještě kojí Jana. Josef blahopřeje rodičům, že mají tak silné dítě. Alžběta Jana odtrhne od prsu, aby ho ukázala Josefovi, ale Jan křičí a kope, jako by ho na nože brali. Všichni se jeho protestům smějí, i Zebedeovi příbuzní, kteří přiběhli a přinesli pro všechny čerstvé ovoce, mléko, chléb a velkou mísu ryb; smějí se a připojují k rozhovoru ostatních.

Maria mluví velmi málo. Sedí klidná a tichá ve svém koutě s rukama v klíně, pod svým pláštěm. A i když pije šálek mléka a jí nazlátlý hrozen s kouskem chleba, hovoří málo a téměř se nehýbe. Hledí na Josefa se smíšenými pocity starosti a nepokoje.

On na ni také hledí a po nějakém čase se sehne k jejímu rameni a otáže se jí:

„Jsi unavena? Máš nějakou bolest? Jsi bledá a smutná."

„Bolí mě, že se musím rozloučit s malým Janem. Velice ho mám ráda. Chovala jsem ho na srdci téměř od jeho narození..."

Josef už neklade další otázky.

Zachariášovi nastala hodina odjezdu. Vůz se zastaví před dveřmi a všichni přistoupí blíž. Obě sestřenky se s láskou

obejmou. Maria několikrát políbí dítě a pak ho vloží do klína jeho matce, už usazené ve voze. Pak pozdraví Zachariáše a požádá ho o požehnání. Když před knězem poklekne, plášť jí sklouzne s ramen a tvary jejího těla se objeví v ostrém světle letního odpoledne. Nevím, zda si toho Josef povšimnul, neboť v té chvíli zdraví Alžbětu. Vůz se vzdaluje.

Josef se vrací s Marií a ta opět usedá v polotemném koutě. „Není-li ti nevhod cestovat v noci, navrhuji, abychom odjeli za soumraku. Během dne je velké horko. Noc je naopak čerstvá a klidná. Říkám to kvůli tobě, aby ses příliš nevystavovala slunci. Mně vedro nevadí. Ale ty...”

„Jak si přeješ Josefe. Ano, myslím, že bude dobře cestovat v noci.”

„Dům je zcela v pořádku a zahrádka také. Až uvidíš ty krásné květiny! Přijedeš právě včas, abys je viděla v květu. Jablůň, fikovník a vinohrad jsou obsypány plody jako nikdy a granátovníku jsem musel podepřít větve, tak jsou obsypané plody už dobře utvořenými, což nikdo nikdy v této době neviděl. A pak olivovník... Budeš mít oleje nadbytek. Kvetl přímo zázračně a ani jeden květ se neztratil; všechny už nasadily olivy. Až budou zralé, strom bude pokryt černými perlami. Jen ty máš v Nazarete tak krásnou zahradu. I příbuzní jsou z toho udivení. A Alfeus říká, že je to zázrak.”

„Ten vytvořila tvá péče.”

„Ó, ne! Jsem jen ubohý člověk! Co jsem mohl udělat? Trochu jsem se postaral o stromy a zalil květiny... Víš? Udělal jsem ti pramen, nebudeš muset pro vodu vycházet ven. Zavedl jsem ji dozadu k jeskyňce a udělal jsem tam nádržku...”

„Děkuji, Josefe. Jsi dobrý!”

Oba manželé se teď odmlčí, jakoby unaveni. Josef dokonce podřimuje. Maria se modlí.

Nastává večer. Hostitelé trvají na tom, aby se ještě najedli, než se dají na cestu. Josef jí chléb a rybu. Maria pouze ovoce a mléko.

Pak je chvíle odjezdu. Nasednou na své osly. Tak jako při cestě sem Josef na své sedlo vkládá Mariin kufř a ještě než Maria nasedne, dívá se, je-li její sedlo dobře upevněno. Pozorují, že Josef hledí na Marii, když si sedá do sedla; ale nic neříká. Cesta začíná ve chvíli, kdy se na obloze rozzáří první hvězdy.

Spěchají k bránám, asi aby se k nim dostali, ještě než budou zavřeny. Když opouštějí Jeruzalém a dávají se po velké silnici vedoucí do Galileje, hvězdy se už třpytí po celé obloze. Na venkově vládne veliké ticho. Je slyšet jen zpěv slavíka a kopytka obou oslů, která pravidelně buší na cestě ztvrdlé letním suchem.

Maria promlouvá: „*I můj Josef měl své utrpení. A začalo v Jeruzalémě, když se přesvědčil o mém stavu, a trvalo po celé dny, tak jako utrpení Ježíšovo a moje. A duchovně nebylo méně bolestné. Jen výhradně pro svatost mého chotě Josefa si zachovalo tak důstojnou a ztajenou formu, že dokonce po staletí prošlo téměř bez povšimnutí.*

*Ó, naše první Utrpení! Kdo vylíčí jeho tichou vnitřní mocnost? Kdo vylíčí mou bolest, když jsem zjistila, že Nebesa mě dosud nevyslyšela a Josefovi tajemství neodhalila? Že o něm nevěděl, jsem pochopila ihned, když jsem viděla, že se ke mně chová s pouhou prostou uctivostí jako obvykle. Kdyby byl věděl, že v sobě nosím Slovo Boží, byl by se tomuto Slovu v mém lůně poklonil a projevil Bohu příslušnou úctu. Určitě by to neopomenul vykonat a stejně i já bych tyto projevy neodmítla přijmout, neboť by nebyly určeny mně, ale Tomu, který byl ve mě, kterého jsem nosila jako Archa úmluvy desky Zákona a vázy s manou. Kdo by vylíčil můj boj s malomyslností, která se mě snažila srážet a přesvědčit mě, že jsem Pánu důvěřovala nadarmo? Ó, věřím, že to byla Satanova zběsilost! Cítila jsem, jak mě zachvacuje pochybnost a natahuje svoje chapadla, aby uvěznila mou duši a zastavila ji v její modlitbě. **Pochybnost, pro ducha tak nebezpečná, smrtelná. Smrtelná, protože je prvním útokem nemoci, která se jmenuje zoufalství a proti které se duch musí vzepřít ze všech sil, aby nebyl svědkem toho, jak hyne jeho duše a ztrácí Boha.***

Kdo by mohl vypovědět přesnou pravdu o Josefově bolesti, o jeho myšlenkách, o zmatku jeho citů? Jako loďka zachvácená velikou bouří se octl ve víru protichůdných myšlenek těch nejstrastiplnějších a nejkrutějších úvah. Vše ukazovalo na to, že je mužem zrazeným svou ženou. Připadalo mu, že se kvůli ní hrouť jak jeho dobré jméno, tak úcta lidí. Už se viděl, jak si na něho ukazují prstem a jak je předmětem soucitu celého kraje. Už viděl, jak před zřejmostí skutku umírá láska i úcta, které pro mě měl.

*Zde jeho svatost září ještě více než moje a já o tom ve své lásce manželky přináším svědectví, neboť si přeji, **abyste milovali mého Josefa**, tohoto moudrého a opatrného, trpělivého a dobrého muže, který není vzdálen tajemství Vykoupení, se kterým byl důvěrně spojen, protože své bolesti i sebe sama použil právě pro ně, a tak zachraňoval Spasitele za cenu vlastní oběti a svou velkou svatostí. Kdyby byl méně svatým, byl by jednal lidsky a obžaloval by mě jako cizoložnici a dal mě ukamenovat, a tak dal zároveň se mnou zahynout i plodu mého hříchu. Kdyby byl méně svatým, Bůh by mu nedal Světlo, které by ho vedlo v takové zkoušce.*

Ale Josef byl svatý. Jeho duch, naprostá čistota, žil v Bohu. Milosrdná láska v něm byla žhavá a silná. A svým milosrdenstvím vám zachránil Spasitele, jak proto, že mě neobžaloval před staršími, tak i proto, že všeho zanechal na popud okamžité poslušnosti a odvedl Ježíše do Egypta. Několik málo dní, ale strašlivých Josefovým i mým utrpením, prvním, které jsem měla podstoupit. Neboť jsem rozuměla jeho utrpení a nemohla ho s něho nijak sejmout, měla-li jsem zůstat věrna Božímu příkazu, který mi řekl: »Mlč!«

A když jsem po našem příjezdu do Nazareta viděla, jak mě opouští po lakonickém pozdravu, shrbený a zestárlý

*v tak kratičké době, když jsem viděla, že ke mně nepřichází, jak mívával ve zvyku, říkám vám, mé děti, mé ubohé srdce zakoušelo ostrou bolest. Uzavřena ve svém domě, sama, v domě, kde mi vše připomínalo Zvěstování a Vtělení a kde mi vše přivádělo do srdce vzpomínku na Josefa spojeného se mnou v neposkvrněném panenství, musela jsem vzdorovat malomyslnosti, uskokům Satanovým a **doufat, doufat, doufat. A modlit se, modlit se, modlit se. A odpouštět, odpouštět, odpouštět** Josefovi jeho podezření, jeho revoltu pohoršeného spravedlivého. Mé děti: je třeba doufat, modlit se, odpouštět, abyste od Boha obdrželi, že zakročí ve váš prospěch. I vy máte žít své utrpení. Zasluhujete si to pro své hříchy. Učím vás, jak ho překonat a proměnit v radost. Doufejte bezmezně, modlete se bez nedůvěry, odpouštějte, aby vám bylo odpuštěno. Boží odpuštění, mé děti, bude pokojem, po kterém toužíte."*

Vše se vyjasní

Vidím nazaretskou zahrádku. Maria přede ve stínu jabloně s košatou korunou, obtěžkanou plody, které začínají červenat. Řeklo by se zakulacené a zrůžovělé dětské tvářičky.

Ale Maria nemá tuto krásnou barvu. Vzezření, jaké měly její tváře v Hebronu, zmizelo. Obličej je bledý, jako ze slonové kosti. Jen její rty v něm kreslí křivku bledého korálu. Pod napolo spuštěnými víčky dva temné stíny a okraje očí jsou nateklé jako po pláči. Oči nevidím, protože její hlava je skloněna, jak sleduje svou práci a ještě spíše své rozesmutňující myšlenky, protože ji slyším vzdychat jako někoho, kdo ve svém Srdci bolestně trpí. Je celá v bílém plátěném oděvu, protože je velice horko, i když ještě neporušená čerstvost květů mi říká, že je ráno. Maria má hlavu nepokrytou a slunce, které si hraje s listím jabloně, pohybujícím se v lehkém vánku a nechávajícím prostupovat světelné paprsky až na tmavou zem, kreslí světelné kruhy po Mariině plavé hlavě, jejíž vlasy mají odlesk čistého zlata.

Z domu nevychází žádný hluk, ani z okolí. Je slyšet šeptání pramínku vody, která teče do nádrže v zradu v zahradě.

Maria se náhle probere, jak zaslechne rázné zabušení na vnější dveře domu. Odloží vřeten a přeslici a vstává a jde otevřít. Přestože její oděv je pružný a volný, nestačí zcela skrýt oblast života.

Stane tváří v tvář Josefovi. Zbledne ještě více. V tom okamžiku se její obličej podobá hostii, tak je bezkrevný! Maria hledí očima, které se smutně ptají. Josefův pohled připadá prosebný. Oba zachovávají mlčení a hledí na sebe. Pak Maria otevře ústa: „V tuto hodinu, Josefe? Potřebuješ něco? Co mi chceš říci? Pojd' dál."

Josef vejde a zavře dveře. Stále ještě nemluví.

„Mluv, Josefe, co si přeješ?"

„Tvé odpuštění." Josef se skloní, jako by chtěl pokleknout. Ale Maria, vždycky tak zdrženlivá na dotek s ním, ho rozhodně uchopí za ramena a zabrání mu v tom.

V Mariině obličejí se střídají barvy, jednou je růžová, hned zase bledá. „Mé odpuštění? Nemám, co bych ti odpouštěla, Josefe. Já ti musím jen děkovat za všechno, co jsi zde udělal v mé nepřítomnosti i za lásku, kterou mi projevuješ."

Josef na ni hledí a já vidím, jak se v jeho hlubokých očích utvářejí dvě velké slzy. Nejprve spočívají jako na okraji vázy, ale pak stečou po tvářích a vousu. „Odpusť, Maria, provinil jsem se proti důvěře. Teď to vím. Nejsem hoden, abych měl takový poklad. Provinil jsem se proti milosrdné lásce. Obvinil jsem tě ve svém srdci. Obvinil jsem tě nespravedlivě, protože jsem tě nepožádal, abys mi řekla pravdu. Prohřešil jsem se proti Božímu Zákonu, neboť jsem tě nemiloval tak, jak jsi milovala ty mne..."

„Ó, ne, neprovinil ses!"

„Provinil, Maria. Kdybych sám byl obviněn z takového zločinu, hájil bych se. Ty... Já jsem ti nedovolil, aby ses obhájila, protože jsem učinil rozhodnutí, aniž jsem tě vyslechl. Provinil jsem se na tobě tím, že jsem tě urazil podezřením. Už pouhé podezření je urážkou, Maria. Kdo podezírá, nezná. Já jsem tě neznal, jak bych měl. Ale pro bolest, kterou jsem zakusil... za oněch mučivých tří dnů, odpusť mi, Maria..."

„Nemám, co bych ti odpouštěla. To spíše já tě prosím o odpuštění kvůli bolesti, kterou jsem ti způsobila."

„Ó, ano, jaká to byla bolest! Jaká bolest! Podívej se. Dnes ráno mi řekli, že mám na spáncích bílé vlasy a ve tváři vrásky. Za těchto několik dní mi uběhlo více než deset let života. Ale proč jsi, Maria, byla tak pokorná, že jsi mi, svému choti, skryla svou slávu a dovolila, abych tě podezíral?"

Josef není na kolenou, ale je tak sehnut, že to tak připadá, a Maria s úsměvem položí ruku na jeho hlavu. Je to, jako by mu dávala rozhřešení. Říká: „Kdyby moje pokora nebyla dokonalá, nebyla bych si zasloužila počít Toho, který je očekáván. Toho, který přichází zrušit hřích pýchy, jenž způsobil člověkovu zkázu. A potom, byla jsem poslušná..."

Bůh po mně žádal tuto poslušnost. Stála mě tolik... kvůli tobě, kvůli bolesti, kterou jsi proto zakoušel. Ale musela jsem poslechnout. Jsem služebnice Boží a služebníci nediskutují o rozkazech, které dostávají. Vykonávají je, Josefe, i když kvůli nim pláčou krvavé slzy," říká Maria a tiše pláče. Tak tiše, že Josef, celý sehnutý, si toho nepovšimne, dokud jedna slza nedopadne na zem.

Tehdy pozvedne hlavu a - to je poprvé, co vidím, že tak činí - stiskne Mariiny malé ruce ve svých silných nikách a políbí špičky jejích něžných prstů, které ze sevření jeho rukou vystupují jako broskvová poupata.

„Teď je třeba vše zařídit, protože..." Josef nic nepřipojí, ale hledí na Marii, která se okamžitě posadí, aby nebyla takto vystavena pohledu, kterým na ní utkví. „Bude třeba jednat rychle. Přijdu sem... Zakončíme sňatek... Příští týden, hodí se ti to...?"

„Všechno, co děláš, Josefe, je dobře. Ty jsi pánem domu, já jsem tvou služebnicí.“

„Ne, to já jsem tvým služebníkem. Jsem šťastným služebníkem svého Pána, který roste v tvém životě. Ty jsi pozeňaná mezi všemi ženami Izraele. Dnes večer upozorním své příbuzné. A pak... až budu zde, budeme pracovat, abychom všechno připravili na jeho příchod... Ó, jak budu moci ve svém domě přijmout svého Boha? Do svých rukou Boha? Umřu z toho radostí... Nikdy se neosmělím, abych se ho dotkl!“

„Budeš to moci udělat, stejně jako já, s **Boží milostí**.“

„Ale ty jsi ty. Já jsem jen chudý muž, nejubožejší ze všech Božích synů!“

„Ježíš přichází kvůli nám, kteří jsme chudí, aby nás učinil bohaté Bohem. Přichází k nám dvěma, protože jsme nejubožejší a že to uznáváme. Raduj se, Josefe, Davidův rod má Krále, kterého očekával, a náš dům bude okázalejší než královský palác Šalamounův, neboť zde budou Nebesa a my se s Bohem budeme podílet na tajemství pokoje, o kterém se lidé poučí později. Bude vyrůstat mezi námi a naše paže budou Vykupitelovou kolébkou a naše námaha mu zajistí chléb... Ó, Josefe! Budeme slyšet, jak Boží hlas nás volá »Otče a Matko!« Ó... Maria pláče radostí. Slzami plnými štěstí!

A Josef, nyní klečící u jejích nohou, pláče s hlavou skrytou v širokém Mariině šatu, který spadá v záhybech na ubohou dlažbu místnůstky.

Zde vidění končí.

6. MATKOU KRISTOVOU

Svým božským Mateřstvím jsem vykoupila ženu.

Svatá Panna Marii Valtortě

Nařízení o soupisu lidu

Opět vidím nazaretský dům: malou místnost, kde se obvykle Maria zdržuje, když jí. V této chvíli se zabývá vyšíváním na bílém plátně. Odkládá svou práci a jde zapálit lampu. Padá noc a nazelenalé světlo, vstupující dveřmi otevřenými do zahrady, už nepostačuje. Maria zavírá dveře. Přesvědčuji se, že její těhotenství velmi pokročilo. Stále je však velice krásná. Její chůze je snadná a všechno její chování je půvabné. Nic z oné těžkopádnosti, kterou pozorujeme u žen, jež mají brzo родit. Jen obličej je změněn.

Nyní je to „žena“. Nejprve, v době Zvěstování, to byla docela mladičká dívka s klidným výrazem tváře, ale dosud nevědoucím: s tváří nevinného dítěte. Pak v Alžbětině domě ve chvíli Křtitelevo narození se její obličej zjemnil, jeho krása dozrála. Nyní je to pokojný obličej s výrazem něžné vznešenosti ženy, která dosáhla své dokonalosti mateřstvím.

Maria se teď stala opravdu „ženou“ plnou důstojnosti a milosti. I její úsměv rozkvétá něžnou důstojností. Jak je krásná!

Vstupuje Josef. Zdá se, že přichází zvenčí, neboť vstupuje domovními dveřmi, ne dveřmi z dílny. Maria pozvedá hlavu a usmívá se na něho. Josef se také na ni usměje. Ale zdá se, že je unavený, plný starostí. Maria ho pozoruje a snaží se uhodnout, co se děje. Pak vstane, bere plášť, který Josef právě svléká, a pokládá ho na lavičku.

Josef se posadí u stolu. Opře se o něj lokty, rukou si podepře hlavu a v zamyšlení druhou rukou hladí svůj vous.

„Máš nějakou starost, která tě tíží?“ ptá se Maria. „Mohu tě utěšit?“

„Ty jsi vždycky mou útěchou, Maria. Ale tentokrát je to velká starost pro tebe... Pro tebe.“

„Pro mne, Josefe? Co se tedy děje?“

„Na dveřích synagogy vyvěsili nařízení. Je to příkaz ke sčítání lidu v celé Palestině. Každý muž musí jít dát se zapsat do místa, odkud pochází. Co se týče nás, musíme jít do Betléma...“

„Ó!“ přeruší ho Maria a položí si ruku na život.

„Dotklo se tě to, že ano? Je to tvrdé, vím to.“

„Ne, Josefe. To není to. Myslím... Myslím na Svatá Písma: Na Ráchel, Benjaminovu matku a manželku Jákobovu, z nichž se zrodí Hvězda: Spasitel. Na Ráchel pohřbenou v Betlémě, o kterém je řečeno: »A ty Betléme Efratský, ty jsi tím nejmenším místem Judeje, ale právě z tebe vyjde Vládce.« Vládce, přislíbený Davidovu rodu, se narodí právě tam...“

„Ty myslíš... ty myslíš, že chvíle už nastala? Ale co si počneme?“ Josef je docela bezradný. Lítostivě hledí na Marii.

Ona si to uvědomí. Usměje se. To se spíše usmívá sama pro sebe než na něho. Úsměvem, který chce říci: „Je to prostě člověk, spravedlivý, ale člověk. Vidí věci po lidsky. Myslí po lidsky. Slituj se nad ním, má duše, a přiměj ho, aby soudil věci skrze ducha.“ Ale její dobrota ji vede k tomu, aby ho ujistila. Nelže, ale hledí, jak by mu ulehčila trápení. „Nevím, Josefe. Čas se přiblížil, ale což ho Pán nemůže zpomalit, aby tě zbavil této starosti? On může všechno: Neboj se.“

„Ale co cesta? Kdo ví, jaký dav lidí tam bude! Najdeme dobré ubytování? Budeme mít dost času k návratu? A kdyby... kdyby ses tam měla stát Matkou, co uděláme? Nemáme tam dům... Už tam nikoho neznáme...“

„Neboj se, všechno půjde dobře. Bůh dá najít útulek zvířeti, které má mít mladé. A proč by ho neměl dát nalézt pro svého Mesiáše? Spolehněme se na Něho. Ano? **Vždycky se spolehněme na Něho.**

Čím je zkouška větší, tím větší je třeba mít důvěru. Jako dvě děti vložíme své ruce do ruky svého Otce. On nás povede. **Zcela se mu odevzdejme.** Podívej se, jak nás s láskou vedl až dosud. Otec, ani ten nejlepší otec, by nám nevěnoval tolik pozornosti. Budeme jeho dětmi a jeho služebníky, konejme jeho vůlí. Nemůže se nám přihodit nic zlého. I ten edikt je jeho vůlí. Kdo je přece Cézár? Nástroj v Božích rukou. Od chvíle, kdy Bůh rozhodl člověku odpustit, už předem stanovil události, aby se jeho Kristus narodil v Betlémě. Toto nejmenší městečko Judeje ještě neexistovalo, a přesto už byla jeho sláva ohlášena. Je třeba, aby se tato sláva projevila, Slovo Boží neumí lhát a lhalo by, kdyby se Mesiáš narodil jinde: A hle, a jeden mocný povstává tak daleko odtud, podmanil si nás a chce znát počet svých poddaných, právě teď, když na světě vládne pokoj... Ó, čím je naše malá únava, pomyslíme-li na krásu tohoto okamžiku pokoje, Josefe? Pomysli: doba, kdy ve světě není nenávisť! Může existovat šťastnější hodina pro ty, aby povstala Hvězda, jejíž světlo je božské a jejímž působením je vykoupení? Neboj se, Josefe. Nejsou-li silnice jisté, je-li pro velké množství lidí cesta obtížná, andělé nás ochrání a obklopí stráží. Ne nás, ale jejich Krále. Nenalezneme-li útulek, skryjí nás pod svými křídly. Nepřihodí se nám nic zlého. Nic se nemůže přihodit: **Bůh je s námi.**"

Josef na ni hledí a v extázi jí naslouchá. Vrásky na čele se mu rozplynou, úsměv se navrátí. Vstane, teď už bez obav a smutku. Usměje se: „Ty jsi požehnaná. Slunce mé duše! Ty, požehnaná, umíš všechno vidět ve světle Milosti, jíž jsi naplněna! Neztrácejme tedy čas. Musíme vyrazit co nejdřív a... vrátit se co nejdřív, neboť tady je všechno připraveno pro... pro..."

„Pro našeho Syna Josefe. Tím bude v očích světa, myslí na to. Otec jeho příchod obklopil tajemstvím a my nemůžeme závoj rozhrnout. Učiní to On, Ježíš, až přijde ta hodina..."

Krásu Mariiny tváře, pohledu, výrazu, hlasu, když řekla: „Ježíš," nelze popsat. Už to je extází. A v této extázi se vidění rozplynulo.

Cesta do Betléma

Vidím jednu hlavní silnici. Je tam ohromné množství lidí. Osli, kteří jdou obtíženi věcmi a lidmi. Vracející se osli. Lidé pobízející svá zvířata a kdo jde pěšky, spěchá, protože je zima.

Vzduch je čistý a suchý. Obloha je jasná, ale všechno má svou obvyklou tvářnost dnů uprostřed zimy. Krajina bez listů připadá rozsáhlejší. Tráva pastvin je krátká, ošlehaná zimními větry. Na pastvinách hledají stáda trochu potravy i slunce, které se rodí pomalu. Ovce se tisknou k sobě, protože je zima i jim. Bečí, zvedajíce tlamičky a hledí na slunce, jako by mu chtěly říci: „Pospěš si, je zima." Terén vytváří vlny, které jsou stále výraznější. Je to pravý kopcovitý kraj. Jsou zde travnaté doliny a svahy údolíček a hřebeny. Silnice vede mezi nimi na jihovýchod.

Maria jede na šedivém oslu, celá zahalená do tlustého pláště. Vpředu na sedle je opět ono zařízení, viděné už při cestě do Hebronu, a na něm kufr s nejpotřebnějšími věcmi.

Josef jí kráčí po boku a drží uzdu. Občas se jí otáže. „Jsi unavena?"

Maria na něj s úsměvem pohlédne a řekne: „Ne." Potřetí připojí: „To spíše ty musíš být unaven, když jdeš pěšky."

„Ó, já, to pro mě nic není. Myslím, že kdybych byl našel ještě jednoho osla, bylo by to pro tebe pohodlnější a byli bychom mohli jít rychleji. Ale nenašel jsem žádného. V této chvíli všichni potřebují zvířata. Ale odvalu! Už brzo budeme v Betlémě. Za tímto kopcem je Efrata."

Pak oba mlčí. Když Panna nemluví, zdá se, že je soustředěna k vnitřní modlitbě. Něžně se usmívá jedné své myšlence, a přestože očima hledí na zástup, nezdá se, že by rozeznávala, zda jde o muže či ženu, starce či pastevece, bohatého či chudého. Ale co vidí, to si nechává pro sebe.

„Je ti zima?" táže se Josef, protože se zvedl vítr.

„Ne, děkuji."

Ale Josef nedůvěruje. Sáhne jí na nohy, visící na oslově boku, obuté v sandálech, které je možno zahlédnout, neboť nepatrně vyčnívají z dlouhého oděvu. Josef musí shledat, že jsou studené, protože zavrtí hlavou. Sejme pokrývkou, kterou nese svázanou přes rameno a přehodí ji Marii přes nohy i přes tělo, takže i ruce jsou pěkně v teple pod pokrývkou a pláštěm.

Potkají pastevece, který se svým stádem kříží cestu, neboť mu dává přejít z pastviny po pravé straně na pastvinu vlevo. Josef se sehne a něco mu říká. Pastervec mu odpoví znamením souhlasu. Josef vezme osla a vede ho za stádem na pastvinu. Pastervec vyjme ze svého tlumoku hrubý hrnek, podojí jednu velkou ovci s nafouklým vemenem a podá hrnek Josefovi, který ho nabídne Marii. „Bůh vám oběma požehnej," říká Maria. „Tobě pro tvou lásku a tobě pro tvou dobrotu. Budu se za tebe modlit."

„Jdete z daleka?"

„Z Nazareta," odpovídá Josef.

„A kam jdete?"

„Do Betléma."

„Dlouhá cesta pro ženu v tomto stavu. To je tvá žena?"

„Ano, to je moje žena."

„Máte kam jít?"

„Ne."

„To je velice mrzuté: Betlém je plný lidí, kteří přicházejí odevšad, aby se dali zapsat, nebo jdou kvůli tomu jinam. Nevím, najdete-li ubytování. Znáte to místo?"

„Moc ne.“

„Nuže dobrá...poradím ti...kvůli ní (ukáže na Marii). Vyhledejte hospodu. Bude plná, ale já vám vysvětlím, kde je, abyste od ní mohli pokračovat dál. Je na největším náměstí. Dostanete se tam po hlavní ulici. Nemůžete se splést. Před hospodou je kašna; hospoda je velká a nízká, má podloubí. Bude plná. Ale nenajdete-li nic v hospodě a po domech, projděte za hospodou směrem ven. Tam ve stráni jsou chlévy, které občas slouží obchodníkům, jdoucím do Jeruzaléma, nechávají tam zvířata, když už pro ně není místo v hospodě. Jsou to jen chlévy, rozumíte, v hoře: jsou vlhké, studené a bez dveří. Ale přece jen to je přístřeší, protože žena...nemůže zůstat na cestě. Třeba tam najdete místo se senem na spaní a pro osla. A nechť vás doprovází Bůh.“

„A nechť Bůh ti dá radost,“ odpovídá Maria. Josef mu řekne: „Pokoj buď s tebou.“

Opět se dají na cestu. Se srázu, na který vystoupili, se objeví rozsáhlejší dolina a v ní po svazích, které ji obklopují, nahoře i dole samé domy a zase domy. To je Betlém.

„Konečně jsme v Davidově zemi, Maria. Teď si odpočineš. Vypadáš tak unaveně...“

„Ne. Myslela jsem... Myslím...“ Maria bere Josefovou ruku a říká mu se zářivým úsměvem: „Myslím, že okamžik opravdu nastal.“

„Milosrdný Bože! Co budeme dělat?“

„Neboj se, Josefe. Nenech se znepokojit. Vidiš, jak jsem já sama klidná?“

„Ale ty trpíš hodně?“

„Ó, ne. Jsem plna radosti. Takové radosti, tak silné, tak krásné, tak neodolatelné, že moje srdce buší silně, silně a říká mi: **On přichází na svět!** On přichází na svět! Říká to při každém zabušení: To můj Maličkový tluče na bránu mého srdce a říká mi: **»Maminko, zde jsem, abych ti dal Boží políbení.«** Můj Josefe, jaká radost!“

Ale Josef z toho radost nemá. Myslí na to, že musí urychleně najít přístřeší a zrychlí krok. Dveře od dveří žádá o přístřeší. Nic. Všechno obsazeno. Dospějí až k hospodě. Je plná až po venkovské podloubí, které obklopuje velký vnitřní dvůr, lidé se zde chystají přespat venku.

Josef nechá Marii na oslu ve dvoře a vychází a ptá se v dalších domech. Vrací se malomyslný. Nenašel nic. Předčasný zimní soumrak začíná rozpínat své závoje. Josef snažně prosí hospodskou. Prosí cestující. Jsou to zdraví muži. Zde je žena, která se chystá přivést na svět dítě. Nechť mají slitování. Nic. A zde jeden bohatý farizej ho pozoruje s viditelným pohrdáním, a když se Maria přiblíží, oddálí se, jako by byl v blízkosti nějaké malomocné. Josef na něho hledí a jeho obličej zrudne rozhořčením. Maria položí ruku na jeho zápěstí, aby ho uklidnila, a říká: „Nenaléhej. Pojďme pryč. Bůh se o nás postará.“

Vycházejí, jdou podél zdi hospody. Obrátí se do uličky vedoucí mezi ní a chudými domky. Obcházejí hospodu. Hledají. A zde jsou jakési, řekla bych, že spíše jeskyně či sklepy než stáje, tak jsou nízké a vlhké. Nejhezčí jsou obsazeny. Josef je sklíčen.

„Hej, Galilejský!“ volá na něho zezadu nějaký starý muž. „Tam vzadu pod těmi troskami je jedno doupě. Třeba tam dosud nikdo není.“

Jdou blíž k tomu „doupěti“. Je to opravdu doupě. Mezi troskami rozbořeného stavení je přístřešek a za ním je jeskyně, spíš díra v hoře než jeskyně. Řeklo by se, že jsou to základy nějaké staré stavby, které slouží za střechu trosky podpírané hrubě otesanými kmeny stromů.

Aby lépe viděl, protože se už velmi stmívá, Josef vyjímá křesadlo a zapaluje lampičku, kterou vytahuje z tlumoku. Vstupuje. Pozdraví ho zabušení. „Pojď, Maria, je prázdná, je tam jen vůl.“ Josef se usmívá: „Je to lepší než nic!“

Maria sestoupí na zem a vejde.

Josef pověsil lampičku na hřebík zaražený v jednom z kmenů sloužících za pilíře. Je vidět klenbu pokrytou pavučinami, hliněnou zem s dírami, kamením a odpadky a výkaly a roztroušenou slámou. Vzadu se obrací vůl a hledí svýma velkýma klidnýma očima, zatímco z tlamy mu visí seno. U jakési štěrbině v jednom koutě hrubá lavice a dva kameny. Začernění toho zákoutí naznačuje, že tam se rozdělává oheň.

Maria se přiblíží k volovi. Je jí zima. Položí mu ruce na krk, aby si je zahřála. Vůl zabučí a nechá si to líbit. Zdá se, že rozumí. Podobně když ho Josef odstrkuje stranou, aby mohl nabrat hodně sena z jeslí a udělat lůžko pro Marii. Jesle jsou dvojí: ty, z kterých žere vůl a nad nimi něco jako police, kde se nalézá zásoba sena. Právě odtud si bere Josef. Vůl mu v tom nezabraňuje. Udělá místo i pro unaveného a hladového osla, který se dá okamžitě do sena. Josef objeví i převrácený kbelík, celý vyboulený. Vychází, protože venku teče potůček, a vrací se s vodou pro osla. Pak vezme otep větví, odloženou v koutě, a pokouší se jí zamést zem. Pak rozloží seno, udělá z něho lůžko v nejsušším a nejchráněnějším koutě, hned vedle vola. Ale zjišťuje, že to ubohé seno je vlhké, a povzdechne. Rozdělá oheň a s trpělivostí kartuziána po hrstech suší seno nad ohněm.

Unavená Maria sedí na stoličce, pozoruje ho a usmívá se. Už je to hotovo. Maria se usadí na měkkém seně, jak nejlépe dovede, a rameny se opře o trám. Josef dokončuje zařizování tím, že přes díru, sloužící za vchod, pověsí svůj plášť. Přístřeší velmi relativní. Potom Panně nabídne chléb a sýr a dá jí napít vody z čutory. „A teď spi,“ říká jí potom. „Já budu bdít, aby oheň nevyhasl. Naštěstí je zde dříví. Doufejme, že vystačí a bude hořet. Budu moci ušetřit olej do lampy.“

Maria se poslušně natáhne. Josef ji přikryje jejím vlastním pláštěm a přikrývkou, kterou předtím měla na nohách.

„Ale tobě...tobě bude zima.“

„Ne, Maria. Zůstanu u ohně. Zkus si odpočinout. Zítra bude lépe.“

Maria se nenechá pobízet a zavře oči. Josef se usadí na stoličku ve svém koutě s roštím vedle sebe. Dřeva je málo.

Na dlouho, myslím, nevystačí.

Jsou rozmístěni takto: Maria vpravo, zády ke dveřím, napolo skryta za kmenem stromu a volovým tělem, který si lehl na slámu. Josef vlevo, obrácen ke dveřím, a tedy na úhlopříčce, s tváří otočenou k ohni a zády k Marii. Občas se obrátí a pohlédne na Marii, ale vidí, že je klidná, jako by usnula. Láme zvolna větvičky a jednu po druhé háže na oheň, aby nezhasl a bylo světlo a aby ta trocha dříví vydržela co nejdéle. Je zde jen toto mihotavé světlo, chvíli živé, chvíli skomírající, neboť v lampě už došel olej; v přítomí vyniká volova bělost a Josefův obličej a ruce. Všechno ostatní se ztrácí v hustém šeru.

Spasitelovo narození

Opět vidím vnitřek onoho ubohého kamenného útulku, kde Maria s Josefem našli útočiště, dělíce se zvířaty o jejich úděl.

Ohýnek podřimuje, podobně jako jeho strážce. Maria na svém lůžku zlehka pozvedá hlavu a rozhlíží se. Vidí Josefa, jak s hlavou skloněnou na prsa jako by uvažoval, a pomyslí si, že únava přemohla jeho dobrou vůli zůstat vzhůru. Maria se usmívá úsměvem plným dobroty. Posadí se a poklekne, činic přitom méně hluku než způsobí motýl, když usedá na růži. Modlí se se zářivým úsměvem na tváři a s rukama rozepjatýma, ne úplně, ale téměř do kříže, s dlaněmi vztaženými vzhůru a kupředu, a přitom se nezdá, že by touto namáhavou polohou byla unavena. Potom se hluboce sklání, s tváří proti senu, v modlitbě ještě hlubší. V předlouhé modlitbě.

Josef se probouzí. Vidí, že oheň málem uhasí a chlív je téměř v temnotě. Přihodí pár snítek a plamen se opět oživuje. Přikládá na něj větší větve, pak ještě větší větve, neboť chlad musí být dotěrný, chlad pokojné zimní noci, do těchto zřícenin všudy pronikající. Ubohý Josef, tak jak je rovnou u dveří - nazývejme tak otvor, který se pokouší zahrazovat jeho plášť - musí být promrzlý. Nastavuje ruce k plameni, vyzouvá si sandály a nastavuje nohy. Ohřívá se. Když se oheň dobře rozhoří a vydává dost světla, Josef se otočí. Nevidí nic, dokonce ani Mariin bělostný závoj, rysující na temném seně jasnou linií. Vstává a přibližuje se k lůžku.

„Maria, ty nespíš?“ ptá se. Třikrát se táže, než si to Maria uvědomí a odpoví. „Modlím se.“

„Nepotřebuješ nic?“

„Ne, Josefe.“

„Zkus si trochu zdřímnout, aspoň si odpočinout.“

„Zkusím, ale modlitba mě neunavuje.“

„Sbohem, Maria.“

„Sbohem Josefe.“

Maria opět zaujme svou předchozí polohu. Josef nechce podlehnout spánku, a tak pokleká u ohně a modlí se. Při modlitbě si rukama zakrývá tvář. Oddálí je jen, aby přiložil na oheň a pak se opět ponoří do své zanícené modlitby. Mimo praskot ohně a občasné zadunění oslova kopyta není slyšet nic.

Trhlinou ve stropě proklouzne svazek měsíčních paprsků; připadá jako nehmotná stříbrná čepel, která se vydala hledat Marii. Pomalu se prodlužuje, jak měsíc stoupá po obloze, a konečně ji dosahuje. Hle, už dospívá k hlavě modlící se Marie. Vytváří kolem ní oslnivě bělostnou svatozář.

Maria pozvedá hlavu jakoby na zavolání z nebes a opět pokleká. Och, jak je to zde krásné! Maria pozvedá svou hlavu jakoby rozzářenou bílým světlem měsíce a proměněnou úsměvem, který už není pouhým lidským úsměvem. Co vidí? Co slyší? Co zakouší? Jen ona sama by mohla říci, co vidí, slyší, zakouší ve vrcholné hodině svého Mateřství. Já si pouze uvědomuji, že světlo kolem ní roste, roste, roste. Řeklo by se, že sestupuje z Nebes, že vyzařuje z ubohých věcí, které ji obklopují, že především vyzařuje z ní samotné.

Její tmavomodrý šat má teď barvu nebesky něžné pomněnkové modři, ruce a tváře nabývají azurového odstínu, jako by byly prozařovány ohněm nesmírného jasného safiru... Ten se stále rozptyluje po věcech, odívaje, pročišťuje, sdílí s nimi svou nádheru.

Z Mariina těla vystupuje stále více světla a pohlcuje ono měsíční světlo, a dalo by se říci, že k sobě přitahuje všechno, co přichází z Nebes. Od nynějška právě ona je Opatrovnící Světla, ona, která má toto Světlo dáti světu. A toto zářivé, neodolatelné, nezměrné, věčné, božské Světlo, které bude právě světu dáno, se ohlašuje úsvitem, procitnutím, vzbuzením světla s chórem zářivých atomů, který se rozrůstá a rozvinuje jako příliv stoupající, stoupající v nesmírných oblacích kadidla, které sestupují jako příval, které se vzdouvají jako lodní plachtoví...

Klenba pokrytá trhlinami, pavučinami, vyčnívajícími úlomky sutin, které drží pohromadě jakoby zázrakem, černá, zakouřená, odpudivá, vyhlíží jako klenba královského paláce. Každý kámen je kvádrem ze stříbra, každá trhlina jasem opálu, každá pavučina baldachýnem protkaným stříbrem a diamanty. Veliká ještěrka, spící mezi dvěma kamennými kvádry, připadá jako smaragdový náhrdelník zapomenutý tam nějakou královnou; hrozen spících netopýrů vyzařuje vzácný jas onyxu. Seno visící z horních jeslí už není suchou trávou, jsou to nitky a nitky čistého stříbra, chvějící se ve vzduchu s grácií poletujících kadeří. Dolní jesle z hrubého dřeva jsou pojednou kvádrem zahnědlého stříbra. Stěny jsou pokryty brokátem, kde bělost hedvábí mizí pod vrstvami vetkaných perel. A země...

Co je teď země? Krystal prosvětlený bělostným světlem. Úlomky připomínající zářivé růže rozhozené po zemi na znamení pocty; a z děr drahocenné poháry, z nichž se rozlévají aromata a parfémy.

A světlo sílí stále více. Oči ho už nemohou snést. V něm, jakoby pohlcena závojem rozžhaveného světla, mizí Panna...a vynořuje se z něho Matka.

Ano, jakmile se světlo stává mým očím snesitelné, vidím Marii s jejím novorozeným synem v náruči. Malé, růžové

a boubelaté Děťátko, které se zmitá a třepe ručkami velkýma jako růžové poupě a nožičkami, jež by se pohodlně vešly růži do kalichu; které pláče chvějivým hlasem přesně stejným, jako je hlas právě narozeného jehňátka, otvírá ústa červená jako malá lesní jahoda, ukazuje svůj jazýček, opírající se o růžové patro; které pohybuje svou hlavičkou tak plavou, že málem připadá jako bez vlasů, malou kulatou hlavou, kterou Maminka přidržuje dlaní jedné ruky, zatímco hledí na svoje Děťátko a obdivuje ho, plačíc a smějíc se zároveň, a sklání se, aby ho políbila, ne na nevinnou hlavičku, ale doprostřed prsou, pod nimiž se skrývá srdíčko, které bije, které bije pro nás...tam, kde jednoho dne bude rána. Jeho Matka svým čistým polibkem Neposkvrněné tuto ránu předem obvazuje.

Vůl probuzený jasmem povstává za velkého šramocení kopyty a bučí. Osel pozvedá hlavu a hýká. To je probudilo světlo, ale já si spíš myslím, že chtěli pozdravit svého Tvůrce za sebe a za všechna zvířata.

I Josef, který se modlí jakoby ve vytržení a s takovým zanícením, že je vzdálen všemu, co ho obklopuje, se zachvěje, a mezi prsty, jimiž si zakrývá tvář, vidí prostupovat zvláštní světlo. Odkrývá si tvář, pozvedá hlavu, obrací se. Marii mu zakrývá stojící vůl, ale Maria ho volá: „Josefe, pojď.“

Josef přibíhá, ale při pohledu na tuto podívanou se pln úcty zastavuje jako zasažený bleskem a na místě klesá na kolena. Maria však naléhá: „Pojď, Josefe.“ Levou rukou se vzepře na seně a pravou přidržujíc Dítě, které tiskne k svému srdci, povstává a zamíří k Josefovi, který se přibližuje jen váhavě, neboť bojuje mezi touhou přistoupit blíže a strachem z toho, aby se nechoval neuctivě.

U lůžka se oba manželé setkávají a hledí na sebe a pláčou štěstím.

„Pojď,“ říká Maria, „nabídněme Ježíše Otcí.“

Zatímco Josef pokleká, Maria, tak jak stojí pod dvěma trámy, podpírajícími klenbu, pozvedá na svých pažích svého Tvora a říká: „**Zde jsem. To pro Něho, ó, Bože, ti říkám tato slova. Zde jsem, abych jednala podle tvé vůle.** A s Ním já, Maria a Josef, můj manžel. Jsme tvými služebníky, Bože. Ať v každé hodině a při každé příležitosti plníme tvou vůli pro tvou slávu a lásku.“ Pak se Maria sklání a říká: „Vezmi si ho, Josefe,“ a nabízí mu Dítě.

„Já! Mně! Och ne! Toho nejsem hoden!“ Josef je z pomyšlení, že by se měl dotknout Boha, celý zděšený, zničený.

Ale Maria s úsměvem naléhá: „**jsi toho naprosto hoden. Nikdo více než ty. Právě proto tě Bůh vyvolil.** Vezmi si ho, Josefe, a podrž ho, než najdu plenky. Josef, červený jako purpur, vztáhne ruce a bere si to živé poupátko, které pláče zimou. Jakmile ho má v rukou, nevytrvá v úmyslu udržet ho od sebe v uctivé vzdálenosti. Přitiskne si ho na srdce a rozvzlyká se: „Och, Pane! Můj Bože!“ a sklání se, aby mu políbil nožičky, cítí však, že jsou zkřehlé. Posadí se tedy na zem a přitiskne si Dítě do klína. Svým hnědým pláštěm a dlaněmi se ho snaží přikrýt, rozehrát, ochránit před nočním severákem. Rád by šel k ohni, ale tam je průvan od dveří. Nejlépe je zůstat tam, kde je. Anebo ještě lepší je jít mezi obě zvířata, která je ochrání před průvanem a trochu i zahřejí.

Stoupne si tedy mezi vola a osla zády ke dveřím a skloní se nad novorozenátkem a na svých prsou mu tak tvoří úkryt, jehož bočními stěnami jsou šedá hlava s dlouhými ušima a velká bílá tlama s kouřícími nozdrami a dobrými vlhkými očima.

Maria otevřela kufr a vytáhla z něho plátno a plenky. Jde je nahřát k ohni. A teď přistupuje k Josefovi a zahaluje děťátko do teplého plátna, pak mu hlavičku omotá svým závojem.

„Kampak ho teď uložíme?“ říká.

Josef se rozhlíží, uvažuje... „Počkej,“ říká. „Odstrčíme kousek dál obě zvířata s jejich senem. Vyložme tyhle jesle senem a položíme Dítě sem dovnitř. Stěny jeslí ho ochrání před průvanem, seno mu bude dělat polštář a vůl ho svým dechem trochu zahřeje. Raději vůl. Je trpělivější, klidnější.“ A Josef se dává do díla, zatímco Maria chová svého Maličkého, tiskne ho k svému srdci a přikládá svou tvář k jeho hlavičce, aby ji zahřála.

Josef oživuje oheň a nešetří dřevem, aby udělal pěkný plamen. Nahřívá seno a trošku po trošce ho suší a dává do klína, aby nevychladlo. Jakmile ho má pohromadě tolik, že se z něho pro Dítě dá udělat malá matrace, jde k jeslím a upravuje z nich kolébku. „Je to hotovo,“ říká. „Teď bychom potřebovali nějakou přikrývku, aby ho seno nepíchalo a aby byl zakryt...“

„Vezmi si můj plášť,“ říká Maria.

„Bude ti zima.“

„Och, to mi nevádí! Pokrývka je příliš hrubá. Plášť je měkký a teplý. Vůbec mi není zima. Hlavně ať On už netrpí.“

Josef bere široký plášť z hebké tmavomodré vlny a pokládá ho dvojmo na seno, že jeho okraje padají ven z jeslí. První Spasitelovo lůžko je připraveno.

A Matka jde svým tichým a vlnivým krokem, přináší Dítě a ukládá ho a přikrývá záhybem pláště, kterým obkládá i jeho nahou hlavičku, zapadající do sena a jen stěží před pícháním chráněnou jejím tenkým závojem. Nepřikryt zůstává jen drobný obličejíček maličký jako pěst, a oni dva se shýbají nad jeslemi a rozzářeně hledí na Dítě, jak usíná svým prvním spánkem. Teplé plenky a seno utišily jeho pláč a přinesly sladkému Ježíši spánek.

Klanění pastýřů

O něco později vidím rozlehlou venkovskou krajinu. Měsíc je v zenitu a klidně pluje po nebi plném hvězd. Hvězdy připadají jako diamantové špendlíky zapíchané do tmavomodrého sametového baldachýnu. A uprostřed se směje měsíc se svou bílou tvář, ze které vystupuje záplava mléčného světla a zabarvuje krajinu do bělá. Stromy bez listů se v této bělosti zdají větší a temnější, zatímco zídky, tu a tam se vynořující, připadají jako sedlé mléko. Domek v dálce vypadá jako blok carrarského mramoru.

Po své pravici vidím místo ze dvou stran uzavřené živým plotem z ostružin a z dalších dvou nízkou hrubou zdí.

Tyto zdi drží střechu jakési kůlny, která je částečně vyžděna, částečně ze dřeva; v létě se dřevěná část dá odstranit a kůlna se promění v prostý přístřešek. Občas odtud vychází krátké a přerušované zabečení. Zřejmě to jsou ovce, které sní nebo se pro měsíční světlo domnívají, že je nablízku jitro. Je to neobyčejné světlo, velice mocné a stále rostoucí, jako by se k zemi přibližovala nějaká kometa nebo vzplanul nějaký tajemný požár.

Na práh vyjde pastýř. Pozvedne ruku, zacloní si oči a rozhlíží se. Připadá nemožné, že by to bylo třeba učinit proti světlu měsíce, ale to je opravdu tak silné, že až oslňuje, zejména toho, kdo vyjde z temného, uzavřeného prostoru. Všechno je tiché, ale tento jas udivuje. Pastýř volá své druhy. Všichni se shromáždí u dveří. Hromada drsných mužů všech věků. Jsou mezi nimi výrostci i muži, kteří jsou už šediví. Dohadují se o tomto podivném jevu a ti nejmladší mají strach, obzvláště jeden asi dvanáctiletý chlapec, který se dává do pláče, a tak vyvolá posměch starších.

„Z čeho máš strach, hlupáčku?“ říká mu nejstarší. „Nevidíš, že vzduch je klidný? Což jsi nikdy neviděl měsíční světlo? Držel ses pořád máminy sukně jako kuře kvočny? Ještě uvidíš věci! Jednou jsem šel až k libanonským horám a ještě dál. Šel jsem nahoru. Byl jsem mladý a chůze mě neunavovala. Tehdy jsem byl i bohatý. Jedné noci jsem viděl světlo, asi takové, s jakým se asi Eliáš navracel na svém ohnivém voze. Nebesa byla v jednom ohni. Jeden stařec mi řekl: »Na světě brzo dojde k velké události«. A pro nás tou událostí byl příchod římských vojáků. Ó, ty také uvidíš, budeš-li...“

Ale pasáček ho už dál neposlouchá. Zdá se, že už nemá strach. Ted už opouští práh a proklouzne za zády svalnatého pastýře, za kterým byl skryt, a vychází do ohrady před kůlnu. Hledí vzhůru a jde jako náměsíčný nebo jako by byl zhyponizován něčím, co ho samo přitahuje. V jednom okamžiku vykřikne: „Ó!“ a zůstane jako zkamenělý, s rukama zlehka od sebe. Ostatní na něho hledí s údivem.

„Ale co to je s tím hlupáčkem?“ říká jeden.

„Zítřka ho odvedu zpět k jeho matce. K hlídání ovcí nechci blázna,“ říká druhý.

Ale stařec, který hovořil předtím, řekl: „Nejprve se pojdme podívat, než budeme soudit. Zavolejte i ostatní, kteří spí, a vezměte si hole, kdyby tam byla nějaká šelma nebo darebák.“

Vrátí se, zavolají ostatní a vycházejí s pochodněmi a holemi. Připojí se k dítěti.

„Támhle, támhle,“ šeptá a usmívá se. „Pohleďte na to světlo nad stromem, jak se přibližuje. Jako by přicházelo po měsíčním paprsku. Podívejte se, jak je už blízko. Jak je krásné!“

„Já vidím jen silnější jas.“

„Já také.“

„Já také,“ říkají ostatní.

„Ne. Já vidím něco, co se podobá nějaké postavě,“ říká jiný, a já v něm poznávám pastýře, který dal Marii mléko.

„Je to... je to anděl!“ volá dítě. „Podívejte, sestupuje a přibližuje se... k zemi! Na kolena před Božím Andělem!“

Ve skupině pastýřů, kteří padají tváří k zemi, se ozve protáhlé uctivé „ó“; čím jsou starší, tím se zdají být zjevením více dojatí. Nejmladší jsou na kolenou a hledí na anděla, který se stále více přibližuje; zastaví se ve vzduchu nad zdí ohrady s rozpjatými křídly, perleťově bílými ve svitu měsíce.

„Nebojte se, nenesu vám neštěstí. Přináším vám radostnou zvěst pro izraelský národ a pro všechny lidi na zemi.“ Andělský hlas, to jsou líbezné souzvuky, doprovázené zpěvem slavíků.

„Dnes se ve městě Davidově narodil Spasitel.“ Při těchto slovech anděl rozevře ještě více křídla a radostně jimi zamává, přičemž z nich vylétá jakoby dešť zlatých jisker a drahých kamenů. Opravdová duha, která načrtává triumfální oblouk nad ubohou ohradou.

„Spasitel, jímž je Kristus.“ Anděl září ještě oslnivějším světlem. Jeho dvě křídla, nyní nehybně vztažená k nebi, připadají jako dvě plachty na safírovém moři, jako dva vystupující žhavé plameny.

„Kristus, Pán!“ Anděl složí svá světelná křídla a přikryje se jimi jako diamantovým šatem přehozeným přes oděv z perel, sklóní se jako k adoraci s rukama zkříženýma na srdci a s tváří sklóněnou na prsa a skrytou ve stínu složených křídel. Ted' už je vidět jen protáhlou světelnou postavu, nehybně stojící po dobu jednoho Gloria.

Ale už se opět pohnul. Rozevřel křídla a pozvedá svou tvář, jejíž světlo se rozleje v andělském úsměvu, a řekne: „Poznáte ho podle těchto znamení: V ubohé stáji za Betlémem najdete děťátko zabalené do plenek a ležící ve zvířecích jeslích, protože pro Mesiáše v městě Davidově nebylo přístřeší.“ Jak to říkal, anděl zvážněl, téměř zesmutněl.

Ale teď z Nebes slétá zástup - ó, jaký zástup! - andělů, kteří se mu podobají, celý sbor jásajících andělů a svým rajským světlem překryje měsíc. Shromáždí se kolem anděla zvěstovatele a mávají křídly a šíří vůni a líbeznou hudbu, ve které se snoubí všechny nejkrásnější hlasy stvoření, dovedené k dokonalosti. Je-li malba úsilím hmoty, aby se stala světlem, zde je melodie úsilím hudby, aby lidem vyjádřila krásu Boha; naslouchat této melodii je poznat Ráj, kde všechno je harmonií lásky...

Andělské „Gloria“ se společně se světlem po pokojném kraji rozlévá ve stále více se rozšiřujících vlnách. Ptáci připojují svoje hlasy, aby pozdravili toto předčasné světlo, a ovce tak činí svým bečením. Ale já spíš myslím, že to zvěť zdraví svého Tvůrce, přicházejícího mezi ni, aby ji miloval jako Člověk a navíc jako Bůh, jak tomu už bylo s volem a oslem v jeskyni.

Zpěv i světlo slábnou, zatímco andělé opět vystupují na Nebesa. Pastýři se vzpamatují.

„Slyšel jsi?“

„Půjdeme se podívat?“

„A co zvířata?"

„Však se jim nic nestane, Pojd'me, buďme poslušní Božího Slova!"

„Ale kam máme jít?"

„Neřekl, že se narodil dnes a že nenašel nocleh v Betlémě?"

A teď se rozhovoří pastýř, který dal mléko: „Pojd'te, já vím. Viděl jsem tu ženu a bylo mi jí líto. Řekl jsem jí o místě pro ni, protože jsem byl přesvědčen, že nenajdou nocleh, a muži jsem dal pro ni mléko. Je velice mladá a velice krásná. Musí být dobrá jako anděl, který k nám promlouval. Pojd'te. Pojd'te. Vezmeme se sebou mléko, sýr, jehňátka a vydělané ovčí kůže. Musí být velice chudí, a kdoví jak je zima Tomu, kterého se neodvažují jmenovat! A když si pomyslím, že jsem s Matkou hovořil jako s nějakou chudou ženou!"

Jdou do kůlny a za chvíli opět vyjdou a nesou - jeden nádobu s mlékem, druhý kulaté sýry, zabalené do velkých listů, třetí koš s bečícím jehňátkem, čtvrtý vydělané ovčí kůže.

„Já se sebou беру ovci, která měla před měsícem jehňátko. Má výborné mléko. Může jim přijít vhod, pokud se ženě dosud nespustilo. Připadala mi jako dítě, a byla takbledá! Měla pleť jako jasmín, jak měsíční světlo," říká onen pastýř s mlékem a vede je.

Jdou tam za světla měsíce a pochodní poté, co zavřeli kůlnu a ohradu. Jdou polními stezkami a skrze živé ploty, teď v zimě holé. Obejdou Betlém a dojdou ke stáji, ne však po cestě, po níž šla Maria, ale z opačné strany. Takto neprocházejí kolem lépe zařízených jeskyní, ale ihned najdou chlév, který hledali. Přiblíží se k díře.

„Vstup dovnitř!"

„Já se neodvažuji."

„Tak jdi ty."

„Ne."

„Aspoň se tedy podívej."

„Ty, Lévi, který jsi první uviděl anděla, to znamená, že jsi lepší než my, běž se podívat." Nejprve s ním jednali jako s bláznem, ale teď je jim užitečný; má se odvážit toho, čeho se oni sami neodvažují. Dítě váhá, ale pak se rozhodne. Přistoupí blíž, poodhrne plášť...a v extázi se zastaví.

„Co vidíš?" zvědavě se ho potichu ptají.

„Vidím velice mladou a krásnou ženu a muže; oba jsou sehnuti nad jeslemi...a já slyším...slyším děťátko, jak pláče a žena mu říká hlasem...ó, jakým hlasem!"

„Co říká?"

„Říká: **»Ježíši, můj maličký! Ježíši, Maminčina lásko! Neplač, mé Děťátko!«** Říká: **»Ó, kdybych ti mohla říci: »Vezmi si mlíčko, můj maličký! Ale ještě nemám!«** Říká: **»Je ti zima, má lásko! Seno tě píchá. Jaká bolest pro tvou Maminku, když tě takto slyší plakat! A nemoci ti ulehčit.«** Říká: **»Spinkej, má dušičko! Svírá se mi srdce, když tě slyším plakat a vidím tvé slzy.«** Líbe ho a zahřívá mu nožičky svýma rukama. Je shýbnuta nad jeslemi."

„Zavolej na ni. Ukaž se, že jsi tady."

„Já ne. Raději ty, vedl jsi nás a znáš ji."

Pastýř otevře ústa, ale omezí se na silný povzdech.

Josef se otočí a jde ke dveřím. „Kdo jste?"

„Pastýři. Přinesli jsme vám něco k jídlu a vlnu. Přicházíme se poklonit Spasiteli."

„Pojd'te dál."

Vstupují do chléva, který se osvětlí září pochodní. Staří před sebou postrkují mladé.

Maria se obrátí a usměje se: „Pojd'te dál," říká. „Pojd'te!" a zve je dál posunkem i svým úsměvem a chlapce, který viděl anděla, přitáhne k sobě, zcela blízko k jeslím. A dítě se nadšeně dívá. Ostatní na Josefovo vyzvání přistupují blíž se svými dary. A pak se stručnými slovy a hluboce dojati je skládají Marii k nohám. A pak hledí na Děťátko, které tiše pláče, a usmívají se, dojati a šťastni.

Jeden z nich se osmělí a řekne: „Vezmi si ji, Matko, je jemná a čistá. Připravil jsem ji pro děťátko, které se má brzo narodit u nás, ale dávám ti ji. Ulož svého Syna na tuto vlnu, je hebká a teplá." A nabízí jí ovčí kožešinu, krásnou kožešinu s dlouhým bílým vlasem.

Maria pozvedne Ježíše a zabalí ho do ní. Ukazuje ho pastýřům, kteří na kolenou na něj hledí v extázi.

Už se více osmělují a jeden z nich navrhuje: „Mělo by se mu dát trochu mléka nebo raději vody s medem. Ale med nemáme. Dává se maličkým. Mám sedm dětí, tak to znám."

„Tady je mléko. Vezmi si, Ženo."

„Ale je studené. Potřebujeme teplé. Kde je Eliáš? To přece on má tu ovci."

Eliáš je onen muž s mlékem, ale není zde. Zůstal venku, a teď skulinou hledí dovnitř, napolo ztracený v noční temnotě.

„Kdo vás sem přivedl?"

„Anděl nám řekl, abychom přišli, a Eliáš nás dovedl. Ale kde je teď?"

Prozradí ho zabečení ovce.

„Pojd' dál, jsi žádán."

Vstupuje s ovci, rozpačitý z toho, že je na něho soustředěna pozornost.

„To jsi ty?" říká Josef, který ho poznal. A Maria se na něho usměje a řekne: „Jsi hodný."

Podojí ovci a namočí koneček plátna v teplém, pěnicím se mléce, Maria zavlaží maličkému rty a ten saje tuto smetanovou dobrotu. Všichni se usmívají, když Ježíšek usne v teple vlny, s cípkem ještě v ústech.

„Ale vy tady nemůžete zůstat. Je zima a vlhko. A pak... v tomto zápachu od zvířat! To nejde... a... a to se nehodí pro Spasitele.“

„Vím,“ říká Maria s velkým povzdechnutím. „Ale v Betlémě pro nás není místo.“

„Neztrácej odvahu, Ženo. Najdeme ti nějaký dům.“

„Řeknu o tom mé paní,“ říká muž s mlékem, Eliáš. „Je dobrá. Přijme vás, i kdyby vám měla podstoupit svůj vlastní pokoj. Řeknu jí o tom, hned jak se rozední. Svůj dům má docela plný, ale nějaké místo pro vás najde.“

„Aspoň pro Maličkého. Nám s Josefem nevadí, budeme-li spát třeba na zemi. Ale aspoň pro Maličkého.“

„Netrap se, Ženo, budu na to myslet. Budu mnoha lidem vyprávět, co nám bylo řečeno. Nic vám nebude scházet. Pro tuto chvíli si vezměte, co vám my, chudáci, můžeme dát. Jsme pastýři.“

„My jsme také chudí,“ říká Josef. „A nemůžeme se vám odměnit.“

„Ó, my nic nechceme! I kdybyste mohli, my bychom nic nechtěli! Pán už nás odměnil. Celému světu slíbil pokoj. Andělé říkali: **»Pokoj lidem dobré vůle«**. Ale nám už ho dal, neboť anděl řekl, že toto Dítě je Spasitelem, Kristem, Pánem. My jsme chudí a nevědomí, ale víme, že proroci říkají, že Spasitel bude Princem Pokoje, a nám anděl řekl, abychom se mu šli poklonit. Sláva Bohu na výsostech a sláva tomu, kdo je jeho Kristem! A ty, Ženo, která jsi ho porodila, buď požeňnána! Ty jsi Svatá, neboť sis zasloužila ho nosit! Poroučej nám jako Královna a my ti budeme rádi sloužit. Co můžeme pro tebe udělat?“

„**Milovat mého Syna a mít vždycky v srdci myšlenky, které v něm máte ted.**“

„Ale pro sebe si nic nepřeješ? Nemáš příbuzné, kterým by se dalo vědět, že se tvůj Syn narodil?“

„Ano, mám. Ale nejsou odtud. Jsou v Hebronu.“

„Já tam půjdu,“ říká Eliáš. „Kdo je to?“

„Kněz Zachariáš a Alžběta, moje sestřenice.“

„Ó, Zachariáše dobře znám. V létě chodím do těch hor, jsou tam bohaté a krásné pastviny a jsem přítelem jeho pastýře. Až to tady pro tebe všechno zařídím, půjdu k Zachariášovi.“

„Děkuji, Eliáši.“

„Není zač. Je to pro mne, ubohého pastýře, velká čest, jít za knězem a říci mu: »Spasitel se narodil.«“

„Ne. Řekneš mu: »Maria z Nazareta, tvá příbuzná, řekla, že se Ježíš právě narodil v Betlémě.«“

„Řeknu to tak.“

„Bůh tě za to odmění, rozpomenou se na tebe, na vás všechny.“

„Ty budeš o nás se svým Dítětem hovořit?“

„Ano.“

„Já jsem Eliáš.“

„Já Lévi.“

„Já Samuel.“

„Já Jonáš.“

„Já Izák.“

„Já Tobíáš.“

„Já Jonatas.“

„A já Daniel.“

„A já Simeon.“

„A mé jméno je Jan.“

„Já se jmenuji Josef a můj bratr Benjamin, jsme dvojčata.“

„Zapamatuj si vaše jména.“

„Musíme jít. Ale vrátíme se. A přivedeme i ostatní, aby se poklonili!“

„Sláva Bohu, který nám ukázal Maličkého!“

„Dovol, abychom políbili jeho oděv,“ říká Lévi s úsměvem anděla.

Maria něžně zvedá Ježíška, posadí se na seně a nabídne jeho nožičky, zabalené do plátna, k políbení. Ti, kteří mají vous, se nejprve otřou. Téměř všichni pláčou a když mají odejít, vycházejí pozpátku, zanechávající svá srdce u jeslí.

Vidění se pro mne zakončuje takto: Maria sedí na slámě s Dítětem na klíně a Josef, který se lokty opírá o okraj jeslí, se dívá a klaní se.

Ježíš promlouvá: „*Pastýři jsou prvními ctiteli Božího Těla. Mají všechny vlastnosti potřebné k tomu, aby byli ctiteli mého Těla, eucharistickými dušemi.*

Jednou ujištění: věří andělovi okamžitě a slepě.

Štěstrost: dají všechno své bohatství Pánu.

Pokora: přijdou za osobami lidsky chudobnějšími než oni sami skromně, sjednáním, které nepokořuje, a nazvou se jejich služebníky.

Touha: co nemohou dát sami, ihned se zasadí, aby to se statečnou horlivostí zaopatřili jinde.

Okamžitá poslušnost: Maria si přeje, aby byl Zachariáš uvědomen, a Eliáš tam ihned jde. Neodkládá to na později.

Láska: nemohou se od jeslí odtrhnout a ty říkáš: »Zanechávají tam svá srdce«. To je dobře řečeno.

Ale neměli byste se tak chovat i vůči mé Svátosti?

*A ještě toto: uvědom si, komu se anděl ukázal jako prvnímu a kdo si zasloužil, aby byl odměněn Mariiným láskyplným citem. Malý chlapec, Lévi. **Tomu, kdo má duši dítěte, se ukáže Bůh a ukáže mu i svá tajemství. Dovolí mu naslouchat i slovům Mariiným.** A kdo má duši dítěte, má i svatou odvahu Léviho a říká: »Dovol, abych políbil Ježíšův oděv«. Říká to Marii, protože **Maria je vždycky tou, která dává Ježíše.** Ona, nositelka Eucharistie. Ona, živé Ciborium.*

***Kdo jde k Marii, nalezne mne. Kdo mě po ní žádá, jejím prostřednictvím mě dostane.** Úsměv mé Matky, když jí nějaký tvor řekne: »**Dej mi svého Ježíše, abych ho mohl milovat, rozzáří Nebesa ještě živější a radostnější nádherou, neboť ona z toho má velikou radost.**«*

Zachariášova návštěva

Vidím dlouhou místnost... Jsem v pohostinném domě, kde byla přijata Svatá Rodina. A vidím, jak přichází Zachariáš. Je bez Alžběty.

Majitelka domu vybíhá ven vstříc hostu, který přichází. Vede ho k nízkým dveřím a zaklepe, pak se ohleduplně vzdálí.

Josef otevře, a když spatří Zachariáše, radostně ho vítá. Pozve ho dál do malé místnosti, úzké jako chodba: „Maria právě kojí Maličkého. Počkáme chvíli, posaď se, musíš být přece unaven.“ Nabízí hostu místo na lůžku a posadí se vedle něho.

Josef se táže na malého Jana a Zachariáš odpovídá: „Statně roste jako hříbě. Ale teď trochu trpí kvůli zoubkům. Proto jsme ho nechtěli vzít se sebou. Je velmi zima, a tak nepřišla ani Alžběta. Nemůže ho nechat bez mléka. Je z toho zarmoucená, ale počasí je teď tak nepříznivé!“

„Je skutečně velice zima,“ odpovídá Josef.

„Muž, kterého jste poslali, mi řekl, že ve chvíli narození jste neměli dům. Kdo ví, co všechno jste museli vytrpět.“

„Ano, bylo toho hodně. Ale spíš jsme měli strach než nedostatek. Báli jsme se, aby se něco nestalo Děťátku. První dny jsme tam museli zůstat. Nic jsme nepostrádali, protože pastýři radostnou zvěst rozhlásili Betlémským, a tak nám mnozí přinesli dárky. Ale chyběl nám dům, místnost v dobrém stavu, lůžko... **Ježíšek moc plakal**, obzvláště v noci, pro vítr, který tam vnikal ze všech stran. Udržoval jsem jen maličký oheň, protože Dítě z kouře kašlalo...a tak tam bylo stále zima. Obě zvířata zahřívala jen trochu, aspoň z té strany, odkud táhlo. Neměli jsme teplou vodu, abychom ho mohli umýt, ani suché plenky k přebalení. Ó, moc zkusil! **A Maria trpěla, když viděla, jak trpí On.** Já jsem tím trpěl také. Můžeš si představit, jaká to byla bolest pro jeho Matku. **Dávala mu své mléko a slzy, mléko a lásku.** Zde je to nyní lepší. Už dříve jsem připravil pohodlnou kolébku a Maria do ní dala měkký slamníček. Jenomže je v Nazarete! Kdyby se jen byl narodil tam, všechno by bylo jiné!“

„Ale Kristus se musel narodit v Betlémě. Tak to oznámili proroci.“

Vstupuje Maria, neboť je slyšela hovořit. Je oděna do bílého vlněného šatu. Už odložila tmavý oděv, který měla na cestě a v jeskyni... Na hlavě nemá nic a v náruči nese spícího Ježíška v bílých plenkách.

Zachariáš uctivě povstane a hluboce se pokloní. Pak přistoupí blíž a hledí na Ježíše se všemi projevy největší úcty. Je skloněn ani ne tak proto, aby ho lépe viděl, ale aby mu vzdal poctu. Maria mu ho podá a Zachariáš ho vezme s takovou uctivostí, jako by nesl monstranci. Je to opravdu **Hostie**, kterou nese na svých rukou, Hostie už teď nabídnutá k oběti, jež bude dovršena, až bude dána lidem jako **pokrm lásky a vykoupení.**

Zachariáš vrací Ježíše Marii. Všichni se posadí a Zachariáš opakuje Marii důvody, proč nemohla přijít i Alžběta a jak toho lituje. „V těchto posledních měsících připravila pro tvé požehnané Dítě prádlo. Přinesl jsem ti ho, je dole ve voze.“

Zvedne se, vyjde a vrátí se s velkým balíkem a ještě s jedním, menším. Pak vybaluje své dárky: Z velkého balíku, který od něho vezme Josef, měkkou, vlněnou, ručně tkanou pokrývku, prádlo a dětské oblečení. Z druhého balíku vyndává med, bílou mouku, máslo a jablka pro Marii, vdolečky, které napekla Alžběta, a mnoho jiných věcí, vypovídajících o mateřském citu vděčné sestřence pro mladou Matku.

„Vyříd' Alžbětě, že jsem jí za všechno velmi vděčná a tobě také. Udělalo by mi velikou radost, kdybych jí mohla vidět, ale chápu její důvody. Také bych byla ráda opět viděla malého Jana.“

„Uvidíte ho na jaře. Přijdeme vás navštívit.“

„Nazaret je příliš daleko,“ říká Josef.

„Nazaret? Ale vy přece musíte zůstat zde. Mesiáš musí vyrůstat v Betlémě. Je to Davidovo město. Nejvyšší ho sem zavedl prostřednictvím vůle císařovy, aby se narodil v zemi Davidově, ve svaté zemi Judeje. Proč ho brát do Nazareta? Vždyť víte, jaké mínění mají židé o Nazaretských. Toto Dítě bude zítra Spasitelem svého lidu. Nesmí dojít k tomu, aby hlavní město opovrhovalo svým Králem, protože pochází z kraje, kterým pohrdá. Víte stejně jako já, jak je velerada nedůtklivá a jak jsou tři hlavní kasty plné přezíravosti. A mimoto zde, nedaleko ode mne, vám budu moci pomáhat, protože všechno, co mám, a to nejen hmotné statky, ale i duchovní hodnoty, dám do služeb Novorozenceho. A až bude ve věku, kdy bude chápat, budu šťasten, budu-li mu moci být učitelem... Musíme myslet na velikost jeho údělu a že z tohoto důvodu se musí světu představit se všemi přednostmi, aby svou hru vyhrál snadněji. On samozřejmě bude vlastnit Moudrost, ale už to, že za učitele bude mít kněze, mu umožní, že bude

snadněji přijat náročnými farizeji a doktory. To usnadní jeho poslání."

Maria s Josefem na sebe pohlédnou. Nad nevinnou hlavou spícího růžového a nevědoucího Děťátka nastane tichá výměna otázek. A tyto otázky jsou poznamenány smutkem. Maria myslí na svůj domek. Josef myslí na svou práci. Zde by musel začínat úplně znovu, protože ještě před několika dny je zde nikdo neznal. Zde nemají ony milé věci, které zůstaly tam a které tam byly připraveny pro Malého s takovou láskou.

A Maria to říká: „Ale jak to udělat? Tam máme všechno. Josef se pro mého Ježíše tolik napracoval a nešetřil přitom námahou ani penězi. Pracoval v noci, aby ve dne mohl pracovat pro jiné a měl za co nakoupit to nejkrásnější dřevo, tu nejjemnější vlnu, ten nejbělejší len, aby tak bylo pro Ježíše všechno připraveno. Postavil úly a pustil se i do zednických prací a přestavěl dům, aby kolébka mohla být v mé místnosti do doby, než Ježíš vyroste, a pak tam mohla být umístěna postel, protože Ježíš se mnou zůstane až do doby, kdy přestane být chlapcem."

„Josef tam může jít a vzít, co jste tam nechali."

„A kam to dát? Vždyť víš, Zachariáši, že jsme chudí. **Máme jen práci a dům.** Obojí nám umožňuje žít, aniž bychom měli hlad. Práci, tu zde nějakou najdeme... snad. Ale stále musíme myslet na dům. Tato hodná žena nás nemůže stále hostit. A já sama nemohu po Josefovi žádat další oběti, vždyť už toho pro mne udělal tolik."

„Och, já! Pro mne to není nic. Já spíš myslím na Mariinu bolest, že nebude moci bydlet ve svém domě."

Maria má v očích dvě velké slzy.

„Myslím, že ten dům jí musí být drahý jako ráj kvůli zázraku, který se tam odehrál. Mluvím sice málo, ale dovedu to všechno pochopit! Netrápil bych se tím, kdyby to nebylo právě pro toto. Budu pracovat dvojnásobně, to je vše. Jsem silný a mladý, a tak budu moci pracovat dvakrát tolik než předtím a o všechno se postarám. A pokud tím Maria nebude příliš trpět a myslí-li, že je to tak správné, co se týče mne, dobrá. Udělám, co se vám bude zdát jako nejsprávnější. Stačí, že to bude Ježíšovi užitečné."

„Určitě to bude užitečné. Promyslete si to a uznáte ty důvody."

„Bylo však také řečeno, že Mesiáš bude nazván Nazaretský," namítá Maria.

„To je pravda, ale aspoň dokud není dospělý, dejte mu vyrůstat v Judeji. Prorok řekl: »A ty, Betléme Efratský, budeš největším, neboť z tebe vyjde Spasitel«. Nemluví o Nazarete. Toto pojmenování mu možná bude dáno z nevím jakého důvodu. Ale jeho země je tato."

„Ty jsi to řekl, knězi; my ti nasloucháme s bolestí, ale dáváme ti za pravdu. A s jakou bolestí! Kdy spatřím ten dům, kde jsem se stala Matkou?" Maria tiše pláče. A já chápu její zármutek. Ó, jak bych ho nechápala!

Vidění pro mne končí Mariiným pláčem.

Obětování Ježíše v Chrámě

Vidím, jak z malého, velmi skromného domku vycházejí dvě osoby. Po malém vnějším schodišti sestupuje velmi mladá matka s děťátkem v bílém povijanu. Poznávám ji, je to naše Maminka. Je to stále ona, bledá a plavovlasá, živá a tak něžná při všem, co dělá. Je oděna do bílého šatu a světlomodrého pláště, který ji zahaluje. Na hlavě má bílý závoj. Nese své Děťátko s velkou opatrností. Dole u malého schodiště na ni čeká Josef se šedivým oslem. Josef je ve světlehnědém šatu a plášti. Hledí na Marii a usmívá se. Když Maria dojde k oslu, Josef si přehodí uzdu do levé ruky a na chvíli bere Děťátko, které klidně spí, aby Marii umožnil nasednout do sedla. Pak jí odevzdává Ježíše a dají se na pochod.

Josef kráčí Marii po boku a stále drží zvíře za uzdu a dává přitom pozor, aby kráčelo rovně a neklopýtlo. Maria drží Ježíše na klíně a z obavy, aby mu neuškodila zima, přes něho přetáhne cíp svého pláště. Oba manželé mluví velmi málo, ale často se na sebe usmívají.

Cesta, která není zrovna vzorem silnice, probíhá napříč krajem, který je v tomto období holý. Jen zřídka je potká nějaký jiný cestující.

A pak už se objevují domy a hradby obklopující město. Oba manželé projdou branou a pak začíná pochod po hrboлатé městské dlažbě. Cesta je teď mnohem obtížnější, jednak pro provoz, kvůli kterému se osel musí každou chvíli zastavit, jednak pro kameny a díry, které způsobují neustálé ořesy...

Cesta nevede po rovině, ale pozvolna stoupe. Je úzká mezi vysokými domy s rovněž úzkými nízkými vstupy a s mála okny do ulice. Nahoře se mezi domy ukazují kousky oblohy. Dole na ulici je mnoho hlučících lidí, kteří jdou pěšky či jedou na oslu nebo vedou za sebou osly naložené nákladem, a opět jiní jdou za karavanami velbloudů. Na jistém místě projíždí s velkým hlukem kopyt a zbraní hlídka římských legionářů a zmizí za arkádou, překlenující jednu velmi úzkou a kamenitou uličku.

Josef zabočuje doleva a dá se širší a hezčí ulicí. Na jejím konci spatřím zed s cimbuřím, kterou už znám.

Maria sestupuje s osla u vrat, kde je něco jako přístřešek pro osly. Říkám „přístřešek", protože je to jakýsi druh kůlny se slámou a s kůly vybavenými kruhy k uvázání zvířat. Josef dává nějaké peníze chlapci, který přiběhl, a kupuje trochu sena a z blízké studny, umístěné v jednom rohu, načerpá kbelík vody a dává oslu pít.

Pak se připojí k Marii a oba vstoupí do chrámového prostoru. Nejprve směřují k loubí, kde jsou oni lidé, které později Ježíš rázně vymrská ven: obchodníci s hrdličkami a beránky a penězoměnci. Josef kupuje dvě bílé holubičky...

Josef s Marií směřují k jednomu postrannímu vchodu, k němuž vede osm schodů, protože vlastní chrámová budova je vyvýšena nad okolní terén. Za tímto vchodem je velká síň... Vpravo a vlevo jsou jakési dva oltáře - dvě obdélná zařízení, o nichž jsem zpočátku nevěděla, k čemu slouží. Řeklo by se nepříliš hluboké vany, neboť vnitřek je

hlouběji než vnější okraj, pozvednutý o několik centimetrů.

Nevím, zda to volal Josef; ale už sem pospíchá kněz. Maria obětuje obě ubohé holubičky a já, která chápu, co je čeká, odvracím pohled... Prohlížím si ozdoby mohutného portálu, stropu, síně. Mezitím zahlédnu, jak kněz kropí Marii vodou. Musí to být voda, neboť na jejím šatu nevidím skvrny. Pak Maria, která knězi současně s holubičkami dala hrst mincí, vstupuje s Josefem do vlastního Chrámu, doprovázena knězem...

Maria dojde až k určitému místu, pak se zastaví. Několik metrů před ní je několik stupňů a na nich opět jiný oltář... Maria obětuje Děťátko, které se probudilo a rozhlíží se svými nevinnými očičkama... Kněz ho bere do svých rukou a pozvedne ho tváří k Chrámu a tak ho drží proti onomu oltáři na stupních. Obřad je u konce. Děťátko je vráceno své Matce a kněz odchází.

Jsou zde lidé, zvědavci, kteří přihlížejí. Z nich vystoupí shrbený stařeček, ztěžka kráčející a opírající se o hůl. Musí být velmi starý, řekla bych, že je více než osmdesátník. Přiblíží se k Marii a žádá ji, aby mu na okamžik dala Děťátko. Maria mu s úsměvem vyhoví.

Je to **Simeon**; vždycky jsem myslela, že patřil ke kněžské kastě, ale je to naopak prostý věřící, pokud lze aspoň soudit podle jeho oděvu. Bere Dítě, políbí ho. Ježíš se na něj usmívá... Zdá se, že si ho zvědavě prohlíží, protože stařeček pláče a zároveň se usmívá a slzy načrtávají na jeho tváři kresby z perliček, stékají mezi vráskami a padají do dlouhého bílého vousu, ke kterému Ježíš vztahuje ruce. Je to Ježíš, ale je to zároveň i malé děťátko, a tak co se před ním pohybuje, to přitahuje jeho pozornost... Maria a Josef se usmívají a stejně tak i přítomné osoby, chválící krásu Děťátka.

Slyším slova svatého starce a vidím udivený Josefův pohled, Mariino pohnutí i reakce skupinky přítomných osob; jedni jsou starcovými slovy udiveni a dojati, druzí se dají do bláznivého smíchu. Mezi těmi druhými jsou vousatí muži a povýšení členové velerady, kteří pochybovačně kroutí hlavou. Hledí na Simeona s ironickým politováním, nejspíš si myslí, že se mu z velkého stáří popletla hlava.

Mariin úsměv se ztrácí v náhlé bledosti, když jí Simeon oznamuje bolest. I když to sama ví, přesto jí tato slova probodávají duši. Přistoupí k Josefovi, jako by u něho chtěla nalézt útočiště; vášnivě svírá své Dítě v náruči a jako žíznivá žena pije slova Annina, která jako žena má soucit s Mariiným utrpením a slibuje jí, že Věčný jí hodinu její bolesti zmírní tím, že jí dá nadpřirozenou sílu: „Ženo, Ten, který dal svému lidu Spasitele, dá ti zajisté svého anděla, aby tě utěšil v tvém pláči. Boží pomoc nechyběla velkým ženám Izraele a ty jsi mnohem větší než Judita a Ráchel. Náš Bůh ti dá srdce z přečistého zlata, abys odolala moři bolesti, pro kterou budeš největší Ženou stvoření, Matkou. A ty, Malický, rozpomeň se na mne v hodině svého poslání.“

Zde pro mne vidění končí.

Ježíš promlouvá: „*Není to knězi, zahleděnému do obřadu a duchem nepřítomnému, ale prostému věřícímu, komu se odhaluje pravda.*

Kněz, žijící ve stálém vztahu k božskému, pozorný ke všemu, co má poměr k Bohu, zasvěcený tomu, co je povzneseno nad tělesnost, by musel okamžitě vidět, kým je toto malé Dítě, které právě toho rána přišli obětovat do chrámu. Ale aby to mohl uvidět, musel by mít živého ducha. Nejen pouze oděv, který překrýval ducha, ne-li mrtvého, tedy aspoň uspaného. Duch Boží může, chce-li, hřmít a otřásat jako blesk a zemětřesení i tím nejuzavřenějším duchem. Může. Ale protože je Duchem řádu, tak jako je řádem Bůh ve všech svých Osobách a ve svém způsobu jednání, obvykle se rozlévá a promlouvá, neříkám že tam, kde se setkává s dostatečnými zásluhami k jeho obdržení - neboť to by bylo velmi málo těch, kteří by měli tuto milost a neradovala by ses z ní ani ty - ale tam, kde vidí dostatečnou »dobrou vůli«.

Jak lze rozvinout tuto dobrou vůli? Životem, který podle možností je obrácen k Bohu. Vírou, poslušností, čistotou, milosrdenstvím, štědrostí, modlitbou. Ne vnějšími praktikami: modlitbou. Je méně rozdílů mezi nocí a dnem, než mezi praktikami a modlitbou. Modlitba je spojení ducha s Bohem, z kterého vyjdete posílení a rozhodnutí být Bohu stále blíž. Vnější praktiky jsou pouhým zvykem s různými, ale vždycky sobeckými cíli. Ponechávají vás takové, jakými jste, případně navíc i s hříchem lži a lenosti.

Simeon měl tuto dobrou vůli. Život ho neušetril úzkostí a zkoušek. Ale neztratil svou dobrou vůli... A Bůh ještě předtím, než se oči jeho věrného služebníka zavřely před pozemským sluncem v očekávání, že se otevrou Slunci Božímu, mu seslal paprsek svého Ducha, který ho zavedl do Chrámu, aby spatřil Světlo, jež přišlo na svět.

»Veden Duchem Svatým,« říká Evangelium. Ó, kdyby lidé věděli, jak dokonalým přítelem je Duch Svatý! Jakým Vůdcem! Jakým Učitelem! Kdyby milovali a vzývali tuto Lásku Nejsvětější Trojice, toto Světlo Světa, tento Oheň Ohně, tuto Inteligenci, tuto Moudrost! Oč více by byli poučeni o tom, co je třeba vědět!

Simeon čekal celý dlouhý život, než spatřil Světlo, než se dočkal splnění Božího slibu. Ale nikdy nepochyboval. Nikdy si neřekl: »Je zbytečné, abych vytrval v naději a modlitbách«. Vytrval. A obdržel »uvidět«, co neviděl kněz ani členové velerady, pyšní a zaslepení:

Syna Božího, Mesiáše, Spasitele v tomto dítěti, které se na něho mile usmívalo. Prostřednictvím mých úst Dítěte dostal Boží úsměv, první odměnu za svůj počestný a zbožný život.“

Ukolébavka

Dnes ráno jsem měla líbezný budíček. Ještě v polospánku jsem zaslechla velice čistý hlas, tiše zpívající pomalou ukolébavku... Konečně jsem se probudila a pochopila jsem. Řekla jsem „Zdravas Maria, milosti plná!“ neboť to zpívala Maminka, a teď začala zpívat hlasitěji, když mi předtím řekla: „Já tě také zdravím. Pojď a buď šťastna!“ A uviděla jsem ji v betlémském domě, v jejím pokoji, jak právě kolébala Ježíška, aby ho uspala. V místnosti byl Mariin tkalcovský stav a šití. Maria zřejmě přerušila svou práci, aby dala Dítěti prs, vyměnila plenky, či spíše ho převlékla, protože to už bylo několikaměsíční Dítě, šesti až osmiměsíční, řekla bych. Maria zamýšlela pokračovat v práci, až Dítě usne.

Bylo to k večeru. Pokročilý soumrak rozesel po klidném nebi zlaté vločky. Stáda se vrátila do své ohrady a na rozkvetlé louce ukusovala poslední sousta trávy a bečela.

Dítě nemohlo usnout. Bylo jaksi neklidné, snad kvůli zubům nebo nějaké jiné dětské „bolistce“.

Napsala jsem v ranním šeru zpěv na kousek papíru a teď ho sem přepisuji:

Zlaté obláčky, které připadáte jako stádo Pánovo.

Na rozkvetlé louce je jiné stádo a dívá se.

Ale i kdybych měla všechna stáda, která jsou na zemi,

tím beránkem, který je mi nejdražší,

budeš vždycky jen ty.

Hajej a spinkej a neplač už.

Na nebi jsou tisíce jiskřivých hvězd a dívají se. Ó, nechť už nepláčou tvé líbezné zorničky.

Tvé safírové oči jsou hvězdami mého srdce.

Tvůj pláč je mou bolestí.

Ó, neplač už.

Hajej a spinkej a neplač už.

Všichni zářiví andělé, kteří jsou v Ráji, pro tebe, nevinného splétají korunu, aby se radovali z tvé tváře, ale ty pláčeš a chceš svou Maminku, aby ti říkala hajej, dadej, hajej, dadej. Hajej a spinkej a neplač už.

Nebe už růžoví svítáním a Maminka stále bdí, abys neplakal. Až se probudíš, řekneš: „Maminko!“ „Můj Synu,“ odpovím a políbím tě a s mlékem ti dám lásku i život. Hajej a spinkej a neplač už.

Bez Maminky nemůžeš být, i když sníš o Nebi.

Pojď, pojd', usneš pod mým závojem.

Můj klín ti bude polštářem

a moje paže kolébkou.

Neboj se ničeho, neboť jsem u tebe.

Hajej a spinkej a neplač už.

Já budu s tebou vždycky.

Vždyť jsi mého srdce životem.

Už spí - řeklo by se květ položený do klína.

Už spí - tak budme potichu, vždyť možná vidí Otce na Nebi.

To vidění osušuje slzy mému Ježíši.

Už hají a spinká a nepláče.

Vypovědět půvab této scény je nemožné. Je to jen matka kolébající dítě. Ale jaká Matka a jaké Dítě! Můžete si pomyslet, kolik roztomilosti, kolik lásky, kolik čistoty a kolik nebeského bylo obsaženo v této malé, veliké, přeněžné scéně, na níž mi zůstává radostná vzpomínka a z níž mi zůstal nářev, aby mě utvrdil ve vidění skutečnosti...

Maminka nejprve pomalu houpala dřevěnou kolébkou. Když pak viděla, že se Ježíš neutišil, vzala si ho na kolena, a posadila se s ním u otevřeného okna vedle kolébkou a kolébala ho něžně v rytmu zpěvu. Ukolébavku opakovala dvakrát, až Ježíšek zavřel oči, obrátil svou hlavičku k mateřskému prsu a takto usnul, svou tvářičku přitisknutou k teplému prsu a jednu ručičku položenou na mateřských nadrech u své růžové tvářičky a s druhou volně padající do klína. Mariin závoj pokrýval její Sváté Děťátko. Pak se Maria s nekonečnou opatrností pozvedla a uložila svého Ježíše do kolébkou. Přikryla ho lehkým plátnem a přetáhla závoj, aby ho ochránila proti mouchám a průvanu, a zůstala hledět na svůj usnuvší Poklad.

Jednu ruku držela na srdci, druhou se opřela o kolébkou, připravena Dítě kolébat, kdyby se mělo probudit, usměvavá, zářící, poněkud nahnuta nad kolébkou, zatímco na zem padal soumrak a ticho a zaplavil panenský pokojíček.

Jaký pokoj! Jaká krása! Jsem tím unesena!

Klanění tří Mudrců

Vidím Betlém, maličký a docela bílý, shromážděný jako celá líheň kuřátek pod světlem hvězd...

Vidím, jak se za noci zvětšuje jas, padající z nebe posetého krásnými hvězdami Východu, tak živými a velkými, že připadají zcela nablízku, že by stačilo vztáhnout ruku, abychom se jich dotkli, těchto zářivých květů na sametu oblohy. Pozvedám oči, abych se přesvědčila, co je příčinou tohoto rostoucího světla. Po betlémské obloze se pohybuje hvězda neobvyklé velikosti, jako malý měsíc. Ostatní hvězdy jako by pohasly a daly jí volný průchod

jako služebníci ve službách královny, tak je její jas převyšuje a způsobuje, že ony mizí. Z koule, podobající se obrovskému světlému safíru, vychází světelná brázda, ve které září jasné safíry, topasy, zelené smaragdy, světélkují opály, krvavě jiskří rubíny a něžně jiskří ametysty. V této brázdě, která rychle probíhá po obloze a chvěje se, jako by byla živá, jsou všechny drahé kameny země...

Betlém už není ubohým městečkem, pouhým seskupením venkovských domů. Teď je fantastickým městem pohádek, kde všechno je ze stříbra. Voda v kašnách a nádržích je jako z tekutých diamantů.

Ve své třpytivé nádehe se hvězda zastaví nad domkem, který se nalézá na užší straně malého náměstí. Nevidí ji ani jeho obyvatelé, ani obyvatelé Betléma, protože spí ve svých domech. Mezitím hvězda stále více jiskří a její chvost se chvěje a balancuje a vykresluje polokruhy na obloze...

Domek se celý koupe v tomto tekutém, perleťovém ohni. Střecha malé terásky, malé schodiště z tmavého kamene, dveře, všechno je jediným kusem z čistého stříbra posypaného prachem z diamantů a perel. Žádný královský palác nikdy neměl a ani nebude mít schodiště jako je toto, určené k tomu, aby přijalo kroky andělů, aby sloužilo Matce, která je Matkou Boží...

Ale Panna o této pohádce nic neví. Bdí nad Synovou kolébkou a modlí se. Ve své duši uchovává krásy, které převyšují krásu, již způsobuje hvězda.

Hlavní ulicí se přibližuje zvláštní průvod: koně s jezdci i jiní, vedení za uzdu, dromedáři i velbloudi, někteří osedlaní, jiní s nákladem. Zvuk kopyt připomíná bubláni tekoucí vody... Jakmile dospějí na náměstí, všichni se zastaví. Průvod je v záři hvězdy fantasticky nádherný. Ornamenty bohatých postrojů, oděvy kavalírů, tváře, zavazadla, všechno se ve světle hvězdy rozzařuje, oživuje a spojuje s blýskáním kovu, kůže, hedvábí, šperků, srsti.

Zatímco služebníci zamíří se zvířaty k ubytovacímu hostinci, tři hlavní osobnosti karavany sestupují se svých zvířat, která jeden sloužící odvádí jinam, a pěšky jdou k domu. Před ním pokleknou s čelem k zemi a políbí prach. Jsou to tři mocní mužové, jak ukazuje jejich velmi bohatý šat. Jeden z nich, s pletí velmi temnou, jakmile sestoupil z velblouda, se celý zahalí do nádherného oděvu z bílého hedvábí. Jeho čelo je obepnuto drahocenným kruhem a kolem boků má bohatý pás, s něhož visí meč, jehož pochva je zdobena šperky. Ostatní dva muži, sesednuvší s nádherných koní, jsou oděni neméně vznešeně: jeden je v šatu z velmi krásné proužkované látky, na níž převládá žlutá barva, druhý má na sobě hedvábnou nabranou košili, vystupující z širokých dlouhých kalhot dole na nohou sepjatých. Je zahalen do velmi jemného šálu...

Když se poklonili domu, kde přebývá Spasitel, povstanou a odeberou se do zájezdního hostince...

A teď už je ráno. Na nebi krásně září slunce. Jeden služebník tří mudrců přechází náměstí a vystupuje po malém schodišti domku. Vstupuje. Vychází. Vrací se do hostince.

Tři Mudrci vycházejí, každý následován svým vlastním služebníkem. Přecházejí náměstí. Řídicí chodci se obracejí a prohlížejí si vznešené osobnosti, které jdou se slavnostní pomalostí. Mezi příchodem služebníka a těchto tří uběhne dobrá čtvrt hodina, což obyvatelům domku umožní, aby se připravili k přijetí hostů.

Ti jsou oděni ještě bohatěji než předešlého dne. Hedvábí září, šperky se třpytí, velký drahocenný chochol z perí, posetý ještě cennějšími perlami, září na hlavě toho, kdo má turban. Jeden služebník nese kufř celý ozdobený intarsiemi a zpevněný kováním ze zlata. Druhý nese pohár velmi jemné práce přikrytý pokličkou z ciselovaného zlata. Třetí jakousi širokou a nízkou amforu, také zlatou, s uzávěrem ve tvaru pyramidy, do jejíhož vrcholu je zasazen briliant. Tyto předměty musí být těžké, neboť služebníci je nesou s námahou, obzvláště ten, který je obtížen kufřem.

Tři Mudrci vystupují po schodišti a vstupují. Vejdou do místnosti, která směřuje od silnice dozadu do domu. Otevřeným oknem lze vzadu vidět zahrádku. Ve dvou dalších stěnách se otevírají dveře, odkud vyhlízejí majitelé domu: muž, žena a tři nebo čtyři děti.

Maria sedí s Dítětem na klíně a Josef stojí vedle. Když vstupují tři Mudrci, povstane a pokloní se. Je celá v bílém. Je velice krásná ve svém prostém oděvu, který ji pokrývá od krku až k nohám, od paží až po jemná zápěstí, je krásná s hlavou korunovanou plavými copy, se svou tvář, kterou pohnutí pokrývá živým ruměncem, se svými očima, které se něžně usmívají, s ústy, která se otvírají, aby pozdravila: „Bůh s vámi.“ Tři Mudrci jsou z toho na chvíli zaraženi. Pak přistoupí blíž, hluboce se pokloní u jejích nohou a prosí ji, aby se posadila.

Oni sami se přes Mariino vyzvání neposadí. Zůstanou na kolenou, opření o paty. Vzadu a na kolenou jsou i jejich tři služebníci. Jsou hned za prahem. Před sebe postavili tři předměty, které nesli, a čekají.

Tři Mudrci hledí na Děťátko. Připadá mi, že má devět měsíců až rok, tak už vyrostlo a zesílelo. Spočívá na klíně své Matky. Usmívá se a žvatlá hláskem ptáčete. Je celé v bílém, jako Maminka, s maličkými sandálkami na nožkách. Obleček je velmi prostý: malá tunika, z níž vystupují pohyblivé nožičky a buclaté ručky, které by chtěly všechno uchopit, a zejména velice krásný obličejíček, v němž září temně modré oči, a s ústy, vytvářejícími po obou stranách důlečky, když se usmívá a odhaluje přitom své první zoubky. Kudrnaté vlásky připadají jako zlatý prach, tak září a jsou vzdušné.

Nejstarší z Mudrců mluví jménem všech. Vysvětluje Marii, že za jedné prosincové noci spatřili hvězdu, na nebi zářící neobyčejným jasnem. Tuto hvězdu nebeské mapy nikdy nezaznamenaly ani ji neoznamovaly. Její jméno bylo neznámé. Neměla jméno. Narozena v lůně Božím, rozkvetla, aby lidem řekla požehnanou pravdu, Boží tajemství. Ale lidé si toho nepovšimli, protože jejich duše jsou ponořeny do bláta. Nepozvedají své pohledy k Bohu a neumějí číst slova, která vyznačil - a budiž za to věčně veleben - ohnivými hvězdami na nebeské klenbě.

Oni hvězdu spatřili a snažili se porozumět jejímu hlasu. Rádi se zřekli té trochy spánku, který popřávali svým

údům, a zapomínajíce i na jídlo, ponořili se do studia zvěrokruhu. A sběh planet, čas, období, výpočty dávných časů a astronomické kombinace jim prozradily jméno a tajemství oné hvězdy. Její jméno: „Mesiáš“. Její tajemství: „Mesiáš přišel na svět“. A odešli, aby se mu poklonili, aniž o sobě vzájemně věděli. Cestovali v noci přes hory a pouště, údolí a řeky, až došli do Palestiny, neboť hvězda šla tím směrem. A každý z nich, ze tří různých míst země, šel tímto směrem, až se vzájemně setkali u Mrtvého moře. Tam je spojila Boží vůle a odtud pokračovali v cestě společně; prostřednictvím Božího zázraku si vzájemně rozuměli, i když každý hovořil svým vlastním jazykem, a rozuměli i jazykům zemí, jimiž procházeli, a mohli jimi i mluvit.

Šli společně do Jeruzaléma, protože Mesiáš měl být jeruzalémským Králem Židů. Ale hvězda se na obloze nad tímto městem skryla. Cítili, jak jim srdce puká bolestí a zkoumali se, aby věděli, zda se Bohu znelíbili. Ale když je jejich svědomí uspokojilo, šli za králem Herodesem a otázali se ho, v kterém paláci se narodil Král Židů, kterého přišli uctít. Král svolal výkvět kněží a doktorů, a otázal se jich, kde se má narodit Mesiáš, a oni odpověděli:

„V judskem Betlémě.“

Přišli do Betléma a jakmile opustili svaté město, hvězda se opět objevila jejich očím a minulého večera se rozzářila tak, že jejím světlem bylo zalito celé nebe. Pak se hvězda zastavila nad tímto domem. Porozuměli, že právě tam se nalézá božské Dítě. Teď se mu přišli poklonit a přinášejí mu skromné dary, ale **především svá srdce, která nikdy nepřestanou blahorečit Bohu za milost, kterou jim udělil, a milovat jeho Syna, jehož svaté Lidství spatřili.** Načež se vrátí a všechno vypoví králi Herodesovi, protože on se mu chce také poklonit.

„Zde je zlato, neboť je vhodné, aby ho Král vlastnil, zde je kadidlo, jak se sluší na Boha, a zde je, ó, Matko, myrha, neboť tvé Dítě, které je Bohem, je také Člověkem a na svém těle a v životě Člověka pozná hořkost a nevyhnutelný zákon smrti. Naše láska by to nechtěla vyslovovat a raději by si chtěla myslet, že jeho tělo je věčné jako jeho Duch, ale Ženo, pokud se naše mapy a zejména naše duše nemýlí, tvůj Syn je Spasitelem, Božím Kristem a právě z tohoto důvodu, aby spasil zem, bude muset na sebe vzít zlo země včetně jednoho z jeho trestů, jímž je smrt. Tento balzám je pro onu hodinu, aby jeho Svaté tělo nepoznalo hnilobu rozkladu a uchovalo si celistvost až do vzkříšení. Nechť se pro tyto dary na nás rozpomene a spasí své služebníky a dá jim svoje Království.“ A teď nechť Matka jim nabídne své Děťátko, aby jím byli posvěceni. „Až mu políbíme nožky, nechť na nás sestoupí nebeské požehnání.“

Maria potlačí své zděšení nad slovy Mudrců, úsměvem zakryje smutek a nabídne jim Dítě. Vkládá ho do náruče nejstaršího, který ho líbe a je za to odměněn jeho laskáním; pak Dítě podává dalšímu.

Ježíš se směje a hraje si s jejich řetízky a třásněmi. Zvědavě si prohlíží otevřenou skříňku plnou žluté zářivé hmoty. Směje se, když vidí, jak slunce na nádobě s myrhou vytváří duhu.

Pak Mudrci vracejí Dítě jeho Matce a zvednou se. Maria také povstane. Nejmladší z Mudrců dá svému služebníku rozkaz, aby odešel, načež se všichni vzájemně uklánějí. Mudrci ještě trochu hovoří. Nemohou se rozhodnout, aby opustili tento dům. Slzy dojetí lze vidět ve všech očích. Konečně se obrátí k východu, doprovázeni Marií a Josefem.

Dítě se postaví na nožičky a podává svou ručku nejstaršímu z Mudrců. Takto jde, jednu ruku v ruce Mariině, druhou ruku v ruce Mudrce, který se sklání, aby ho vedl. Ježíš má dosud nejistý krok malého dítěte a směje se, když nožičkou zadupe na zářivý pás, který slunce vytvořilo na dláždění.

Když dospějí na práh - nezapomeňme, že místnost je dlouhá jako celý dům - tyto tři osobnosti se rozloučí a ještě naposled pokleknou a políbí Ježíškovi nožky. Maria, skloněná nad Dítětem, bere jeho ručku a vede ji, aby učinila gesto požehnání na hlavě každého z Mudrců. Je to už znamení kříže vyznačené Ježíškovými prstíčky, vedenými Marií.

Pak všichni sestupují po schodech dolů. Karavana je už připravena a čeká. Ozdoby koní září na slunci. Lidé se shromáždili na malém náměstí a dívají se na tuto neobyčejnou podívanou.

Ježíš se směje a tleská ručkami. Maminka ho pozvedla a postavila na širokou zidku lemující terasu. Přidrží ho jednou rukou na prsou, aby nespádl. Josef sestupuje s Mudrci a každému z nich přidržuje třmeny, zatímco nasedají na koně nebo velblouda.

Nyní služebníci i páni, všichni jsou v sedle. Je dáno znamení k odjezdu. Mudrci se ukloní až ke krkům svých zvířat k poslednímu pozdravu. Josef se ukloní. Maria také, a vede Ježíškovi ručku, aby mával na rozloučenou a žehnal.

7. SKRYTÝ ŽIVOT S JEŽÍŠEM

Bolest nám byla věrnou přítelkyní. Měla nejrůznější podoby a všechna jména.

Ježíš Marii Valtortě

Útek do Egypta

V duchu vidím tuto scénu. Je noc. Josef spí na lůžku ve svém maličkém pokojíčku. Pokojný spánek toho, kdo odpočívá po namáhavé práci poctivě a pečlivě vykonané.

Vidím ho v temnu místnosti, jen nepatrně rozptylovaném paprsky měsíčního světla, které vstupuje škvírou pootevřeného okna... Odpočívá na boku a ve spánku se usmívá nevím jakému vidění svého snu. Ale úsměv se změní v úlek. Zhluboka povzdechne, jako by ho tížil ošklivý sen, a náhle se probudí.

Posadí se na posteli a rozhlédne se kolem sebe. Pohlédne k okénku, jímž procházejí paprsky světla. Noc je hluboká, ale Josef bere oděv rozložený vedle postele a v sedě na posteli si ho navléká na bílou tuniku s krátkými rukávy, kterou má na sobě. Rozhrne pokrývky, položí nohy na zem a hledá sandály. Nazuje si je a zaváže. Vstává a zamíří ke dveřím proti lůžku, ne ke dveřím vedle lůžka, které vedou do místnosti, kde byli přijati Mudrci. Zlehka klepe, je to jen slabé ťuk ťuk konečky prstů.

Asi slyší vyzvání, aby vešel, neboť opatrně otevírá dveře a tiše je zavírá. Ještě než šel ke dveřím, zapálil olejovou lampičku s jedním plamenem a svítí si jí. Vstupuje do místnosti poněkud větší než je jeho, je v ní nízké lůžko a vedle něho kolébka. Je tam zapáleno malé světélko, jehož plamínek, chvějící se v jednom rohu, připadá jako slabě zářící nazlátlá hvězdička, dovolující vidět, aniž by to vadilo spícím.

Ale Maria nespí. Klečí vedle kolébky ve svém světlém oděvu a modlí se; bdí nad Ježíšem, pokojně spícím. Ježíš je stár jako při vidění s Mudrci. Asi roční dítě, krásné, růžové a s hlavičkou s kudmatými vlasy zabořenou do polštáře a s jednou ručičkou sevřenou pod krkem.

„Ty nespíš?“ ptá se udiveně Josef tichým hlasem. „Proč? Ježíšovi není dobře?“

„Ó, ne! Je mu dobře. Modlím se. Budu spát až potom. Proč jsi přišel, Josefe?“ Maria hovoří a zůstává při tom na kolenou, jak byla předtím.

Josef mluví tiše, aby neprobudil Děťátko, ale naléhavě. „Musíme okamžitě odtud odejít, okamžitě. Připrav kufr a vak a zabal do nich všechno, co se tam vejde. Já připravím to ostatní. Odneseme, co budeme moci. Za svítání utečeme. Udělal bych to dřív, ale musím mluvit s majitelkou domu.“

„Ale proč ten útěk?“

„Potom ti to vysvětlím, je to kvůli Ježíšovi. Řekl mi to anděl: »Vezmi Dítě a Matku a uteč do Egypta«. Neztrácej čas. Připravím všechno, co budu moci.“

Marii není třeba říkat, aby neztrácela čas. Jakmile slyšela hovořit o andělovi, Ježíšovi a útěku, pochopila, že jejímu Dítěti hrozí nebezpečí, vyskočila, v tváři bledší než vosk, a úzkostně si přitiskla ruku na Srdce. Ihned začala chodit, rychlá a hbitá, a skládat šatstvo do kufru a velkého vaku, který rozevřela na svém lůžku, dosud nedotknutém. Svírá ji úzkost, ale neztrácí hlavu, dělá vše rychle, ale důkladně. Občas, jak jde kolem kolébky, pohlédne na Dítě, které spí a o ničem neví.

„Potřebuješ pomoci?“ občas se zeptá Josef, jak nahlédne pootevřenými dveřmi.

„Ne, děkuji,“ pokaždé odpoví Maria.

Teprve až je vak plný a nejspíš hodně těžký, zavolá Josefa, aby jí ho pomohl zavřít a sundat s lůžka. Ale Josef nechce, aby mu pomáhala, a učiní vše sám a pak ho vezme a odnese do svého pokojíku.

„Mám vzít vlněné pokrývky?“ táže se Maria.

„Vezmi, co se dá, protože o zbytek přijdeme. Vezmi všechno, co můžeš. Bude nám to užitečné, protože... protože musíme zůstat vzdáleni dlouho, Maria!“ Josef to říká velmi smutně.

A můžeme si domyslet, jak je Marii. Povzdechne a skládá své i Josefovy pokrývky; ten je sváže provazem.

„Prošivané pokrývky a rohože zde necháme,“ říká při zavazování pokrývek. „I když vezmu tři osly, nemohu je příliš naložit. Máme před sebou dlouhou a namáhavou cestu, zčásti přes hory a zčásti pouští. Obleč dobře Ježíše. V horách i na poušti budou noci velice chladné. Vzal jsem dary Mudrců, budeme je tam potřebovat. Všechno, co mám, utratím za dva osly. Nemůžeme je poslat zpátky, a tak je musím zaplatit. Už jdu, nebudu čekat na svítání. Vím, kde je najdu. Ty zatím všechno připrav,“ a odchází.

Maria ještě vezme několik předmětů, pohlédne na Ježíše a vyjde a vrátí se se šatičkami, které se ještě zdají navlhle, snad byly večer vyprány. Skládaje, motá a dá k ostatním věcem. Pak už nic. Obrátí se a v jednom koutě spatří **Ježíškovu hračku**: ovečku vyřezanou ve dřevě. Vezme ji, vzlykne a políbí ji. Dřevo nese stopy drobných Ježíškových zoubků a uši ovečky jsou celé okousané. Maria hladí tuto věc bez hodnoty, vyřezanou do kousku bílého dřeva, ale takové ceny pro ni, protože k ní promlouvá o Josefově lásce k Ježíšovi i o jejím Dítěti. Postaví hračku k ostatním věcem na zavřený kufr.

Ted už zde opravdu není nic. Jen Ježíš ve své kolébce. Maria si myslí, že by bylo vhodné připravit Dítě. Jde ke kolébce a trochu s ní zahýbe, aby Maličkého probudila. Ale ten povzdechne, obrátí se a spí dál. Maria zlehka laská kadeře jeho vlasů. Ježíšek otevře pusinku a zívne. Maria se skloní a políbí ho na tvář. Ježíš se konečně probudí. Otevírá oči. Vidí Maminku a usměje se a vztáhne ručky po jejím prsu.

„Ano, lásko své Maminky. Ano, mlíčko. Před obvyklou hodinou. Ale ty jsi vždycky připraven k Maminčinu papání, můj Svatý beránku.“

Ježíšek se směje a roztomile vyprošťuje své nožičky i ručičky z pokrývek. Přitiskne se nožkami k Maminčině břichu, vypne se do oblouku a přitiskne svou plavou hlavičku k jejímu prsu. Pak se vrhne nazpět a směje se a chytí šňůru stahující Mariin oděv. Ve své lněné košilce vypadá velmi hezký, buclatý, růžový jako květ.

Maria se sklání nad kolébkou a pláče i směje se zároveň, zatímco Dítě žvatlá svá dětská slova, mezi nimiž lze zřetelně rozeznat „Maminko.“ Hledí na ni udiveno, že ji vidí plakat. Vztáhne ručku po jasných slzách, které brázdí Mariiny tváře, a celou si ji zamokří, jak ji hladí...

Maria ho políbí do vlasů, vezme ho a obleče... Dá mu mléko a Ježíšek dychtivě saje dobré Maminčino mléko... Pak usne s hlavou u Mariina prsu...

Maria pomalu vstane a položí ho na prošivanou pokrývku svého lůžka. Přikryje ho svým pláštěm. Jde ke kolébce a skládá malé pokrývky. Ptá se sama sebe, zda má vzít i slamníček. Je tak malý! Může ho vzít. Dává ho spolu s

polštářkem k věcem, které jsou už na kufru. Pláče nad prázdnou kolébkou, ubohá Maminka, pronásledovaná ve svém Dítěti!

Vrací se Josef: „Jsi připravena? Ježíš také? Vzala jsi jeho pokrývky, jeho slamníček? Kolébkou se sebou odnést nemůžeme, ale ať aspoň má svůj slamník, ubohý Maličkový, kterého hledají, aby ho zabili!“ „Josefe!“ Maria vykřikne a zachytí se Josefovou paže. „Ano, Maria, aby ho zabili! Herodes chce jeho smrt, protože z něho má strach... má strach z toho Nevinného, ta nechutná šelma. Nevím, co udělá, až se dozví, že mu unikl. Ale my zatím budeme odtud daleko. Nevěřím, že by se mstil a hledal ho po Galileji. Vždyť už je obtížné odhalit, že jsme Galilejci a ještě obtížnější, že z Nazareta, a kdo vůbec přesně jsme. Pokud mu nepomůže Satan, aby mu poděkoval za to, že je jeho oddaným služebníkem. Ale kdyby k tomu došlo... Bůh nám pomůže. Neplač, Maria. Když vidím, jak pláčeš, zarmucuje mě to víc než že musíme odejít do exilu.“

„Odpusť mi, **Josefe!** Nepláču kvůli sobě, ani pro tu trochu majetku, kterou ztrácím. Je to pro tebe... **Ty už ses musel tolik obětovat!** A nyní se octneš bez zákazníků, bez domu! Kolik tě stojím, Josefe!“

„Kolik? Ne, Maria. Nic mě nestojíš. Ty mě utěšuješ. Vždycky. Nemysli na zítřek. Máme bohatství Mudrců. Pomůže nám pro první čas. Pak si najdu práci. Poctivý a schopný dělník se užíví okamžitě. Viděla jsi to zde. Ani jsem na tu všechnu práci nestačil.“ „Já vím, ale kdo tě uzdraví z tvého smutku?“ „Ale kdo tebe uzdraví ze smutku nad domem, který je ti tak drahý?“

„Ježíš. Mám-li ho, mám i to, co jsem zanechala tam.“

„A já, mám-li Ježíše, mám vlast, kterou jsem toužil před několika měsíci opět nalézt. Mám svého Boha. Vidíš, že jsem neztratil nic z toho, co je mi nejdražší. Stačí nám, že zachráníme Ježíše, a tak nám zůstane všechno. I kdybychom už neměli spatřit toto nebe, tuto zem a nám tak drahý galilejský kraj, **budeme mít všechno, protože máme jeho.** Pojď, Maria, začíná svítat, je čas pozdravit naši hostitelku a vyřídit naše záležitosti. Všechno půjde dobře.“

Maria poslušně vstane. Zahalí se do svého pláště, zatímco Josef dělá poslední balík a vynáší ho ven.

Maria jemně nadzvedne Děťátko, zabalí ho do šálu a přitiskne si ho na srdce. Hledí na stěny, které jim po několik měsíců sloužily za útulek a přeje se po nich rukou. Blahoslavený dům, který si zasloužil, aby byl milován a pozhnán Marií!

Vychází. Projde pokojíčkem, který patřil Josefovi, vstoupí do další místnosti. Majitelka ji v slzách líbe a zdraví. Nadzvedává cíp šálu a líbe na čelo Děťátko, které klidně spí. Sestupují po malém vnějším schodišti.

První světlo svítání dovoluje právě tak rozeznat předměty. V tomto přítmí je vidět tři zvířata. Nejsilnější nese zavazadla. Další dvě mají sedla. Josef upevňuje kufř a balíky na nákladním sedle prvního osla. Na vaku vidím zabalené Josefovo tesařské náradí. Opět sbohemdání a slzy, pak Maria nasedne na svého osla, zatímco majitelka drží Ježíše a naposled ho líbe, než ho podá jeho Matce. Josef také nasedne, když předtím ke svému oslu připoutal osla se zavazadly, aby mohl být volný a mohl držet i Mariinu osla.

Útek začíná, zatímco Betlém, který ještě sní o fantastické scéně s Mudrci, pokojně spí a netuší, co ho očekává.

To je konec mého vidění.

V Egyptě

Něžné vidění Svaté rodiny. Je to v Egyptě. Nepochybuji o tom, protože vidím poušť a pyramidu.

Vidím docela bílý domeček, který má jen přízemí. Ubohý dům velmi chudých lidí. Zdi jsou stěží omítnuty a zalíceny vápnem. Domek má dvoje dveře, jedny vedle druhých; vedou do jediných dvou místností... Obydlí je uprostřed malého písčitého pozemku oploceného rákosem zapíchaným do země, slabou ochranou proti zlodějům.

Rákosový plot činí silnějšími a méně ubohými popínavé rostliny, připadajícími jako skromné svlačce... Po jedné straně kvetoucí jasmínový keř a keřík obyčejných růží. Pozemek, byť vyprahlý a ubohý, je trpělivě obdělán a změněn v zahradu. Uprostřed pod velkým stromem, jehož druh nerozeznávám a který vrhá trochu stínu na tento pozemek spálený sluncem a domek, je několik záhonů s ubohou zeleninou. Ke stromu je přivázána černobílá koza, která hryže a přežvykuje listí několika větví, hozených na zem.

A tam, na rohoži rozložené na zemi je **Dítě Ježíš**. Připadá mi, že má dva roky, nejvýš dva a půl roku. Hraje si se dvěma opracovanými kousky dřeva, které vypadají jako ovečky nebo koníčky, a s hoblinami bílého dřeva, kroutícími se méně než jeho zlaté vlasy. Svýma buclatýma ručkami se snaží tyto dřevěné náhrdelníky dát zvířátkům kolem krku.

Je hodný a usměvavý. Velmi krásný. Hlavička se zlatými kadeřavými vlasy, hustými, hustými. Jeho pleť je světlá, jemně narůžovělá, jeho oči živé, zářivé, temně modré. Výraz je samozřejmě odlišný, ale já poznávám barvu očí svého Ježíše: dva tmavé, velice krásné safíry. Má na sobě dlouhou bílou košilku, sloužící mu za tuniku. Rukávy dosahují k loktům. Na nohou v této chvíli nemá nic. Maličké sandálky jsou na rohoži a slouží Dítěti také za hračky. Zapřahuje do nich svá zvířata, která táhnou sandálky za řemínky, jako by to byly malé chomouty. Jsou to velmi jednoduché sandály: podrážka a dva řemínky...

Poněkud stranou, ale také ve stínu, je Maria. Tká na domácím stavu a hlídá Dítě. Vidím, jak se její štíhlé bílé ruce pohybují hbitě sem a tam a vedou tkalcovský člunek po osnově, zatímco její noha, obutá v sandále, šlape na pedál. Má na sobě tuniku růzovofialové barvy, podobné barvě slézu. Hlavu má nepokrytou, a tak vidím, že má své plavé vlasy rozděleny do dvou copů, padajících jí mile na šíji. Rukávy jejího šatu jsou dlouhé a spíš úzké. Žádná jiná ozdoba než její krása a velmi něžný výraz její tváře. Barva pleti, vlasů a očí, tvar obličeje, všechno je tak, jak to

obvykle vidím. Zde připadá velmi mladá, asi jako dvacetiletá. Po chvíli vstane a skloní se nad Dítětem; nazouvá mu sandálky a pečlivě je zavazuje. Pak ho pohladí a políbí na hlavě a na očích. Dítě žvatlá a ona mu odpovídá, ale slovům nerozumím. Pak se vrátí ke svému stavu; přes plátno a osnovu přehodí plachtu, vezme stoličku, na které seděla, a odnáší ji do domu. Dítě ji sleduje pohledem, ale nevymáhá si pozornost, když je ponecháno o samotě.

Je vidět, že práce skončila a že nastává večer. Slunce se sklání k obnaženým písčinám a za vzdálenou pyramidou vzplane na obloze úplný požár.

Maria se vrátí, vezme Ježíška za ruku a pomůže mu vstát s rohože. Dítě poslechne bez vzdoru. Zatímco Maminka sbírá hračky a rohož a jde s nimi do domu, Dítě běží cupitavými krůčky ke kozičce a chytí ji rukama kolem krku. Kozička mečí a tře se hlavou o jeho rameno.

Maria opět přichází. Teď má na hlavě dlouhý závoj a v ruku amforu. Bere Ježíška za ruku a oba obcházejí kolem domku na jeho druhou stranu.

Sleduji je a obdivuji se něže tohoto obrazu. Marii, upravující svůj krok podle kroku Dítěte, i Dítěti, které jí cupitá po boku... Vidím, že jeho malá tunika nesaáh až k patám, ale do poloviny lýtek. Je velmi čistouňká, docela prostá, v pase stažená šňůrou, rovněž bílou.

Vidím, že před domem je plot přerušen venkovskou mříží. Maria ji otevírá a vychází na ulici. Je to ubohá ulice na konci města nebo nějaké obce, tam kde začíná venkov. Je to cesta s několika dalšími domky, stejnými jako tento a s ubohými zahrádkami. Nikoho nevidím. Maria hledí směrem k centru, jako by někoho očekávala, pak zamíří k nádrži nebo nějaké studni, která je o několik metrů výše a nad kterou palmy vytvářejí kruh stínu. Vidím, že na tomto místě je země pokryta zelenajícími se rostlinami.

Zde vidím, jak ulicí přichází nepříliš vysoký, ale zato silný muž. Poznám Josefa, který se usmívá. Připadá, že má nejvýš čtyřicet let. Jeho vousy jsou husté a černé, kůže spíše opálená, oči tmavé. Tvář počestná a příjemná, tvář vzbuzující důvěru. Jakmile spatří Ježíše a Marii, přidá do kroku. Na levém rameni má jakousi pilu a nějaký hoblík a v ruce nese ostatní pomůcky svého řemesla, odlišné od dnešních, ale ne příliš. Zdá se, že se od někoho vrací z práce.

Má na sobě hnědý oděv, sahající mu nad nártu a s rukávy po lokty. Kolem pasu kožený řemen, zdá se mi. Skutečný oděv pracujícího. Na nohou sandály s řemínky, které se překřížují na nártech.

Maria se usmívá. Dítě radostně volá a napřahuje svou volnou ruku. Když se všichni tři setkají, Josef se skloní a nabídne Dítěti jablko. Pak rozevře náruč. Dítě nechá svou Matku a vrhne se do Josefovy náruče a zaboří se do ní hlavičkou. Ten ho políbí a sám dostane polibek. Je to výjev plný něžného citu.

Zapomněla jsem říci, že Maria vzala Josefovi náradí, aby mohl Dítě volně obejmout.

Pak Josef, skloněný do podřepu, aby byl na Ježíškově úrovni, se opět pozvedne, vezme opět do levé ruky náradí a pravou rukou drží v náruči malého Ježíška. Zamíří k domu, zatímco Maria jde s amforou k prameni.

Když Josef vejde na zahrádku, postaví Dítě na zem, vezme Mariiin stav a poklidí ho, pak podojí kozu. Ježíšek to všechno pozorně sleduje a dívá se na Josefa, jak zavírá kozu do malého přístavku na jedné straně domu.

Nastává večer. Pozoruji rudý západ, který se nad pískem zabarvuje do fialová, zatímco horký vzduch se tetelí. Pyramida připadá temnější.

Josef vstupuje do domu do místnosti, která je zřejmě dílnou, kuchyní i jídelnou dohromady. Druhá je zřejmě vyhrazena k odpočinku, ale já tam nevidím. Na úrovni podlahy je hořící ohniště a je zde i pracovní stůl, stolec, stoličky, poličky s několika kusy nádobí a dvěma olejovými lampami. V koutě Mariiin stav. Je zde veliký pořádek a čistota. Příbytek velmi chudobný, ale velmi čistý. Maria se vrací s amforou a zavírá dveře, neboť rychle padá noc. Místnost je osvětlena lampou, kterou Josef rozsvítil a umístil na svůj pracovní stůl, nad nímž se ještě sklání k práci na nějakých maličkostech, zatímco Maria připravuje večeři. Místnost ozařuje i oheň. Ježíšek se ručkama drží stolu a s hlavou vzhůru pozoruje, co Josef dělá. Pak se pomodlí. Samozřejmě nečiní znamení kříže, ale modlí se. Modlí se Josef a Maria odpovídá. Ale ničemu nerozumím. Je to nejspíš některý žalm. Říkají ho však v jazyce, který je mi naprosto nesrozumitelný. Pak se posadí. Nyní je lampa na stole. Maria má Ježíška na klíně a dává mu pít kozí mléko. Namáčí do něho kousky chleba vyříznutého z kulaté střídky, jejíž kůrka je černá. Je to nejspíš žitný nebo ječný chléb, hodně tmavý a obsahující mnoho otrub. Josef jí současně chléb i sýr, kousek sýra a mnoho chleba. Pak Maria Ježíška posadí proti sobě na malou stoličku. Přinese vařenou zeleninu... Když si nabral Josef, jí i ona sama. Ježíšek jí pokojně své jablko a usmívá se a odhaluje přitom své malé bílé zoubky. Jídlo končí olivami nebo datlemi: nevím to přesně; na olivy jsou příliš světlé a na datle zase příliš tvrdé. Víno žádné. **Jídlo chudých lidí. Ale jak velký je mír, kterým všichni v této místnosti dýchají.** Pohled do bohaté královské síně by mi neukázal nic kouzelnějšího. A jaký harmonický soulad!⁸

Opět v Nazarete

Vidím, jak se zjevuje můj Ježíš, sladký jako sluneční paprsek v deštivém dni, asi pětileté dítě, plavovlase a okouzlující ve svém prostém, nebesky modrém šatu, sestupujícím mu do poloviny buclatých lýtek. Hraje si v hlíně na zahrádce. Dělá z ní malé kopečky a zasazuje do nich větvičky, jako by chtěl udělat miniaturní les; cesty dělá z kamínků, ale pak by chtěl na úpatí těchto maličkých kopečků udělat jezírko. Proto bere dno nějakého talíře a zahrabe ho až po okraj. Pak ho naplní vodou pomocí nádoby, kterou ponoří do nádrže sloužící k praní nebo k zalévání zahrádky. Ale podaří se mu jen zamokřit si oděv, obzvlášť rukávy. Voda prasklým a snad i rozbitým dnem unikla... a jezero vyschlo.

Na prahu se objeví Josef a mlčky pozoruje, jak Dítě pracuje, a usmívá se. Je to opravdu obveselující podívaná, nad

kerou se usměje. Aby se Ježíšek nezamokřil ještě víc, zavolá na něj. Usměvavý Ježíšek se otočí a když spatří Josefa, běží k němu se vztaženýma rukama. Josef utře cípem svého krátkého pracovního oděvu jeho zašpiněné a mokré ručičky a políbí ho. A mezi oběma se rozvine něžný rozhovor.

Ježíšek vysvětluje svou práci a hru i obtíže, se kterými se přitom setkal. Chtěl udělat jezero jako je Genezaretské... Chtěl si je pro zábavu udělat v malém. Zde je Tiberiada, támhle Magdala, opodál Kafarnaum. Tato cesta, procházející Kanou, vede do Nazareta. Chtěl na jezero spustit lodičky: tyto listy jsou loďky, které se měly přeplavit na druhý břeh, ale voda zmizela...

Josef se dívá a zajímá se o všechno, jako by to byla vážná záležitost. Pak mu navrhně, aby si zítra udělal jezírko ne z puklého talíře, ale z dřevěné nádržky, pěkně sklizené, na kterou by mohl spustit malé dřevěné lodičky; ty ho Josef naučí udělat. A právě v této chvíli mu přinesl malé pracovní nástroje přizpůsobené schválně pro něho, aby se s nimi naučil pohodlně zacházet.

„Takhle ti tedy budu pomáhat," říká Ježíšek s úsměvem.

„Takhle mi budeš pomáhat a staneš se řádným tesařem. Pojd' si je prohlédnout."

Vejdou do dílny. Josef Ježíškovi ukazuje malé kladívko, pilečku, maličké šroubováky, hoblíček, položené na pracovním stole budoucího tesaře, na pracovním stolku vhodném pro malého Ježíška. „Podívej se: abys mohl řezat, musíš dřevo takto upnout. Takhle vezmeš pilku a dáváš přitom pozor na prsty a řežeš. Zkus to..."

Hodina učení začíná. Ježíš zčervená námahou, svírá rty, pozorně řeže a pak prkénko hobluje, a přestože je poněkud nakřivo, zdá se mu krásné. Josef mu blahopřeje a **učí ho pracovat s trpělivostí a láskou.**

Přichází Maria. Určitě byla mimo dům. Zastaví se ve dveřích a dívá se. Ti dva ji nevidí, protože jsou k ní obráceni zády. Maminka se usmívá, když vidí, jak Ježíšek horlivě pracuje s hoblíkem a s jakou něhou ho Josef učí. Ale Ježíšek ten úsměv musel ucítit. Obrátí se, spatří Maminku a přiběhne k ní s napolo ohoblovaným prkénkem a ukazuje jí ho. Maria obdivuje a skloní se, aby Ježíška políbila. Upraví mu rozčuchané vlásy, setře mu s tváře pot, láskyplně mu naslouchá, když jí slibuje, že jí udělá malou stoličku, aby se jí pracovalo pohodlněji. Josef stojí u maličkého stolku, dívá se a usmívá.

Byla jsem přítomna první pracovní lekcí mého Ježíše a vstřebala jsem do sebe všechn mír této svaté rodiny.

V Mariině škole

Vidím místnost, kde se obvykle jí a kde Maria tká nebo šije. Tato místnost sousedí s Josefovou dílnou, odkud sem doléhá zvuk činné a pilné práce. Zde je naopak ticho. Maria sešívá pruhy vlněné látky. Jistě ji utkala ona sama. Jsou asi půl metru široké a asi dvojnásobně dlouhé. Bude to nejspíš plášť pro Josefa. Dveřmi otevřenými do zahrady je vidět střapaté trsy kopretin modrofialové barvy, kterým se obvykle říká „Maria" nebo „Hvězdné nebe"... Kvetou, a tak je asi podzim. Nicméně všechno je dosud pěkně zelené a včely, jejichž dva úly jsou opřeny o zeď zalitou sluncem, poletují a bzučí a tančí ve slunečním světle z fíkovníku k vinné révě a pak ke granátovníku plnému oblych plodů...

Pod stromy si hraje Ježíšek se dvěma dětmi zhruba stejného věku. Jsou kudrnaté, ale ne plavovlasé. Jedno z nich je úplně černovlasé: hlavička černého beránka, zdůrazňující bělost buclatého obličejce, ve kterém se otevírají dvě krásné modrofialové oči. Druhé dítě má vlasy méně zvlněné, tmavokaštanové a jeho oči jsou hnědé. Jeho pleť je osmahlejší, ale na tvářích má ruměnce. Ježíšek se svou plavou hlavičkou mezi dvěma tmavými připadá, jako by měl svatozář. Hrají si spolu svorně s malými vozíčky, na kterých je naloženo různé zboží: listy, kaménky, stuhy, kousky dřeva. Hrají si na obchodníky. Ježíšek je zákazník, který nakupuje pro Maminku. Přináší jí tu jednu věc, tu druhou. Maria přijímá jeho nákupy s úsměvem.

Ale pak se hra změní. Jedno ze dvou dětí navrhně: „Hrajme si na návrat z Egypta. Ježíšek bude Mojžíš, já Áron a ty... Marie."

„Ale já jsem chlapec!"

„To nevadí! Uděláš to. Jsi Marie a budeš tančit před zlatým teletem a tím bude tento úl."

„Já netancuju. Já jsem muž a nechci být ženou. Já jsem věřící a nechci tančit před modlou."

Zasáhne Ježíšek: „Tohle tedy vynechme a začněme o kus dál: jak Josue byl zvolen za Mojžíšova nástupce. Tak tam nebude ten ošklivý hřích modloslužby a Juda bude spokojen, protože bude muž a můj nástupce. Že jsi spokojen?"

„Ano, Ježíši, ale Ty musíš zemřít, protože Mojžíš pak umřel. A já nechci, abys umřel, vždyť mě máš tak rád."

„Musíme všichni umřít... Ale já, ještě než zemřu, požehnám Izraeli, a i když jste tady jenom vy, tím, že požehnám vás, požehnám celou Izrael."

Přijmou to. Ale teď vyvstala otázka: měl lid Izraele po tak dlouhém pochodu ještě vozy, které měl při odchodu z Egypta? Názory jsou různé. Obrátí se tedy na Marii: „Maminko, říkám, že Izraelci ještě měli vozy, Jakub říká, že ne, Juda neví, komu dát za pravdu. Ty to víš?"

„Ano, můj Synu. Kočovný národ měl stále svoje vozy. Když se zastavili, pustili se vždycky do jejich opravování. Na vozech se vezli nejslabší a na nich se přepravovaly potraviny a všechny věci, potřebné tak početnému lidu. Mimo Archu, kterou nesli muži, bylo všechno ostatní na vozech."

Otázka je vyřešena. Děti jdou dozadu do zahrady a odtud za zpěvu žalmů směřují k domu. Ježíšek je v čele a svým stříbrným hlasem zpívá žalmy. Za ním přichází Juda a Jakub a nesou jakýsi vozíček představující Svatostánek. Ale protože mimo Josua a Árona oba musí představovat i lid, přivážou si maličké vozíčky pásky k nohám a takto defilují jako opravdoví herci. Projdou celou pergolou, a když jdou kolem dveří místnosti, kde je Maria, Ježíšek

říká: „Maminko, pozdrav Archu, která je právě nesena kolem.“ Maria s úsměvem povstane a skloní se směrem ke svému Synovi, který prochází a září ve slunečním světle.

Pak Ježíš vyleze na sráz, který slouží za hranici domu či spíše zahrady. A tam se postaví nad jeskyní a promlouvá k Izraeli. Hovoří o Božích příkazech a slibech, představuje Josua jako vůdce, povolává ho k sobě a Juda také vystupuje na sráz. Dodává mu odvalu a žehná mu. Pak si dá přinést tabulku (je jí velký list fíkovníku), a píše na ni zpěv a čte ho, ne celý, ale velkou část, a jako by ho opravdu četl z listu. Pak se s Josuem rozloučí, v pláči ho obejmě a vystoupí ještě výš, na samý vrchol srázu. Odtud žehná celé Izraeli, to znamená oběma chlapcům sklánějícím se až k samé zemi, pak se položí do nízké trávy, zavře oči a... zemře.

Maria zůstala s úsměvem stát na prahu. Když však spatří Ježíška, jak nehybně leží, zvolá: „Ježíšku, Ježíšku, vstaň! Nezůstávej takhle! Tvá Maminka tě nechce vidět mrtvého!“

Ježíšek s úsměvem vstane, běží k Marii a políbí ji. Přiběhne i Jakub s Judou a i oni se pomazlí s Marií.

„Jak si Ježíšek může pamatovat tak dlouhý a obtížný zpěv a všechna ta požehnání?“ táže se Jakub.

Maria se usmívá a odpoví prostě: „Má výbornou paměť a je velice pozorný, když čtu.“

„Já ve škole dávám pozor, ale ze všeho nakonec vždycky usnu. Asi se tomu nikdy nenaučím?“

„Naučíš, buď klidný.“

Někdo klepe na dveře. Josef rychle projde zahradou a místností a otevře.

„Pokoj vám, Alfee a Marie!“

„Vám také, a k tomu požehnání.“

Je to Josefův bratr se svou ženou. Na ulici stojí venkovský vůz, do něhož je zapražen silný osel.

„Měli jste dobrou cestu?“

„Výbornou, a co děti?“

„Jsou na zahradě s Marií.“

Ale děti už přibíhají a zdraví svou maminku. Maria přichází také a drží Ježíška za ruku. Obě švagrové se políbí.

„Byli hodní?“

„Docela hodní a milí. Daří se všem příbuzným dobře?“

„Daří se jim velice dobře a z Kány vám posílají všechny tyto dárky: hrozny, jablka, sýry, med. A... Josefe? Našel jsem přesně to, co jsi chtěl pro Ježíška. Je to na voze v tom velkém kulatém košíku.“ Alfeova žena se dá do smíchu. Skloní se nad Ježíškem, který na ni hledí s rozšířenými očima. Políbí ho na jeho modré oči a říká mu: „Viš, co pro tebe máme? Hádej.“

Ježíšek přemýšlí, ale nemůže uhodnout. Má však pocit, že to dělá naschvál, aby učinil Josefovi radost z toho, že mu připravil překvapení. A pak Josef vstupuje a nese kulatý košík. Postaví ho na zem před Ježíška, přerazí provaz, držící na místě víko, nadzvedne ho... a objeví se maličká ovečka, celá bílá, opravdová pěnová vločka, spící na podestýlce z velmi čistého sena.

Ježíš učiní jen „ó“, překvapený a nadšený. Už se chce vrhnout ke zvířátku, ale otočí se a běží k Josefovi, dosud shýbnutému k zemi. Objemě ho a políbí a děkuje mu.

Bratrance si prohlížejí zvířátko s obdivem. Probudilo se, zvedá svou malou růžovou tlamičku a zabečí, hledajíc svou maminku. Vyndávají ho z košíku a dávají mu hrst jetele. Chroupe ho a přitom se kolem rozhlíží svými něžnými očima.

Ježíšek říká: „Pro mne! Pro mne! Otče, děkuji.“

„Tolik se ti líbí?“

„A jak! Bílá, čistá... ovečka... ó,“ a obejmě ovečku kolem krku. Položí svou plavou hlavu na hlavu zvířátka a zůstane tak, šťasten.

„A vám jsem také přinesl dvě,“ říká Alfeus svým synům. Ale jsou černé. Nejste tak pořádní jako Ježíšek a kdyby byly bílé, neudrželi byste je stále tak čisté. To bude vaše stádo. Budete je společně hlídat, a tak se, vy dva kluci, nebudete toulat po cestách a házet kamením.“

Děti utíkají k vozu a prohlížejí si další dvě ovečky, spíš černé než bílé.

Ježíšek zůstává u té své; odnáší ji do zahrady, dávají napít a ona jde za ním, jako by ho znala odjakživa. Volá ji. Dávají jméno. „Snížek“ a ovečka mu odpovídá radostným zabečením.

Hosté se posadili u stolu a Maria jim podává chléb, olivy a sýr. Přináší také amforu s moštem nebo s medovou vodou. Hovoří spolu, zatímco děti si hrají se třemi ovečkami; Ježíšek dává i těm dalším dvěma vodu a jména. „Ta tvoje, Judo, se bude jmenovat »Hvězda«, protože má na čele znamení. A ta tvoje »Plamen«, protože má barvu hořícího vřesu.“

„Dobře.“

Dospělí se zatím pustili do rozhovoru. Alfeus říká: „Doufám, že takto vyřeším všechny ty hádky mezi chlapci. To ty jsi mě, Josefe, přivedl na ten nápad. Řekl jsem si: Bratr chce ovečku pro Ježíška, aby ho trochu zabavil. Vezmu dvě i pro své chlapce, abych je trochu uklidnil a aby s ostatními rodiči nebyly věčné dohady pro rozbité hlavy a kolena. Trochu škola, trochu ovečky, a tak se mi podaří je zvládnout. Ale letos budeš i ty muset Ježíše posílat do školy. Už má na to věk.“

„Nikdy nebudu posílat Ježíše do školy,“ říká Maria rozhodně. Všichni jsou udiveni, že takto mluví a odpovídá dříve než Josef.

„Proč? Dítě se musí učit, aby bylo schopno, až přijde čas, složit zkoušku dospělosti.“

„Chlapec bude vše znát, ale do školy nepůjde. To je rozhodnuto.“

„To budeš v Izraeli jediná, kdo tak bude jednat.“

„Budu jediná, ale udělám to právě tak. Že ano, Josefe?“

„Je to pravda. Ježíš nepotřebuje chodit do školy. Maria byla vychována v Chrámě a je ve znalostech Zákona opravdovým doktorem. Bude jeho učitelkou. Já si to také přeji.“

„Vy toho chlapce zkazíte.“

„To nemůžeš říci. Je nejlepším dítětem Nazareta. Slyšel jsi ho někdy, že by plakal, byl umíněný, neposlušný, neuctivý?“

„To tedy ne, ale to přijde, když ho budete dál rozmazlovat.“

„**Děti se nerozmazlují tím, že je máme u sebe. To znamená mít pro ně porozumění a milovat je z celého srdce.** A právě tak máme rádi našeho Ježíše, a protože Maria je vzdělanější než učitel školy, bude Ježíšovou učitelkou ona.“

„A až tvůj Ježíš bude mužem, bude z něho zženštilce, který se bude bát i mouchy.“

„Ne, nebude. Maria je silná žena, která umí dát mužné vzdělání. Já také nejsem žádný slaboch a umím dávat mužný příklad. Ježíš je bytost bez tělesných i mravních chyb. Vyrostete přímý a silný na těle i na duchu. Buď klidný, Alfee, nepoškodí rodinnou čest. Ostatně je rozhodnuto a to stačí.“

„Maria rozhodla a ty...“

„A je-li to pravda? Není to krásné, mají-li dvě osoby, které se milují, stejné myšlenky a stejnou vůli, protože si vzájemně přivlastňují svoje názory? Kdyby si Maria přála něco nerozumného, řekl bych: »Ne.« Ale věci, které žádá, jsou plny moudrosti, a já s nimi proto souhlasím a činím je svými. **My se máme vzájemně rádi jako prvního dne. A tak tomu bude, dokud budeme žít.** Že, Maria?“

„Ano, Josefe, a i kdyby měl jeden zemřít bez druhého, stále bychom se milovali.“

Josef pohládí Mariinu hlavu, jako by stále ještě byla malou holčičkou, a ona na něj pohlédne svýma klidnýma a láskyplnýma očima.

Švagrová zasáhne: „Máte pravdu. Kdybych já mohla učit! Ve škole se naši synové naučí dobrému i špatnému. Doma jen dobrému. Ale já neumím... kdyby Maria...“

„Co si přeješ, švagrová? Nestyd' se to říci. Víš, že tě mám ráda a že jsem šťastna, mohu-li ti udělat radost.“

„Říkám si... Jakub a Juda jsou o trochu starší než Ježíš. Už chodí do školy, ale čemu se vlastně naučili! Ježíš naopak už zná Zákon tak dobře! Ráda bych... Tak tedy, nechtěla bys je přibrat, když učíš Ježíše? Myslím, že budou lepšími a naučí se toho víc. Jsou bratrance a je dobře, že se mají rádi jako bratři. Byla bych tak šťastna!“

„Přeje-li si to Josef a také tvůj manžel, jsem ochotna. Hovořit k jednomu nebo ke třem, to je stejné. A probírat se Písmem je radost. Ať chodí.“

Tři děti, které potichu vstoupily dovnitř, to zaslechly a teď čekají na rozhodnutí.

„Přivedou tě k zoufalství, Maria,“ říká Alfeus.

„Ne! Se mnou jsou vždycky dobří. Že budete hodní, budu-li vás učit?“

Oba k ní přiběhnou, jeden vlevo, druhý vpravo. Položí jí ruce kolem krku a hlavu na rameno a činí ty nejkrásnější sliby.

„Nech je, Alfee, ať to zkusí. Věřím, že nebudeš nespokojen. Budou chodit denně v šest večer. To bude stačit, myslím. Umím učit, aniž by to unavovalo. **Děti je třeba zároveň zaujmout i rozptýlit. Musí se jim rozumět, milovat je a být jimi milován. Pak se od nich obdrží vše!** A vy mně máte rádi, že ano?“

Odpoví jí dva velké polibky.

„Vidíš to?“

„Vidím. Už ti mohu jen poděkovat. Ale co tomu řekne Ježíš, až uvidí, že jeho Matka se zabývá druhými? Co tomu říkáš, Ježíši?“

„Říkám: »**Blahoslavení, kteří jsou Jí nablízku a naslouchají jí a zřídí si svůj příbytek vedle jejího**«. Jako je tomu s moudrostí, blažený je ten, který je přítelem mé Matky, a já jsem šťasten, že ti, které mám rád, budou jejími přáteli.“

„Ale kdo vkládá taková slova na rty toho Dítěte?“ ptá se udiveně Alfeus.

„Nikdo, bratře. Nikdo na světě.“

To je konec vidění.

Přípravy na plnoletost

Vidím Marii, skloněnou nad škopkem či spíše nádržkou z pálené hlíny. Něco míchá a z toho vychází pára v chladném a klidném vzduchu nazaretské zahrady.

Musí to být uprostřed zimy. Kromě olivovníků jsou všechny stromy holé, opravdové kostry. Nahoře velmi čistá obloha a dokonce i krásné slunce. Ale nezmírňuje ostrý vítr, který otrásá holými větvemi, že až o sebe narážejí, a rozvinuje šedozelené koruny olivovníků.

Maria je celá zahalená do těžkého hnědého, téměř černého oděvu. Vpředu si uvázala hrubou plachtu, jakousi zástěru, aby si ochránila šat. Vytahuje ze škopku hůl, kterou míchala obsah, a já vidím, jak s ní stéká krásně červená kapka. Maria se dívá, namáčí si ve stékajících kapkách prst a zkouší barvu na zástěře. Zdá se, že je spokojena.

Vstupuje do domu a vychází s několika přadeny bílé vlny. Trpělivě a obratně jedno po druhém noří do škopku.

Během této práce přichází z Josefovy dílny její švagrová, Marie Alfeova. Obě se zdraví a dají se do řeči.

„Podají se to?“ ptá se Marie Alfeova.

„Doufám.“

„Jedna pohanka mě ujišťovala, že tato barva je přesně oním barvivem, používaným v Římě. Dali mi ji, protože jsi udělala tu práci. Říkali, že ani v Římě se nenajde nikdo, kdo by uměl vyšivát jako ty. Musela sis prý zkazit oči, když jsi to dělala.“

Maria se usmívá a hlavou učiní pohyb, jako by chtěla říci:

„To nestojí za řeč.“

Švagrová si prohlíží poslední přadenu vlny, než je podá Marii. „Jak jsi je upředla, jeden by řekl, že to jsou vlasy, tak jsou tenké a pravidelné. Ty děláš všechno dokonale... a tak rychle! Tyto poslední budou světlejší?“

„Ano, jsou na šaty. Plášť bude tmavší.“

Obě ženy spolu pracují u škopku. Pak vytáhnou přadenu, která mají krásnou purpurovou barvu, a rychle s nimi utíkají ponořit je do ledové vody, která naplňuje nádržku pod pramínkem, zurčícím jakoby v ustavičném smíchu. Máchají, máchají, pak přadenu rozvěsí na rákos položený mezi dvěma větvemi stromu.

„Na tomto větru rychle uschnou,“ říká švagrová.

„Pojďme k Josefovi. Má tam oheň. Musíš být prokřehlá,“ říká nejsvětější Maria. „Byla jsi moc hodná, že jsi mi pomohla. Je to rychle hotovo a s menší námahou. Děkuji ti.“

„Ó, Maria, co bych pro tebe neudělala! Být s tebou je svátek. A pak... všechna tato práce je pro Ježíše. A tvůj Syn je mi tak drahý! Připadá mi to, že jsem také tak trochu jeho matkou, pomáhám-li ti pro svátek jeho dospělosti.“

Obě ženy vejdou do dílny plné vůně z hoblovaného dřeva, jak tomu bývá v tesařských dílnách.

Vidění se zastaví.

Ježíšova plnoletost

Vidění pokračuje Ježíšovým odchodem do Jeruzaléma ve dvanácti letech. Je velmi krásný a dobře urostlý. Řeklo by se mladší bratr své mladé Matky. Už jí dosahuje po ramena svou plavovlasou kadeřavou hlavou; vlasy už nejsou krátké jako za prvních let jeho života, ale sestupují mu pod uši. Řeklo by se zlatá přilba, celá ciselovaná zářivými kadeřemi.

Je v červeném, krásně červeném, jasně rubínovém šatu, který mu sahá až k nártům a odkrývá jen nohy v sandálech. Oděv je hodně dlouhý a má dlouhé široké rukávy...

Teď je zde se svou Maminkou v jejím domě a proti němu stojí Josef, který se na něj s láskou usmívá, a jsou zde i bratrance, kteří ho obdivují a teta Marie Alfeova, která ho hladí. Je šťasten. **Můj Ježíš potřebuje lásku, aby byl šťasten.** A v této chvíli ji má.

„Zde je náš Syn,“ říká Maria. Zároveň zvedá svou pravou ruku s Ježíšovou levicí, již drží. Jako by ho všem představovala a potvrzovala rodičovství Spravedlivého, který se usmívá. A Maria dodává: „Požehnej mu, Josefe, před odchodem do Jeruzaléma. Obřadné požehnání při prvním kroku do života před návštěvou školy nebylo nutné. Ale teď jde do Chrámu, aby byl prohlášen za plnoletého, tak to tedy učiň a mně požehnej s ním. Tvé požehnání... (Maria zadrží vzlyk) mu dodá sílu a mně odvahu, abych se od něho opět trochu odpoutala.“

„Maria, Ježíš bude vždycky tvůj. Obřad nezmění naše vztahy. Já se s tebou o tohoto Syna, nám tak drahého, přit nebudu. Nikdo si nezaslouží více než ty vést ho životem, ó, má Svatá.“

Maria se skloní, uchopí Josefovu ruku a políbí ji. Je to manželka, a jak láskyplná a uctívá ke svému druhu!

Josef přijímá toto znamení úcty a lásky s důstojností, ale pak pozvedá ruku, kterou právě políbila, položí ji na hlavu své manželky a říká jí: „Ano, žehnám ti, Požehnaná, a Ježíšovi zároveň s tebou. Pojďte, má jediná radosti, má cti a smysle mého života.“ Josef je slavnostní. Rozevírá paže s dlaněmi obrácenými k zemi, na obě skloněné hlavy, stejně plavé a svaté, a pronáší požehnání: „**Nechť vás Pán chrání a žehná vám. Nechť se nad vámi smiluje a dá vám svůj pokoj. Nechť vám Pán dá svoje požehnání.**“ A pak řekne: „Už je čas, pojďme. Teď je hodina vhodná k cestě.“

Vycházejí, zamykají a dávají se na cestu. Stejným směrem jdou i jiní poutníci. Jak vyjdou z obce, ženy se oddělí od mužů. Děti jdou, s kým chtějí. Ježíš zůstane s Maminkou.

Poutníci jdou, často prospěvující žalmy, krajinou nejkrásnějších a nejradostnějších jarních dnů. Svěžest luk, obilí, stromů v květu. Zpěvy mužů v polích a na cestách. Zpěvy zamilovaných ptáků v korunách stromů. Jasné potůčky lemované květinami. Jehňátka skotačící kolem svých matek. Pokoj a radost pod překrásnou dubnovou oblohou.

Takto mé vidění končí.

Chrám v dny svátku. Davy vstupují a vycházejí branami hradeb, procházejí nádvořími, atrií a portály a mizí v té či oné z budov umístěných na různých úrovních, na kterých je rozmístěno zastavení Chrámu.

A zde vstupuje také za tichého zpěvu žalmů skupina Ježíšovy rodiny. Nejprve všichni muži, pak ženy. Připojili se k nim i jiné osoby, snad z Nazareta, snad přátelé z Jeruzaléma. Nevím.

Nejprve se poklonili Nejvyššímu, a to z místa - rozumím-li tomu dobře - kam smějí jen muži (ženy zůstaly o něco níže); Josef se pak oddělí, doprovázen Synem, a prochází nádvořími v opačném směru; v jednom místě odbočí a vstoupí do rozsáhlé síně, která má vzhled synagogy... Hovoří s jedním levitou, ten mizí za pruhovaným závěsem a vzápětí se vrací se staršími kněžími. Aspoň si myslím, že to jsou kněží. Určitě jsou to učitelé Zákona, a tedy

pověření ke zkoušení věřících.

Josef představuje Ježíše...

Po úspěšné zkoušce přejdou do ještě větší síně a více vyzdobené. Zde Ježíšovi nejprve zkracují vlasy. Josef si kadeře schovává. Pak přepásají jeho červený oděv dlouhým pásem, který mu několikrát obtočí kolem těla. Připevňují mu řemínky na čelo, paže a plášť. Upevňují je jakýmisi sponkami. Pak zpívají žalmy a Josef dlouhou modlitbou chválí Pána a svolává na Syna všechno požeňání...

Obřad je u konce. Ježíš vychází s Josefem. Vracejí se na místo, odkud přišli. Shromáždění mužů rodiny. Kupují a obětují beránka, a pak se zaříznutou obětí se připojují k ženám.

Maria políbí svého Ježíše. Řeklo by se, že ho už neviděla léta. Prohlíží si ho, když teď má oděv a účes muže. Pohladí ho. Vycházejí.

Ježíš promlouvá: „*Teď pohled' na Mariinu bolest, když se spojily skupiny mužů a žen. Vidí, že nejsem s Josefem. Nevzkypí tvrdými výčitkami vůči svému manželu. Učinily by tak všechny ženy. Učinily by to i pro mnohem méně, zapomínajíce, že muž je vždycky hlavou rodiny.*

Ale bolest, která se projevuje na Mariině tváři, proniká Josefovým srdcem víc než jakákoliv výčitka. Nenechá se unést dramatickými scénami. Jiné ženy by to učinily pro mnohem méně, aby si jich lidé povšimli a litovali je. Ale její vnitřní bolest je tak zřejmá - celá se rozechvěje, zbledne v obličeji a oči se rozšíří - že vzbuzuje více soucitu než scéna plná pláče a křiku.

Už necítí únavu ani hlad. A přesto už má za sebou dlouhou cestu a dávno nejedla! Ale všechno nechá. Lůžko, které bylo připraveno, i jídlo, které bude právě rozděleno. Vrací se nazpět. Je večer a padá noc. Nevadí. Každý krok ji vede zpět k Jeruzalému. Zastavuje karavany, poutníky, vyptává se jich. Josef ji následuje a pomáhají. Den zpátečního pochodu a pak úzkostné hledání po městě.

Kde, kde jen může být Ježíš? A Bůh dopustí, aby po dlouhé hodiny nevěděla, kde mě hledat. Hledat dítě v Chrámě nemělo smysl. Co by mohlo dítě v Chrámě dělat? S největší pravděpodobností se ztratilo ve městě a vrátilo se do jeho centra, hledalo matku a vzbudilo pozornost dospělých, kněží a ti se pokusí vyhledat rodiče a rozvěsí po dveřích cedule. Ale nikde žádné upozornění. Nikdo ve městě o tom dítěti neví. Krásné? Plavovlasé? Vzrostlé? Ale to se může říci o tolika dětech! Bylo to příliš málo k ujištění: »Viděl jsem ho, byl tady nebo tam«!

Potom po třech dnech, symbolu tří dnů její budoucí úzkosti, konečně Maria, na konci svých sil, vejde do Chrámu, prochází nádvořími a vestibuly. Nic. Běží, běží, ubohá Maminka, tam, kde slyší dětský hlas. I ovečky svým bečením jí připadají jako hlas tvora, kterého hledá. Ale Ježíš nepláče. Učí. A tu pojednou Maria zaslechne ve skupině osob jeho drahý hlas, který říká: »Tyto kameny se pohnou...«. Pokouší se prodat davem, a konečně se jí to podaří. A tam stojí její Syn mezi doktory.

Maria je opatrná Panna, ale tentokrát zármutek zvítězil nad zdrženlivostí. Všechny zábrany padly. Běží ke svému Synovi, obejmě ho a snese dolů se židle a postaví na zem. Zvolá: »Ó, proč jsi nám to učinil? Už tři dny tě hledáme. Tvá Maminka umírá žalem, Synu. Tvůj otec je vyčerpán únavou. Proč, Ježíši?«

Po tom, Který ví, se nežádá »proč«. »Proč« k jeho způsobu jednání. Těch, kteří jsou povoláni, se neptáme, »proč« všechno zanechali, aby následovali Boží hlas. Byl jsem Moudrost sama a věděl jsem. Byl jsem povolán k poslání, a tak jsem ho plnil. Nad pozemským otcem i matkou je Bůh, Božský Otec. Jeho zájmy přesahují naše zájmy, jeho city jsou před všemi ostatními. Říkám to své Matce. Ukončuji poučování doktorů poučením Marie, Královny doktorů. A nikdy na to nezapomněla. Do srdce jí vstoupil sluneční paprsek, zatímco mě držela za ruku, pokorná a poslušná, ale má slova jí zůstala v srdci.

Pod nebem projde hodně slunečných nebo zamračených dnů za těch jednadvacet let, po něž ještě budu na zemi. Jejím srdcem projde mnoho radostí i bolestí a pláče, ale Maria se už nikdy neotáže: »Proč, můj Synu, jsi nám to učinil?«

Poučte se z této lekce, vy, domýšliví lidé. "

Smrt svatého Josefa

Vidím vnitřek tesařské dílny. Připadá mi, že dvě zdi jsou vytvořeny skalními stěnami, jako by se při stavbě domu využilo přirozené jeskyně...

Na severní straně je ve skále vyhloubenina pro jednoduché ohniště, nad nímž je hrnec s lakem nebo kličem... Dříví, které zde po léta hořelo, začernilo stěnu tak, že vypadá, jako by byla potřena dehtem. Díra ve stěně, nad níž je jakási pokřivená trouba, se pokouší sloužit za komín, aby tudy odcházel kouř. Ale určitě slouží špatně, protože jsou jím zčernalé i ostatní zdi a i v této chvíli se v místnosti vznášejí oblak dýmu.

Ježíš pracuje u tesařského stolu. Hobluje prkna, která staví vzadu ke stěně... Je oblečen v tmavohnědém oděvu. Jeho tunika je spíše kratší a rukávy jsou vyhrnuté nad lokty. Vpředu má jakousi zástěru, do níž si utírá prsty... Je sám. **Pracuje pilně, ale s klidem. Žádný zbytečný pohyb, žádná netrpělivost. Je přesný a na práci si dává záležet. Nic ho nerozčílilo:** ani suk ve dřevě, který se nechce nechat ohoblovat, ani šroubovák, který už podruhé spadl se stolu, ani kouř, který ho musí štípat do očí.

Občas pozvedne hlavu a pohlédne k jižní straně, kde jsou zavřené dveře, jako by naslouchal. V jednom okamžiku

jde ke dveřím ve východní stěně, vedoucím do ulice. Vidím zákoutí prašné uličky. Řeklo by se, že někoho očekává. Pak se vrátí k práci. Není smutný, ale vážný...

Zatímco se zabývá sestavováním něčeho, co mi připadá jako části kola, spěšně vstupuje Maminka...a běží k Ježíšovi. Má na sobě tmavomodrý šat a je prostovlasá. Úzkostně volá Syna a uchopí ho rukama za paži pohybem vyjadřujícím bolestnou prosbu.

„Och, Ježíši, pojd', pojd'. Necítí se dobře!" Říká to chvějícími se rty a její zarudlé unavené oči se lesknou slzami. Pohladí ji rukou po rameni a utěšuje ji, pak nechá práce, sundá si zástěru a odejde s ní.

Vstupují do vedlejší místnosti plné slunce, které sem proniká dveřmi, pootevřenými do zahrádky, zaplněné zářivou zelení a kde poletují holubi mezi rozvěšeným prádlem. Místnost je chudá, ale čistě poklizená. Je v ní nízké lůžko s malými matracemi. Na něm leží Josef s hlavou podepřenou několika polštáři. Umírá. Lze to jasně poznat z jeho bledého zsinalého obličejce, z jeho vyhasínajících očí, z jeho prsou těžce oddechujících i z celkové ochablosti těla.

Maria se postaví po jeho levici, bere jeho mozolnatou ruku, zsinalou až po nehty. Tře ji, hladí, líbe, plátnem otírá pot, který tvoří lesknoucí se potůčky na propadajících se spáncích, i slzu zářící v koutku oka. Otírá mu rty plátkem namočeným do nějaké tekutiny, která připadá jako bílé víno.

Ježíš si stoupne vpravo. Opatrně nadzvedne jeho ochablé tělo a s Mariinou pomocí ho pěkně podepře polštáři. Pohladí umírajícího po čele a snaží se ho probudit k vědomí.

Maria pláče docela potichu, bez hluku, ale pláče. Po jejích bledých lících jí stékají slzy až na její tmavomodrý šat. Podobají se jiskřivým safírům.

Josef se probírá a upřeně pohlédne na Ježíše. Podává mu ruku, jako by chtěl něco říci a aby v tomto božském doteku našel sílu pro poslední zkoušku. Ježíš se skloní nad touto rukou a políbí ji. Josef se usměje. Pak se obrátí a hledá zraky Marii a také se na ni usměje. Maria poklekne vedle lůžka a pokouší se přitom usmívat, ale nedaří se jí to, a tak skloní hlavu. Josef jí položí ruku na hlavu v cudném pohlázení které připadá jako požehnutí.

Je slyšet jen přelétání a vrkání holubů, šum listí, zurčení vody a v místnosti dech umírajícího.

Ježíš obejde lůžko, vezme stoličku a usadí na ni Marii; řekne jí přitom opět jen „Maminko". Pak se vrátí na své místo a vezme opět do svých rukou ruku Josefovu. Pak se Ježíš skloní nad hlavou umírajícího a šeptá žalm.⁹

Ochraň mě, Bože, neboť se utíkám k tobě...

k svatým, kteří jsou v zemi,

jak podivuhodnou mi dal lásku...

Velebím Hospodina, že mi byl rádcem,

k tomu mě i za noci vybízí mé nitro.

Hospodina mám neustále na zřeteli,

nezakolísám, když je mi po pravici.

Proto se raduje mé srdce, má duše plesá

i mé tělo bydlí v bezpečí,

neboť nezanecháš mou duši v podsvětí,

nedopustíš, aby tvůj svatý spatřil porušení.

Ukážeš mi cestu k životu,

u tebe je hojná radost,

po tvé pravici je věčná slast. (Ž 15)

Josef už přišel docela k sobě. Oživeným pohledem se usmívá na Ježíše a tiskne mu prsty. Na jeho úsměv Ježíš odpoví také úsměvem a pohlázením prstů. Skloněn nad svým pěstounem potichu pokračuje:

Jak milý je tvůj příbytek, Hospodine zástupů!

Touží, ba prahne má duše po Hospodinových síních...

I vrabec si nalézá příbytek

a vlaštovka své hnízdo, kde ukládá svá mláďata:

Tvé oltáře, Hospodine zástupů,

můj králi a můj Bože!

Blaze těm, kdo přebývají v tvém domě,

stále tě mohou chválit.

Blaze člověku, jenž u tebe nalézá pomoc,

když se chystá na svatou pouť.

Až půjdu vyschlým údolím, v pramen je změnění,

a časný déšť je zahalí požehnáním.

Hospodine, Bože zástupů, slyš mou modlitbu...

popatř na tvář svého pomazaného! (Ž 83)

Josef se vzlykem pohlédne na Ježíše a pohybuje rty, jako by mu žehnal. Ale nemůže. Uvědomuje si, že rozumí, ale nemůže mluvit. Přesto je šťasten: hledí na svého Ježíše pohledem plným života a důvěry a Ježíš pokračuje:

Byl jsi milostivý, Hospodine, své zemi,

změnil jsi k dobru Jakubův osud.

*Ukaž nám, Hospodine, své milosrdenství
a dej nám svou spásu!
Kéž mohu slyšet, co mluví Hospodin, Bůh:
Jistě mluví o pokoji pro svůj lid a pro své svaté
a pro ty, kdo se k němu obracejí srdcem.
Jistě je blízko jeho spása těm, kteří se ho bojí,
aby sídlila jeho velebnost v naší zemi.
Milosrdenství a věrnost se potkají,
políbí se spravedlnost a pokoj.
Věrnost vypučí ze země,
spravedlnost shlédne z nebe.
Hospodin těž popřeje dobro
a naše země vydá plody.
Spravedlnost ho bude předcházet
a spása půjde mu v patách. (Ž 84)*

„Ty jsi viděl tuto hodinu, otče, a pro ni ses namáhal. Pomáhal jsi, aby tato hodina přišla a Pán se ti odmění. Říkám ti to,“ dodává Ježíš a otírá slzu radosti, stékající zvolna po Josefově tváři. Pak opět pokračuje:

*Pamatuj, Hospodine, na Davida, na veškerou jeho starostlivost,
jak přísahal Hospodinu,
sliboval Mocnému Jakobovu:
„Nevkročím do svého obytného domu,
nevstoupím na své připravené lůžko,
nepopřeji spánku svým očím,
svým víčkům odpočinku,
dokud nenaleznu místo pro Hospodina,
příbytek Mocnému Jakobovu...“*

*Vstaň, Hospodine, vejdi na místa svého odpočinku
ty i tvá vznešená archa! (Maria pochopí a rozpláče se)*

*Tvoji kněží ať obléknou spravedlnost
a tvoji zbožní ať se jáсотem rozjásají!*

*Pro Davida, svého služebníka,
neodmítej tvář svého pomazaného!*

*Přísahal Hospodin Davidovi
s věrností, kterou neporuší:*

*„Potomka tvého rodu
dosadím na tvůj trůn...“*

*Neboť Hospodin si vyvolil Sión...
zde dám vyrašit rodu Davidovu,
rozžehnu svítlnu svému pomazanému... (Ž 131)*

„Děkuji ti, můj otče, jménem svým i své Matky. Byl jsi mi spravedlivým otcem a Věčný ti svěřil péči o jeho Krista a jeho Svatou Archu. Byl jsi pochodní zapálenou pro něho a pro Plod posvěceného lůna jsi měl Srdce milosrdné lásky. Jdi v pokoji, otče. Tvá vdova nebude bez pomoci. Pán všechno uspořádal tak, aby nezůstala sama. Běž, říkám ti, v pokoji do místa svého odpočinku.“

Maria pláče s tváří zabořenou do pokrývek (řeklo by se plášťů), jimiž je přikryto Josefovo chladnoucí tělo. Ježíš spěchá poskytnout mu poslední službu, neboť dýchání se zeslabuje a pohled zamlžuje.

*Blaze muži, který se bojí Hospodina,
který má velkou zálibu v jeho příkázáních...*

Jeho spravedlnost trvá na věky věků.

*Září v temnotách jako světlo řádným lidem,
je milosrdný, dobrotivý a spravedlivý.*

*Jeho spravedlnost trvá na věky. Jeho moc se
pozvedne k slávě. (Ž 111)*

„Ty budeš mít tuto slávu, otče. Brzo přijdu a vyvedu tě s patriarchy, kteří tě předešli, ke slávě jež tě očekává. Necht' tvůj duch při mých slovech jása.“

*Kdo přebýváš v ochraně Nejvyššího,
žiješ v ochraně Boha Nebeského.*

„Právě tam jsi, můj otče.“

Vysvobodil mne z osidel lovců a zlých slov.

Přikryje tě svými křídly

a pod jeho peřím najdeš útočiště.

*Nepřihodí se ti nic zlého...
Vždyť svým andělům přikázal o tobě,
aby tě střežili na všech tvých cestách.
Po zmiji a hadu budeš kráčet,
šlapat budeš po lvu a drakovi.
Protože jsi doufal v Pána,
říká ti, ó, otče, že tě osvobodí a ochrání.
Protože jsi k němu pozvedl hlas, vyslyší tě,
bude s tebou při tvé poslední zkoušce.
Oslaví tě po tomto životě a dá ti spatřit
už v tomto životě jeho Spásu. (Ž 90)*

„A dá ti vystoupit do druhého života skrze Spásu, která tě nyní utěšuje a která brzo přijde, opakuji ti to, sevřít tě v božském objetí a vezme tě se sebou v čele všech patriarchů tam, kde je připraven příbytek pro Božího Spravedlivého, který mi byl pozehnáným otcem.

Předejdi mě a řekni patriarchům, že Spása už přišla na tento svět a že Nebeské království jim bude brzo otevřeno. Jdi, otče, nechť tě provází mé požehnání.“

Ježíš pozvedá hlas, aby pronikl až k Josefovou duchu, který se noří do mlh smrti. Konec je bezprostřední. Stařec už dýchá jen stěží. Maria ho hladí. Ježíš se posadí na okraji lůžka. Obejme a přitiskne k sobě umírajícího, ten se uvolní a **pokojně zesne**.

Scéna je plná slavnostního míru. Ježíš znovu uloží Patriarchu a obejmě Marii, která se ve vrcholném okamžiku přiblížila k Ježíši v srdcervoucí bolesti.

8. ZA JEŽÍŠOVA VEŘEJNÉHO PŮSOBENÍ

První Otčenáš byl řečen v nazaretské zahradě, aby utišil Mariinu bolest.

Ježíš Marii Valtortě

Rozloučení s Ježíšem

Vidím vnitřek nazaretského domu. Vidím místnost, která je nejspíš obývacím pokojem a kde Rodina stoluje a zotavuje se v hodinách odpočinku. Je to docela maličká místnůstka s obdélným stolem a jakousi truhlou postavenou ke zdi. Slouží za sedadlo při jedné straně stolu. U ostatních zdí je tkalcovský stav se stoličkou, pak ještě další dvě stoličky a polička s olejovými lampami a jinými předměty. Dveře jsou otevřeny do zahrady. Schyluje se nejspíš k večeru, protože poslední sluneční paprsky ozařují vrchol vzrostlého stromu, který se začíná zelenat prvními listy.

U stolu sedí Ježíš. Jí a Maria ho obsluhuje a přitom prochází sem tam malými dveřmi, které vedou do místnosti s krbem, jehož zář lze zahlédnout pootevřenými dveřmi.

Ježíš dvakrát nebo třikrát vybízí Marii, aby se posadila a najedla se i ona. Ale Maria nechce, vrtí hlavou a smutně se usmívá. Načež přináší zeleninu, vařenou ve vodě, která nejspíš nahrazuje polévku, pečené ryby a pak sýr a malé černé olivy. Kulatý chléb, široký asi jako talíř a nepříliš tlustý, je už na stole. Je spíše tmavý a obsahuje otruby. Ježíš má před sebou amforu s vodou a pohár. Jí mlčky a dívá se na svou Maminku s bolestnou láskou.

Je zřejmé, že Maria je svírána úzkostí. Přechází sem tam, aby si dodala mysl. I když je dosud vidět, rozsvěcuje lampu, staví ji před Ježíše a kradmo ho přitom pohladí po hlavě. Otevírá hnědý tlumok ze surové vlny, tkané ručně, a tedy nepromokavé, hledá uvnitř, vychází do zahrádky, jde dozadu do jakési kůlny, vychází odtud s jablky už poněkud vrásčitémi, jistě uschovanými od léta, a vloží je do tlumoku. Pak k nim přidá chléb a malý sýr, který Ježíš teď nechce.

Pak opět přistoupí ke stolu, po jeho užší straně po Ježíšově levici, a dívá se, jak jí. Hledí na něho se smutkem i s obdivnou úctou, s tváří ještě bledší než obvykle, s tváří, která jako by zármutkem zestárla, a kruhy pod očima jsou známkou, že hodně plakala. Oči jako by zářily víc než obvykle, tak se lesknou slzami, které je naplňují, připraveny se rozlít. Dvě bolestné a unavené oči.

Ježíš jí pomalu a viditelně s nechutí, jí jen proto, aby udělal Matce radost. Je zamyšlený, víc než obvykle; pozvedne hlavu a pohlédne na Marii. Setká se s pohledem plným slz, a tak opět skloní hlavu, ohleduplný k jejímu rozrušení. Omezí se na to, že vezme její jemnou ruku, kterou má opřenou o kraj stolu, a přitiskne si ji k tváři, kterou po ní zlehka přeje, aby pocítil pohazení této ubohé chvějící se ruky, a pak ji na hřbetě políbí s **velikou láskou a úctou**. Vidím Marii, jak si druhou ruku klade na ústa, jako by chtěla utlumit vzlyknutí. Pak prsty setře slzu, která jí vytryskla zpod řas a stéká po tváři. Ježíš se dá opět do jídla a Maria vychází, rychle, rychle do zahrádky, teď už málo osvětlené, a zmizí mému pohledu.

Ježíš se opře levým loktem o stůl, vloží čelo do dlaně a ponoří se do myšlenek a na jídlo zapomene. Naslouchá a povstane.

I on vychází na zahradu, a když se kolem sebe rozhlédl, zamíří vpravo do tesařské dílny, teď pěkně poklizené, bez prken, bez hoblin, bez hořícího ohně. Je tam jen pracovní stůl s nástroji pěkně poskládanými na své místo. To je

vše.

Maria je skloněna nad stolem a pláče. Řeklo by se - dítě. Hlavu si opírá o levou ruku. **Pláče bez hluku, ale bolestně.** Ježíš tiše vstoupí a přiblíží se tak zlehka, že Maria si to uvědomí, až když jí Ježíš položí ruku na hlavu a zavolá „Maminko!“ hlasem láskyplné výčitky.

Maria pozvedne hlavu a pohlédne na Ježíše závojem slz. Opře se o něho, s rukama sepjatýma na jeho pravém rameni. Ježíš jí osuší tvář cípem svého širokého rukávu a přitáhne ji do své náruče, na své srdce, a políbí ji na čelo. Je vznešený a připadá mužnější než obvykle. Maria se zdá mladší, s výjimkou tváře poznamenané bolestí.

„Pojď, Maminko,“ říká jí Ježíš; přitiskne ji k sobě pravou rukou a vrací se s ní do zahrady, kde se oba posadí na lavičku u zdi domu.

Teď v noci je zahrada tichá. Je tu jen krásný svit měsíce a zář vycházející z jídelny. Noc je pokojná. Ježíš hovoří k Marii. Zprvu nerozumím tiše šeptaným slovům, kterým Maria přikyvuje.

Pak slyším: „Ať za tebou přicházejí příbuzní. Nebuď sama. Budu při konání svého poslání klidnější. **Má láska ti nebude chybět.** Budu často přicházet a dám ti o sobě vědět, když budu v Galilei a nebudu moci přijít domů. Přijdeš tedy za mnou. **Maminko, tato hodina musela nastat...** Začala zde, když se ti zjevil Anděl; nyní je zde a my ji musíme žít, že ano, Maminko? Pak po překonané zkoušce přijde pokoj a radost. Ale nejprve musíme projít touto pouští jako naši otcové, abychom mohli vstoupit do Zaslíbené země. Ale Pán nám pomůže, tak jako pomáhal jim. Dá nám svou pomoc jako duchovní manu, aby uprostřed nejtěžších zkoušek živila našeho ducha. Řekněme spolu našemu Otci...”

Ježíš povstane a s ním i Maria. Oba vzhlednou k nebesům. Dvě živé hostie, zářící v noci. Ježíš říká pomalu, ale jasným hlasem, odděluje slova, Otčenáš. Zdůrazní slova: „Přijď království tvé, buď vůle tvá“ a tyto verše oddělí od ostatních. Modlí se s rozevřenými rukama, ne přesně vzato do kříže, ale jako když kněz říká: „Pán s vámi.“ Maria má ruce sepjaté.

Pak se vrací do domu a Ježíš, kterého jsem nikdy neviděla pít víno, naleje do poháru z amfory, která je na poličce, trochu bílého vína a přinese ho na stůl. Vezme Marii za ruku a přiměje ji, aby se posadila vedle něho a napila se vína; namočí do něho chlebovou střídku a dá jí ji sníst. Učiní to tak, že Maria poslechne. Ježíš dopije zbytek vína.

A pak přitiskne maminku na své Srdce... Už spolu nehovoří, čekají. Maria hladí Ježíšovu ruku a kolena. Ježíš ji hladí po hlavě.

Pak povstane a Maria s ním. Obejmou se a několikrát se něžně políbí. Vždycky když se mají rozloučit, Maria se opět k Ježíšovi přitiskne. Je to Maria... ale zároveň i Maminka, konečně i Maminka, která se má rozloučit se svým Synem a která ví, v co vyústí tento rozchod; **necht' mi už nikdo neříká, že Maria netrpěla.** Vždycky jsem tomu věřila, a teď ještě víc.

Ježíš bere svůj tmavomodrý plášť. Přehodí si ho přes ramena a na hlavu si stáhne kapuci. Pak si přes rameno přehodí tlumok, aby mu neprekážel v chůzi. Maria mu pomáhá a upravuje mu oděv, plášť i kapuci a přitom ho naposled pohladí.

Ježíš požehná domu, a pak jde ke dveřím. Maria ho následuje a na prahu si dají poslední políbení.

Cesta je tichá a osamělá, osvětlená měsícem. Ježíš se dá na cestu. Ještě se dvakrát obrátí, aby pohlédl na Maminku, která je opřena o veřeje dveří, bělejší a zářivější než měsíc, a tiše pláče. Ježíš se po bílé cestě vzdaluje stále víc.

Maria stále pláče ve dveřích. Pak Ježíš zmizí v zákrutu cesty.

Započala jeho cesta Evangelizátora, která skončí na Golgotě. Maria se v slzách vrací a zavírá dveře. Pro ni také začala cesta, která ji dovede na Golgotu. **Za nás.**

Na svatbě v Káně

Vidím dům, opravdový orientální dům: bílou krychli širší než vyšší, jen s několika málo otvory; nahoře je terasa sloužící za střechu, obehnaná zidkou vysokou asi jeden metr a zastíněná pergolou s vínem, které se vyšplhalo až sem a rozpíná zde své výhony...

Podél fasády vede vnější schodiště na úroveň dveří, které se otvírají v poloviční výši fasády. Dole na úrovni terénu jsou nízké dveře, ne více než dvoje po každé straně, kterými se vstupuje do nízkých temných místností.

Dům stojí na jakémsi dvoře či spíše trávníku, uprostřed něhož je studna. Jsou zde fíkovníky a jabloně. Dům je obrácen k silnici, ale není při jejím okraji. Je poněkud vzadu a k silnici, zřejmě nějaké hlavní tepně, vede cesta přes trávník.

Zdá se, že dům je na předměstí Kány: dům zemědělců, kteří žijí uprostřed svého malého hospodářství. Kolem domu se pokojně prostírá volná krajina. Slunce krásně svítí a blankytná obloha je zcela čistá. Zpočátku nevidím nic jiného...

Pak vidím dvě ženy v dlouhých šatech a pláštích, sloužících i za závoje. Přibližují se po silnici a pak po cestě. Jedna je starší, kolem padesáti let, v tmavohnědém šatu jakoby z přírodní vlny. Druhá je ve světlejším - bezovém šatu a modrém plášti. Vypadá asi na pětatřicet let. Je velmi krásná, štíhlá a má chování plně důstojnosti, ale přitom i plně něhy a pokory. Když se přiblíží, povšimnu si bledosti jejího obličejce, modrých očí a plavých vlasů, které se objevují na čele pod závojem. Poznám Nejsvětější Marii. Kdo je druhá žena, tmavovlasá a starší, nevím. Hovoří spolu a Maria se usmívá. Když jsou u domu, někdo, kdo je jistě pověřen dávat pozor na příchozí, dal upozornění a vstříc jim vyjdou muži i ženy, všichni ve svátečním. Všichni je velice vítají, zejména Nejsvětější Marii.

Zdá se, že je ráno, řekla bych kolem deváté, snad časněji, neboť krajina má dosud čerstvé vzezření prvních ranních hodin... Zdá se, že je to na jaře, protože tráva na loukách dosud není spálená letním sluncem a na polích je obilí zelené a dosud bez klasů...

Maria, vřele uvítaná, je doprovázena starším mužem, který je zřejmě majitelem; vystupuje po vnějším schodišti a vejde do velké síně, která patrně zabírá velkou část patra... Uprostřed je velmi bohatě prostřený stůl, na kterém už stojí amfory a obložené mísy s ovocem. Po mé levici jakási dlouhá kredenc a na ní mísy se sýry a jinými pokrmy, vyhlížejícími jako vdolky potřené medem a jiné moučníky.

Na zemi, stále po mé levici, jiné amfory a šest velkých nádob ve tvaru jakoby měděných konvic. Maria naslouchá s milým úsměvem, co jí všichni povídají, pak si svlékne plášť a pomáhá dokončit přípravu stolu. Vidím ji, jak chodí sem a tam a staví kolem stolu lehátka, upravuje květinové girlandy, vylepšuje vzhled ovocných mís, dohlíží, aby v lampách bylo dost oleje. Usmívá se a hovoří jen málo a velmi tichým hlasem. Zato naslouchá druhým a s velkou trpělivostí.

Od cesty je slyšet velký hluk hudebních nástrojů (po pravdě málo harmonických). Všichni s výjimkou Marie běží ven. Vidím, jak vstupuje nevěsta - nastrojená, šťastná, obklopená rodiči a přáteli - po boku ženicha, který jí přiběhl vstříc jako první.

Zde se mé vidění změní: Místo domu teď vidím nějakou obec. Nevím, zda je to Kána nebo nějaká sousední vesnice. Vidím Ježíše s Janem a někým dalším, mohl by to být Juda Tadeáš. Ježíš je v bílém šatu a tmavomodrém plášti. Když zaslechnou hluk hudby, Ježíšův společník se zeptá jednoho místního občana a pak jeho odpověď sdělí Ježíšovi. „Pojďme udělat radost mé Matce," říká Ježíš s úsměvem a dá se se svými dvěma druhy přes pole směrem k domu.

Zapomněla jsem sdělit svůj dojem, že Maria je buď příbuznou nebo velkou přítelkyní ženichových rodičů, neboť vidím, že jsou spolu velmi důvěrní.

Když přijde Ježíš, onen uvaděč opět přítomné upozorní. Pán domu zároveň se svým synem, se ženichem a Marií sestoupí Ježíšovi naproti a uctivě ho zdraví... Co se mi však velmi líbí, je Mariin a Ježíšův vzájemný pozdrav, plný láskyplné úcty. Žádné klanění, ale slova pozdravu „**Pokoj tobě**" jsou doprovázena takovým pohledem a úsměvem, který vydá za sto polibků a objetí. Na Mariiných rtech se zachvívá polibek, ale nedá ho. Pouze položí Ježíšovi na rameno svou bílou ruku a zlehka pohladí kadeř jeho dlouhých vlasů. Ježíš vstupuje po boku své Matky, následován oběma učedníky a majitelem, a vstoupí do přijímacího pokoje, kde se ženy zabývají přidáváním židlí a prostíráním pro další tři hosty, kteří, zdá se mi, nebyli očekáváni. Řekla bych, že Ježíšův příchod byl nejistý a příchod jeho obou druhů nebyl vůbec předvídan.

Slyším jasně Mistrův plný, mužný, velmi něžný hlas, jak říká při vstupu do síně: „**Pokoj tomuto domu a Boží požehnání vám všem.**" Souhrnný pozdrav určený všem přítomným, plný důstojnosti. Ježíš převyšuje všechny svou postavou i vzhledem. Je nenadálým hostem, ale přesto připadá jako král této slavnosti, více než ženich, více než pán domu. Vždyť zůstává docela skromný a shovívavý, přesto je to on, kdo na sebe obrací pozornost.

Ježíš usedne u hlavního stolu se ženichem, nevěstou, jejich rodiči a nejvýznamnějšími přáteli. Oběma učedníkům dají z úcty k Mistrovi místa u téhož stolu.

Ježíš je k oněm nádobám obrácen zády. Nevidí je tedy, ani správce svatby, zaměstnaného porcováním pečené...

Pozoruji jednu věc. S výjimkou matek novomanželů a Marie u tohoto stolu nesedí žádná žena. Všechny ženy jsou u stolu podél zdi a dělají velký hluk. Jsou obsluhovány až po novomanželech a významných hostech. Ježíš je vedle pána domu a sedí proti Marii, která je vedle nevěsty.

Jídlo začíná a ujišťuji vás, že chuť k jídlu nechybí a tím méně žízeň. **Jen dva jedí a pijí málo, Ježíš a jeho Matka**, která i velmi málo mluví. **Ježíš** hovoří o trochu víc. Ale přestože toho příliš mnoho nenamluví, není v konverzaci ani mrzutý, ani pohrdlivý. **Je to muž zdvořilý, ale ne mnohomluvný.** Když je otázan, odpoví, zajímá se o to, co se mu říká, a projeví své mínění, ale pak se soustředí do sebe jako někdo, kdo je zvyklý na rozjímání. **Usmívá se, ale nikdy se nesměje nahlas.** Slyší-li nějaký trochu volnější vtíp, dělá, jako by neslyšel. Maria očima svého Ježíše doslova hltá, a stejně tak i Jan, který je na konci stolu a visí Ježíšovi na rtech.

Maria postřehne, že služebníci si povídají se správcem a že ten je v rozpacích, a tak pochopí, že se stalo něco nepříjemného. „Synu," říká potichu, ale tak, že těmito slovy upoutá Ježíšovu pozornost. „**Synu, už nemají víno.**"

„**Ženo, co je od této chvíle mezi Mnou a Tebou?**" Jak Ježíš říká tato slova, usmívá se ještě něžněji a usměje se i Maria, oba jako ti, kteří znají nějakou pravdu, zůstávající jejich radostným tajemstvím.

Maria nařídí služebníkům: „**Udělejte, co vám On řekne.**" Maria vyčetla v usměvavých očích svého Syna souhlas...

A Ježíš nařídí služebníkům: „**Naplňte tyto nádoby vodou.**"

Vidím, jak služebníci naplňují konvice vodou, přinesenou ze studny. (Slyším vrzání kladky, jak je vytahováno a spouštěno vědro.) Vidím správce, který si s užaslým pohledem naleje trochu této tekutiny a ochutná ji s tváří plnou velkého překvapení. Něco říká pánu domu a ženichovi, který je jeho sousedem.

Maria hledí stále na svého Syna a usmívá se; když se On na ni usměje, skloní hlavu a zlehka se začervená. Je šťastna. V síni se ozve šeptání. Hlavy se obracejí k Ježíšovi a Marii. Všichni povstávají, aby lépe viděli. Jdou k nádobám. Ticho, pak sborová chvála Ježíše.

Ale Ježíš povstane a řekne pouze: „**Poděkujte Marii,**" a pak odchází od stolu. Na prahu opakuje: „**Pokoj tomuto domu a vám Boží požehnání,**" a připojuje: „**Matko, zdravím tě.**"

Vidění končí.

První návrat domů

Ježíš přichází s bratrance Judou a prvními šesti učedníky k Nazaretu.¹⁰ Shora s návrší, na kterém právě jsou, je vidět městečko, v zeleni bílé a stoupající a klesající podle terénu, na němž je postaveno...

„Jsme zde, přátelé. Táhle je můj dům. Moje Matka je uvnitř, neboť vidím, jak se nad domem vznáší kouř. Možná peče chléb. Neříkám vám: »Zůstaňte«, protože si myslím, že budete spěchat do svých domovů, ale přejete-li si se mnou pojíst a poznat tu, kterou už Jan zná, říkám vám: »Pojďte.«“

Oněch šest učedníků, kteří už byli nešťastní, že se budou muset rozloučit, se opět zaradovalo a z celého srdce přijalo.

„Dobře, pojďme.“

Rychle sestupují s malého kopce a dají se po hlavní cestě. Je k večeru. Je dosud teplo, ale do polí, na nichž začíná zráť obilí, už začíná padat tma. Vstupují do obce. Ženy, jdoucí ke kašně nebo od ní odcházející, muži, na zápraží svých dílen nebo zahradách, zdraví Ježíše a Judu. Kolem Ježíše se natlačí zástup dětí.

„Ty ses vrátil?“

„Už tady zůstaneš?“

„Já jsem zase zlomil kolo u vozíku.“

„Víš, Ježíši, já mám malou sestřičku a dali jí jméno Marie.“

„Učitel mi řekl, že vím všechno a že jsem opravdový syn Zákona.“

„Sára tady není, protože její maminka je moc nemocná. Pláče, protože má o ni strach.“

„Můj bratr Izák se oženil, byla velká slavnost.“

Ježíš naslouchá, hladí, blahopřeje, slibuje pomoc. Takto dojdou až k domu. Maria je už na prahu, předem upozorněna jedním rychlým chlapcem.

„Můj synu!“

„Maminko!“

Oba si padají do náruče. Maria, mnohem menší než Ježíš, opírá svou hlavu o prsa svého Syna, zabořena v jeho objetí. Ježíš jí líbe na její plavé vlasy. Jdou do domu.

Učedníci včetně Judy zůstávají venku, aby si Ježíš s Marií mohli volně vylít svá srdce.

„Ježíši, můj Synu!“ Mariin hlas se chvěje, jako by se měla rozplakat.

„Proč, Maminko, toto dojetí?“

„Ó, můj Synu! Řekli mi... V Chrámě byli toho dne lidé z Galileje, z Nazareta. Po návratu vyprávěli... Ó, Synu!“

„Ale vždyť vidíš, Maminko, že se mi daří dobře. Nic zlého se mi nestalo a Boží sláva se navrátila do jeho Domu.“

(Po vyhnání penězoměnců.)

„Ano, já vím, Synu mého Srdce. Víím, že to bylo jako zvon probouzející lidi ze spaní. A pro slávu Boží jsem šťastna... šťastna, že tento lid, který je mým lidem, se probouzí k Bohu. Já ti nic nevyčítám... v ničem Ti nebudu bránit... já ti rozumím... a... jsem šťastna... ale dala jsem ti život, můj Synu!“ Maria je dosud v Ježíšově náruči. Při hovoru své malé ruce opírá o Synova prsa a pozvedá k němu hlavu s očima lesknoucíma se slzami, které se už už chtějí spustit. Ted se odmlčí a opět opře svou hlavu o Synova prsa. „Maminko, ubohá Maminko, drahá Maminko!“ Ježíš jí opět políbí. Pak jí řekne: „Dobře, vidíš, jsem zde, a ne sám. Mám se sebou své první učedníky, a v Judeji mám další. A bratranec Juda je se mnou také a **následuje mě.**“

„Juda?“

„Ano. Juda. Víím, proč jsi udivena. Určitě mezi těmi, kteří hovořili o té události, byl Alfeus a jeho synové... a nemýlím se, když řeknu, že mě kritizovali. Ale neměj strach. **Dnes je to tak, zítra jinak. Člověk je jako zem; tam kde včera bylo trní, dnes kvetou růže.** Juda, kterého máš tak ráda, je už se mnou.“

„A kde je teď?“

„Tam venku, s ostatními. Máš chleba pro všechny?“

„Ano. Synu, Marie Alfeova je u pece a právě bude vytahovat. Je ke mně moc hodná. Obzvláště teď.“

„**Bůh ji oslaví.**“ Jde ke dveřím a říká: „Judo, tvá matka je zde. Přátelé, pojďte dál!“

Jeho druhové vstoupí a zdraví. Ale Juda políbí Marii a běží za svou matkou.

Ježíš představí pět apoštolů: Petra, Ondřeje, Jakuba, Natanaela, Filipa. Jana už Maria zná. Pozdravil ji hned po Judovi; **poklonil se jí a dostal její požehnání.**

Maria je pozdraví a vybídne, aby se posadili. Je paní domu, a tak se věnuje hostům. Přesto vzhledne i k Ježíšovi pohledem plným obdivu. Jako by její duše pokračovala očima v němém rozhovoru s Ježíšem. Chce přinést vodu, aby se osvěžili, ale Petr se rozhorlí: „Ne, Ženo, to ti nedovolím. Zůstaň se svým Synem, Svatá Matko. Já půjdu, my se půjdeme osvěžit do zahrady.“

A teď už přibíhá Marie Alfeova, červená a zamoučená. Zdraví Ježíše, který jí požehná, a pak vede šest apoštolů do zahrady k nádržce. Vráti se šťastna. „Ó, Maria,“ říká Svaté Panně. „Juda mi řekl. Jsem tak spokojena! Kvůli Judovi i kvůli tobě, má švagrová. Víím, že ostatní mi vyhubují. Ale nevadí. Budu šťastna toho dne, kdy všichni mí synové budou patřit Ježíšovi. **My, maminky, cítíme, co je pro naše děti dobré. A já cítím, že dobrem mých dětí jsi ty, Ježíši.**“

Učedníci se vracejí a Marie Alfeova podává horký chléb, olivy, sýr. Přináší amforu červeného vína a Ježíš ho nalévá svým přátelům. To vždycky Ježíš obětuje a pak rozděljuje.

Učedníci jsou zprvu nesmělí, ale pak rozvážou. Hovoří o svých domovech, o cestě do Jeruzaléma, o zázracích,

kteří Ježíš učinil. Jsou horliví a vroucní a Petr se snaží v Marii získat spojenci, aby dosáhl, že bude nepřetržitě s Ježíšem, aniž by napřed musel čekat v Betsaidě, jak mu předtím Ježíš řekl.

„Dělejte, co vám říká,“ doporučuje mu Maria s něžným úsměvem. „Toto čekání bude pro vás užitečnější než okamžité spojení. **Můj Ježíš všechno dělá dobře.**“

Petrova naděje pomasla, ale podrobí se s dobrou myslí. Pouze se ptá: „Bude to čekání trvat dlouho?“

Ježíš se usmívá, ale nic víc k tomu neřekne. Maria si tento úsměv vyloží jako znamení dobré vůle: „Šimone. On se usmívá... a tak ti říkám: Čas tvého poslušného čekání uplyne rychle jak let vlaštovky nad jezerem.“ „Děkuji, Ženo.“

„Ty nemluvíš, Judo? A ty, Jane?“ „Dívám se na tebe, Maria.“ „A já také.“

„Já se na vás také dívám... a víte? Na mysl mi přišla vzdálená hodina. Tehdy jsem také měla před sebou tři páry očí, které mi do tváře hleděly s láskou. Vzpomínáš si, Marie, na mé tři žáky?“

„Ó, zda si vzpomínám! Teď jsou také tři a jsou přibližně stejně staří. Hledí na tebe s takovou láskou! A tady Jan mi připadá úplně jako Ježíš z tehdejší doby, se svými plavými vlasy a růžovými tvářemi a jako nejmladší ze všech.“

Ostatní to chtějí také vědět. Vyprávějí se vzpomínky a příběhy. Čas ubíhá a nastává večer.

„Přátelé, nemám zařízené místnosti. Ale támhle je dílna, kde jsem pracoval. Chcete-li, naleznete tam útulek... ale jsou tam jen lavice.“

„Pro rybáře, zvyklé spát na úzkém prkně, je to docela pohodlné lůžko. Děkuji, Mistře. **Spát pod tvou střechou je čest a posvěcení.**“

Po mnoha pozdravech se apoštolově vzdálí. Juda také odejde, se svou matkou. Jdou do svého domova.

V místnosti zůstane Ježíš a Maria, oba usazení na truhle ve světle lampičky, s rukama kolem ramenou. Ježíš vypráví a Maria naslouchá, nadšená, rozechvělá, šťastná...

Vidění takto končí.

Jiný návrat domů

...Ježíš je sám. Jde rychle mezi olivovníky přetíženými malými, už pěkně zformovanými olivami. Slunce právě zapadá...

Ježíš se blíží a usmívá se. Přichází ke sráznému místu... a usmívá se ještě víc. A zde už je Nazaret. Je zaplaven slunečním jasnem, ve kterém jako by se chvěl. Ježíš rychle sestupuje. Už je na silnici... Řeklo by se, že letí, tak je rychlý ve svém vlajícím plášti, kterým si chrání hlavu proti slunci. Cesta je opuštěná a tichá až k prvním domům. Tam lze občas zaslechnout z domu nebo ze zahrady dětský nebo ženský hlas. Ježíš využívá stín, který vrhají koruny stromů, aby se vyhnul neúprosnému slunci. Odbočí do uličky ležící napolo ve stínu. Tam jsou kolem studny shromážděny ženy. Téměř všechny ho zdraví...

„Pokoj vám všem... Ale buďte potichu. **Chci svou Matku překvapit.**“

„Její švagrová odešla se džbánem čerstvé vody, ale musí ještě přijít. Zůstaly bez vody. Pramen vyschl nebo se voda ztrácí ve spálené půdě, než se dostane do tvé zahrady. Nevíme. Před chvílí to říkala Marie Alfeova. Však tady už přichází.“

Judova a Jakubova matka přichází s amforou na hlavě a s další amforou v každé ruce. Nevidí ihned Ježíše a volá: „Takhle to jde rychleji. Maria je smutná, protože její rostliny umírají žízni. Jsou to ještě ty Josefovy a Ježíšovy, a když je vidí takhle schnout, bolí ji to u srdce.“

„Ale teď, až mě opět uvidí...“ říká Ježíš a objevuje se za skupinou.

„Ó, můj Ježíši! Žehnám ti! Řeknu jí...“

„Ne, já tam půjdu sám. Dej mi amfory.“

„Dveře jsou pootevřené. Maria je v zahradě. Ó, jak bude šťastná! Mluvila o tobě ještě dnes ráno. Ale přijít v takovém žáru! Jsi celý zpoceny. Jsi sám?“

„Ne, s přáteli, ale šel jsem napřed, abych viděl Maminku. A Juda?“

„Je v Kafarnau. Chodí tam často...“ Marie k tomu už nic nedodá. Ale usmívá se a přitom svým závojem Ježíšovi otírá obličej zalitý potem.

Nádoby jsou připraveny. Ježíš zavěsí dvě amfory na svůj pás, který si přehodí přes ramena a nese je v rovnováze po obou bocích a třetí vezme do ruky. Jde rychle k domu, strčí do dveří a vstoupí do malé místnůstky, která se zdá temná, když přijdeme z plného slunce. Zlehka rozhrne závěs uzavírající vstup na zahradu a rozhlíží se. Maria stojí před růžovým keřem, zády k domu, a lituje žíznivou rostlinu. Ježíš postaví nádobu na zem a měď zazní, jak narazila na kamínky.

„Už jsi zde, Marie?“ říká Maminka, aniž se otočila. „Pojď, pojď. Podívej se na tuhle růži! A tam na tu ubohou lilii. Všechny uhynou, nepomůžeme-li jim. Přines také tyčky, abychom narovnali tento ohnutý kmínek.“

„Všechno ti přinesu, Maminko.“

Maria se rychle otočí. Na vteřinu zůstane s očima dokořán rozevřenýma, pak s výkřikem běží a vztahuje ruce k Synovi, který už **rozevívá svou náruč a čeká na ni s úsměvem plným lásky.**

„Ó, můj Synu!“

„Drahá Maminko!“

Dlouho a něžně si tak vzájemně otevírají srdce a Maria je přitom tak šťastná, že si ani neuvědomí, že Ježíš je zalitý potem. Ale pak si toho povšimne: „Proč, Ježíši, v tuto hodinu? Jsi červený a pot se z tebe jen lije. Pojď, pojď dovnitř. Maminka tě osuší a občerství. Okamžitě ti přinesu nové šaty a čisté sandály. Ale, Synu, Synu! Proč ses dal

na cestu za takového horka? Rostliny zmrárají vedrem a ty, má Květina chodíš po cestách!"

„Abych byl u tebe, Maminko, dřívě!"

„Ó, drahý Synu! Máš žízeň? Ó, určitě. Připravím ti..."

„**Žízeň po tvém polibku, Maminko, po tvém pohlazení.** Nech mě, abych zůstal takhle s hlavou na tvém rameni, jako když jsem byl docela malý... Ó, Maminko! Jak mi chybíš."

„Ale řekni mi, Synu, abych přišla, a já přijdu. Co ti chybělo za mé nepřítomnosti? Oblíbené jídlo? Čistý oděv? Ustlané lůžko? Ó, řekni mi, má Radosti, co ti chybělo. **Tvá služebnice, můj Pane, se to pokusí napravit.**"

„Jen ty..."

Ježíš se vrací dovnitř, zatímco ho Maminka drží za ruku, a usedá na truhlu u zdi. Proti němu je Maria, kterou obejmě, položí si hlavu na její srdce a čas od času ji políbí. Teď na ni upřeně hledí. „**Nech mě, abych se na tebe díval, aby se mé oči tebou nasatily, má svatá Matko!**"

„Nejprve šaty. To není dobře zůstat takhle propoceny. Pojd'."

Ježíš poslechne. Když se vrátí v čistých šatech, rozhovor začne znovu, plný sladkosti.

„Přišel jsem s učedníky a s přáteli. Opustil jsem je u lesa v Mělce. Přijdou zítra, za svítání. Já... jsem už nemohl čekat, Maminko!" a líbe jí ruce. „Marie Alfeova se vzdálila, aby nás dva nechala o samotě. Ona také pochopila, jakou žízeň jsem měl po tobě. Zítra... zítra budeš patřit mým přátelům a já nazaretským. Ale dnes večer jsi pro mě Přítelkyní a podobně jsem tvůj i já. Přivedl jsem ti... Ó, Maminko: našel jsem pastýře z Betléma a dva z nich jsem ti přivedl. Jsou sirotci a **ty jsi Matka. Pro všechny**, obzvláště však pro sirotky. A také jsem ti přivedl někoho, kdo tě potřebuje, aby dokázal přemoci sebe samého. A jiného, který je spravedlivý a který byl velmi zarmoucený. A pak Jana... Přináším ti vzpomínku na Eliho, Izáka, Tobiáše, Matěje, Jana a Šimona (betlémské pastýře). Nejnešťastnější je Jonáš. Zavedu tě k němu. Slíbil jsem mu to. Zbývající pastýře musím ještě vyhledat. Samuel a Josef jsou na pravdě Boží."

„Ty jsi byl v Betlémě?"

„Ano, Maminko. Přivedl jsem tam učedníky, které jsem měl se sebou. A přinesl jsem ti tyto kvítky, které vyrostly mezi kamením prahu."

„Ó!" Maria bere suché stonky a líbe je. „A Anna?"

„Zahynula v Herodesově masakru."

„Ó, ubohá měla tě tolik ráda!"

„Betlémští velice trpěli a nebyli k pastýřům spravedliví. Ale mnoho vytrpěli."¹¹

„Ale k Tobě byli dobří?"

„Ano, a proto je musíme politovat. **Satan žárli na jejich dobrotu a vydraždí je ke zlu.** Byl jsem také v Hebronu. Pronásledování pastýři..."

„Ó, to došlo až tak daleko?!"

„Ano. Pomohl jim Zachariáš a jeho prostřednictvím získali pány a chléb, i když měli tvrdé pány. Ale jsou to duše spravedlivé a **z pronásledování si postavili budovu svatosti.** Shromáždil jsem je. Uzdravil jsem Izáka... A v Keriotu, vlasti jednoho učedníka (Jidáše), jeden **věřící Izraelita zemřel na mém srdci... radostí z toho, že se mne dočkal.** A potom... kolik věcí ti musím říci, má dokonalá Přítelkyně, má sladká Matko. A začnu tím, že tě prosím, abys měla hodně shovívavosti k těm, kteří zítra přijdou. Poslyš: **milují mě, ale nejsou dokonalí. Ty jako Učitelka ctnosti... ó, Matko, pomoz mi je vychovat k dobrému... Všechny bych je chtěl spasit...**" Ježíš sklouzne Marii k nohám. Nyní má Maria podobu svého majestátu Matky.

„Můj Synu! Což tvá ubohá Matka může učinit víc než ty?"

„**Můžeš je posvěcovat. Tvá ctnost posvěcuje.** Schválně jsem ti je přivedl. Maminko, jednoho dne ti řeknu: **Pojd', protože bude třeba posvěcovat duchy, abych v nich našel vůli k vykoupění. A já sám nebudu moci... Tvé mlčení bude stejně činné jako má slova. Tvá čistota přijde na pomoc mé moci. Tvá přítomnost vzdálí Satana... a když tě, Maminko, bude tvůj Syn cítit zcela nablízku, naleznu opět sílu.** Přijdeš, že ano, má milá Matko?"

„Ježíši, můj drahý Synu! Necítím, že bys byl šťasten. Co se ti přihodilo, Dítě mého Srdce?" Svět byl k tobě tvrdý? Ne? Věřit v to je mi úlevou, ale... Ó, ano, přijdu. Kam budeš chtít. Jak budeš chtít. Kdy budeš chtít. A třeba hned, ať praží slunce, ať svítí hvězdy, ať je zima a třeba v bouři. **Potřebuješ mě? Zde jsem.**"

„Teď ještě ne. Ale jednoho dne... Jak je sladký tento domov. A tvé pohlazení! Nech mě spát s hlavou na tvých kolenou. Jsem tak unaven! Jsem stále to malé Dítě..." A Ježíš skutečně usne, unavený a vyčerpaný, usazen na rohoži, s hlavou v klíně své šťastné Matky, hladící ho po vlasech.

Vidím Marii, jak v časné ranní hodině bosá a čilá chodí sem tam v malém domku. Ve svém světlomodrém oděvu připadá jako motýl, který se bez hluku dotýká zdi a předmětů. Přistoupí ke dveřím vedoucím na silnici a bez hluku je otevře a ponechá je pootevřené, když se předtím podívala na cestu, dosud opuštěnou. Dává všechno do pořádku, otvírá dveře a okna, vejde do dílny, kde teď, když je opuštěna Tesařem, je aspoň Mariin stav. A tam také poklízí. Pečlivě přikryje rozetkané plátno a jak na ně hledí, usměje se nějaké myšlence.

Vychází do zahrady. **Na ramena jí slétnou holubi.** Přelétají s jednoho ramene na druhé, aby měli to nejlepší místo, hádají a žárliví na lásku své paní, a doprovázejí ji až k boudě, kde jsou zásoby. Maria tam pro ně nabere zrní a řekne: „Zde, dnes zde. Nedělejte hluk. On je unavený!" Pak vezme mouku a jde do malé místnůstky s pecí. Začne zadělávat na chleba. Mísí ho a usmívá se. Ó, jak se dnes Maminka usmívá. Řeklo by se docela mladá Matka

Narození, tak radostí omládl. Dá stranou trochu těsta a přikryje ho a pak pokračuje v práci a její vlasy zesvětlají, jak je pokrývá poprašek mouky.

Docela tiše vstoupí Marie Alfeova: „Už v práci?“

„Ano, zadělávám na chléb a podívej: na medové vdolečky, má je tak rád.“

„Tak dělej vdolečky. Toho těsta na chléb je hodně. Promísím ti ho.“

Marie Alfeova, silná a pravá žena z lidu, energicky zpracovává chléb, zatímco Maria mísí těsto s medem a máslem, a dělá z něho malé kulaté placičky a pokládá je na plech.

„Nevím, jak to udělat, jak dát vědět Judovi... Jakub se neodvází a ostatní...“ Marie Alfeova povzdechne.

„Dnes přijde Šimon Petr. Chodí vždycky třetího dne po sabatu s rybami. Pošleme ho, ať najde Judu.“

„Bude-li chtít tam jít...“

„Ó, Šimon mi nikdy neřekne ne.“

„Pokoj tomuto dni, vašemu dni,“ říká Ježíš, který mezitím přišel.

Obě ženy jsou překvapeny, když slyší jeho hlas.

„Už jsi vstal? Proč? Chtěla jsem, aby ses prospal.“

„Spal jsem jako dítě, Maminko. To ty jsi nespala.“

„Dívala jsem se na tebe, jak spíš. Děkala jsem to, když jsi byl děťátkem. Vždycky ses ze spaní usmíval... **a tvůj úsměv mi zůstal po celý den v srdci jako perla.** Ale této noci ses neusmíval, Synu. Vzdychal jsi jako někdo, kdo je zarmoucený,“ Maria na něj smutně pohlédne.

„Byl jsem unaven, Maminko. A svět není tento dům, kde všechno je počestnost a láska. Ty... ty víš, kdo jsem, a tak dovedeš pochopit, čím je pro mne styk se světem. Je to, jako když někdo kráčí po páchnoucí zablácené cestě. I když dává pozor, přesto ho bláto postříká a prach do něho vnikne, i když se snaží nedýchat... a je-li někdo člověkem, milujícím čistotu a čistý vzduch, snadno si představíš, jak ho to tíží.“

„Ano, Synu. Rozumím. **Ale bolí mě, když vím, že trpíš.**“

„Teď jsem s tebou a netrám. To jen ta vzpomínka... ale ta napomáhá k tomu, aby moje radost, že jsem s tebou, byla ještě větší.“ A Ježíš se skloní a políbí Maminku. Pohladí i druhou Marii, která vstoupí celá zrudlá, protože právě zapálila pec.

„Je třeba uvědomit Judu,“ je první starostí Marie Alfeovy.

„Není třeba, Juda zde dnes bude.“

„Jak to víš?“

Ježíš se usměje a mlčí.

„Synu, každý týden v tento den přichází Šimon Petr. Nosí mi ryby, které brzo ráno naloví. Dnes bude šťasten. Šimon je dobrý. Když je zde, pomáhá nám. Že ano, Marie?“

„Šimon Petr je dobrý a počestný muž,“ říká Ježíš. „A druhý Šimon (Zelota) také, však ho brzo uvidíš, má dobré srdce. Jdu jim naproti. Už tu budou.“

Ježíš vychází, zatímco ženy sázejí chléb do pece a pak se vrací do domu, kde si Maria obuje sandály a odkud opět vyjde v bílém lněném šatu.

Uběhne nějaký čas a při čekání Marie Alfeova řekne: „Tu svou práci jsi včas nedokončila.“

„Rychle to dodělám...“

Otvírají se venkovní dveře. „Maminko, zde jsou mí přátelé. Pojd'te dál.“

Učedníci a pastýři vstupují ve skupině. Ježíš má své ruce kolem ramenou dvou pastýřů a vede je k Matce: „Zde jsou dva synové, kteří hledají matku. Buď jejich radostí, Ženo.“

„Zdravím vás... Ty?... Lévi... ty? Nevím, ale podle věku soudím, že ty jsi určitě Josef. To jméno je v tomto domě sladké a posvátné. Pojd' dál, pojd' dál. Říkám vám s radostí: můj dům je vám otevřen a Matka vás objímá v upomínku na to, že jste **projevili lásku k mému Dítěti.**“¹²

Pastýři jsou z toho okouzleni, u vytržení.

„Já jsem Maria, ano. Ty jsi, Lévi, viděl šťastnou Matku. Jsem jí stále. Jsem šťastna, že i teď vidím svého Syna mezi věrnými srdci.“

„A tento je Šimon,¹³ Maminko.“

„Zasloužil sis milost, protože jsi dobrý. Víím to. Necht' Boží Milost je s tebou vždycky.“

Šimon přivyklý zvyklostem světa, se ukloní až k zemi a s rukama zkříženýma na prsou pozdraví: „Zdravím tě, opravdová Matko Milosti a po Věčném už nežádám nic jiného, když nyní znám Světlo a tebe, jeho odlesk něžnější než odlesk měsíce.“

„Tento je Jidáš z Keriotu.“¹⁴

„Mám matku, ale moje láska k ní mizí před úctou, kterou pocítuji před tebou.“

„Ne pro mne, ale pro Něho. Já jsem, protože je On. Pro sebe nechci nic. Žádám jen pro Něho. Víím, jak jsi uctil mého Syna ve své domovině. Ale ještě ti řeknu: **Necht' místem, kde obdrží tu největší poctu, je tvé srdce.** Pak tě požehnám svým mateřským Srdcem.“

„Moje srdce je pod patou tvého Syna. Šťastná poddanost. Mou věrnost zlomí jen smrt.“

„A toto je náš Jan, Maminko.“

„Byla jsem klidná od chvíle, kdy jsem tě viděla s Ježíšem. Znáím tě a mám v duchu o tobě jistotu, co víím, že jsi s mým Synem. Buď požehnán, moje útěcho.“ A políbí ho.

Zvenčí je slyšet drsný Petrův hlas: „Je zde ubohý Šimon, který přináší svůj pozdrav a...“ Vstoupí a zůstane jako zkamenělý.

Ale pak odhodí na zem kulatý koš, který nesl na zádech, vrhne se také na zem a říká: „Ó, Věčný Pane! Ale přesto... Ne, to jsi mi, Mistře, neměl udělat! Být tady...a nedat to vědět ubohému Šimonovi! Necht' ti žehná Bůh, Mistře! Jak jsem šťasten! **Já jsem to bez tebe už nemohl vydržet!" a hledí Ježíšovi ruku** a vůbec ho neposlouchá, jak mu říká: „Vstaň, Šimone. Ale přece vstaň!"

„Ano, já vstanu. Ale přece jen...kluku, řekni přece! (Klukem je Jan) Mohl jsi přiběhnout a říci mi to! Teď okamžitě leť. Do Kafarna a řekni to ostatním...ale napřed do Judova domu. Tvůj syn přijde, ženo. Rychle! Představ si, že jsi zajíc a že tě honí psi."

Jan se smíchem odchází.

Petr konečně vstává. Drží stále ve svých krátkých velkých nikách s naběhlými žilami dlouhou Ježíšovu ruku a líbe ji a nepouští, i když chce dát zpět do košíku rybu, která vyklouzla na zem. „Ne, nechci, abys ještě jednou odešel beze mne. Už nikdy, už nikdy! Tak dlouho tě nevidět! **Budu tě následovat jako stín následuje tělo a jako lano následuje za kotvou.** Kde jsi byl, Mistře? Říkal jsem si: »Kde je? Co dělá? A dokáže se to dítě, jakým je Jan o něho postarat? Bude bdít nad tím, aby se příliš neunavil? Aby nezůstal bez jídla?« Však tě dobře znám! Zhubl jsi! Ano, zhubl. Nestaral se o tebe dobře. Však já mu řeknu, že... Ale kde jsi byl, Mistře? Nic mi neříkáš!"

„Čekám, až mě necháš promluvit."

„To je pravda. Ale...ó, vidět tě, to je jako mladé víno. Už pouhá vůně stoupe do hlavy. Ó, můj Ježíši!" a Petr se radostí málem rozpláče.

„Já jsem také toužil po tom, abych vás měl všechny, i když jsem byl s přáteli, kteří jsou mi velmi drazí. Podívej, Petře, tito dva mě už milovali, když jsem měl teprve několik hodin. A ještě více: už pro Mne i trpěli. Toto je syn, který kvůli Mně už nemá otce ani matku. Ale zato má ve vás všech bratry, že ano?"

„Ty se ptáš, Mistře? I kdyby se stalo nemožné a zamiloval si tě démon, **pro lásku k Tobě bych ho také miloval.** Vy jste také chudí, jak vidím. Tak jsme mezi svými. Pojd'te, ať vás políbím. Jsem rybář, ale srdce mám něžnější než holoubě. A také upřímné. Na to nedejte, že jsem drsný. Drsnost je navenek. Ale uvnitř je samý med a máslo. Samozřejmě vůči dobrým...protože ke zlým..."

„Toto je nový učedník."

„Zdá se mi, že jsem ho už viděl..."

„Ano, je to Jidáš z Keriotu a díky jemu byl Ježíš dobře přijat v jeho městě. Prosím vás, mějte se rádi, i když jste z různých krajů.¹⁵ **Bud'te všichni bratry v Pánu.**"

„Budu s ním jednat jako s bratrem, bude-li tak jednat i on. A...ano... (Petr se upřeně dívá na Jidáše otevřeným pohledem, který jako by chtěl upozornit) a...ano...je lépe, řeknu-li to, tak mě ihned aspoň poznáš, a dobře. Říkám: Židů všeobecně si zrovna moc nevážím, zejména obyvatel Jeruzaléma. Ale jsem počestný. A na mou počestnost se můžeš spolehnout, dávám stranou všechny myšlenky, které jsem o vás měl, a chci v tobě vidět jen bratrského učedníka. A teď je na tobě, abys mi toto předsevzetí nevyvrátil."

„Vůči mně máš, Šimone, také tyto předsudky?" táže se ho s úsměvem Zelota.

„Ó, tebe jsem neviděl! Vůči tobě? Ó, vůči tobě ne. Na tváři máš napsáno, že jsi počestný. Z tvého srdce prostupuje navenek dobrota jako vonný olej pórovitou vázou. A jsi starý. To není vždycky známkou kvality. Někdy čím je někdo starší, tím se stane neupřímnějším a horším. Ale ty patříš k těm, kteří se chovají jako kvalitní víno. Čím jsou starší, tím víc se oprost'ují a zlepšují."

„**Dobře jsi soudil, Petře,**" říká Ježíš. „A teď pojd'te. Zatímco ženy nám něco přichystají, pobuďme si pod stinnou pergolou. Jak je to krásné být s přáteli! Půjdeme pak všichni společně po Galileji a ještě dál. Ovšem ne všichni. Lévi, když je teď uspokojen, se vrátí za Eliášem a řekne mu, že ho pozdravuje Maria. Že, Maminko?"

„Už mu žehnám a stejně tak i Izákovi a ostatním. Můj Syn mi slíbil, že mě vezme se sebou...a tak přijdu k vám, první přátelé mého Děťátka."

„Mistře, byl bych rád, kdyby Lévi mohl přinést Lazarovi list, o kterém víš."

„Připrav ho, Šimone. Dnes je opravdový svátek. Zítra večer Lévi odejde, aby mohl přijít včas před sabatem. Pojd'te, přátelé..."

Vycházejí do zahrady, topící se v zeleni, a vidění končí.

U dvořana Chúzy

Vidím Ježíše, jak směřuje k venkovskému sídlu Jany Chúzovy.¹⁶ Když vrátný pozná, kdo přichází, radostí tak vykřikne, že rázem je celý dům vzhůru. Ježíš vstupuje, usměvavý, žehnající.

Jana přibíhá z kvetoucí zahrady a sklání se a líbe Mistrovi nohy. Přichází i Chúza. Nejprve se hluboce ukloní a pak políbí lem Ježíšova oděvu.

Chúza je hezký muž kolem čtyřicítky. Není příliš vysoký, ale je dobře urostlý a má bohaté černé vlasy, které na spáncích začínají šedivět. Má živé tmavé oči, bledou tvář a černou hranatou dobře udržovanou bradku.

Jana je vyšší než její manžel. Z předchozí nemoci jí zbývá jen štíhlost, ale je méně hubená než tehdy. Podobá se pružné vzosné palmě, zakončené půvabnou hlavou s hlubokými černými a velmi něžnými očima. Její černé husté vlasy jsou pečlivě učešány. Hladké vyklenuté čelo připadá pod nimi ještě bělejší. Malá, pěkně vykrojená ústa mají přirozeně červenou barvu mezi lícemi jemné bledosti jistých kamélií. Je to velmi krásná žena...

„Čemu vděčím za tvou návštěvu?“ táže se Chúza.

„Chtěl bych počkat na svou Matku. Přicházím z Nazareta. A byl bych rád, aby po nějakou dobu se mnou byla i moje Matka. Půjdu s ní do Kafarnaá.“

„Proč ne k nám? Nejsem toho hodná, ale...“ říká Jana.

„Jsi toho hodná, ale má Matka má se sebou svou švagrovou, která před několika dny ovdověla.“

„Dům je dost velký, aby mohl přijmout více osob. Ty jsi mi způsobil tolik radosti, že je ti otevřen dokořán. Poroučej, Pane, Ty, který jsi vzdálil smrt od tohoto příbytku a vrátil jsi mu mou rozkvetlou růži,“ říká Chúza, podporuje žádost své ženy. Musí ji velmi milovat. Poznávám to podle jeho pohledu.

„Neporoučím, ale přijímám. Moje Matka je velmi unavena a v této poslední době hodně vytrpěla. Bojí se o mne a já jí chci ukázat, že je zde někdo, kdo mě miluje.“¹⁷

„Ó, tak ji přiveď sem. Budu ji milovat jako její dcera a služka,“ zvolá Jana.

Ježíš přijímá. Chúza okamžitě odchází, aby dal příslušné rozkazy. Vidění se zdvojuje. Ježíš zůstává v nádherné Chúzově zahradě a hovoří s ním a jeho ženou. Mezitím vidím a sleduji příjezd rychlého pohodlného vozu do Nazareta s Jonatasem (bývalým pastýřem z Betléma, nyní Chúzovým správcem), který jede pro Marii.

Přirozeně tato událost vzbudí v městečku rozruch. Když Maria a její švagrová, jimž se Jonatas klaní jako dvěma královnám, nastupují do vozu, poté co svěřily klíče od domu Sárinu Alfeovi, (chlapeci, kterého kdysi měla ráda Anna), rozruch se zvyšuje. Vůz se vzdálí, zatímco Alfeus se mstí za zlobu spáchanou na Ježíšovi v synagoze a říká: „Samaritáni jsou lepší než my! Vidíte, jak Herodesův služebník uctívá Ježíšovu Matku? A my! Stydím se za to, že jsem z Nazareta.“

Mezi oběma stranami vznikne hádka. Někteří se vzdávají nepřátelského postoje a jdou za Alfeem a dávají mu tisíce otázek. „Ale samozřejmě!“ odpovídá Alfeus. „Jsou prokurátorovými hosty. Vždyť jste slyšeli, co řekl jeho správce: »Můj pán tě prosí, abys poctila jeho dům.« Aby poctila, rozumíte? A to je bohatý a mocný Chúza, a jeho žena je královskou princeznou. Hrůza! U nás jste po Ježíšovi raději házeli kamením. Jaká hanba!“

Nazaretští neodpovídají a Alfeus hovoří stále důrazněji. „**Samozřejmě, kdo má jeho, má všechno!** A obejde se bez lidské podpory. A vy si k tomu myslíte, že není užitečné mít Chúzu za přítele? Připadá vám, že je lepší, pohrdá-li námi? Je tetrarchovým prokurátorem, víte? To se vám zdá málo? Jedněte s Kristem jako Samaritáni! Přivoláte na sebe nenávisť velkých. A pak...a pak vás chci vidět! Bez pomoci Nebes i bez pomoci země! Hlupáci! Zlí! Nevěřící!“ Krupobití urážek pokračuje, zatímco Nazaretští se zaraženě rozcházejí jako potrestaní psi. Alfeus zůstane sám jako archanděl mstitel před vstupem do Mariina domu...

...Je už pokročilý večer, když po nádherné silnici, která vede podél Genezaretského jezera, přijíždí za poklusu silných koní Jonatasův vůz. Chúzovi služebníci, kteří už jsou na stráži u brány, dávají znamení a přibíhají s lucernami, zvyšujícími světlo měsíčního svitu.

Jana a Chúza přibíhají. Objevuje se i usměvavý Ježíš, a za nimi skupina apoštolů. Když Maria sestupuje, Jana se skloní až k zemi a zdraví: „Chvála květině z královského rodu. Chvála a požehnání Matce spasitelného Slova.“ Chúza učiní poklonu hlubší než všechny ty, které kdy učinil na Herodesově dvoře, a řekne: „Budiž požehnána tato hodina, která tě přivedla ke mně. Buď požehnána, Ježíšova Matko.“

Maria odpoví, tichá a pokorná: „Bud' požehnán náš Spasitel a bud'te požehnáni všichni dobří, kteří milujete mého Syna.“

Všichni vejdou do domu, přijati s nejvyššími možnými poctami. Jana drží Marii za ruku a usmívá se na ni a říká: „Dovolíš mi, abych ti sloužila, ano?“

„Ne mně, ale **jemu služ a vždycky Ho miluj.** Tak mi dávaš všechno. Svět ho nemá rád... To je mým utrpením.“

„Já vím. Proč taková lhostejnost jedné části světa, zatímco druzí by za něho dali život?“

„Protože je pro mnohé znamením rozporu, protože je ohněm, čistícím kov. Zlato se čistí. Struska padá ke dnu a je odhozena. To mi bylo řečeno, když byl ještě docela malý... A den po dni se proroctví naplňuje.“

„Neplač, Maria. My ho budeme milovat a bránit,“ říká Jana, aby ji utěšila.

Ale Marii stékají tiše slzy dál, ale vidí je jen Jana v polotemném koutě, kde se spolu posadily.

Všechno končí.

S Ježíšem na cestách

Celý galilejský venkov se zabývá veselou prací vinobraní. Muži s vysokých žebříků trhají hrozny na pergolách a vinných hlavách. Ženy s košíky na hlavě přinášejí červené a zlaté hrozny k lisům, kde na ně čekají muži. Zpěv, smích, žerty se rozléhají z návrší na návrší, ze zahrady do zahrady. Zároveň se šíří vůně moštu a všude bzučí včely jako opilé...

Ježíš směřuje k jedné osadě nedaleko jezera. Leží na pláni v jakési úžlabině mezi dvěma horskými hřebeny, vedoucími na sever. Pláň je dobře zavlažena, protože jí prochází řeka (myslím, že je to Jordán). Ježíš jde po hlavní silnici a mnoho lidí ho zdraví a volá: »Mistře! Mistře!« Ježíš jde kolem a žehná.

Před osadou leží bohatý statek; před ním Místra očekávají staří manželé. „Pojď dál. Jak skončí práce, všichni si pospíší, aby si tě poslechli. Jakou radost přinášíš! Vychází z tebe a rozlévá se jako míza ve výhonech a stává se vínem, rozradostňujícím srdce. To je tvoje Matka?“ ptá se pán domu.

„Ano. Přivedl jsem ji, protože teď je ve skupině mých učedníků. Je první co do věrnosti. Je apoštolem. Hlásala mě ještě před mým narozením. Matko, pojď. Jednoho dne v prvních dobách mé evangelizace, byla tato matka ke mně

něžná, a tak mi tě nahradila v tvé nepřítomnosti.

„Necht' ti Pán dá svou milost, soucitná ženo.“

„Mám milost, protože mám Mesiáše a tebe. Pojď dál. V domě je příjemně. Budeš si moci odpočinout. Jsi jistě unavena.“

„Pro mne není jiné únavy, než z nenávisti světa. Ale **následovat ho a naslouchat mu, to bylo mým přáním od mého nejtělejšího dětství.**“

„Věděla jsi, že budeš Mesiášovou Matkou?“

„Ó, ne! Ale doufala jsem, že budu živa dost dlouho, abych mu mohla naslouchat a sloužit mu, poslední mezi všemi, ale věrná, ó, věrná!“

„Nasloucháš mu a sloužíš mu, a pro tu radost jsi první. Já jsem také matka a mám hodné syny. Když je slyším, jak hovoří, mé srdce jása hrdostí. A co ty pociťuješ, když mu nasloucháš?“

„Sladké vytržení. Ztrácím se ve své nicotnosti a Dobro, které není ničím jiným, než jím samotným, mě pozvedá zároveň s ním. A tak prostým pohledem vidím věčnou Pravdu a ta se stává tělem a krví mého ducha.“

„Bud' požehnáno tvé srdce! Je čisté, a proto rozumí Slovu. Zatímco my, my jsme tvrdší, protože jsme plni chyb.“

„Právě proto bych vám chtěla dát své srdce, neboť **láska bude světlem k porozumění.** Protože, věř mi, **láska všechno usnadňuje** - a já jsem Matka, a tak ze mne láska vyvěrá jako z pramene.“

Obě ženy ještě mezi sebou hovoří, stařena vedle Matky mého Pána, tak mladé, dosud tak mladé. Mezitím Ježíš hovoří s pánem domu u kádí, kam skupiny trhačů sypou hrozny. Apoštolé, usazeni ve stínu pergoly, s chutí jedí hrozny a chléb.

Schyluje se k soumraku a práce zvolna ustává. Venkované jsou teď ve velkém dvoře, kde se šíří vůně rozdrčených hroznů. Ze sousedních domů přicházejí další venkované.

Ježíš vystupuje na schodiště vedoucí k jednomu křídlu s loubím, pod kterým je skladována úroda a zemědělské náčiní. Jak se Ježíš usmívá, když vystupuje po těch několika schodcích!

Obrátí se a usedne na nejvyšším stupni schodiště, které se stane tribunou pro posluchače, kteří mají přednost. To znamená pro pána a paní domu, apoštoly a Marii. Ta, vždycky pokorná, se nesnaží vystoupit na toto čestné místo, ale je tam uvedena paní domu. Posadí se o stupeň níž, takže její plavá hlava dosahuje synovi ke kolenům, a zároveň mu může hledět do tváře svým pohledem zamilované holubice. Něžný Mariin profil se odráží od temné zdi venkovského stavení jako mramor.

Na nižších stupních sedí apoštolé a majitelé statku. Venkované jsou všichni ve dvoře, někteří stojí, jiní sedí na zemi, jiní si vylezli na kádě a fíkovníky, které jsou ve čtyřech rozích dvora.

Ježíš mluví pomalu a probírá se přitom svou rukou ve velkém pytlí se zrním, který je za Marií. Jako by si s ním pohrával nebo se s ním pro potěšení mazlil, zatímco pravou rukou činí pokojné posunky.

„Řekli mi: »Přijď požehnat lidské práci.« A tak jsem přišel. Ve jménu Božím jí žehnám. **Nebot' každá práce, pokud je počestná, si zasluhuje požehnání Věčného Pána.** Ale jak jsem řekl, první podmínkou k tomu, abyste měli Boží požehnání, je být počestný ve všem svém jednání...“

Když Ježíš skončil, všichni začnou volat: „Žehnej, žehnej! Tvé požehnání na nás!“

Ježíš povstane, rozevře paže a řekne hromovým hlasem:

„**Necht' vám Pán žehná a ochraňuje vás. Necht' vám ukáže svou Tvář a slituje se nad vámi. Necht' Pán sníží k vám svou Tvář a dá vám mír. Necht' Jméno Pánovo je ve vašich srdcích, domech i na vašich polích.**“

Zástup, malý zástup, který se shromáždil, začne radostně volat a oslavovat Mesiáše. Ale pojednou zmlkne, rozevře se a nechává projít jednu matku, která má v náruči asi desetiletého, ochrnutého chlapce. Matka se pod schody zastaví a pozvedá chlapce, jako by ho chtěla Ježíšovi nabídnout.

„Je to jedna má sloužící,“ vysvětluje pán domu. Loňského roku její chlapec spadl s terasy a poškodil si páteř. Celý život bude muset proležet na zádech.“

„Doufala v tebe po dlouhé měsíce,“ připojila paní.

„Řekni jí, ať přijde ke mně.“

Ale ubohá žena je tak dojata, že to spíš připadá, jako by byla ona sama ochrnutá. Chvěje se po celém těle a jak vystupuje po vysokých schodech se synem v náruči, zaplete se do svého dlouhého šatu.

Maria soucitně povstane a sestupuje jí vstříc: „**Pojď, neboj se. Můj Syn tě miluje. Dej mi své dítě, vystoupíš snadněji. Pojď, má dcero. Já jsem také matka,**“ a vezme od ní dítě, na něž se něžně usměje, a s touto ubohou zátěží v náruči vystupuje vzhůru.

Teď je Maria před Ježíšem. Poklekne a řekne: „Synu! Pro tuto matku!“ Nic víc.

Ani Ježíš nepoloží svou obvyklou otázku: „Co si přeješ, abych ti učinil? Věříš, že to mohu učinit?“ Ne. Usmívá se a říká: „Ženo, pojď sem.“

Žena stane po Mariině boku. Ježíš jí položí ruku na hlavu a prostě řekne: „**Bud' uspokojena.**“ A ani to nedořekl, a už dítě, které těžce spočívalo s nehybnými nohama v Mariině náruči, se hbitě posadí a s radostným výkřikem: »Maminko!« se běží skrýt do jejího mateřského klína.

Hosana jako by chtělo proniknout až do nebe, zabarveného zapadajícím sluncem. Žena tiskne svého syna na srdce a zmůže se jen na to, že se Ježíše zeptá: „**Co mám učinit, abych ti ukázala, jak jsem šťastna?**“

A Ježíš jí ještě jednou pohládí a řekne: „**Být dobrá, milovat Boha a bližního a v této lásce vychovávat svého syna.**“

Ale žena ještě není spokojena. Chtěla by...chtěla by...a vysloví přání: „Polibek mému malému od tebe a tvé Matky.“

Ježíš se skloní a políbí ho a Maria také...

S Marií Magdalenou

V nastávajícím večeru Ježíš odchází směrem ke Kafarnau. Přichází tam až za úplné tmy. Jde s apoštoly mlčky tichým městem za svitu měsíce, který je v temných a špatně dlážděných uličkách jedinou lucernou. Tiše vejdou do zahrádky jednoho domu, neboť se domnívají že všichni už spí. Ale není tomu tak, v kuchyni svítí lampa...

„Jsou tam lidé, kteří na tebe čekají, Mistře. Ale takhle to dál už jít nemůže. Řeknu jim, že jsi velice unaven. Jdi nahoru na terasu a počkej.“

„Ne, Šimone. Půjdu do kuchyně. Jestliže Tomáš ty lidi pozdržel, je to znamení, že k tomu měl vážný důvod.“

Ale mezitím ti, kteří jsou uvnitř, zaslechli šeptání, a Tomáš, majitel domu, vychází na práh.

„Mistře, je zde dáma. Čeká na tebe od včerejška od západu slunce. Má se sebou služebníka,“ a pak potichu: „Je velmi zarmoucená. Bez ustání pláče.“

„Dobře. Řekni jí, ať vyjde nahoru...“

Ježíš vystupuje na terasu. A teď tam také vystupuje Marta, Lazarova sestra.

„Pokož tobě, Marto.“

Odpoví mu vzlyk.

„Ty ještě pláčeš? Což nejsi šťastná?“

Marta zavrtí hlavou, že ne.

„Ale proč?“

Dlouhá přestávka, plná vzlyků. Konečně s povzdechem: „Už je to několik večerů, co se Marie Magdalena nevrátila... Odjela ve voze. Byla velice nastrojena... Vzala se sebou zlato a parfémy... A už se nevrátila...“ A Marta sklouzne na kolena a položí hlavu na ruku, kterou opře o hromadu prázdných pytlů.

Ježíš ji pozoruje a pomalu, s jistotou vědoucího, říká: „Neplač. Před třemi večery přišla Marie za mnou. Naparfémovala mi nohy a k mým nohám složila všechny své šperky. Takto se jednou provždy zasvětila a zaujala místo mezi učedníky. **Neočerňuj ji tedy ve svém srdci.** Překonalá tě.“

„Ale kde je tedy moje sestra?“ volá Marta a pozvedá svou rozrušenou tvář. „Proč nepřišla domů?“

„Tvá sestra je u mé Matky. A není první, která se svou plachetnicí zamířila do tohoto pokojného přístavu, když ji **něžný paprsek živé Hvězdy-Marie** k sobě zavolal prostřednictvím činné Synovy lásky! Tvá sestra je v Nazarete.“

„Ale jak tam mohla jít, vždyť tvou Matku ani tvůj dům nezná? Sama... V noci... Takhle... Bez prostředků... A v tom oděvu... Na tak dlouhou cestu... jak?“

„Jak? Jako když se znavená vlaštovka vrací do rodného hnízda přes moře a hory a zvítězí nad bouřemi, mraky a nepříznivými větry. Přiběhla za paprskem, který ji volal, ke své **univerzální Matce**. A uvidíme ji - za svítání přijde, šťastná, neboť navždy vyšla z temnot, s Matkou po boku, s mou Matkou, aby už nikdy nebyla sirotkem...“

A nyní si běž v klidu odpočinout.“

A Marta mu políbí ruce a rozjasněna sestupuje dolů.

Dnes bude asi bouře, Mistře. Vidíš ty olovené mraky, které se vynořují za Hermonem? A vidíš, jak se jezero vlní? A cítíš závany severního větru a jak se střídá s horkými poryvy jižního větru? Víry, jasná znamení bouřky.“

„Ale vždyť se všechno zdá tak klidné!“ říká nevěřicně Tomáš.

„Ty rozumíš zlatu, já zase vodě. Bude to, jak říkám. To ostatně není žádná nepředvídaná bouřka. Připravuje se s jasnými znameními. Voda je na povrchu klidná, jen se tak trochu vlní, jako ze žertu. Ale kdybys byl na bárce! To bys cítil, jak do kýlu buší jakoby tisíce nárazů a podivně ošťásají bárkou. Dole už voda vaří. Počkej, až nebe dá znamení, a pak uvidíš! Až se severní vítr smíchá s jižním! A pak... Hej, ženy, poklid'te, co jste rozvšily a zaveďte zvířata pod střechu. Za chvíli budou padat sídla a bude lít jako z konve.“

A nebe se opravdu začíná zatahovat... Jezero ztrácí svou azurovou barvu... Muži spěšně vytahují bárky a poklízejí sítě, koše, plachty a vesla...

„Šimone, pojď se mnou. Zavolej Martina služebníka a mého bratra Jakuba. Vezmi velkou plachtu, velkou a širokou. Na cestě jsou dvě ženy a je třeba jim jít naproti.“

Petr na Ježíše zvědavě hledí, ale poslechne, aniž ztrácel čas.

A jak potom spěchají osadou po cestě směrem na jih, Šimon se ptá: „Ale kdo je to?“

„Moje Matka a Marie Magdalena.“

Překvapení je tak velké, že se Petr na okamžik zastaví, jako by ho přibili k zemi a řekne: „Tvá Matka a Marie Magdalena?!!! Spolu?!!!“ A pak se dá do běhu, protože Ježíš se s Jakubem a služebníkem nezastavil. Ale znovu říká: „Tvá Matka a Marie Magdalena! Spolu! Odkdy?“

„Od té doby, kdy už je jen Marie Ježíšova. Dělej rychle, Šimone. Už jsou zde první kapky.“

A Petr se snaží jít stejně rychle jako jeho společníci, větší a rychlejší než on. Stále sílící vítr na cestě zvedá oblaka prachu a na jezeře pozvedá vlny, které se začínají se hřmotem tříštit na břehu... I když domy zakrývají výhled na

jezero, jeho přítomnost cítíme podle hřmotu silnějšího než svištění větru, ohýbajícího koruny stromů a trhajícího s nich listů i plody, i hrozivé, prodlužující se hřmění, jemuž předcházejí stále častější blesky.

„Kdo ví, jaký strach teď ty ženy musí mít!“ říká Petr, celý udýchaný.

„Má Matka nemá. Co se týče druhé, nevím. Ale nepospíšíme-li si, určitě promoknou.“

Už jsou několik set metrů za Kafarnaem, když v oblacích prachu, uprostřed prvního lijáku, který se prudce blíží, aby se za okamžik stal úplnou záplavou, která oslepuje a vyráží dech, konečně spatří dvě ženy, které běží a hledají úkryt pod košatým stromem.

„Támhle jsou! Utíkejme!“

Ale i když láska k Marii dává Petrovi křídla, se svými krátkýma nohama, které jsou daleky toho, aby byly nohama běžce, přiběhne, až když Ježíš s Jakubem skryli obě ženy pod plachtou.

„Zde nemůžeme zůstat. Mohli bychom být zasaženi bleskem a za chvíli se cesta změní v řeku. Pojd'me, Mistře, aspoň k prvnímu domům,“ říká zadýchaný Petr.

Jdou, se ženami uprostřed, a drží plachtu nad hlavami a zády.

První Ježíšova slova k Marii Magdaleně, která má dosud na sobě šaty z hostiny v domě Simonově, ale s pláštěm Nejsvětější Marie přehozeným přes ramena, jsou: „Máš strach, Marie?“

Marie Magdalena, která klopí hlavu a skrývá ji pod závojem svých vlasů, jež se jí při běhu uvolnily, se začervená, ještě více skloní hlavu a zašeptá: „Ne, Pane.“

Panna Maria také poztrácela své spony a s copy, volně jí padajícími na ramena, vypadá jako děvčátko. Ale usmívá se na svého Syna, který je jí po boku, a tímto úsměvem k němu hovoří.

„Jsi promoklá, Maria,“ říká Jakub Alfeův, když sáhl na její závoj a plášť.

„To nevadí, a teď jsme schovány, že, Marie? Zachránil nás i před deštěm,“ říká tiše Marii Magdaleně, jejíž bolestné rozpaky dobře cítí a která hlavou přikývne na souhlas.

„Tvá sestra bude spokojena, až tě opět uvidí. Je v Kafarnau. Hledala tě,“ říká Ježíš.

Magdalena na okamžik pozvedne hlavu a upře své nádherné oči na Ježíše, který s ní hovoří stejně přirozeně jako s ostatními učedníky, ale neřekne na to nic. Hroučí se pod tíhou příliš mnoha pohnutí.

Ježíš připojuje: „Jsem rád, že jsem ji zadržel. Až vám požehnám, budete se moci vrátit spolu.“

Jeho slova se ztratí v hromové ráně blízkého blesku. Marie Magdalena učiní posunek plný zděšení, přitiskne si ruce na tvář a propukne ve vzlyky.

„Neměj strach!“ říkají na uklidněnou Petr. „Už je po tom, a s **Ježíšem se beztak nemusíš ničeho bát.**“

Také Jakub, který je Marii Magdaleně po boku, jí říká: „Neplač. Domy jsou už docela blízko.“

„Nepláču strachem... Pláču, protože mi řekl, že mi požehná... Mně...mně...“ a víc není schopna říci.

Svatá Panna zasáhne, aby ji uklidnila, a řekne: „Ty jsi už, Marie, prošla svou bouří. Už na to nemysli. Teď už je všechno jas a pokoj. Že je to tak, můj Synu?“

„Ano, Matko, máš zcela pravdu. Za chvíli se opět vrátí slunce a všechno bude krásnější, čistší, čerstvější než včera. A stejně tak bude s tebou, Marie.“

Matka stiskne ruku Marie Magdaleny a dodá: „Povím Martě, co jsi řekla. Jsem ráda, že ji hned uvidím a budu jí moci říci, jak je její Marie plná dobré vůle.“

Petr, který šlape v blátě a potopu snáší trpělivě, opustí úkryt a jde k nějakému domu požádat o přístřeší.

„Ne, Šimone. Všichni se raději vrátíme do našeho domu, že ano,“ říká Ježíš.

Všichni souhlasí, a tak se Petr vrátí pod plachtu.

Kafarnaum je siré. Vládne v něm vítr, déšť, hromy a blesky, a teď i kroupy, které zvoní a skáčou po terasách a fasádách. Jezero se děsivě dme. Domy s ním sousedící jsou bity vlnami, neboť ona malá pláž už neexistuje...

V běhu se dostanou do zahrady, která se teď proměnila v jedinou velikou bažinu, po níž plují odpadky, a odtud do kuchyně, kde jsou všichni shromážděni.

Marta vykřikne překvapením, když vidí svou sestru, kterou Maria drží za ruku. Vrhne se jí kolem krku, aniž by dbala na to, že se zamokří, obejmě ji a volá: „Miri, Miri, má radosti!“ Snad je to zdobnělina, které užívali, když Magdalena byla docela maličká.

Magdalena pláče, skloněna s hlavou na rameni své sestry, pokrývající temný Martin oděv těžkým závojem zlata, jedinou věcí, která září v tmavé kuchyni, kde hoří jen malý ohýnek, aby rozptýlil temnotu, kterou rozsvícená lampa rozptýlit nestačí.

Apoštolově jsou udiveni a stejně tak i pán domu a jeho žena, kteří se po Martině výkřiku ukázali, ale pak se opět po chvíli pochopitelně zvědavosti opět taktně vzdálili.

Když se vášeň objímání poněkud uklidní, Marta začne přemýšlet o Ježíšovi, o Marii, i tom, jak je zvláštní, že přišli všichni společně, a ptá se sestry, Svaté Panny, Ježíše a kdoví koho ještě se stupňovanou naléhavostí: „Ale jak? Jak se to stalo, že jsme všichni pohromadě?“

„Blížila se, Marto, bouřka. Tak jsem šel se Šimonem, Jakubem a tvým služebníkem oběma cestujícím naproti.“

Marta je udivena, že neuvažuje nad skutečností, že Ježíš jim šel s jistotou naproti, a netáže se: „Ty jsi tedy věděl?“ Zeptá se na to Ježíše Tomáš, ale nedostane odpověď, protože Marta zároveň říká své sestře: „Ale jak to, že jsi s Marií?“

Marie Magdalena sklopí hlavu. **Svatá Panna** jí přijde na pomoc; vezme ji za ruku a řekne: „**Přišla ke mně jako cestující, který odejde po cestě, o které mu řeknou, že po ní dospěje ke svému cíli.** A řekla mi: »Nauč mě, co je

třeba dělat, abych náležela Ježíšovi«. A protože má opravdovou a silnou vůli, ihned tuto moudrost pochopila a naučila se jí. A já jsem ji okamžitě našla připravenou, takže jsem ji mohla vzít za ruku, jak jsem také učinila, a přivést k tobě, můj Synu, k tobě, dobrá Marto, k vám, bratři učedníci, a říci vám: »Zde je učednice a sestra, která svému Pánu a jeho bratrům poskytne jen nadpřirozené radosti«. Věřte mi to a mějte ji všichni rádi, jako ji má rád Ježíš a já."

Apoštolově tedy přistoupí a pozdraví novou sestru. Není vyloučeno, že je zde hodně zvědavosti, ale co si počít? Ano, jsou to dosud příliš muži.

A pak se svým praktickým smyslem zasáhne Petr: „Všechno je v pořádku. Ujistíte ji svou pomocí a svým svatým přátelstvím. Ale měli bychom myslet na to, že Matka a sestra jsou promoklé. My jsme sice také, ale ony jsou na tom hůř. Z jejich vlasů to crčí jako ze smutečních vrb po uragánu, šaty mají mokré a zablácené. Udělejme pořádný oheň, požádejme o šaty, připravme teplé jídlo."

Všichni se dají do práce. Marta zavede obě promáčené cestovatelky do své místnosti, zatímco ostatní přikládají do ohně, rozvěšují před plameny pláště, závoje, šaty docela promočené...

Na cestě s učednicemi

„Kde se zastavíme, můj Pane?" ptá se Jakub Zebedeův, jak procházejí úžlabím mezi dvěma kopci, obdělanými od spodu až po vrchol.

„V Betlémě Galilejském. Ale během hodin největšího horka se zastavíme na hoře nad Merelou. Tak tvůj bratr bude opět šťastný, že uvidí moře." Ježíš se usměje a dodá: „My, muži, bychom urazili větší kus cesty, ale máme se sebou ženy učednice, které si sice nikdy nestěžují, ale které nesmíme příliš unavit."

„Nikdy si nestěžují, to je pravda. To my si stěžujeme při každé příležitosti," připouští Bartoloměj.

„A přesto ony jsou takovému životu přivyklé méně než my," říká Petr.

„Snad právě proto s námi rády chodí," říká Tomáš.

„Ne, Tomáši. Že to dělají rády, k tomu je vede **láska**. Věř, že má Matka i ostatní paní domu, jako Maria Alfeova, Salomé a Zuzana domov neopouštějí a nechodí po všech cestách a mezi lidmi kvůli svému potěšení. Marta a Jana Chúzova, až také přijde mezi nás, nejsou přivyklé únavě a nedělaly by to, kdyby je k tomu nevedla láska. A co se týče Marie Magdaleny, jen mocná láska jí dodává sílu, aby podstupovala tato muka," říká Ježíš...

Konečně jsou na vrcholu, korunovaném lesem... Tam se všichni usadí, aby si odpočali a pojedli. A spolu s odpočinkem a jídlem se těší z okouzlující vyhlídky, neboť se před nimi otvírá nádherné panorama s hřebenem Karmelu... Tam, kde končí, třpytí se moře...

Hodiny ubíhají ve stínu šumícího lesa. Někteří spí, jiní potichu hovoří, jiní se dívají. Jan se svým druhům vzdalí, protože chce vystoupit co nejvýš, aby lépe viděl. **Ježíš je o samotě na skrytém místě, kde se modlí a rozjímá.** Ženy si našly ústraní za závěsou kvetoucího zimolezu. Tam se občerstvily u malého pramínku... Ty starší pak únavou usnuly, zatímco Nejsvětější Maria hovoří s Martou a Zuzanou o vzdálených domovech a Maria říká, že by si přála mít tento krásně kvetoucí keř, aby ozdobil její jeskyňku.

Marie Magdalena, která si rozpustila vlasy, neboť nemohla snést jejich tíži, je opět spojuje a říká: „Půjdu teď za Janem, je se Šimonem, a podívám se s nimi na moře."

„Půjdu také," odpoví Nejsvětější Maria.

Marta a Zuzana zůstanou u svých spících společnic.

Aby se dostaly k oběma apoštolům, musí projít kolem keře, kde se vskrytu modlí Ježíš.

„**Můj Syn nachází odpočinek v modlitbě,**" říká tiše Maria.

Magdalena jí odpoví: „Myslím, že pro něho je ústraní nevyhnutelné i proto, aby si udržel své úžasné sebeovládání, které lidé podrobují těžké zkoušce. Víš, Maria? Dělá, co jsi mi řekla. Každou noc se na kratší či delší dobu uchyluji do samoty abych v sobě obnovila klid, porušovaný mnoha věcmi. Potom se cítím mnohem silnější."

„Nyní silnější, později se budeš cítit šťastna. Věř, Marie: **v radosti stejně jako v bolesti, v pokoji stejně jako v boji má náš duch potřebu celý se ponořit do oceánu rozjímání, aby obnovoval, co svět a vrtkavost života ničí, a tak vytvářel nové síly, aby se mohl stále více pozvedat.** V Izraeli je užívána a zneužívána vokální modlitba. Nechci tím ovšem říci, že je neužitečná a že ji Bůh vidí nerad. Ale přesto říkám, že pro ducha mnohem užitečnější je mentální pozdvižení k Bohu, rozjímání, při kterém hledíme na Jeho božskou dokonalost i na naši bídu, případně na bídu tolika ubohých duší, ale ne proto, abychom je kritizovali, ale abychom je litovali a porozuměli jim a abychom **děkovali Pánu**, který nás podpirá, aby nám zabránil v hřešení, nebo nám odpouští, aby nás neponechal v blátě; tak dospíváme k tomu, že se skutečně modlíme, to znamená milujeme. Protože modlitba, aby byla skutečně tím, čím má být, má být láskou. Jinak je pouhým pohybováním rtů, kterému je duše nepřítomna."

„Je však dovoleno hovořit k Bohu, máme-li rty pošpiněné tolika světskými slovy? Já ve svých hodinách usebrání, které prožívám tak, jak jsi mě tomu naučila ty, můj nejněžnější apoštol, zadržuji vší silou své srdce, které by Bohu chtělo říci: **»Miluji tě«.**"

„Ne! Proč?"

„Protože mi připadá, že kdybych nabídla svoje srdce, učinila bych svatokrátěznou nabídku."

„Nedělej to, má dcero, nedělej to. **Synovým odpuštěním je tvé srdce opět posvěceno a Otec vidí jen toto odpuštění.** Ale i kdyby ti Ježíš dosud neodpustil a kdybys ty volala k Bohu: **»Otče miluji tě, odpusť mi mou bídu, protože se mi protiví pro bolest, kterou ti způsobuje«,** věř mi, Marie, že Bůh Otec ti dá sám rozhřešení a

tvoje volání lásky mu bude drahé. **Odevzdej se, odevzdej se lásce.** Nečič jí násilí. Nech právě ji, aby byla násilná jako požár. Požár stráví vše, co je hmotné, ale nezničí ani molekulu vzduchu, protože vzduch je nehmotný. Naopak, pročistí ho od drobných odpadků, které přináší vítr, a činí ho lehčím. A stejně tak je tomu s láskou ve vztahu k duchu. Ta stráví rychleji člověka hmotného, dovolí-li to Bůh, ale ducha nezničí. Naopak zvýší jeho živost, pročistí ho a učiní čilejším, aby vystupoval k Bohu. Vidiš támhle Jana? Je to vlastně pouhý chlapec. Ale přesto je to orel. Je ze všech apoštolů nejsilnější, protože porozuměl tajemství síly, která formuje ducha: **láskyplnému rozjímání.**"

„Ale on je čistý. Já... On je chlapec. Já..."

„Podívej se tedy na Zelotu. To není žádný chlapec. Žil, bojoval, nenáviděl. Upřímně to doznává. Ale naučil se rozjímání. A i on se dostal, věř mi, značně vysoko. Vidiš? Oba dva se vyhledávají, protože se sobě podobají. Oba dosáhli stejného věku v dokonalosti ducha a stejným prostředkem: **mentální modlitbou.** To jejím prostřednictvím ten chlapec zmužněl na ducha a to jejím prostřednictvím ten, který byl už starý a unavený, se vrátil k síle mužnosti. A znáš i někoho jiného, který aniž by byl apoštolem, bude, a už ve skutečnosti je velmi pokročilý, a to pro svůj přirozený sklon k rozjímání, jež se mu od té doby, co je Ježíšovým přítelem, stalo duchovní nutností? Tvůj bratr."

„Můj Lazar? Ó, Matko! Řekni mi, ty, která znáš tolik věcí, protože ti je Bůh ukazuje, jak se ke mně bude Lazar chovat při našem prvním setkání? Předtím pohrdavě mlčel, ale činil tak, protože já jsem nesnášela jeho poznámky. Byla jsem ke svému bratru i své sestře velmi krutá. Teď to chápu... Chtěla bych letět k Lazarovi, ale mám strach. Co mi udělá?"

„Otevře ti svou náruč a bude tě, víc svým srdcem než rty, nazývat »**milovaná sestro**«."

Obě se připojí k Janovi a Šimonovi, kteří hovoří o budoucích cestách a kteří uctivě povstanou, když přijde Pánova Matka.

„Jdeme také velebit Pána za jeho krásná díla, která stvořil."

„Matko, viděla jsi už moře?"

„Ano, viděla. Ale tehdy bylo méně rozrušeno bouří než mé srdce, a méně slané než mé slzy, když jsem ve strachu před Herodesem, který mě pronásledoval, prchala podél pobřeží u Gázy k Rudému moři se svým dítětem v náručí. A viděla jsem moře i při návratu. Ale tehdy bylo na zemi i v mém srdci jaro. Jaro návratu do vlasti. A Ježíš tleskal svými ručkama, šťasten, že vidí nové věci. Josef a já jsme tehdy byli také šťastni..."

Jejich rozhovor pokračuje, ale já už nemám možnost vidět ani slyšet.

Sabat v Nazarete

Zatímco zapadá rudé slunce jednoho letního pátku (v třetím roce Ježíšova veřejného působení), Maria, sedící u svého stavu ve stínu velké jabloně, se zvedá, přikrývá ho a s Tomášovou pomocí ho odnáší na jeho místo do domu... Vstoupí do dílny, kde Ježíš se Zelotou spěšně poklízají...

„Můžeme vstoupit?" ozve se poněkud drsný Petrův hlas za dveřmi vedoucími na ulici.

„Šimon! Otevřte!"

„Šimon to dlouho nevydržel, aby byl odtud vzdálen," říká Tomáš a běží se smíchem otevřít.

„Šimon, to se dalo čekat," říká s úsměvem Zelota.

Ale ve dveřích se neobjeví jen Petrova tvář. Přišli všichni zbývající apoštolové, kteří měli zůstat u Genezaretského jezera, mimo Bartoloměje a Iškariota. A s nimi je i Juda a Jakub Alfeův.

„Pokoj vám! Ale proč jste šli v takovém horku?"

„Protože... už jsme tam nemohli vydržet. Už je to dva a půl týdne, víš? Rozumíš? Dva a půl týdne, co jsme tě neviděli!" a Petr jako by říkal: „Dvě století. To je strašné!"

„Co jste tam zatím dělali?"

„Lovili... natírali bárky... opravovali sítě... Ale ty jsi, Mistře, také pracoval, jak vidím..."

„Ano, Šimone, Všichni jsme pracovali. Mí bratři doma, já zde, abychom udělali radost svým matkám a aby si samy mohly trochu odpočinout."

„My také," říkají synové Zebedeovi.

„A já jsem pomáhal ženě, pracoval jsem na vinohradě a kolem včel," říká Filip.

„A ty, Matouši?"

„Já nemám nikoho, komu bych mohl udělat radost... a tak jsem tedy udělal radost sám sobě a psal jsem o věcech, na které si nejraději vzpomínám..."

„Tak my ti tedy řekneme to podobenství o natírání. To jsem vyvolal já, protože jsem velice nezkušený natěrač," říká Zelota.

„Ale řemeslu ses rychle vyučil. Podívejte se, jak krásně natřel tuhle židli," říká Tadeáš.

Soulad mezi apoštoly je dokonalý. A Ježíš, s tváří více odpočatou od té doby, co je doma, září radostí, že má kolem sebe své drahé apoštoly. Vstoupí Aurea, asi čtrnáctiletá pohanská dívka, kterou Ježíš vysvobodil z potupného otroctví a kterou teď dočasně svěřil své Matce k náboženskému vychování, a zůstane překvapeně stát na prahu.

„Ó, tady je! Ale podívejte se, jak jí to sluší! V těchto šatech vypadá opravdu jako malá Izraelitka!"

Aurea zčervená a neví, co by řekla, ale Petr je tak dobrácký a otcovský, že se hned vzpomene a řekne: „Snažím se, abych se jí stala a... doufám, že s pomocí mé Učitelky jí brzo budu. Mistře, řeknu tvé Matce, že jsou tady..."

A rychle se vzdálí...

Vstoupí Maria.

„Pokoj tobě, Maria," říkají ti, kteří přišli z Kafarna. „Pokoj vám. Nevěděla jsem, že jste zde. Hned se o vás postarám. Zatím pojd'te dál."

„Naše matka přijde s jídlem a Salomé také. Nedělej si starosti, Maria," říká Jakub Alfeův.

„Pojd'me do zahrady. Zvedá se večerní vánek, a tak nám tam bude dobře," říká Ježíš.

Vcházejí do zahrady a usedají, kde se dá, a bratrsky spolu rozprávějí, zatímco holubi vrkají a hašteří se o zrní, které jim Aurea rozhodila po zemi. Pak je třeba zalévat květinové a zeleninové záhony. Apoštolové se do toho s radostí pustí, zatímco Marie Alfeova, která mezitím přišla, připravuje s Aureou a Marií jídlo pro hosty. A vůně masa, které se škvaří, se mísí s vůní zalévané země, tak jako štěbetání ptáků, hašteřících se o své místečko na stromě, se mísí s hlubokými i vysokými hlasy apoštolů...

Za skvostného rána, ještě než nastane těžké horko, je příjemné sedět v bratrské a pokojné pospolitosti pod stinnou pergolou, anebo tam, kde jabloň spolu s fikovníky a mandloní vrhá stín, prodlužující stín pergoly, na níž zrají hrozny. Je příjemné se procházet kolem záhonů od úlů k holubníku a odtud k jeskyňce a pak kolem skupiny žen - Marie, Marie Alfeovy, její snachy Salomé Šimonovy a Aurey, k několika olivovníkům, které se s návrší sklánějí nad tichou zahradou.

A právě to činí Ježíš se svými apoštoly, Maria i ostatní ženy. A Ježíš vyučuje, aniž by to chtěl, a i Maria vyučuje, aniž by to chtěla. A Ježíšovi učedníci stejně jako Mariiny ženy učednice pozorně naslouchají slovům těchto dvou Učitelů.

U Mariiných nohou sedí na své obvyklé stoličce Aurea, s rukama spojenýma kolem kolen, s tváří pozdviženou k Marii a s očima upřeně na ni hledícima. Připadá jako dítě, naslouchající báječné legendě. Ale není to legenda, je to krásná pravda, a i ostatní, i když znají dějiny své vlasti, pozorně naslouchají...

Juda Alfeův se pomalu přiblíží a s úsměvem naslouchá. Je za Marií, která ho takto nevidí, ale úsměvný pohled Marie Alfeovy na jejího Judu Marii upozorní, že někdo je za ní, a tak se obrátí: „Ó, Judo! Ty jsi nechal Ježíše, abys naslouchal mně, ubohé ženě?"

„Ano. Opustil jsem tě, svou první učitelku, abych šel za Ježíšem, ale rád ho někdy opouštím, abych přišel za tebou a stal se opět oním dítětem, jako když jsem byl tvým žákem. Prosím tě, pokračuj."

„Aurea chce o každém sabatu odměnu a tou odměnou je, že jí vyprávím, co ji nejvíce zaujalo z našich dějin, které jí tak trochu vysvětlují každý den při práci."

Přiblížili se i ostatní. Tadeáš říká: „A co se ti líbí, dceruško?"

„Tolik věcí, řekla bych, že všechno... Ale obzvláště Ráchel a Anna Elkanova a pak Ruth...a pak, to je překrásné - Tobit a Tobiáš s andělem..."

„A Mojžíš ne?"

„Nahání mi strach... A mezi proroky se mi líbí Daniel, který obhájil Zuzanu." Rozhlédne se kolem sebe a pak zašeptá: „Já jsem také byla zachráněna svým Danielem," a pohlédne na Ježíše.

„Ale i Mojžíšovy knihy jsou krásné!"

„Ano, tam kde se učí, aby se nedělalo, co je ošklivé, a tam, kde se hovoří o oné hvězdě, která se zrodí z Jákoba. Já už teď znám její jméno. Dříve jsem nevěděla nic, ale teď jsem šťastnější než ten prorok, protože ji vidím, a zblízka. Všechno mi řekla a já to vím také," končí a zatváří se málem triumfálně.

„A velikonoce se ti nelíbí?"

„Ano, ale...synové těch druhých jsou také synové maminek. Proč je zabíjet? Dávám přednost Bohu, který zachraňuje, před tím, který zabíjí..."

„Máš pravdu... Maria, ty jsi jí ještě nevyprávěla o jeho Narození?" říká Jakub a ukazuje prstem na Pána, který naslouchá a mlčí.

„Dosud ne. Chci, aby nejprve dobře poznala minulost, a tak porozuměla přítomnosti, která má smysl svého bytí právě v ní. Až pozná minulost, uvidí, že Bůh, který jí nahání strach, Bůh Sinaje, je sice Bohem přísné lásky, ale vždy **Bohem lásky**."

„Ó, Matko, řekni mi o tom už teď! Snadněji pochopím minulost, když budu znát přítomnost, která podle toho, co o ní vím, je tak krásná a umožňuje Bohu milovat beze strachu. Já se potřebuji nebát!"

„Děvče má pravdu. Na tuto pravdu se vždycky všichni rozpomeňte, když evangelizujete. **Duše cítí potřebu nebát se, aby mohly přicházet k Bohu s plnou důvěrou.** To se právě snažím dělat, a to o to více, že z neznalosti nebo vlastní chybou jsou lidé vedeni k tomu, aby se velice báli Boha. Ale Bůh, i Bůh který udeřil Egypťany a který ti nahání strach, Aureo, je vždycky dobrý. Pohled: když zasáhl syny krutých Egypťanů, projevil slitování se svými syny, kteří ještě nebyli dospělí a nestali se hříšníky jako jejich otcové, a jejich otcům dal čas, aby se obrátili od zla, které předtím konali. Byla to tedy přísná dobrotá. Je třeba rozlišovat opravdovou dobrotu od té, která je pouze slabostí ve výchově. Stejně tomu tak bylo tehdy, když jsem byl malým dítětem a když bylo mnoho dětí zabitých přímo na klíně jejich matek a když tehdy svět zaúpěl hrůzou. Ale až pro každého jednotlivého člověka nebo pro celé lidstvo ustane Čas, pak pochopíte, že šťastní a požehnaní v Izraeli z časů Kristových byli ti, kteří byli **vyvražděni už ve svém dětství**, a tak byli uchráněni od největšího hříchu: **být spoluvinníky Spasitelovy smrti.**"

„Ježíši!" zvolá Marie Alfeova a zděšeně povstane a rozhlédne se kolem, jako by se obávala, že bohovrahové se vynoří za plotem a kmeny stromů. „Ježíši!" opakuje a hledí na něho zarmouceně.

„Nu a co? Což neznáš Písma, že jsi tak udivena?" táže se jí Ježíš.

„Ale...ale... To není možné. Ty nemůžeš dovolit... **Tvá Matka...**”

„**Je Spasitelkou jako já**, a ona to ví. Pohled’ na ni a napodob ji.”

Maria je tak vážná, ve své hluboké bledosti královská, nehybná. Zkříží ruce v klíně jako k modlitbě, s hlavou zpříma, s pohledem upřeným do prázdna...

Marie Alfeova na ni hledí, pak se opět obrátí k Ježíšovi: „Ale aspoň nemáš o té strašlivé budoucnosti mluvit! To jí do srdce noříš meč.”

„Ten meč tam už je dvaatřicet let.”

„Ne! To není možné! Maria...vždycky tak jasně myslí...Maria...”

„Zeptej se jí, nevěříš-li tomu, co říkám.”

„Ano, zeptám se jí! Je to pravda, Maria? Ty to víš?”

A Maria bezbarvým, ale pevným hlasem říká: „Je to pravda. Měl čtyřicet dní, kdy mi to bylo řečeno světem... Ale i předtím... Ó, když mi Anděl sdělil, že ačkoliv zůstanu Pannou, počnu Syna, který pro své božské početí bude nazván Synem Božím, a když v neplodném Alžbětině klíně se vytvořil plod skrze zázrak Věčného, bylo mi nasnadě se rozpomenout na Izaiášova slova: »Hle, Panna porodí syna, který bude nazván Emanuel«... na Izaiáše celého! Tam, kde hovoří o předchůdci... I tam, kde hovoří o Muži bolesti, zarudlém od krve, nepoznatelném... malomocném...za naše hříchy... Už od té doby je meč v mém srdci a všechno posloužilo k tomu, aby ho zanořilo ještě hlouběji: zpěv andělů i slova Simeonova i příchod králů z Východu a všechno a všechno...”

„Ale jaké jiné všechno, má Maria? Ježíš triumfuje, Ježíš dělá zázraky, Ježíše následují stále početnější zástupy. Což to snad není pravda?” říká Marie Alfeova.

A Maria, stále ve stejném postoji, na každou otázku říká: „Ano, ano, ano” bez úzkosti, bez radosti, jen jako pokojné přitakání, protože tomu tak je.

„Tak tedy jaké jiné všechno ti zaráží meč do srdce?”

„Ó... Všechno...”

„A ty jsi stále tak klidná, tak jasná? Stále stejná, tak jako když jsi sem přišla před třiatřiceti lety jako nevěsta, vzpomínám si na to, jako by to bylo včera... Ale jak můžeš? Já..., já bych z toho šlela... já bych udělala... já nevím, co bych udělala... Já... Ne! To není možné, aby matka věděla takové věci a zůstala klidná!”

„**Ještě předtím, než jsem Matkou, jsem dcerou a služebnicí Boží. Kde nalézám svůj klid? V tom, že konám Boží vůli.** Odkud přichází má jasná mysl? Z toho, že konám tuto vůli. Kdybych měla konat vůli nějakého muže, mohla bych být rozrušena, neboť **člověk, i ten nejmoudřejší, může vždycky prosazovat pomýlenou vůli.** Ale vůle Boží! Chtěl-li mě za Matku pro svého Krista, mám snad proto myslet na to, že je to kruté, a v těchto myšlenkách ztratit svůj jas? Má mě rozrušovat myšlenka na to, čím pro něho bude Vykoupení, i pro mne, pro mne také, a mám myslet na to, jak překonám tu hodinu? Ó, jak bude strašná...” a Maria se mimoděky zachvěje a sevře své ruce, jako by jim chtěla zabránit, aby se neroztřáslly, jako by se chtěla ještě horoucněji modlit, zatímco její tvář zbledla ještě víc a její lehká víčka se na jejích světlomodrých očích sklopí a rozechvějí úzkostí. Ale po hlubokém a úzkostném povzdechu se její hlas opět zpevní a ona dokončí: „**Ale On, Ten, který na mne vložil svou vůli a kterému sloužím s důvěřivou láskou, mi pro tuto hodinu dá svou pomoc.** Jemu, mně... protože **Otec může na člověka naložit jen tolik své vůle, kolik je člověk schopen unést... A On vždycky pomáhá...** vždycky... A nám přijde na pomoc, můj Synu... On nám bude pomáhat... Bude tam moci být jen On, nekonečný ve svých prostředcích, aby nám pomáhal...”

„Ano, Matko. **Láska nám pomůže a v lásce si budeme pomáhat jeden druhému.** A v lásce vykoupíme...” a Ježíš se postaví vedle své Matky a položí jí ruku na rameno a ona pozvedne svou tvář a hledí na něho, na svého Ježíše, krásného a zdravého, určeného k tomu, aby byl zohaven mučením, poset tisíci ranami, a říká: „**V lásce a bolesti... Ano, a společně...**”

Nikdo už nepromluví... V kruhu kolem hlavních aktérů budoucí golgotské tragédie připadají apoštolově a ženy učednice jako zamyšlené sochy...

9. NA KALVÁRII

Moje krev a Mariin pláč jsou směsí, která posiluje ty, kteří jsou povoláni k hrdinskému osudu.

Ježíš Marii Valtortě

Ve večeřadle

Vidím večeřadlo, kde má být dovršena velikonoční hostina. Vidím jasně: mohla bych vypočítat všechny vrásky stěn i škvíry v dlažbě. Je to místnost, která není přesně čtvercová, ale také ne obdélníková. Delší strana má asi o metr víc než kratší strana. Strop je nízký. Snad tak připadá, protože místnost je velká a výška stropují není přiměřená. Je mírně vyklenutý, obě užší stěny totiž nenavazují na strop pravoúhle, ale zaobleně.

V obou užších stěnách jsou dvě velká okna, široká a nízká, vedoucí ven. Nevím, kam vedou, zda do dvora nebo do ulice, protože jsou opatřena okenicemi, které jsou teď zavřeny pomocí železných, příčně umístěných tyčí. Dlažba je udělána z velkých cihel z pálené hlíny, které čas zbavil původní barvy. Uprostřed stropu visí olejová lampa s více

hořáky. Jedna z delších stěn nemá žádný otvor. V druhé jsou v rohu malé dveře, ke kterým lze vystoupit po malém schodišti o šesti schodech bez zábradlí; schodiště je ukončeno malým odpočívadlem o velikosti asi jednoho čtverečního metru. Na něm je u zdi další schod, dveře jsou teprve na jeho úrovni. Nevím, zda jsem to všechno dobře vysvětlila.

Stěny jsou prostě vybíleny, bez dekorací. Uprostřed místnosti pravoúhlý, velmi dlouhý stůl z docela obyčejného dřeva, postavený rovnoběžně s delší stěnou. Podél delších zdí lehátka, která budou sloužit za sedadla. U kratších stěn, na jedné straně pod oknem jakási truhla s mísami a amforami a pod druhým oknem nízký dlouhý kredenc, na kterém v této chvíli není nic.

Vidím, že z této místnosti se po malém schodišti se šesti stupni lze dostat do temné předsíně, z níž po mé levici vedou široká nízka a velmi masivní vrata zesílená hřeby a železnými pásy na ulici. Naproti malým dveřím z večeřadla jsou v předsíni ještě další dveře vedoucí do jiné, méně rozlehlé místnosti. Řekla bych, že večeřadlo bylo vytvořeno snížením terénu ve vztahu k ostatním částem domu a ulice; je jakoby v suterénu, sníženo o dobrý metr pod úroveň terénu, snad proto, aby bylo dosaženo jeho větší výšky přiměřené jeho ploše.

V místnosti, kterou vidím teď, je Maria s ostatními ženami. Poznávám Magdalenu s Marií, matku Jakubovu a Judovu. Zdá se, že je právě sem dovedl Jan, protože si svlékají pláště, skládají je, pokládají na stoličky, tu a tam v místnosti stojící, a zdraví apoštola, který odchází, a jednu ženu a muže, kteří přiběhli při jejich příchodu. Mám dojem, že jsou to správce domu¹⁸ a učedníci nebo přátelé Ježíšovi, protože jsou k Marii plni úslužnosti a uctivé důvěrnosti.

Maria je oděna v tmavomodrém, velmi tmavém šatu. Na hlavě má bílý závoj, který je vidět, když si svlékla plášť, pokrývající jí i hlavu. Její tvář ztratila všechnu svěžest. Pripadá zestárlá. Velmi smutná, i když se něžně usmívá, a velmi bledá. I její pohyby jsou unavené a roztržité jako u osoby, ponořené do svých myšlenek.

Pootevřenými dveřmi vidím, jak správce chodí sem a tam v předsíni a ve večeřadle, jak zapaluje všechny zbývající hořáky olejové lampy. Pak jde k vratům, vedoucím na ulici, a otevře je; vstoupí Ježíš s apoštoly. Vidím, že je večer, neboť v úzké uličce mezi vysokými domy se už stmívá. Ježíš je se všemi svými apoštoly.

Zdraví správce svým obvyklým pozdravem: „Pokoj tomuto domu," a pak, zatímco apoštolově sestupují do večeřadla, jde do místnosti, kde je Maria.

Zbožné ženy velice uctivě zdraví a vzdálí se a zavírají za sebou dveře, aby ponechaly Matku se Synem o samotě.

Ježíš obejmě svou Matku a políbí ji na čelo. Maria nejprve políbí svému Synu ruku a pak ho políbí na pravou tvář. Ježíš ji vybidne, aby se posadila, a usedne vedle ní na sousední stoličku. Drží ji při tom za ruku, kterou nepustí, i když se Maria posadila.

Ježíš je také pohroužen do sebe; je smutný, přestože se nutí k úsměvu. Maria s úzkostí studuje výraz jeho tváře.

Ubohá Maminka, jíž milost a láska dávají porozumět, že hodina nastala. Po její tváři probíhají bolestné stahy a její oči se rozšiřují při vnitřním vidění strašné bolesti. Ale nedělá žádné scény. **Je majestátní,** tak jako její Syn, který k ní promlouvá. Zdraví ji a odporoučí se jejím modlitbám.

„Maminko přišel jsem, abych u tebe načerpal sílu a útěchu, Maminko, jsem jako malé dítě, které pro svou bolest potřebuje **matčino srdce a její náruč,** aby nabylo sil. V této hodině jsem se opět stal tvým malým Ježíškem z oněch dávných dob. Nejsm Mistrem, Maminko, jsem výhradně tvým Synem jako v Nazarete, když jsem byl malý, jako v Nazarete, než jsem opustil svůj skrytý život. Mám jen tebe. V této chvíli lidé nejsou věrnými přáteli tvého Ježíše. Ani nemají odvalu k dobru. Jen zlí umění být stálí a silní při konání zla. Ale ty mi zůstáváš věrná, ty jsi, Maminko, v této hodině mou silou. Podpoř mě svou láskou a modlitbou. Mezi všemi, kteří mě více méně milují, se v této hodině umíš modlit jen ty. Modlit a rozumět. Ostatní oslavují, pohlcování myšlenkami na slávu nebo myšlenkami na zločin, zatímco já trpím tolika věcmi. Po této hodině zemře tolik věcí. A mezi nimi i jejich lidství; konečně dokážou, že mne budou všichni hodni, mimo toho, který se ztratil a kterého žádná síla není schopna přivést aspoň k pokání. Ale v této chvíli to jsou stále ještě nevědomci, kteří nechápou, že jdou na smrt, a tak se dosud radují a věří, že můj triumf je docela nablízku. Všechna ta hosana před několika dny je opila. Maminko, přišel jsem pro tuto hodinu a nadpřirozeně na její příchod hledím s radostí. Ale mé já se jí zároveň obává, protože tento kalich má jméno zrada, zapření, zuřivost, rouhání, opuštěnost. Podepři mě, Maminko. Tak jako modlitbou jsi k sobě přivolala Božího Ducha, abys skrze něho dala světu Toho, koho očekávaly národy, nyní přivolej pro svého Syna sílu, která mu pomůže dokončit dílo, kvůli němuž přišel. Maminko, sbohem. Požehnej mi, Maminko, i ve jménu Otce. **A všem odpusť. V této chvíli společně odpusťme všem, kteří nás mučí.**"

Za řeči Ježíš sklouzne na kolena k nohám své Matky, hledí na ni a objímá ji v pase.

Maria tiše pláče s tvářmi lehce pozdviženou ve vnitřní modlitbě k Bohu. Po jejích bledých lících se kutálejí slzy a padají jí do klína na Ježíšovu hlavu... Pak Maria položí svou ruku na jeho hlavu k žehnutí a pak se skloní, políbí ho do vlasů, hladí je, hladí jeho ramena, bere jeho obličej do svých rukou, obrací ho k sobě, tiskne ho na srdce. V slzách ho ještě jednou políbí na čelo, na tváře, na jeho bolestné oči; jeho ubohou unavenou hlavu chová, jako by to bylo dítě, tak jak jsem ji viděla, když v Jeskyni chovala své božské Novorozeně. Ale teď nezpívá. Říká jen: „Synu! Synu! Ježíši! Můj Ježíši!" Ale takovým hlasem, který mi trhá srdce.

Pak se Ježíš pozvedne. Srovná si plášť, zůstane stát tváří v tvář Matce, která stále pláče, a teď žehná on jí. Pak zamíří ke dveřím a než vyjde, řekne jí: „Maminko, předtím, než dovrším svou velikonoční hostinu, ještě přijdu. Modli se zatím." A odejde.

To je začátek utrpení Zeleného čtvrtku.

Ve večeřadle je už beránek téměř dojedena. Ježíš, který jedl velmi málo a z každého kalichu pil jen malý doušek, ale zato pil hodně vody, jako by měl horečku, začíná hovořit: „Chci, abyste porozuměli mému gestu, které jsem před chvílí učinil. **Řekl jsem vám**, že první je jako poslední a **že vám dám pokrm, který není tělesný. To je pokrm pokory a dal jsem vám ho pro vašeho ducha.** Nazýváte mě Mistr a Pane. Říkáte to dobře, protože jím jsem. Ale jestliže jsem vám přesto umyl nohy, bylo to proto, abyste tak druhým činili i vy. Dal jsem vám příklad, abyste činili to, co jsem činil Já. Po pravdě vám říkám: učeďník není nad svého Mistra a apoštol není více než Ten, který z něho apoštola učinil. Snažte se pochopit tyto věci. A až jim porozumíte a budete je uskutečňovat, budete blahoslaveni... Ale nyní dokončím obřad.”

Opět naleje do společného kalichu víno a než se z něho napije a dá pít, pozvedne se a všichni povstanou zároveň s ním a ještě jednou zpívá jeden z předchozích žalmů: „Měl jsem víru, a proto jsem hovořil...” a pak další, který je velice dlouhý. Krásný... ale nekonečný! Myslím, že jsem jeho počátek našla v žalmu 118...

Ježíš se posadí, neuléhá. (Ve večeřadle byla římská hodovní lehátka.) Zůstane sedět jako my a říká: „Nyní, když je starý obřad dokončen, budu slavit nový obřad. Slíbil jsem vám **zázrak lásky**. Nastala hodina, abych tak učinil. Proto jsem toužil po této velikonoční hostině. Od této chvíle toto bude Hostie, která bude stravována v neustále opakovaném obřadu lásky. Miloval jsem vás po svůj celý pozemský život, mí drazí přátelé. Miloval jsem vás i pro celou věčnost, mí synové. A chci vás milovat až do konce. **Není větší věci, než je tato.** Pamatujte si to. Já odcházím, ale zůstaneme spolu, navždy spojeni díky zázraku, který nyní vykonám.”

Ježíš bere chléb, dosud celý, a pokládá ho na naplněný kalich. Požehná a obětuje chléb i kalich, pak rozdělí chléb a učiní z něho třináct kousků a každému apoštolu dává jeden z nich a přitom říká: „*Veźmĕte a jezte. Toto je moje Tĕlo. To konejte na památku Mne, který odcházím.*”

Bere kalich a říká: „*Veźmĕte a pijte. Toto je moje Krev. Toto je kalich nové smlouvy v Krvi a skrze mou Krev, která bude prolita za vás na odpuštění vašich hříchů a aby vám dala Život. Toto konejte na Mou památku.*”

Ježíš je velmi smutný. Všechna usměvavost, všechny stopy světla, barvy ho opustily. Už má tvář agónie. Apoštolové na něho hledí s úzkostí.

Ježíš povstane a řekne: „Nehýbejte se. Hned přijdu.” Vezme třináctý kousek chleba a kalich a vyjde z večeřadla.

„Jde za svou Matkou,” říká Jan.

A Juda Tadeáš povzdechne: „Ubohá žena!”

Petr se potichu táže: „Myslíš, že ona ví?”

„Víš všechno. Odjakživa všechno věděla.”

„Ale myslíte, že opravdu...” ptá se Tomáš, který stále ještě nechce věřit.

„A pochybuješ o tom? Toto je jeho hodina,” odpovídá Jakub Zebedeův...

Jidáš se nekaje

„Veźmĕte si svoje peníze a ať se vám duše zadusí v hrdle, jako se moje zadusí provazem,” a Jidáš hodí váček s penězi Kaifášovi do tváře a s výkřikem odejde, zatímco peníze se kutálejí a zvoní po zemi, když předtím udeřily Kaifáše do úst, která začnou krváčet.

Nikdo se Jidáše neodvážá zadržet. Odchází. Běží, kam ho nohy nesou. A osudově se podruhé setká s Ježíšem, když se vrací od Herodesa. Jidáš opustí centrum města a ponoří se poslepu do těch nejubožejších uliček, až se opět dostane před dům večeřadla. To je docela zavřeno, jakoby opuštěno.

Jidáš se zastaví, hledí na ně. „Matka!” šeptá. „Matka!” Zůstává nerozhodně stát. „Já mám také matku! A já jsem zabil syna matce! Ale přesto... chtěl bych vejít dovnitř... vidět ještě jednou tu místnost. Tam není krev...” Zabuší na vrata a buší znovu a znovu a znovu... Přichází správcová a nepatrně pootevře vrata. A když vidí toho rozrušeného, k nepoznání změněného muže, vykřikne a pokusí se je zavřít. Ale Jidáš mocným úderem ramene dveře rozrazí dokořán a porazí přitom zděšenou ženu a vpadne dovnitř.

Běží ke dveřím vedoucím do večeřadla. Otvíraje. Vstupuje. Dokořán otevřeným oknem vstupuje naplno slunce. Jidáš si oddechne. Zde panuje klid a ticho. Stůl je prostřený tak, jak ho opustili. Zřejmě zde dosud nikdo neuklízěl. Zdálo by se, že je možno zasednout ke stolu.

Jidáš jde ke stolu. Dívá se, zda v amforách je víno. Je tam. Lačně pije rovnou z amfory a pozvedá ji oběma rukama. Pak ztěžka dosedne a položí hlavu na ruce zkřížené na stole. Neuvedomí si, že sedí zrovna na Ježíšově místě a že má před sebou kalich, který sloužil pro Eucharistii. Chvilí takto zůstane, aby si oddechl po předchozím dlouhém běhu, pak pozvedne hlavu, spatří kalich a uvědomí si, kde se posadil.

Vyskočí jako posedlý. Ale kalich ho fascinuje. Na dně je ještě trochu červeného vína a jak slunce do něho dopadá, tekutina zazáří. „Krev! Krev! Zde je také krev! Jeho Krev, Jeho Krev! »To konejte na mou památku!... Veźmĕte a pijte. Toto je moje Krev... Krev nové smlouvy, která bude za vás prolita...« Ach, jsem prokletý! Pro mne na odpuštění mého hřichu už nemůže být prolita. Nežádám o odpuštění, neboť On mi nemůže odpustit. Pryč odtud! Pryč odtud! Už není místa, kde by Boží Kain poznal odpočinek. Na smrt! Na smrt!”

Vychází. A náhle se octne tváří v tvář Marii, stojící přede dveřmi místnosti, kde ji opustil Ježíš. Zasllechla hluk a zadoufala, že je to Jan, který už byl tolik hodin nepřítomen. Je bledá, jako by ztratila všechnu krev. Její oči plné bolesti se podobají očím Ježíšovým. Jidáš se setká s tímto pohledem, který na něj hledí se stejným zarmouceným věděním, se kterým na něj na ulici pohlédli Ježíš, a s poděšeným „ó” se zády přitiskne ke zdi.

„Jidáší,” říká Maria, „Jidáší, co jsi to udělal?” To jsou táž Ježíšova slova z Getsemanské zahrady, řečená s touž

bolestnou láskou. Jidáš si na to vzpomene a vykřikne.

„Jidáši," opakuje Maria, „co jsi to udělal? Na tolik lásky jsi odpověděl zradou?" Mariin hlas je chvějivým pohlažením.

Jidáš se chystá utéci. Maria ho volá hlasem, který by obrátil démona. „Jidáši, Jidáši! Zastav se! Zastav se! Poslouchej! Říkám ti to v jeho jménu: kaj se, Jidáši. On odpustí..." Ale Jidáš už uprchl. Mariin hlas a její vzezření byly ránou z milosti, či lépe řečeno nemilosti, protože vzdoroval.

Rychle odchází. Setká se s Janem, který sem běží pro Marii. Rozsudek je vynesen. Ježíš za chvíli půjde na Kalvárii. Je to chvíle k tomu, aby Matka byla přivedena za Synem. Jan pozná Jidáše, i když zbylo málo z Jidáše, ještě před krátkou dobou tak hezkého. „Ty zde?" říká mu Jan s viditelným odporem. „Ty zde? Buď proklet, vrahu Syna Božího! Mistr je odsouzen. Raduj se, můžeš-li, ale jdi mi z cesty. Jdu pro Matku. Ať se s tebou, tvá druhá Oběť, nesetká, plaze!"

S Janem na Kalvárii

Vidím miláčka Páně ještěbledšího, než když byl s Petrem na Kaifášově dvoře. Tehdy snad jeho tváře zabarvovala zář ohně. Teď připadá vyhublý a bezkrevný jako po nějaké těžké nemoci. Jeho obličej vystupuje z jeho šerikové fialové tuniky jako obličej utopenice, tak je jeho bledost mrtvolná. I jeho oči potemněly, jeho vlasy ztratily lesk a jsou rozčuchány... Už nemá nic z něžného radostného Jana, ani z rozzlobeného Jana, který v záchvatu rozhořčení se jen s námahou ovládl, aby nenapadl Jidáše.

Buší na domovní vrata a když se někdo zevnitř ptá, v obavě aby to nebyl opět Jidáš, kdo to klepe, Jan odpoví: „To jsem já, Jan." Vrata se otvírají a on vstupuje.

I on jde ihned do večeřadla, aniž odpověděl správcové, která se ho táže: „Ale co se děje ve městě?"

Zavře se uvnitř a padne na kolena proti lehátku, na kterém seděl Ježíš, rozpláče se a bolestně ho volá. Líbe obrus v místě, kde Mistr držel své sepjaté ruce, hladí kalich, který byl v jeho prstech... Pak říká: „Ó, Nejvyšší Bože, pomoz mi! Pomoz mi to říci Matce! Nemám k tomu odvalu! A přesto jí to musím říci. To já jí to musím říci, protože jsem zůstal sám!"

Zvedá se a uvažuje. Dotkne se opět kalicha, aby z tohoto předmětu, jehož se dotýkal Mistr, načerpal sílu. Rozhlíží se kolem. V koutě spatří osušku, kterou tam Ježíš odložil, když si do ní utřel ruce po omývání nohou, a ještě jednu, kterou měl ovázanu kolem boků. Bere obě, složí je, laská se s nimi a líbe je. Zůstane zmateně stát uprostřed prázdné místnosti. Říká: „Pojďme!" ale nejde ke dveřím. Vrátil se naopak ke stolu, vezme kalich a chléb, ze kterého Ježíš ulomil onen kousek, jež podal Jidášovi. Políbí je a bere se sebou a spolu s oběma osuškami si všechno přitiskne na srdce jako relikvie. Opakuje: „Pojďme!" a povzdychne. Kráčí k malému schodišti a vystupuje po něm, shrbený, nejistým mátožným krokem. Otevře a vyjde.

„Jane, ty jsi přišel?" Maria se opět objeví ve dveřích své místnosti a opírá se o veřeje, jako by už neměla sílu, aby zůstala stát sama.

Jan pozvedne hlavu a hledí na ni. Chtěl by promluvit a otvírá ústa, ale slova nevycházejí. Po jeho tvářích tekou dvě velké slzy. Sklopí hlavu, stydí se za svou slabost.

„Pojď sem, Jane, neplač. Ty nesmíš plakat. Ty jsi ho měl vždycky rád a činil ho šťastným. Nechť je ti to útěchou."

Tato slova otevrou stavidla Janova pláče. Pláče tak silně a hlasitě, že přijde správcová, Marie Magdalena, žena Zebedeova a ostatní.

„Pojď ke mně, Jane." Maria se odpoutá od veřejí, vezme uředníka za ruku a vede ho do své místnosti, jako by byl dítětem; zavírá tiše dveře, aby s ním byla sama.

Jan nereaguje. Ale když ucítí, jak se na jeho hlavu pokládá Mariina chvějící se ruka, padá na kolena, pokládá na zem předměty, které držel na srdci, skloní tvář k zemi, přitiskne si lem Mariina oděvu ke své rozrušené tváři a vzlyká: „Odpusť, odpusť! Matko, odpusť!"

Maria stojí v úzkostech s jednou rukou na srdci a druhou volně visící podél těla a říká mu úpěnlivým hlasem: „Co ti mám odpustit, ubohé dítě? Co? Tobě?"

Jan pozvedne svou tvář a ukáže se takový, jaký napříště bude, beze stop mužské pýchy: s tváří plačícího ubohého dítěte, a volá: „Že jsem ho opustil! Že jsem uprchl! Že jsem ho nebránil! Ó, můj Mistře! Ó, Mistře, odpusť! Měl jsem raději zemřít, než jsem tě opustil! Matko, Matko, kdo se mne sejme tyto výčitky?"

„Klid, Jane. On ti odpouští, už ti odpustil. Tvou slabost ti nebude nikdy vyčítat. Miluje tě." Maria hovoří s přestávkami mezi svými krátkými větami, jako by byla zadýchána, a stále přitom drží jednu ruku na Janově hlavě a druhou na svém ubohém srdci, bušícím úzkostí.

„Ale nedokázal jsem tomu porozumět ani včera večer... a usnul jsem, když On žádal, abychom ho utěšovali svým bděním. Nechal jsem svého Ježíše samotného. A pak jsem utekl, když ten proklatec přišel se svými loupežníky."

„**Jane, neproklínej. Nedopouštěj se nenávisti, Jane. Nech, ať soudí Otec.** Poslyš: kde je teď?"

Jan padne opět na tvář a rozpláče se ještě víc.

„Odpověz, Jane. Kde je můj Syn?"

„Matko... já... Matko, je... Matko..."

„Je odsouzen, to vím. Ptám se tě: kde je v této chvíli?"

„Snažil jsem se, jak jsem mohl, aby mě viděl... pokoušel jsem se přesvědčit mocné, aby se slitovali a nedali mu... nedali mu příliš trpět. Neudělali mu moc zlého..."

„Nelži, Jane. Ani ze soucitu k Matce. Nepodařilo by se ti ji obelhat, a tak by to bylo zbytečné. JÁ VÍM. Následovala jsem ho v jeho bolesti od věřejšího večera. Nevidíš to, ale mé tělo je zničeno bičováním, na mém čele jsou trny, cítila jsem rány... všechno. Ale teď... už nevidím. Teď nevím, kde je můj Syn odsouzený na kříž... Na kříž... na kříž! Ó, Bože, dej mi sílu! On mě musí vidět. Nesmím cítit svou bolest, dokud On pociťuje svou. Až potom bude všechno... skončeno, dej mi zemřít, můj Bože, chceš-li. Teď ne. Kvůli Němu, ne. Aby mě viděl. Jdeme, Jane. Kde je Ježíš?"

„Vyšel z Pilátova domu. Tento řev, to tak křičí dav, zatímco On stojí svázan na schodech prétorie a čeká na kříž, anebo už jde na Golgotu."

„Upozorní tvou matku, Jane, a ostatní ženy. A pojdme. Vezmi tento kalich, chléb a ta plátna... Dej je sem. Budou nám útěchou... později... a pojdme."

Jan posbírá předměty ležící na zemi a vychází, aby zavolal ženy. A Maria na něj čeká a tiskne si k tváři ony osušky, jako by v nich chtěla nalézt pohlázení rukou svého Syna; líbe kalich a chléb a všechno staví na poličku. A přitáhne si plášť, který nechá spadnout až do očí přes závoj, který jí zahaluje hlavu a obtáčí se kolem krku. Nepláče, ale chvěje se. Těžce oddechuje s otevřenými ústy, jako by trpěla nedostatkem vzduchu. Jan se vrací, následován plačícími ženami.

„Dcery, mlčte! Pomozte mi neplakat! Pojdme." A zavěsí se do Jana, který ji vede a podpírá ji, jako by byla slepá.

Setkání s Ježíšem

... Ježíš se dává opět na pochod.

Je promáčený potem. Vojáci se také potí, i oba další odsouzení, neboť slunce toho bouřlivého dne spaluje jako plamen a k slunečnímu žáru se připojuje rozpálený svah Golgoty. Jaký účinek muselo mít toto slunce na Ježíšův vlněný oděv ve styku s ranami po bičování! Je snadné si to představit a být nad tím jat hrůzou. Ale on ze sebe nevydá nejmenší nářek. Klopýtá však stále více, navzdory této méně strmé cestě bez děr mezi kameny, které byly tak nebezpečné pro jeho nohy; střídavě naráží do obou řad vojáků, mezi kterými jde, a sklání se stále více k zemi...

Cesta pokračuje, obtáčí se zadem kolem hory a vrací se opět vpřed směrem ke strmější cestě (po níž vedli Ježíše původně, než na Longinův příkaz odbočili na tuto pohodlnější). Tam vzadu je Maria s Janem. Řekla bych, že Jan ji zavedl na toto místo stíněné svahem hory, aby si trochu vydechli. Je to nejstrmější místo celé hory... Proto krutí diváci zde nejsou... Maria opřená o skálu je ukryta před sluncem... je však už vyčerpaná. I ona těžce dýchá, bledá jako smrt ve svém tmavomodrém, téměř černém oděvu.

Jan na ni hledí se zarmouceným soucitem. I jemu se v tváři vytratila všechna barva a je smrtelně bledý, s očima unavenými a vytřeštěnými, rozčuchaný, s vpadlými tvářemi, jako by byl nemocen.

Ostatní ženy: Marie a Marta Lazarovy, Marie Alfeova a Zebedeova, Zuzana z Kány, správcová z večeřadla a ještě jiné, které nepoznávám, jsou uprostřed cesty a vyhlížejí, zda nejde Spasitel. Když spatří, že Longin přichází, běží k Marii a sdělují jí tuto zprávu. Maria, kterou Jan podpírá pod paží, majestátní ve své bolesti, se oddálí od skály svahu a s rozhodností se postaví doprostřed cesty a neustoupí, dokud nepřijede Longin, který s výše svého koně hledí na bledou ženu a toho, kdo ji doprovází, plavovlasého, bledého a s nebesky modrými očima jako ona. A zatímco ji mívá, následován jedenácti dalšími jezdci, potřeše hlavou.

Maria se pokouší projít mezi pěšími vojáky, ale těm je horko a spěchají, a tak se jí snaží odehnat kopími, a to o to důrazněji, že na ně pro jejich ohleduplné jednání začnou lézat kameny. Hážou je opět židé zároveň s mnoha nadávkami pro onu předchozí zastávku se zbožnými ženami a volají: „Rychle! Zítra jsou velikonoce. Všechno musí být skončeno před večerem! Spoluviníci, kteří pohrdáte naším Zákonem! Utlačovatelé! Smrt uchvatitelům a jejich Kristovi! Oni ho milují! Podívejte se, jak ho milují. Ale tak si ho vezměte. Postavte si ho do toho svého prokletého města! My vám ho podstoupíme. My ho nechceme. Mršiny k mršinám! Malomocní k malomocným!"

Longin se dopálí a pobídne koně, následován deseti kopiníky, proti kanálii, která ho uráží, a ta se opět rozuteče. Jak ji rozhání, povšimne si stojícího vozíku, který sem jistě vyjel ze zelinářských zahrad dole pod horou a který čeká se svým nákladem salátů, až dav přejde, aby mohl sjet do města. Myslím, že Cyrenejsky se syny sem vystoupil ze zvědavosti, protože to vskutku nebylo nutné. Oba synové, natažení na hromadách zeleniny, se dívají za utíkajícími židy a smějí se jim. Muž, asi čtyřiceti až padesátiletý silák, stojí u osla, poděšeně se vzpírajícího, a pozoruje průvod. Longin si ho prohlíží. Pomyslí si, že mu může být užitečný, a tak mu poručí: „Muži, pojd' sem." Cyrenejsky dělá, jako by neslyšel, ale s Longinem nejsou žádné žerty. Opakuje rozkaz takovým způsobem, že muž hodí opratě jednomu ze svých synů a přistoupí k setníkovi.

„Vidíš toho muže?" táže se ho Longin, a jak to říká, obrátí se, aby ukázal na Ježíše, a přitom uvidí, jak Maria snažně prosí vojáky, aby ji nechali projít. Má s ní slitování, a tak zavolá: „Tu ženu nechtě projít." Pak pokračuje k Cyrenejskému: „Pod tou tíhou už dál nemůže. Ty jsi silný. Vezmi jeho kříž a odnes ho na jeho místo až na vrchol."

„Nemohu... Mám tu osla... Vzpírá se... chlapci ho nedokážou zvládnout."

Ale Longin mu řekne: „Běž, nechceš-li ztratit osla a za trest obdržet dvacet ran."

Cyrenejsky se už neodvází nic namítat. Zavolá na chlapce: „Jed'te rychle domů a řekněte, že hned přijdu," načež jde k Ježíšovi.

Přistoupí k němu právě ve chvíli, kdy se Ježíš obrátí ke své Matce, kterou teprve teď vidí k sobě jít, protože

postupuje vpřed s očima téměř zavřenýma, jako by byl slepý, a zvolá: „**Maminko!**“

To je první slovo od té chvíle, kdy začal být mučen, vyjadřující jeho utrpení. Neboť v tomto slově je obsaženo všechno, všechno to hrůzné utrpení jeho ducha, psychiky i těla. Je to srdcelomný výkřik dítěte, které umírá samo mezi žaláři v těch nejstrašnějších mukách a které je dohnáno až k tomu, že má strach i z vlastního dechu. Je to zaupění dítěte, které je v delíriu a které je drceno vidinou hrozného snu... A tak **chce matku, matku, protože její svěží polibek uklidňuje žár horečky, její hlas zahání strašidla, její objetí činí smrt méně hroznou.**

Maria pozvedne ruku k srdci, jako by obdržela ránu dýkou a zlehka se zapotáčí, ale vzpomíná se, zrychlí krok a jde se vztaženými rukama ke svému zmučenému Synovi a zvolá: „**Synu!**“ Ale řekne to takovým způsobem, že každý, kdo nemá zrovna srdce hyeny, pocítí, jak mu touto bolestí taje.

Vidím, že i mezi římskými vojáky zavládlo pohnutí... a přesto to jsou válečníci, poznamenaní jizvami a přivyklí zabíjení. Ale slova: „**Maminko**“ a „**Synu**“ jsou pro všechny, opakují to, kteří nejsou horší než hyeny, stále táž, a jsou-li vyřčena, je jim porozuměno všude a všude pozvedají přívally soucitu.

Cyrenejsky má tento soucit. Vidí, že Maria nemůže svého Syna pro kříž obejmout a že když vztáhla ruce, nechala je opět poklesnout v přesvědčení, že se to nedá uskutečnit. A tak na Ježíše jen hledí a aby mu poskytla útěchu, pokouší se usmát úsměvem mučednice, zatímco její chvějící se rty pijí slzy. Ježíš, s hlavou zkroucenou pod tíží kříže, se sám také snaží na ni usmát a poslat jí polibek svými ubohými zraněnými rty, rozpukanými od úderů a horečky. Při této podívané si Cyrenejský pospíší sejmut kříž a dělá to s otcovskou jemností, aby nenarazil o korunu a nezjitřil rány.

Ale Maria přesto nemůže Syna políbit. I sebelehčí dotek je jeho rozedranému tělu mukou, a tak se toho Maria zřekne. A pak... nejsvětější city jsou hluboce cudné a chtějí úctu nebo aspoň soucit. A zde je zvědavost a zejména pohrdání. Políbí se tedy jen jejich duše plné úzkosti.

Na vrcholu

Průvod se dá opět na pochod, postrkován přívalem zuřivého lidu, který se na ně tlačí, odděluje je a Marii přitlačuje ke skále a vystavuje ji pohrdání celého toho národa. Nyní jde za Ježíšem Cyrenejský s křížem. A Ježíšovi, osvobozenému od této tíže, se kráčí lépe. Ztěžka dýchá a přikládá si často ruku na srdce, jako by měl velkou bolest v srdeční krajině, a teď, když to může, neboť má volné ruce, shrnuje si vlasy padající mu dopředu, celé spleené krví a potem, až za uši, aby pocítil vzduch na svém zrudlém obličejí, a uvolňuje si tkanici kolem krku, která mu znesnadňuje dýchání.

Maria se se ženami drží zpět. Když průvod projde, jde za ním, a pak zkratkou zamíří k vrcholu hory a nedbá na nadávky kanibalské lůzy. Když je teď Ježíš volný, poslední zátočina kolem hory je vyšlapána poměrně rychle, a už jsou blízko vrcholu, přeplněného řvoucím davem.

Longin se zastaví a nařídí, aby všichni bez ohledu byli vytlačeni o něco níž, a tak byl vrchol, místo popravy, uvolněn. Rozkaz vykoná polovina centurie; přiběhne na místo a nemilosrdně zahání všechny, kdo se tam nalézají, používajíc k tomu kopí a mečů na plocho. Pod sprškou ran se židé s návrší rozprchnou. Chtěli by zaujmout místo na vyhlídce, která je pod ním. Ale ti, kteří tam už jsou, neustupují, a tak mezi lidmi vzplanou zuřivé rvačky. Všichni připadají jako blázni.

Kalvárie má na svém vrcholu tvar nepravidelného lichoběžníka, na jedné straně mírně vyvýšeného, odkud hora klesá strmě dolů až aspoň do poloviny své výšky. Na tomto malém prostranství už připravili tři hluboké díry, vyložené cihlami nebo křídlicemi a vyhloubené zvlášť pro tento účel. Hned vedle nich jsou kameny a hlína připravené k upěchování půdy kolem křížů. Ostatní díry jsou naopak plné kamení. Zřejmě je vyhrabávají podle potřeby a počtu těch, kterým mají posloužit.

Pod lichoběžníkovým vrcholem je na té straně, kde se hora svažuje mírněji, jakási plošina, jen zvolna klesající a vytvářející druhé malé prostranství. Z něho vycházejí dvě široké cesty vedoucí po úbočí vrcholu, který je položen aspoň o dva metry výše a je cestami jakoby oddělen.

Vojáci, kteří vytlačili s vrcholku dav, přesvědčivými ranami svých kopí uklidňují potyčky a uvolňují cestu, aby průvod mohl bez obtíží projít ten krátký zbytek cesty, a vytvoří zde ochranný kordon, zatímco tři odsouzení, obklopení jezdci a vzadu chránění druhou polovinou centurie, dospívají k nejvyšší plošině na vrcholu Golgoty.

Zatímco se toto děje, vidím všechny Marie a poněkud vzadu za nimi Janu Chúzovu se čtyřmi zahalenými římskými dámami. Ostatní ženy se po setkání s Ježíšem uprostřed Golgoty už vzdálily, a to zřejmě samy, neboť Janin služebník Jonatas, který je doprovázel, je zde, se svou paní. Už mezi nimi není ta, kterou nazýváme Veronika a kterou Ježíš nazýval Nika, chybí i její služebnice a ona docela zahalená žena - Římanka, kterou poslechli vojáci. Vidím Janu, stařenu Elizy, Annu a dvě ženy, které nepoznávám. Za těmito ženami a Mariemi vidím Josefa a Šimona Alfeovy (bratry apoštolů Judy a Jakuba) a Alfea Sáry (miláčka sv. Anny) se skupinou pastýřů. Ti se porvali se židy, kteří je chtěli vytlačit a uráželi je, a síla těchto mužů, znásobená láskou a bolestí byla tak velká, že zvítězili a vytvořili kolem sebe volný kruh, takže zbabělí židé se už odvažovali jen vyhrožovat se zaťatými pěstmi. Na nic víc se nezmohli, protože hole pastýřů jsou sukovité a těžké... Bylo však třeba opravdové odvahy, aby zde vytrvala tak málo početná skupinka galilejských proti celému nepřátelskému národu. Jediný bod celé Kalvárie, kde se nerouhali Kristu!

Hora ze tří stran, které sestupují mírně do údolí, je jediným mravenišťem. Nažloutlou a nahou zem už není vidět a pod sluncem, které se střídavě schovává za mraky, připadá jako louka rozkvetlá všemi barvami, tak jsou na sebe

namačkány pláště a pokrývky hlav sadistů, kteří tuto zem pokrývají. Za potokem na cestě další dav a za hradbami další. Na nejbližších terasách další. Ostatek města nahý...prázdný...tichý. **Zde je všechno: Všechna láska i všechna nenávisť...**

Zatímco muži určení k vykonání popravy připravují své nástroje a už vyhrabali díry a zatímco odsouzení čekají, obklopeni čtvercem strážce, židé, kteří se stáhli na opačnou stranu, než jsou Marie, jim nadávají. Urážejí i Matku: „Na smrt s galilejskými! Na smrt! Galilejsť! Proklatci! Na smrt s galilejským rouhačem! Přibijte na kříž i klín, který ho nesl! Pryč odtud, zmije, které rodíte démony! Na smrt! Očistěte Izrael od žen, které se spojují s kozly!"

Longin, který sestoupil s koně, se otočí a vidí Matku... Nařídí, aby tato vřava ustala. Půlka centurie, která stála za odsouzenými, se pustí do té holoty a vyprázdni úplně druhé malé prostranství, zatímco židé prochází dolů a narážejí jeden do druhého. Jedenáct jezdců také sestupuje s koňů a jeden z nich odvádí koně včetně koně centurionova do stínu za úbočím hory.

Setník zamíří k vrcholu. Jana Chúzova přistoupí blíž a zastaví ho. Dává mu amforu a váček s penězi a pak se opět v pláči vzdálí a vrátí k ostatním, stojícím v jednom rohu prostranství.

Nahoře je všechno připraveno. Odsouzení jsou vyváděni vzhůru. Ještě jednou prochází Ježíš kolem své Matky, která se svoje záupnění snaží ztlumit pláštěm, přitisknutým na ústa. Židé to vidí a smějí se a posmívají se jí.

Jan, něžný Jan, který má jednu ruku kolem Mariiných zad a podpírá ji, se obrátí se zuřivým pohledem a jeho oči metají blesky. Kdyby nemusel ochraňovat ženy, věřím, že by některého z těchto zbabělců chytil pod krkem.

Jakmile jsou odsouzení na osudné plošině, vojáci toto prostranství obklopí ze tří stran. Prázdna zůstává jen strana se srázem.

Setník dává Cyrenejskému rozkaz, aby odešel, a ten neochotně odchází; aspoň se zastaví u galilejských a spolu s nimi obdrží nadávky, kterými dav častuje malý počet věrných Kristu. Oba lotři hodí své kříže na zem s proklínáním. Ježíš mlčí.

Bolestná cesta skončila.

Ukřižování

Čtyři svalnatí muži, kteří svým vzhledem mi připadají jako židé a židé spíše hodní kříže než odsouzený...mají ve svých nikách hřeby, kladiva a provazy, jež ukazují odsouzeným a posmívají se jim. Dav se zmítá v krutém delíriu. Setník nabídne Ježíšovi amforu, aby se napil umrtvující směsí vína s myrhou. Ale Ježíš ji odmítá. Oba lotři se z ní hluboce napijí...

Odsouzeným je přikázáno, aby se svlékli. Oba lotři to učiní beze studu. Dokonce se baví tím, že dělají obscenní posušky směrem k davu a zejména ke skupině kněží v bílém lněném oděvu, kteří se nenápadně vrátili na nižší malé prostranství, využívající k tomu svého stavu. Ke kněžím se připojili dva nebo tři farizeové a jiné vlivné osobnosti, které nenávisť spřátelila...

Katové nabídnou odsouzeným tři cáry, aby si je upevnili kolem kyčlí, a lotři je berou se strašlivým rouháním. Ježíš, který se kvůli bolestivým ránam svléká pomalu, hadr odmítne. Snad si myslí, že bude moci mít na sobě krátké spodní kalhoty, které si ponechal i při bičování. Ale když mu řeknou, aby si je sundal, vztáhne ruku a žebrá na katech hadr, aby skryl svou nahotu...

Ale Maria to vidí a snímá dlouhý a jemný bílý závoj, který jí pokrývá hlavu pod temným pláštěm a do kterého prolila tolik slz. Sundává si ho, aniž by jí plášť spadl, dává ho Janovi, aby ho podal Longinovi. Ten ho bere bez námitek. Když se má Ježíš úplně svléknout, otočí se ne k davu, ale v tu stranu, kde nikdo není, a tak ukazuje jen svoje záda zbrzděná podlitinami a krvácejícími ranami. Longin mu podává mateřský závoj. Ježíš ho pozná. Zahalí se do něho tak, že ho několikrát omotá kolem kyčlí a dobře zaváže, aby nespadl...

Teď se Ježíš otočí k davu, a tak je vidět, že i jeho prsa, paže, nohy byly zasaženy dýtkami...

A dav se mu začne posmívat a vytvoří jakýsi sbor: „Ó, krásný! Nejkrásnější ze všech lidských dětí! Jeruzalémské dívky tě zbožňují..." A zanotuje na nápěv jednoho žalmu úryvek z Písni písní: „Můj milovaný je sladký a uzardělý..." (5, 10-16) a směje se a křičí také: „Malomocný! Ty jsi tedy smilnil s nějakou modlou, že tě tak Bůh potrestal? Ó, ó, Dokonalý! Ty jsi Syn Boží? Kdepak! Ty jsi Satanův zmetek!"

Lotři jsou přivázáni ke křížům a do vlečení na svoje místa, jeden vlevo a druhý vpravo od Ježíše. Křičí, nadávají, zlořečí...

Teď je řada na Ježíšovi. Tiše se natáhne na kříž. Oba lotři se tak bránili, že si s nimi čtyři kati nevěděli rady a museli si na pomoc přivolat vojáky. Ale pro Ježíše není této pomoci zapotřebí. Lehne si a položí hlavu, kde se mu řekne, aby ji položil. Rozevře paže, když se mu řekne, aby tak učinil, natáhne nohy, jak se mu nařídí. Stará se jen o to, aby měl dobře upevněn závoj.

Nyní se jeho dlouhé, štíhlé a bílé tělo výrazně odráží od temného dřeva a nažloutlé půdy. Dva kati se mu posadí na prsa, aby ho udrželi v nehybnosti. A já myslím na utrpení, které pod jejich vahou musí pociťovat. Třetí mu vezme pravou ruku tak, že ji jednou rukou drží v předloktí a druhou za konečky prstů. Čtvrtý, který už má v rukou dlouhý čtyřhranný zašpičatělý hřeb, se dívá, zda díra, předem vyvrtaná do dřeva, odpovídá středu zápěstí. Kat přiloží k zápěstí špičku hřebíku, zvedne kladivo a zasadí první ránu.

Ježíš, který má zavřené oči, vykřikne a v důsledku ostré bolesti se celý stáhne a otevře oči zaplavené slzami. Musí zakoušet strašlivou bolest. Jak hřeb proniká, proráží svaly, žíly, nervy a láme kosti.

Maria odpoví na výkřik svého mučeného Syna záupněním, které má v sobě něco z nářku podřezávaného beránka, a

shrbí se, jako by byla zlomena, držíc si hlavu v dlaních. Aby ji více nemučil, Ježíš už nekřičí. Ale rány jsou zde, metodické, drsné nárazy železa o železo. A pomysleme, že pod nimi je živý úd, který je přijímá.

Pravá ruka je přibita. Přejdou k levé. Díra neodpovídá zápěstí. Vezmou tedy provaz, ovážou jím levé zápěstí a táhnou, až ruku v rameni vykloubí a natrhnou šlachy a svaly, nemluvě o tom, že trhají kůži, která je už prořezána provazy, jimiž byl Ježíš svázán při svém zajetí. Druhá ruka musí také trpět, neboť je tažena a kolem jejího hřebu se díra zvětšuje. Takto se dostali téměř k počátku zápěstí, ale dál ne. Už toho tedy nechají a přibíjejí, kde mohou, to znamená mezi palcem a prsty, právě uprostřed dlaně. Hřeb tam proniká snadněji, ale s větší bolestí, neboť musí přetnout důležité nervy, takže prsty zůstanou nehybné, zatímco prsty pravé ruky se stahují a chvějí. Ježíš už nekřičí, jen chraptivě nařká za svými pevně sevřenými rty a slzy bolesti stékají na dřevo a odtud na zem.

Teď jsou na řadě nohy. O něco dál než dva metry od konce kříže je malý výstupek, sotva postačující pro nohy. Přitáhnou k němu nohy, aby viděli, zda míra je dobrá, a protože je o něco níž a nohy k němu dosahují jen stěží, ubohého Mučedníka přitahují za nártu. Hrubé dřevo tak rozdirá zraněné tělo, pohne se i koruna, trhá další vlasy a hrozí, že spadne. Kat ji úderem pěsti posune zpět na její původní místo.

Nyní ti, kteří seděli Ježíšovi na prsou, se zvednou a umístí na jeho kolenou, neboť když Ježíš spatří, jak se na slunci třpytí velmi dlouhý hřeb, aspoň dvakrát delší než hřeby, které sloužily pro ruce, mimoděky stáhne svoje nohy. A tak teď jsou dva katani celou vahou na jeho rozbitých kolenou a tisknou ubohé nohy pokryté ranami, zatímco další dva dokončují mnohem obtížněji práci s přibíjením jedné nohy na druhou, hledajíce, jak by je nejhodněji spojili dohromady.

I když se snaží udržet nohy nehybné, přesto spodní noha se pod ranami na hřeb přemísťuje, a proto ji opět musí od hřebu téměř odtrhnout, protože ten se smekl do měkkých částí. Hřeb, který už prorazil pravou nohu, musí být zaražen více ke středu. A kat buší, buší, buší... Je slyšet jen strašlivé údery kladiva na hlavu hřebíku, neboť celá Kalvárie, to jsou teď jen oči a uši, které se pasou na každém pohybu a každém zvuku, aby se z něho radovaly.

Nad drsným bušením železa se vznáší tlumený nářek holubice: chraptivé úpění Marie, která se po každé ráně sklání stále níž, jako by kladivo zraňovalo ji, Mučedníkovu Matku. A je vidět, že těmito mukami je už téměř zlomena...

Teď je kříž vlečen k otvoru a poskakuje po nerovné půdě a oťřásá ubohým Ukřižovaným. Zvedají kříž, ale ten jim dvakrát vyklouzne, poprvé zcela nenadále, podruhé dopadne na svoje pravé rameno a Ježíšovi tak způsobí strašlivé utrpení... Když konečně kříž vklouzne do díry, dokud ho neupevní kameny a hlínou, kymácí se na všechny strany, a tak se ubohé Tělo zavěšené na třech hřebech neustále přemísťuje; musí to být hrozné utrpení...

Konečně je kříž upevněn... Stavějí i lotry, kteří se ve svislé poloze rozkřičí, jako by z nich někdo zaživa stahoval kůži; muka jim způsobují provazy, zařezávající se jim do zápěstí, až ruce zčernají a žíly naběhnou jako provazy. Ježíš mlčí. Zato dav nemlčí, naopak, opět se dá do pekelného řevu.

Nyní má vrchol Golgoty svou trofej i svou čestnou stráž. Kolem celého návrší stojí polovina centurie pěších vojáků a uprostřed tohoto kruhu ozbrojených mužů deset jezdců, teď bez koní, hraje v kostky o šaty odsouzených. Mezi Ježíšovým křížem a křížem po jeho pravici stojí Longin. Případá, jako by Králi Mučedníku držel čestnou stráž. Druhá polovina centurie odpočívá při cestě na dolní plošinu, připravená v případě potřeby zasáhnout. Vojáci jsou ke všemu téměř zcela lhostejní. Jen některý z nich občas pozvedne oči k ukřižovaným.

Longin naopak vše pozoruje se zvědavostí a zájmem, srovnává a v duchu soudí. Srovnává ukřižované, zejména Krista, s diváky. Jeho pronikavé oko neztrácí žádnou podrobnost, a aby lépe viděl, zaclání si oči rukou, neboť mu vadí slunce.

Ostatně je to podivné slunce, s žlutí červenající jakoby požárem. A pak tento požár náhle uhasne, zacloněn mrakem, černým jako smůla, který se vynoří zpod horských hřebenů Judeje, proběhne rychle po obloze a zmizí za jinými horami. A když slunce opět začne svítit, je tak prudké, že oči ho snášejí jen obtížně.

Jak se Longin tak rozhlíží, vidí pod návrším Marii, hledící se svou ztrhanou tvář ke svému Synovi. Zavolá jednoho z vojáků, hrajících v kostky, a řekne mu: „Chce-li Matka se synem, který ji doprovází, vystoupit, nechť přijde. Doprovod ji a pomoz jí.“

A Maria s Janem, o němž se myslí, že je jejím synem, vystoupí po malém schodišti, vyhloubeném ve vápenném tufu, projde kordonem vojáků a postaví se pod křížem, ale poněkud stranou, aby ji Ježíš viděl a ona jeho. Dav jí vzápětí začne spílat těmi nejurážlivějšími nadávkami a do svých rouhání jejímu Synu zahrne i ji. Ale Maria, s bezkrevnými a chvějícími se rty, se svého Syna pouze snaží utěšit svým ztrhaným úsměvem, zatímco žádnou silou vůle není schopna zadržet slzy vytékající jí z očí.

Lidé, počínaje kněžími, doktory, farizeji, saduceji, herodiány a jinými podobného ražení, si opatřují zábavu tím, že vytvoří jakousi okružní promenádu a jak vystupují na nižší malou plošinu, neopomenou učinit Umírajícímu své rouhačské poklony. Všechna hanebnost, krutost, všechna nenávisť a bláznovství, které jsou si ti lidé vůbec schopni vymyslet, vychází v přívalech z těchto infernálních úst. Nejzuřivější jsou členové Chrámu, kterým pomáhají farizeové...

K urážkám se ze svého kříže připojí i lotr po levici. Jako by chtěl shrnout všechna rouhání těch druhých, všechna je uplatňuje a nakonec řekne: „Zachraň se a zachraň nás, chceš-li, abychom ti věřili.“

Kristus, ty? Ty jsi blázen! Svět patří darebákům a Bůh neexistuje. Já ano, já existuji. Toto je pravda, a mně je proto všechno dovoleno. Bůh? Povídačky! Rozšiřované, aby nás drželi zkrátka. Ať žije naše já! Jen to je král a bůh!"

Druhý lotr, ten po pravici, má Marii téměř u svých nohou a hledí na ni snad více než na Ježíše. Už chvíli pláče a šeptá: „Matka.“ Říká: „Mlč. Nebojíš se Boha ani teď, když trpíš tento trest? Proč urážíš toho, kdo je dobrý? A jeho

utrpení je ještě větší než naše. A nic zlého neudělal."

Ale ten druhý pokračuje v nadávkách.

Ježíš mlčí. Těžce dýchá námahou, kterou způsobuje jeho poloha, a snaží se najít úlevu v tom, že chce přenést část váhy z nohou na ruce, a tak se na rukou silou svých paží vzepne. Snad to činí, aby přemohl křeč, která už svírá jeho nohy, jak to prozrazuje chvění svalů.

Tvář už má vzhled, který vidíme na fotografiích Turínského plátna... Žízeň způsobená ztrátou krve, horečkou a sluncem musí být nesmírná, takže mimoděky pije kapky svého potu a slz i kapky krve, stékající s čela k vousům, a navlhčuje si jimi jazyk...

Židé mezitím nepřestávají urážet a nenapravitelný lotr jim dělá ozvěnu. Ten druhý, který teď hledí na Matku se stále větším soucitem a sám se také rozpláče, mu rázně odpoví, když pochopí, že do jeho nadávek je zahrnuta i ona.

„Mlč! Rozpomeň se, že jsi zrozen ze ženy. A zvaž, že ty naše se pro své syny něco naplakaly, a byly to slzy hanby, protože jsme kriminálníci. Naše matky jsou mrtvé... Ale kdybych tu svou mohl požádat o odpuštění... Ale mohu to? Byla to světice... Zabil jsem ji bolestí, kterou jsem jí způsobil... Jsem hříšník... Kdo mi odpustí? Matko, ve jménu svého umírajícího Syna, modli se za mne."

Matka na okamžik pozvedne svou zmučenou tvář a pohlédne na něho, na ubožáka, který při vzpomínce na svou matku a pohledu na Matku dospívá k pokání, a svým pohledem holubice ho doslova hladí.

Dismas se rozpláče ještě víc, což v davu a u jeho druha vyvolá ještě více posměchu. Dav křičí: „Bravo! Vezmi si ji za matku. Tak bude mít dva syny kriminálníky!" A druhý se vysmívá: „Miluje tě, protože jsi malou kopií jejího miláčka."

Ježíš poprvé promluví: „**Otče, odpusť jim, neboť nevědí, co činí!**"

Tato modlitba zvítězí nad všemi Dismasovými obavami. Odváží se pohlédnout na Krista a řekne: „Pane, rozpomeň se na mne, až budeš ve svém Království. Pro mne je spravedlivé, že zde trpím. Ale po tomto životě mi poskytni milosrdenství a pokoj. Jednou jsem tě slyšel hovořit a ve svém bláznovství jsem tvá slova odmítl. Teď se kají. Kají se před tebou, Synu Nejvyššího, ze svých hříchů. Věřím, že pocházíš od Boha. Věřím v tvou moc. Věřím v tvé milosrdenství. Kriste, odpusť mi ve jménu tvé Matky a tvého Nejsvětějšího Otce."

Ježíš se obrátí a hledí na něj s hlubokým soucitem a na svých ubohých ústech má krásný úsměv. Řekne: „Já ti říkám: dnes budeš se mnou v Ráji."

Obrácený lotr se utiší, a protože si už nepamatuje modlitby, kterým se učil jako dítě, opakuje jako střelnou modlitbu: „Ježíši Nazaretský, Králi židů, smiluj se nade mnou. Ježíši Nazaretský, Králi židů, důvěřuji v Tebe. Ježíši Nazaretský, Králi židů, věřím v tvé Božství."

Druhý lotr setrvá ve svém rouhání.

Smrt

Obloha se stále více zatahuje. Teď už slunce jen stěží pronikne mezi mraky. Ty vytvářejí stále temnější vrstvy, místy bílé, místy nazelenalé, které se vzájemně mísí podle rozmaru studeného větru, který vane v prudkých poryvech a opět náhle ustává; když se odmlčí, ovzduší je dusivé, mrtvé.

Světlo, nejprve neobyčejně prudké, dostává nyní nazelenalý odstín. Tváře nabývají bizarní výraz...

Ježíš je teď podivně bledý, jako by už byl mrtev. Hlava mu začíná padat na prsa. Rychle mu ubývá sil. Chvěje se navzdory horečce, která ho spaluje. A ve své slabosti šeptá slovo: „Maminko! Maminko!" Šeptá ho tiše, jako v povzdechu, jakoby už prožíval lehké delirium, které mu ho nedovoluje zadržet, tak jak by chtěla vůle. A Maria k němu pokaždé vztáhne ruce, jako by ho chtěla podepřít.

Krutí lidé se smějí těmto křechům Umírajícího i té, jež se o ně podílí...

Teď si však už mnozí povšimnou podivného přísvitů, který začíná zahalovat svět a někteří dostávají strach. I vojáci hledí na oblohu a na jakýsi břidlicově temný kužel, pozvedající se za vrcholem jako borovice. Vypadá na mořskou smršť. Roste a roste a vycházejí z něho mraky stále černější, jako by to byla sopka, vyvrhující dým a lávu.

A právě v tomto soumravném, děsivém svitu Ježíš dává Jana Marii a Marii Janovi. Skloní hlavu, neboť Matka, aby lépe viděla, přistoupila blíže ke kříži, a říkají: „**Ženo, zde je tvůj syn. Synu, zde je tvá Matka.**"

Maria je po těchto slovech, která jsou závěti jejího Ježíše, v tváři ještě více rozrušena, vždyť své Matce nemá co dát, než člověka... Ale ubohá Maria se snaží, aby plakala jen potichu, protože nemůže, nemůže neplakat. Její slzy tekou navzdory úsilí, jež vynakládá, aby je zadržela, zatímco její ústa mají ztrhaný úsměv, který se snaží udržet na svých rtech, aby ho utěšila.

Utrpení neustále roste a světla neustále ubývá.

A v tomto přísvitě mořských hloubek se vynoří před židy Nikodém a Josef a říkají: „Ustupte!"

„Vyloučeno! Co chcete?" říkají vojáci.

„Projít. Jsme Kristovi přátelé."

Vůdcové kněží se otáčejí: „Kdo se odvažuje prohlašovat za přítele rebela?" říkají rozhněvaní kněží.

A Josef rozhodně: „Já, vznešený člen Velké Rady: Josef z Arimatie, stařešina, a mám se sebou Nikodéma, hlavu židů."

„Kdo se spojuje s rebalem, je rebel."

„A kdo se spojuje s vrahy, je vrah, Eleazare Anno. Já jsem žil jako spravedlivý. A teď už jsem stár a před smrtí. Nechci se stát nespravedlivým, když už ke mně sestupuje Nebe a spolu s ním věčný Soudce... Vojáku, zde je pro

tebe váček s penězi a potvrzení o volném průchodu," a nejbližšímu desátníkovi podává váček a voskovou tabulku.

Desátník si ji prohlédne a řekne vojákům: „Nechtě tyto dva projít.“

Josef s Nikodémem se připojí k pastýřům. Ani nevím, zda je Ježíš vidí v mlze stále houstnoucí a kdy nadto jeho oči už začínají být zastřeny agónií. Ale oni ho vidí a pláčou bez ohledu na lidské řeči, neboť kněží samozřejmě na ně soustředí své nadávky.

Utrpení je stále větší...

Lidé už vidí jen málo a špatně, protože světlo má barvu temného popela a dobře mohou vidět jen ti, kteří stojí u kříže.

V jistém okamžiku se Ježíš celý sesune vpřed a dolů, jako by už byl mrtev; už těžce neoddechuje, hlava nehybně visí vpřed...

Maria vykřikne: „Je mrtev!“ Tragický výkřik šířící se v potmělém ovzduší. A Ježíš opravdu připadá jako mrtvý.

Odpoví jí jiný ženský výkřik a ve skupině žen vidím pohyb. Pak asi deset osob se vzdálí a někoho podpírá, ale nevidím, kdo přesně odchází. Světlo v mlze je už příliš slabé. Řeklo by se, že vše je ponořené do hustého mraku vulkanického popela.

„To není možné," křičí kněží a židé. „To jen tak předstírá, abychom se vzdálili. Vojáku, píchni ho kopím. To je dobrý prostředek, jak mu vrátit hlas.“ A protože to vojáci neučiní, ke kříži letí množství kamenů a hrud a zasahují Mučedníka a padají na pancíře Římanů.

Lék, jak říkají ironicky židé, vykoná zázrak. Nějaký kámen nejspíš obratně zasáhl zranění na ruce nebo samotnou hlavu, protože mířili nahoru. Ježíš srdceryvně záupí a opět přijde k sobě...

A k zavřeným docela zataženým, nízkým nebesům, připadajícím jako obrovská deska z temné břidlice, vydá veliký výkřik: „**Eloi, Eloi, lamma scebakteni!**“ (slyším to říci takto).

Jistě už cítí, že umírá, naprosto opuštěn Nebesy, tak tímto výkřikem doznává otcovské opuštění...

Temnota je ještě hustší. Jeruzalém úplně zmizel. I svahy Kalvárie jako by už nebyly. Je vidět jen vrcholek, jako by temnoty ho vyzvěдалy, aby se na něm soustředilo jediné a poslední světlo, které zbylo, a položily ho s jeho božskou trofejí k oběti na ubrus z tekutého onyxu, aby byl viděn láskou i nenávisť.

A z tohoto světla, které není světlem, vychází Ježíšův teskný hlas: „**Žízním!**“

Jeden voják jde k nádobě, kam katovi pomocníci nalili ocet se žlučí... Bere houbou namočenou tekutinu, nabodne ji na konec tenkého, ale přesto pevného rákosu, který je zde nablízku připraven, a nastaví houbu Umírajícímu. Ježíš se dychtivě natahuje k přibližující se houbě. Řeklo by se hladové dítě hledající mateřský prs.

Maria, která to vidí a jistě ji napadne tato myšlenka, záupí a opře se o Jana: „Ó, nemohu mu dát ani kapku svých slz. Ó, mé prsy, proč mi už nedáváte mléko? Ó, Bože, proč jsi nás takto opustil? Zázrak pro mého Syna! Kdo mě pozvedne, abych zahнала jeho žízeň svou krví, když už nemám mléko?“

Ježíš, který dychtivě sál hořký nápoj, odvrátí s odporem hlavu. Tento nápoj musí navíc pálit do zraněných a rozpukaných rtů. Oddálí se, poklesne bez vlády...

A stále slaběji se ozývá volání, měnící se v dětský nářek: „**Maminko!**“ A ubohá šeptá: „Ano, můj poklade, jsem zde.“ A když se mu zakaluje zrak, takže říká: „Maminko, kde jsi? Už tě nevidím. Ty mě také opouštíš?“ už to nejsou ani slova, ale sotva slyšitelné šeptání, které Matka přijímá spíše srdcem než sluchem, spolu se všemi povzdechy umírajícího. Maria odpovídá: „Ne, ne, Synu! Já tě neopustím! Poslyš mě, můj milovaný, Maminka je zde... a její jedinou mukou je, že nemůže přijít tam, kde jsi ty.“

Je to srdceryvné. A Jan pláče bez zábran. Ježíš jeho vzlyky musí slyšet, ale neříká nic.

Longin, aniž si to uvědomil, opustil svůj volný postoj, vzpřímí se do pozoru, s levou rukou na meči a s pravou rukou rovně po boku, jako by stál na stupních imperátorského trůnu. Nechce podlehnout pohnutí, a tak se jeho tvář stahuje v úsilí, aby nad ním zvítězil, a v jeho očích se lesknou slzy, které zadržuje jen jeho železná disciplína.

Ticho. Pak v naprosté temnotě jasná slova: „**Všechno je dokonáno!**“ A pak už je to jen těžké, stále chraptivější oddechování a mezi chroptěním občasně, stále se prodlužující ticho.

Všechny Marie pláčou, s hlavami až u samé země. Jejich vzlyky je dobře slyšet, protože dav opět zmlkl, aby naslouchal chroptění Umírajícího.

Opět ticho. Pak prosba vyslovená s nekonečnou něhou v horoucí modlitbě: „**Otče, do tvých rukou vkládám svého ducha!**“

Opět ticho. I chroptění je stále slabší. Už je to jen slabý dech, který vychází ze rtů a z hrdla.

A pak je už zde Ježíšova poslední křeč. Strašlivé vzepjetí, které jako by chtělo od dřeva odtrhnout tělo, které je k němu připevněno třemi hřeby... Tělo se celé napíná; v poslední křeči je napjatým lukem, chvějícím se, strašným na pohled; a pak se rozlehne onen „velký výkřik“, o němž hovoří Evangelia a který je první částí slova „Maminko...“ A pak už nic...

Hlava opět klesne na prsa, tělo vpřed, chvění ustává a ustává i dech. Dodýchal.

Země na výkřik Toho, kterého zabili, odpovídá hrůzným zaburácením. Jako by tisíc obřích trub vydalo jediný zvuk a nad tímto děsivým akordem se objevují izolované, strašlivé noty blesků, které křížují všemi směry oblohu a padají na město, na Chrám, do davu...

A pak náhle, za stálého bití blesků, se země zachvěje ve víru cyklonu. Zemětřesení a větrná smršť se spojují k apokalyptickému trestání rouhačů. Vrchol Golgoty se vlní a tančí jako mísa v ruce nějakého blázna...

Longin, Jan, vojáci se přidržují, čeho mohou, aby neupadli. Ale Jan, zatímco se jednou rukou drží kříže, druhou

podpírá Marii, která, zmožena bolestí a otřesy, se schoulí na jeho srdce...

Třikrát se opakuje zemětřesení a větrná smršť a pak zavládne naprostá nehybnost mrtvého světa...

Maria pozvedá hlavu s Janových prsou a hledí na svého Ježíše. Volá ho, protože ve slabém světle špatně vidí svými ubohými očima plnými slz. Třikrát na něj zavolá: „Ježíši! Ježíši!“ To je poprvé, co ho na Kalvárii volá jeho jménem. Konečně v záblesku, který vytvořil jakousi korunu nad vrcholem Golgoty, ho uvidí, nehybného, celého schýleného vpřed, s hlavou tak skloněnou dopředu a vpravo, že se až dotýká tváří a bradou ramene, a pochopí. Vztáhne ruce, chvějící se v temném ovzduší, a zavolá: „Můj Synu! Můj Synu! Můj Synu.“ Pak naslouchá... Nemůže věřit, že její Ježíš už není.

Jan se také dívá a naslouchá a pochopí, že všechno je skončeno. Uchopí Marii za ruku a snaží se ji vzdálit a říká: „Už netrpí.“

Ale ještě než dokončí větu, Maria, která pochopila, se vyprostí, otočí se, skloní k zemi, přitiskne si ruce na oči a zvolá: „Už nemám Syna!“

A pak se zapotáčí a upadla by, kdyby ji Jan nezachytil na své srdce; pak se s ní posadí na zem a drží ji na svých prsou, dokud ho nevystřídají Marie, které už nejsou zadržovány kordonem vojáků...

Magdalena se posadí místo Jana a Marii téměř položí na svá kolena a podpírá ji ve své náruči a líbe její bezkrevnou tvář, zvrácenou na její rameno. Marta a Zuzana s houbou a plátnem, namočeným do octa, jí omývají spánky a chřípí, zatímco Marie Alfeova jí líbe ruce a volá ji ztrhaným hlasem, a hned jak Maria otevře oči a obrátí k ní pohled, otupělý bolestí, jí řekne: „Dcero, dcero drahá, poslouvej...řekni mi, že mě vidíš... Jsem tvá Marie... nehleď na mě takto!“ A jak první vzlyk otevře Mariino hrdlo a skanou první slzy, dobrá Marie Alfeova říká: „Ano, ano, vyplač se... Zde se mnou, jako u maminky, má ubohá svatá dceruško.“ A stará Marie Alfeova se také rozpláče a ostatní ženy jí dělají ozvěnu - Marta i Magdalena, Janova matka i Zuzana.

Ostatní ženy už zde nejsou. Myslím, že odešly a s nimi i pastýři, když bylo slyšet onen výkřik ženy.

Vojáci mezi sebou hovoří...

„Ale je opravdu mrtev?“

„Nevidíš? Pochybuješ o tom?“

Před skálou se objevuje Josef a Nikodém. Jistě se uchýlili pod sráz hory, aby se uchránili před blesky. Jdou za Longinem. „Chtěli bychom Mrtvolu.“

„K tomu může dát souhlas jen prokonzul. Běžte, ale rychle, protože jsem slyšel říkat, že židé chtějí jít do soudní síně a žádat o zlámání kostí. Nechtěl bych, aby mu způsobili toto zneuctění.“

„Jak to víš?“

„Hlášení důvěrníka. Běžte. Čekám na vás.“

Ti dva se pustí dolů po prudkém svahu a zmizí.

Tehdy se Longin přiblíží k Janovi a říká mu pár slov, kterým nerozumím, pak si od jednoho vojáka dává podat kopí. Hledí na ženy, které se teď všechny starají o Marii, pomalu opět nabývající sil. Všechny se otočí zády ke kříži.

Longin se postaví téměř k Ukřižovanému, dobře si rozváží ránu a pak ji zasadí. Dlouhé kopí hluboce pronikne zdola nahoru, zprava doleva.

Jan, který bojuje mezi touhou vidět a hrůzou takového pohledu na okamžik odvrátí hlavu.

„Už je to, příteli,“ říká Longin a dodává: „Je to tak lépe. Jako rytíři a bez lámání kostí... byl to opravdu Spravedlivý!“

Z rány vyprýští mnoho vody a drobný pramének krve, která se už začíná srážet.

Snímání s kříže

Na Kalvárii opět nastane ticho přerušované jen Mariiným pláčem.

Oba lotři, vyčerpaní strachem, už nemluví.

Přicházejí rychle Nikodém s Josefem a říkají, že mají Pilátovo dovolení. Ale Longin, který příliš nedůvěřuje, vyšle k prokonzulovi vojáka na koni, aby se také dověděl, jak naložit s oběma lotry. Voják tryskem odjede a vrátí se z rozkazem, aby Ježíš byl sejmout a ostatním byly zlámány nohy.

Longin zavolá čtyři katy, kteří se zbaběle přikrčili pod skálou a dosud jsou z události vyděšeni, a nařídí, aby oba utratili údery kyje. U Dismase se to děje bez protestů; úder na srdce, když předtím byl udeřen přes kolena, na jeho rtech zlomí jméno Ježíšovo. U druhého lotra se to děje se strašlivým proklínáním. Jejich chroptění je ponuré.

Oni čtyři kati se teď chtějí postarat o Ježíše a sejmout ho s kříže, ale Josef s Nikodémem to nedovolí.

Josef si svlékne plášť a říká Janovi, aby podržel žebříky, zatímco oni vystupují s páčidly a kleštěmi.

Maria se pozvedne, celá se chvějíc a podpírána ženami, a přistoupí ke kříži.

Vojáci zatím odejdou, neboť úkol už splnili. Longin před sestupem na níže položené prostranství se na svém koni otočí a pohlédne na Marii a Ukřižovaného. Pak na kamenech zazní údery kopyt a Longin se vzdálí.

Z levé dlaně je hřebík vytažen. Paže padne podél těla, které teď visí napolo uvolněno. Říkají Janovi, aby také vystoupil nahoru a žebříky ponechal ženám.

Jan vystupuje po žebříku, kde byl předtím Nikodém, vloží svou paži Ježíšovi kolem krku, a tak ho přidržuje na svém rameni; druhou rukou ho obtočí v pase...Když jsou uvolněny nohy, Jan udrží tělo svého Mistra mezi křížem a svým vlastním tělem jen s velkou námahou.

Maria je už pod křížem, sedá si k němu zády a je připravena přijmout svého Ježíše na svá kolena. Ale nejobtížnější je uvolnit pravou ruku. Přes všechnu Janovu námahu celé tělo se sklání vpřed, a tak hlava hřebu se hluboce zabořuje do masa; a protože oba soucitní muži nechtějí ruku zranit ještě víc, pracují jen s velkými obtížemi. Konečně se jim podaří uchopit hřebík kleštěmi a velmi pomalu ho vytahují. Jan drží stále Ježíše v podpaždí, s hlavou zvrácenou na jeho rameno, zatímco Nikodém a Josef ho uchopí - jeden v kyčlích, druhý v kolenou - a takto ho držíce, snášejí ho po žebříku dolů. Když sestoupí na zem, chtějí ho položit na plachtu, kterou položili na své pláště, ale žádá o něho Maria. Shrnula svůj plášť na jednu stranu a rozevře kolena, aby pro svého Ježíše připravila kolébku. Zatímco se učedníci otáčejí, aby jí dali jejího Syna, hlava s korunou padne nazad a paže se svěsí a zraněné ruce by se třely o zem, kdyby je nezadržel soucit zbožných žen. Nyní je Ježíš na kolenou své Matky. Připadá jako velké unavené dítě, které spí, schouleno na mateřských kolenou. Maria ho drží pravou rukou pod rameny a levou přes břicho, aby ho zachytila v bocích. Hlava je na mateřském rameni. Volá ho... volá ho svým zlomeným hlasem. Pak ho oddálí od svého ramene a levou rukou ho hladí, bere a natahuje jeho ruce, a předtím než je zkříží, je políbí a pláče nad ranami. Pak hladí tváře, obzvláště tam, kde jsou modřiny a otekliny, líbe zapadlé oči, ústa, která zůstala lehce pootevřena a zkřivena směrem doprava. Chtěla by dát do pořádku jeho vlasy, tak jak to činí s jeho vousem potřísněným krví, ale jak se o to pokusí, narazí na ostny. Jak snímá korunu, popíchá se, ale chce to udělat sama svou jedinou volnou rukou a všechny odhání a říká: „Ne! Ne! Já! Já!“ a připadá to, že má mezi prsty něžnou hlavičku novorozence, tak jemně si počíná. Když se jí podaří odstranit tuto mučící korunu, skloní se a svými polibky pokrývá všechny rány po trnech. Chvějící se rukou pročešává rozčuchané vlasy a upravuje je, pláče a potichu hovoří. Svými prsty osušuje slzy, které stékají na ubohé, studené a krví pokryté tělo, a pomyslí si, že by je měla očistit svými slzami a závojem, který je dosud kolem Ježíšových boků. Přitáhne si blíž jeden cíp a dá se do čistění a osušování svatých údů. Takto Ježíšovi omývá tvář, pak ruce a pak kolena pokrytá odřeninami a pak osušuje tělo, na které padají četné slzy. Jak to tak činí, její ruka se náhle dostane do otevřeného boku a téměř celá i s jemným plátnem vnikne do velkého otvoru rány. Maria se skloní, aby v šeru viděla - a vidí. Vidí otevřený bok a srdce svého Syna. Vykřikne. Jako by i jí kopí otevřelo srdce. Zaúpí a pak padne na svého Syna a i ona připadá jako mrtvá. Přijdou jí na pomoc, utěšují ji, chtějí jí vzít božského Mrtvého. Volá: „Kam, kam tě uložím?“ Na jaké místo, které by bylo jisté a tebe hodno?“ Josef se uctivě pokloní a s dlaní přitisknutou na prsa říká: „Utěš se, ó, Ženo! Moje hrobka je nová a hodná tohoto velikána. Dávám mu ji. A Nikodém, můj přítel, už k ní přinesl aromata, která mu chce osobně nabídnout. Ale prosím tě, večer se blíží, nechej nás to udělat. Je předvečer velikonočního sabatu. Buď tak dobrá, svatá Ženo!“ I Jan a ženy jí o to prosí, a tak Maria si nechá se svých kolen odejmout svého Syna a v úzkostech povstává; zatímco oni tělo halí do plátna, prosí je: „**Ó, počínejte si něžně!**“ Nikodém a Jan za ramena, Josef za nohy, nadzvedávají tělo, zabalené do plátna a položené na pláště, které slouží za nosítka, a sestupují po cestě dolů. Maria, podpíraná svou švagrovou a Magdalenou a následovaná Martou, Marií Zebedovou a Zuzanou, které sebraly hřeby, kleště korunu, houbu a třtinu, sestupuje k hrobu.

V hrobce

Malý průvod sestupuje s Kalvárie a na jejím úpatí nalezne hrob Josefa z Arimatie, vyhloubený do vápence hory. Vstoupí dovnitř s Ježíšovým tělem. Hrobku vidím takto: Je to místnost vyhloubená v kameni. Vypadá jako jeskyně, ale ve skutečnosti je učiněna lidskou rukou. Je zde vlastní pohřební místnost se svými úložnými otvory. Jsou to jakési zaoblené vyhloubeniny, které jsou prozatím všechny prázdné. Před touto pohřební místností je jakási předsíň. Uprostřed kamenný stůl k nabalzámování. To na něj položí Ježíšovo tělo v plátně. Vstoupí i Jan a Maria. Další osoby ne, protože tato přípravná místnost je malá a kdyby vstoupily další osoby, nebylo by zde k hnutí. Ostatní ženy jsou u dveří, či spíše otvoru, protože to v pravém slova smyslu dveře nejsou. Oba nosiči odhalí Ježíše. Zatímco v jednom rohu připravují na jakémisi podstavci při světle dvou pochodní obinadla a aromata, Maria se sklání nad svým Synem a pláče a opět ho osušuje závojem, který je dosud kolem Ježíšových boků. Tyto mateřské slzy jsou jediným omytím, které obdrželo Ježíšovo tělo, ale přestože jsou hojné, poslouží jen k povrchnímu a částečnému odstranění prachu, potu a krve s tohoto zmučeného těla. Maria neúnavně laská ledové údy. S ještě větší jemností, než kdyby se dotýkala novorozence, bere ubohé probodané ruce, svírá je ve svých, líbá prsty, narovnávané, snaží se stáhnout rány, jako by je chtěla ošetřit, aby méně bolely, pokládá si tyto ruce, které už nemohou hladit, na tvář a úpí, úpí ve své strašlivé bolesti... Míhotavé světlo pochodní chvílemi osvětluje její tvář a já vidím, jak po jejích bledých tvářích strhaného obličej stékají velké slzy. A slyším slova, všechna, zřetelně, i když jen tiše šeptá mezi rty, opravdový rozhovor mateřské duše s duší jejího Syna: „Ubohý Synu! Jaké rány! Jak jsi trpěl! Pohleď, co ti udělali! Jak jsi chladný, Synu! Tvé prsty jsou ledové a jak jsou nehybné! Jako by byly zlámány. Nikdy nebyly takové, ani v nehlubším spánku dítěte, ani ztěžklé únavou řemeslníkovou... A jak jsou zmrzlé! Ubohé ruce! Dej je své Mamince, můj poklade, svatá láska! Pohleď, jak jsou probodány. Ale podívej, Jane, jaká rána! Ó, ti krutí! Zde, zde, podej své Mamince tuto zraněnou

ruku. Ošetřím ti ji. Ó, neublížím ti. Svými polibky a slzami, svým dechem a svou láskou ti ji zahřeji. Pohlad' mě, Synu! Ty jsi jako kus ledu, zatímco já jsem rozpálena horečkou. Má horečka opadne tvým chladem a tvůj chlad se ve styku s mou horečkou zmírní. Jediné pohlazení, Synu! Je to jen několik hodin, co mě nelaskáš, a mě to připadá jako staletí. Celé měsíce jsem byla bez tvého pohlazení, ale připadaly mi jako hodiny, protože jsem stále čekala na tvůj příchod a z každého dne jsem učinila hodinu a z každé hodiny minutu, abych si mohla říkat, že nejsi vzdálen několik měsíců, ale jen několik dnů, jen několik hodin. Proč je teď čas tak dlouhý? Ó, nelidské mučení! Protože jsi mrtev. Zabili tě. Už nejsi na zemi. Ať kamkoliv posílám svou duši, aby hledala tvou duši a objala tě a vlastnila a cítila, ať tě kdekoliv hledám v příválu své lásky, nenalézám tě už. Zbývá mi z tebe jen tato studená mrtvola bez duše! Ó, duše mého Ježíše, ó, duše mého Krista, ó, duše mého Pána, kde jsi? Proč jste odňali duši mému Synu, vy kruté hyeny, spojené se Satanem? A proč jste mě neukřižovali s ním? Měli jste strach z druhého zločinu? (Její hlas stále sílí a je úpěnlivější.) Ale co to pro vás znamená, zabít ubohou ženu, když jste neváhali zabít Boha učinivšího se Tělem? Druhý zločin jste nespáchali? A není to bezectnější nechat Matku přežít svého usmrčeného Syna?"

Maria přitom pozvedá svůj hlas i hlavu, ale opět se skloní nad mrtvým obličejem a tiše říká jen jemu: „V hrobě, aspoň zde uvnitř bychom byli spolu, jako jsme spolu byli v agonii na kříži, a spolu i na cestě mimo život a v setkání se Životem. Ale nemohu-li tě na té cestě následovat, mohu aspoň zůstat zde a očekávat tě."

Maria se vztyčí a silným hlasem řekne přítomným osobám: „Všichni se vzdalte. Já zůstanu. Zavřete mě zde s ním. Budu na něho čekat. Co říkáte? Že to není možné? Proč by to nebylo možné? Kdybych byla mrtva, nebyla bych zde, položena mu po boku? Budu po jeho boku, ale na kolenou. Byla jsem tam za jedné prosincové noci, když plakal, něžný a růžový. Budu tam teď za této noci světa, který už nemá svého Krista. Ó, opravdová noc! Světlo už není! Ó, ledová noc! Lásky je mrtva! Co říkáš, Nikodéme? Že se nakazím? V jeho krvi není nákaza. Nenakazila jsem se, když jsem ho porodila..."

Její hlas se stále pozvedá a nyní zvolá ze všech sil: „Odejděte. Já zůstanu. Vráťte se za tři dny a my vyjdeme společně. Ó, opět spatřit svět, zavěšena do tvého rámě, můj Synu! Jak bude svět krásný ve světle tvého vzkříšeného úsměvu! Svět chvějící se pod krokem svého Pána! Země se oťrásla, když smrt ti vyrvala duši a když z tvého srdce odešel tvůj duch. Ale nyní se bude chvět, ale ne už hrůzou a bolestí, ale libým chvěním..."

Nikodém s Josefem přistoupí blíž a na jakousi sedačku, která je po druhé straně kamenné desky, postaví vázy, obinadla, čistý rubáš, nádobu s vodou a tampony z cupaniny.

Maria to vidí a silným hlasem se ptá: „Co děláte? Co chcete? Nabalzámovat ho? Proč? Nechejte ho na kolenou jeho Matky. Podaří-li se mi ho zahřát, vzkřísí se dříve. Podaří-li se mi utěšit Otce i jeho z bohovražedné nenávisti, Otec odpustí dříve a on se dříve navrátí."

Bolestná téměř blouzní.

„Ne, nedám vám ho! Dala jsem ho jednou, jednou jsem ho dala světu, a svět ho nechtěl. Zabil ho, protože ho nechtěl. Ale teď už ho nedám! Co říkáte? Že ho milujete? Dobře. Ale proč jste ho nechránili? Měli jste ho za Mistra, ale ničemu jste se nenaučili. Není to snad pravda? Lžu snad? Ale což nevidíte, že nevěříte v jeho Zmrtvýchvstání? Věříte v ně? Ne. Proč jste tady a připravujete obinadla a aromata? Protože soudíte, že jde jen o ubohého mrtvého, dnes chladného, zítra rozloženého, a proto ho chcete nabalzámovat. Nechejte své pomády, kde jsou. Pojd'te se klanět Spasiteli s čistým srdcem betlémských pastýřů. Pohled'te: spí, unaven odpočívá. Co ve svém životě zakusil únavy! Byl unaven stále víc a co teprve za těchto posledních hodin, a potom... Nyní odpočívá. Pro mne, jeho Maminku, je jen velkým unaveným dítětem, které spí. Jak bídné je jeho lůžko a pokoj! Ale jeho první kolébka nebyla o nic krásnější a jeho první příbytek o nic příjemnější. Pastýři uctívali Spasitele v jeho spánku Dítěte. Vy uctívejte Spasitele v jeho spánku Triumfátora nad Satanem. A pak jako pastýři běžte říci světu: Sláva Bohu! Hřích je mrtev! Satan je přemožen! Nechť je pokoj na Zemi, jako je na Nebi, mezi Bohem a člověkem! Připravte cestu k jeho návratu. Vysílám vás, Já, kterou Mateřství učinilo rituální kněžkou. Jděte. Řekla jsem, že nechci. Omyla jsem ho svými slzami, a to stačí. Ostatního není zapotřebí a nepředstavujte si, že to na něj dáte. Pro něho bude snadnější povstat, bude-li bez těchto zbytečných pohřebních obinadel. Proč se na mě tak díváš, Josefe? A proč ty, Nikodéme? To hrůza tohoto dne vás tak otupila? Ztratili jste paměť? Nerozpomínáte se? »Tomuto zlému a zkaženému pokolení, hledajícímu znamení, bude dáno jen znamení Jonášovo... Takto Syn člověka zůstane po tři dny a tři noci v srdci Země«. Nevzpomínáte si? »Syn člověka bude vydán do rukou lidí, kteří ho zabijí, ale třetího dne vstane z mrtvých«. Nevzpomínáte si? »Zbořte tento Chrám pravého Boha a ve třech dnech ho obnovím«. Chrámem je jeho Tělo, ó, lidé. Ty potřásáš hlavou? Ty mě lituješ? Ty mě považuješ za bláznivou? Ale jak to? Vzkřísil mrtvé a že by nemohl vzkřísit sebe sama? Jane?"

„Matko!"

„Ano, nazývej mě »Matko«. Nemohu žít v pomyšlení na to, že bych už tak neměla být nazývána! Jane: ty jsi byl přítomen, když Ježíš vzkřísil dceru Jairovu i mládence z Naimu. Byli skutečně mrtví, že ano? Nebylo to jen hluboké bezvědomí? Odpověz!"

„Byli mrtví. Dcera dvě hodiny, mládenec půldruhého dne."

„A povstali, když jim to nařídil?"

„Ano, povstali, když jim to nařídil."

„Slyšeli jste? Vy dva, slyšeli jste? Ale proč potřásáte hlavami? Ach, snad chcete říci, že se život snadněji vrátí do toho, kdo je nevinný a mladý. Ale mé Dítě je Nevinnost sama. Je Věčné Mládí. Je Bůh, můj Syn!"

Matka vrhne zmučený a horečnatý pohled na oba muže, kteří sklíčeně, ale přesto neúprosně chystají role obinadel,

předtím namočených do aromát... Maria postoupí o dva kroky a skloní se k soklu pohřebního lože, kde na kolenou pláče Magdalena. Uchopí ji za rameno, zatřese jí a zavolá na ni: „Marie, odpověz. Oni si myslí, že Ježíš nemůže vstát z mrtvých, protože je člověk a protože zemřel na svoje rány, ale nebyl tvůj bratr starší než on?“

„Byl.“

„Nebyl jedinou ranou?“

„Byl.“

„Nebyl už rozložen, než vyšel z hrobky?“

„Byl.“

„Nebyl vzkříšen na konci čtvrtého dne ze zadušení a z hlubokého rozkladu?“

„Byl.“

„Tak tedy?“

Hluboké, dlouhé ticho. Pak nelidský výkřik. Maria se zapotáčí a přitiskne si ruku na srdce. Muži ji zachytí, ale ona je odstrčí. Jako by ty zbožné muže odstrkovala. Ale ve skutečnosti odstrkuje to, co vidí jen ona sama. Vykřikne: „Zpět! Zpět! Krutý! Ne tuto pomstu! Mlč! Nechci ti naslouchat! Mlč! Ach, jak mi užírá srdce!“

„Kdo Matko?“

„Ó, Jane, je to Satan! Satan, který říká: »Nevstane z mrtvých. Neřekl to žádný prorok.« Ó, nejvyšší Bože! Pomozte mi všichni, vy, dobří duchové, ó, vy, zbožní muži! Můj rozum kolísá! Už si na nic nevzpomínám. Co říkají proroci? Co říká žal? Ó, kdo mi zopakuje úryvky, které hovoří o mém Ježíšovi?“

Je to Magdalena, která svým nádherným melodickým hlasem říká Davidův žal o Mesiášově Utrpení.

Matka, podpíraná Janem se rozpláče ještě víc a její slzy padají na jejího mrtvého Syna, který je jimi zaplaven. Maria to vidí, osušuje ho a potichu říká: „Tolik slz, a když jsi měl tak velkou žízeň, nemohla jsem ti dát ani kapku...“

Pak zvolá nahlas: „Marie, David neříká... Znáš Izaiáše? Řekni mi ta slova.“

Magdalena recituje úryvek o Utrpení a skončí se vzlykem: „...byl vydán na smrt a byl započten mezi zločince, On, který na sebe vzal hříchy světa a modlil se za hříšníky.“

„Ó, mlč! Ne o Smrti! Ne jak byl vydán na smrt! Ne! Ne! Jak mi vaše nevíra, spojená se Satanovým sváděním, vkládá do srdce pochyby! A měla bych nevěřit, Synu? Nevěřit tvým svatým Slovům?! Ó, řekni to mé duši! Mluv. Promluv svou duší od oněch vzdálených břehů, kam jsi šel, abys vyprostil ty, kteří čekali na tvůj příchod, k mé duši, která na to čeká, k mé duši, která je zde připravena přijmout tvůj hlas. Řekni své Matce, že opět přijdeš. Řekni: »Třetího dne vstanu z mrtvých«. Prosím tě o to snažně, Synu a Bože! Pomoz mi ochránit mou víru. Satan ji bere do svých spárů, aby ji zaškrtil... Bože! Bože! Bože! Nedovol, abych přestala důvěřovat! Nedovol, aby mě zmrazilo pochyby! Neposkytuj Satanovi svobodu, aby mě přivedl k zoufalství! Synu! Synu! Polož svou ruku na mé srdce. To ona zažene Satana. Polož ji na mou hlavu. Opět tam uvede Světlo. Pohlazením posvěť mé rty, aby měly sílu říci: »Věřím«, a třebaš proti celému světu, který nevěří. Ó, jakou bolestí je nevěřit! Otče! Je třeba mnoho odpustit tomu, kdo nevěří. Neboť se už nevěří... A když se už nevěří... velice snadno se dospěje k hrůze. Říkám si to já, která zažívám tato muka. Otče, slituj se nad lidmi bez víry! Dej jim víru, Otče svatý, dej jim víru ve jménu této strávené Hostie a mne, která se dosud stravuji, dej víru lidem bez víry!“

Dlouhé ticho.

Nikodém a Josef dají znamení Janovi a Magdaleně.

„Pojď Matko.“ To k ní promluvila Magdalena, aby ji vzdálila od Syna a aby Maria pustila Synovy prsty, které s pláčem líbá.

Maria se vztyčí. Je slavnostní. Naposledy natáhne ubohé bezkrevné prsty a položí nehybnou ruku podél těla. Pak svěsí paže k zemi a vzpřímena, s hlavou lehce zvrácenou vzad se modlí a obětuje. Její slova není slyšet. Ale celý její postoj svědčí o tom, že se modlí. Je to opravdu Kněžka u oltáře, Kněžka v okamžiku obětování. „Offerimus praeclarae majestati tuae de tuis donis, ac datis, hostiam puram, hostiam sanctam, hostiam immaculatam...“

Pak se obrátí: „Učiňte to tedy. Ale On vstane z mrtvých. Zbytečné, že nedůvěřujete mému rozumu a že jste slepí před pravdou, kterou vám On řekl. Zbytečně se Satan namáhal napadnout mou víru. K vykoupení světa chybí ještě muka, která poražený Satan působí mému srdci. Podstupuji je a obětuji za ty, kteří přijdou. Sbohem, Synu! Sbohem, mé Dítě! Sbohem, můj Maličký. Sbohem... Svatý... Dobrý... Milovaný a milující... Kráso... Radosti... Prameni spásy... Sbohem... Na tvé oči... na tvé rty... na tvé zlaté vlasy... na tvé ledové údy... na tvé probodené srdce... můj polibek... můj polibek... můj polibek... Sbohem... Sbohem! Pane. Slituj se nade mnou!“

Ježíš promlouvá: „*A muka pokračovala těmito navracejícími se útoky až do svítání Neděle. Já jsem měl v Utrpení jen jediné pokušení. Ale Matka, Žena, takto velmi mnohokrát pykala za ženu, vinnou vším zlem. A Satan se na Vítězky obořil se stonásobnou zuřivostí. Maria nad ním zvítězila. Vůči Marii to nejstrašnější pokušení. Pokušení proti tělu Matky. Pokušení proti srdci Matky. Pokušení proti duchu Matky. Svět věří, že Vykoupení bylo skončeno mým posledním vydechnutím. Ne. Dokončila ho Matka a přidala k němu své trojí mučení, aby vykoupila trojí neřest, když po tři dny bojovala proti Satanovi, který ji chtěl přivést k tomu, aby popřela má Slova a nevěřila v mé Vzkříšení. Maria byla jediná, která ve mne nadále věřila. Je velká a blahoslavená i pro tuto víru.*“

Oba muži skončili s přípravou obinadel. Přistoupí ke stolu a obnaží Ježíše, sejmou mu i jeho závoj. Otírají rychle houbou jeho údy, které na tisíci místech mokvají. Potom na celé tělo nanesou balzám. Doslova je pod vrstvou masti

pohřbí. Předtím ho však pozvedli a očistili i kamenný stůl, na který pokládají rubáš, který v hlavách přečnává a visí dolů. Pak Ježíše obrátí na prsa a pomažou celá záda, kyčle a nohy, celou zádivou část. Pak ho jemně obrátí, aby nesetřeli vrstvu balzámu, a nanášejí balzám i na přední část. Nejprve na trup, pak na končetiny. Nejprve na nohy a až nakonec na ruce, které spojí na podbřišku. Balzám musí být silně lepivý, neboť vidím, že ruce zůstávají na místě, zatímco předtím stále klouzaly pro svou tíhu mrtvých údů. Nohy ne. Zachovávají si svou polohu... A končí hlavou. Když ji pečlivě potřeli, takže rysy tváře mizí pod nánosem balzámu, podvážou bradu, aby ústa zůstala zavřená.

Maria úpí stále silněji. Pak pozvednou visící část rubáše a přeloží ji přes Ježíše. Ten zmizí pod velkým plátnem rubáše. Už je jen jakousi formou přikrytou plátnem.

Josef se dívá, aby všechno bylo v pořádku a na obličej ještě přiloží další plátno a jiná plátna, která jsou jakýmsi krátkými a širokými pruhy, jdoucími zprava doleva nad tělem a přidržujícími na místě rubáš, přilnuvší k tělu. Není to ona bandáž, jak je vidět u mumii, ani při Lazarově vzkříšení. Je to jen jakýsi náznak bandáže.

Ježíš zmizel. I tvar jeho těla je už pod plátny jen neurčitý. Vypadá jako dlouhý balík plátna, na koncích užší a uprostřed širší, položený na šedém kameni. Maria usedavě pláče.

Návrat do večeradla

Josef z Arimatie zhasne jednu pochodeň, všechno si ještě nakonec prohlédne a pak zamíří k východu z hrobky a přitom drží vysoko druhou pochodeň, která zůstala zapálená.

Maria se ještě jednou skloní, aby přes plátna políbila Syna. Snaží se přitom ovládnout svou bolest, aby zachovala určitou formu úcty vůči Mrtvole, která po nabalzamování jí už teď přestala patřit. Ale když se přiblíží k zastřenému obličej, neovládne se a upadne do nového záchvatu zármutku.

Pozvednou ji odtud jen s námahou a ještě obtížněji ji vzdálí od pohřebního lůžka. Odchází s tváří obrácenou dovnitř, aby viděla svého Ježíše, který zůstává sám v temnotě hrobky.

Vychází do tiché zahrady ve večerním soumraku... Posouvají kámen hrobky do jeho lůžka. Dlouhé větve hustého růžového keře spadají shora od jeskyně až na zem a jako by klepaly na tuto kamennou bránu a říkaly: "Proč se zavíráš před plačící matkou?"

Maria, až do té chvíle podpíraná Janem, se mu vyprostí a s výkřikem, který snad otrásl i celou přírodou, se vrhne proti kameni a tlačí na jeho výstupek, aby ho odstrčila. Odírá si prsty, láme si nehty, aniž by se jí to podařilo, a tiskne si hlavu proti tomuto vzdorovitému výstupku. A její úpění má do sebe cosi z řevu lvice, omdlévající na prahu pasti, do které jsou polapeni její maličci; úpění plné něhy, ale i síly mateřské lásky.

Už nemá nic z něžné Panny z Nazareta, trpělivé ženy, tak jak byla až do této chvíle známa. Je to už jen matka, matka svázaná se svým dítětem všemi vlákny i nervy svého těla a lásky. Je to pravá „paní“ tohoto těla, které porodila, po Bohu jeho jediná paní, a nechce, aby jí byl její majetek odňat. Je to „královna“ bránící svůj diadém: syna, syna, syna.

Když svými prsty zkravila vzdorující kámen, obrátí se a s rozepjatýma rukama se zády přitiskne ke kameni a strašlivá ve svém majestátu Bolestné Matky poroučí: „Otevřte! Nechcete? Dobře. Zůstanu tedy zde. Ne uvnitř? Tak tedy venku. Zde je můj chléb i moje lůžko. Zde je můj příbytek. Nemám jiný dům ani jiný cíl. Vy odejděte. Vraťte se do toho ohavného světa. Ale já zůstanu tam, kde není chtivosti ani zápachu krve.“

„To nemůžeš, Ženo!“

„To nemůžeš, Matko!“

„To nemůžeš, drahá Maria!“

Snaží se jí od kamene odtrhnout ruce, poděšení jejímá očima, jaké dosud neznají, s tímto leskem, který je činí tvrdými a velitelskými, skleněnými, fosforeskujícími.

Násilí však není vlastní něžným a pokorní neumějí vytrvat v pýše... A Maria náhle ztrácí sílu své vůle a velitelský ráz svého rozkazu. Opět má svůj něžný pohled mučené holubice. Opět má své prosebné gesto; sepne ruce a prosí: „Ó, nechtě mě! Ve jménu vašich mrtvých, ve jménu živých, které milujete, smilujte se nad ubohou matkou! Poslouchejte... Poslouchejte mé srdce. Žádá si o mír, aby se zbavilo tohoto krutého bušení. Tak mi začalo bušit nahoře, na Kalvárii. Kladivo dělalo buch, buch, buch... a každý úder zraňoval mé Dítě... a rozléhal se v mém mozku a v mém srdci... má hlava je plná těch ran a mé srdce se rychle rozbušilo jako ono buch, buch, buch do rukou a nohou mého Ježíška... Mého Dítěte! Mého Dítěte!“

Obnoví se jí všechna bolest, která se už zdála být uklidněna po modlitbě k Otci u balzamovacího stolu. Všichni pláčou.

"Potřebuji, abych už neslyšela křik a rány. A svět je plný hlasů a hřmotu. Každý hlas mi připadá jako velký výkřik, který mi zmrazil krev v žilách, a každý hřmot mi připadá jako úder kladiva na hřebík. Potřebuji, abych neviděla tváře lidí. A svět je plný tváří. Už téměř dvanáct hodin vidím tváře vrahů. Jidáše... katů... kněží... židů... Všech, všech vrahů! Pryč! Pryč! Nechci už nikoho vidět.

V každém člověku je vlk a had. Jsem zhnusená lidmi a bojím se jich. Nechtě mě zde, pod klidnými stromy na tomto kvetoucím trávníku... Za chvíli vyjdou hvězdy... Ty byly vždycky jeho i mými přítelkyněmi... Včera večer byly společníky naší osamělé agónie... A vědí tolik věcí... Pocházejí od Boha. Ó, Bože, Bože!" a v pláči poklekne.

„Pokoj, můj Bože, zůstáváš mi jen Ty!“

„Pojď, má dcero! Bůh ti dá pokoj. Ale pojď. Zítra je velikonoční sabat. Nemohli bychom ti donést jídlo.“

„Nic! Nic! Nechci jídlo! Chci Dítě! Nasytím se svou bolestí a zaženu svou žízeň pláčem...“

„Podívej se, Maria! Přicházejí strážci z Chrámu. Pojďme, ať tě neurážejí.“

„Strážci? Jejich urážky? Ne. To jsou zbabělci, zbabělci. A kdybych po nich dupala, strašlivá ve své bolesti, uprchli by jako Satan před Bohem. Ale já vím, že jsem Maria... a proto je neudeřím, jak bych na to měla právo. Zůstanu dobrá... a oni mě ani nespátí. A spatří-li mě, a budou-li mě se tázat: »Co chceš?« odpovím jim: »Ve jménu vaší matky«. Všichni mají matku... dobrý lotr to také řekl...“

„Ale tihle lidé jsou horší než zločinci. Budou tě urážet.“

„Ó, je ještě nějaká urážka, kterou bych po těch dnešních nepoznala?“

Teprve Magdalena najde důvod, který přiměje Bolestnou k tomu, aby poslechla. „Ty jsi dobrá, jsi svatá a statečná. Ale co jsme my? Vidiš to. Většina uprchlá, ti, kteří zůstali, se chvějí. A vzmáhají se v nás pochybnosti. Ty jsi Matka. Nemáš jen práva a povinnosti vůči svému Synu, ale i práva a povinnosti vůči těm, kteří patří tvému Synu. Ty se proto musíš vrátit s námi, abys nás shromáždila, dodala nám jistoty, vlila do nás svou víru. Řekla jsi, když jsi nám oprávněně vyčetla naší zbabělost a nevíru: »Snadněji vstane z mrtvých, bude-li zbaven těchto neúčinných obvazů«. Já ti říkám: »Spojíme-li se ve víře v jeho Vzkříšení, o to dříve vstane z mrtvých. Přivoláme ho svou láskou«. Matko, Matko mého Spasitele, vrať se s námi, ty, láska Boží, a rozdej nám lásku, kterou máš ty. Nebo bys chtěla, aby se opět ztratila tvá ubohá Marie z Magdaly, kterou on zachránil s takovým soucitem?“

„Ne, to by mi bylo vyčítáno. Máš pravdu. Musím se vrátit... hledat apoštoly... učedníky... příbuzné... všechny... Říci... říci: **věřte**.“

Říci: **on vám odpouští**... Komu jsem to už řekla?... Och, Iškariotskému. Je třeba... ano, je třeba ho najít, i jeho... neboť on je tím největším hříšníkem.“ Maria zůstane s hlavou skloněnou na prsa a zachvěje se jakoby odporem, načež řekne: „Jane, ty ho vyhledáš a přivedeš mi ho. Musíš to udělat, i já to musím udělat. Otče, nechť i toto je učiněno za Vykoupení lidstva. Pojďme.“

Pozvedne se. Odcházejí ze zahrady, napolo už setmělé. Strážci na ně hledí, jak vycházejí, ale nechají je na pokoji. Cesta, plná prachu a narušená přivalem lidí, kteří jí prošli a podupali svými nohama, poházeli kamením a klacky, se otáčí kolem Kalvárie, aby dospěla k hlavní cestě vedoucí podél hradeb. A zde jsou stopy po události ještě zřetelnější...

Potůček, běžící podél cesty, tiše zurčí ve velkém tichu, které na všechno padlo. Případá to, jako by město bylo opuštěno, neboť v něm panuje naprostý klid. A zde je už můstek vedoucí k drsné cestě na Kalvárii a naproti je Soudní brána. Ještě než za ní zmizí, Maria se ohlédne a dívá se na kalvářský vrchol... a opět se rozpláče. Pak řekne: „Pojďme. Ale veďte mě. Nechci vidět Jeruzalém, jeho ulice a obyvatele.“

„Ano, pospěšme si. Už budou zavírat brány, a vidíš? Stráž je posílena. Řím se obává nepokojů.“

„Máš pravdu. Jeruzalém je brloh tygrů! Je to kmen vrahů! Dav loupežníků... Proč jste se zastavili? Co chce ten muž Josefovi? Co říká?“

Josef byl totiž zastaven jedním ze vzácných chodců a v naprostém tichu opuštěného města je dobře slyšet jejich slova.

„Víš se, že jsi vstoupil do Pilátova domu, hanobiteli Zákona. To si zodpovíš. Velikonoce jsou ti zakázány! Jsi nečistý.“

„Ty také, Elchiáši. Dotkl ses mě a já jsem celý pokrytý Kristovou krví a jeho smrtelným potem.“

„Hrůza! Pryč! Pryč! Pryč s tou krví!“

„Neměj strach. On už tě opustil a proklel.“

„Ale tebe také, ty zlořečený. A teď, když jsi tak zadobře s Pilátem, nemysli si, že budeš moci Mrtvolu odcizit. My jsme učinili opatření, aby ta hra skončila.“

Nikodém se pomalu přibližuje, zatímco ženy se zastavily s Janem, a opřely se o zavřený portál.

„Viděli jsme,“ odpovídá Josef. „Zbabělci! Máte strach i z mrtvého! Ale se svou zahradou a se svou hrobkou učiním, co já uznám za vhodné.“

„Uvidíme.“

„Uvidíme. Oznámím to Pilátovi.“

„Ano, ty teď smilníš s Římem.“

Nikodém přistoupí blíž: „Lépe s Římem než s démonem, jako vy, Bohovrazi! A konečně, řekni mi: to ses nějak brzo vzpamatoval. Před chvílí jsi prchal plný zděšení a hrůzy. Už tě to přešlo? Nestačí ti, co se ti přihodilo? Nevyhořel jeden tvůj dům? Třes se! Trest neskončil. Naopak přijde. A hrozí ti jako Nemesis pohanů. Ano, strážte ani pečeti nezabrání, aby Mstitel nepovstal a neudeřil.“

„Prokletý!“ Elchias se dá na útěk, ale narazí na ženy. Poznává je a pohaní Marii strašlivou urážkou.

Jan neřekne nic, ale jediným skokem se na něj vrhne a srazí ho k zemi. Drží ho mezi kolena a stiskne mu rukama krk a říká mu: „Požádej ji o odpuštění, nebo tě uskrtním, demone.“ A nepouští ho, dokud Elchias, tištěný a zpola uskrčený Janovými rukama nepožádá: „Odpusť.“

Ale jeho křik přivolal hlídku. „Stát, vy tam! Co se děje? Další nepokoje? Všichni se zastavte, nebo na vás udeříme. Kdo jste?“

„Josef z Aritmatie a Nikodém, pověření prokonzulem, aby pohřbili Nazaretského, odsouzeného na smrt, a kteří se vracejí od hrobu s Matkou, synem a příbuznými a přáteli. Tento urazil Matku a byl přinucen, aby ji požádal o prominutí.“

„Jen o to? Bylo třeba ho uškrtit. Jděte. Vojáci, zatkněte toho muže. Co ještě chtějí, upíří? I srdce matek? Salut, židé!"

„Jaká hrůza! Ale to už nejsou lidé... Jane, bud k nim dobrý. Měj ohled na památku mého a tvého Ježíše. On učil, že je třeba odpouštět."

„Matko, máš pravdu. Ale toto jsou kriminálníci a já z nich ztrácím hlavu. Jsou to rouhači: urážejí tě, a to já nemohu dovolit."

„Jsou to kriminálníci a vědí, že jimi jsou. Podívej se, jak jich je na ulicích málo a jak se rychle vytrácejí. Po zločinu mají zločinci strach. Když je takto vidím, jak vstupují do svých domů a ze strachu se v nich barikádují, je mi z toho zle. Ve všech z nich vidím viníky Bohovraždy... Pohleďte: na jejich tvářích se obrazí tvář jejich duše... a už nemají tváře lidí, ale démonů. Byli odvážní proti svázanému Člověku, Ukřižovanému... Ale teď prchají, skrývají se, zavírají. Mají strach. Z čeho? Z mrtvého. Pro ně je to jen mrtvý, neboť popírají, že by byl Bohem. Z čeho tedy mají strach? Před kým zavírají dveře? Před výčitkami, trestem. Ale bezvýsledně: výčitka je ve vás a věčně vás bude pronásledovat. Trest není lidský. A proti němu neochrání zámky a klacky, dveře a závory. Trest přichází z Nebes, od Boha, mstitele svého Obětovaného, a proniká zdmi i dveřmi a označí vás nebeským plamenem, označí vás pro nadpřirozený trest, který vás očekává. Svět dospěje ke Kristu, k tomu, kdo je Synem Božím a mým, dospěje k Tomu, kterého jste probodli, ale vy, vy budete provždy označeni, Kainové Boha, označeni jako vyvrhelové lidského pokolení. Já, která jsem se z vás narodila, já, která jsem Matkou všech, musím říci, že ke mně, vaši dceři, jste horší než krkavčí otcové a že v obrovském zástupu mých dětí jste těmi, kteří mi způsobujete nejvíc těžkostí, abych vás mohla přijmout, neboť jste poskvněni zločinem vůči mému Dítěti..."

A Maria takto dospěje do ulice, kde se nachází Večeřadlo. Je už načase, protože je vyčerpána a vleče se jako shrbená stařena. A sama to také řekne.

„Odvahu, už jsme konečně zde."

„Už? Tak krátká byla cesta, která mi ráno připadala tak dlouhá? Ráno? Bylo to dnes ráno? Ne dříve? Kolik hodin nebo století uběhlo od té doby, když jsem sem vcházela včera večer a když jsem ráno odtud odcházel? Jsem to opravdu já, padesátiletá Matka nebo stoletá stařena? Připadá mi, že jsem prožila všechnu bolest světa a že všechna je na mých ramenou, ohýbajících se pod její tíží. Nehmotný kříž, ale tak těžký! Z kamene. Možná ještě těžší než kříž mého Ježíše. Neboť nesu ten jeho i svůj... Vejděme, neboť musíme vejít. Ale není to útěcha, bolest naopak roste. To těmito dveřmi vstoupil můj Syn ke své poslední večeři. A jí prošel k setkání se smrtí... A v těchto dveřích jsem viděla Jidáše... Ale neproklela jsem ho. Mluvila jsem k němu jako zdrcená matka, zdrcená pro Syna dobrého i syna zlého. Viděla jsem Jidáše! Ale v něm jsem zahlédla Démona. Já jsem vždycky Lucifera držela pod svou patou; vždycky jsem hleděla jen na Boha a nikdy jsem svůj pohled nesnížila k Satanovi, ale teď jsem poznala jeho tvář, neboť jsem hleděla na Zrádce. Hovořila jsem s Démonem. A on uprchl, neboť nesnáší můj hlas. Už z něho vyšel? Jane, přisáhej mi, že ho najdeš a že k němu nebudeš krutý! Já sama k němu krutá nejsem, i když mám na to právo... Ó, nechtě mě vstoupit do této místnosti, kde Ježíš naposledy večeřel, tam kde hlas mého Dítěte řekl pokojně svá poslední slova!"

„Ano, půjdeme tam. Ale teď, podívej se, pojd' sem, kde jsme byly včera. Odpočň si. Rozluč se s Josefem a Nikodémem, chtějí odejít."

„Zdravím je, ano! Zdravím je a děkuji a žehnám jim!"

„Tak pojd' tedy, musíš si odpočinout."

„Ne. Otevřte... Otevřte tyto dveře! Nemůžete je zavřít před matkou, která chce dýchat vzduch, který vydechovalo tělo jejího Dítěte..."

„Ano, má drahá, zítra. Dnes jsi unavena. Hoříš horečkou. Už jsi vyčerpána. Jsi nemocná."

„Ano, nemocná. Ale to proto, že na očích mám pohled na jeho krev a v nose pach jeho těla pokrytého ranami. Že vidím stůl, o který se opíral živý a zdravý, že cítím vůni jeho mladistvého těla. Otevřte! Nepohrběvejte mě ještě po třetí! Už jste mi ho ukryli pod balzámem a obinadly, pak jste mi ho zavřeli za tím kamenem. Proč teď odpíráte Matce její poslední útočiště v dechu, který zanechal za těmito dveřmi? Nechtě mě vstoupit. Budu hledat po zemi, na stole, na jeho sedadle stopy po jeho nohách a nikách... Budu hledat... A snad naleznu vlas z jeho plavé hlavy, vlas, který není pokrytý krví. A víte, co pro maminku znamená synův vlas? Ty, Marie Alfeova, ty, Salomé, vy jste matky. A vy nerozumíte? Jane? Jane? Poslyš mě. Jsem tvá Matka: To On mě jí učinil. On! Musíš mě poslouchat. Otevři! Miluji tě, Jane. Vždycky jsem tě milovala, protože ty jsi miloval jeho. A budu tě milovat ještě víc. Ale otevři. Otevři, říkám ti! Ty nechceš? Ach, už nemám syna? Ježíš mi nikdy nic neodmítl. Ty odmítáš. Ty nejsi mým synem. Nerozumíš mé bolesti... Ó, Jane, odpusť... odpusť... Otevři... Neplač... Otevři... Ó, Ježíši! Ježíši! Slyš mě! Necht' tvůj duch vykoná zázrak! Otevři své ubohé Mamince tyto dveře, které nikdo nechce otevřít! Ježíši! Ježíši!"
Maria sevře pěsti a zabuší na zamčené dveře. Její rozrušení dosáhlo vrcholu. Pojednou zbledne a zašeptá: Ó, můj Ježíši, už jdu! Už jdu! Zvrátí se bezvládně do náruče žen, které pláčou. Drží ji, aby před těmito dveřmi nepadla, a odvádějí ji do místnosti naproti.

10. PO ZMRTVÝCHVSTÁNÍ

Nový Adam přichází za novou Evou.

Nedělní svítání

Opět vidím místnost pohostinného domu (večeřadla), kde pláče Maria. Stále ještě tam sedí, zhroucená, vyčerpaná, s obličejem naběhlým od ustavičného pláče.

Ostatní ženy jsou tam také a ve světle olejových lamp připravují aroma, která vyjmuly z různých amfor, mísí je a dělají z nich mast a tu pak dávají do váz se širokým hrdlem, odkud lze balzám snadno prsty opět vybrat ven.

Ženy pracují a pláčou. A Marie Magdalena, na jejichž tvářích pláč zanechal stopy podobné spáleninám, prohodí několik slov, kterými rozpláče všechny ženy.

Když konečně všechno připravily, zahalí se do svých šálů nebo pláštů. Povstane i Maria, ale ženy ji obklopí a přesvědčují, aby nikam nechodila. Bylo by pro ni příliš kruté spatřit opět svého Syna, za svítání třetího dne jistě zčernalého rozkladem a pokrytého všemi dřívějšími pohmožděninami. A k tomu je příliš vyčerpaná, aby tam mohla vůbec dojít. Stále jen pláče a modlí se. Žádné jídlo, žádný odpočinek. Nechť zůstane v klidu a spolehne se na ně. Všechno vykonají jako milující učednice i ve jménu Matky a dají svatému tělu všechno, co je potřebné k trvalému uložení do hrobu...

Ženy se sebou berou lucernu a vycházejí. Dům je v temnotě a stejně tak i cesta. Jen na východě, až dole u obzoru se začíná probouzet světlo. Čerstvé a čisté světlo dubnového rána. Cesta je tichá a opuštěná. Všechny ženy, zahalené do svých pláštů, jdou mlčky k Ježíšově hrobce.

Nejdu s nimi. Vracím se k Marii.

Když je teď Maria sama, začne se opět modlit na kolenou před Veroničinou rouškou, která je rozložena podél jedné poličky a přichycena k ní černým plátnem a hřebíky. Maria se modlí a hovoří k svému Synu...

„Ježíši, Ježíši! Ještě nepřišedš? Tvá ubohá Maminka už nemůže snést pomýšlení na to, že tam ležíš mrtev. Řekl jsi to a nikdo ti nerozuměl. Ale já jsem ti porozuměla! »Zbořte Boží Chrám a Já ho ve třech dnech obnovím«. Ted začíná třetí den. Ó, můj Ježíši! Nečekej na jeho dovršení, aby ses vrátil k životu, ke své Mamince, která tě musí spatřit opět živého; vždyť by zemřela, kdyby tě opět viděla mrtvého; která tě musí vidět krásného, zdravého, triumfujícího, aby nezemřela z pomýšlení na to, v jakém stavu tě opustila!

Ó, Otče, Otče! Vrať mi mého Syna! Nechť ho spatřím opět jako Člověka a ne už jako mrtvolu, jako Krále a ne už jako odsouzence. Vím, že potom se vrátí k Tobě, na Nebesa. Ale předtím ho spatřím uzdraveného ze všech ran, spatřím ho opět silného po takové vyčerpanosti, spatřím ho jako vítěze po tolika bojích, spatřím ho jako Boha po všem tom lidském utrpení podstoupeném pro lidstvo a budu se cítit šťastna, i když ho pak opět ztratím. Vždyť budu vědět, že je s Tebou, Svätý Otče, budu vědět, že je provždy mimo dosah bolesti. Ted' naopak nemohu, nemohu zapomenout, že je v hrobce, zabitý tolikerou bolestí, kterou mi způsobili, že On, můj Syn-Bůh, sdílí osud lidí v temnotě hrobky, On, tvůj Živý.

Otče, Otče, vyslyš svou služebnici. Pro ono »ano«. Nikdy jsem tě o nic nežádala, neboť jsem byla poslušná Tvé vůli; byla to Tvoje vůle, a Tvá vůle byla i mou vůlí... Ale nyní, ale nyní mě vyslyš pro ono »ano«, které jsem řekla andělovi, Tvému poslu, ó, Otče!

On už je mimo muka, neboť po oněch ranních hrůzách všechno dovršil svou tříhodinovou agónií. Ale teď jsem v této agónii já sama a už po třetí den. Ty vidíš mé srdce a slyšíš jeho bušení. Náš Ježíš řekl, že ani ptáče neztratí pírkou, aniž bys ho neviděl, že ani polní kvítek nezemře, aniž bys ho neutěšil v jeho agónii svým sluncem a svou rosou. Ó, Otče, umírám v těchto bolestech! Jednej se mnou jako s vrabčákem, kterého odíváš novým peřím, jako s květinou, kterou ve svém slitování zahřeješ a zavlažíš. Umírám pohlcena bolestí. Ve svých žilách už nemám krev. Kdysi se mi všechna krev změnila v mléko, aby kojila Tvého a mého Syna; nyní se změnila v slzy, protože už nemám Syna. Zabíli mi ho, zabíli, Otče, a Ty víš, jakým způsobem!

Už nemám krev! Prolila jsem ji s Ním v noci ve čtvrtek a v onen neblahý Pátek. Je mi zima jako někomu, kdo už nemá krev. Už nemám slunce, neboť On je mrtev, mé svaté Slunce, mé požehnané Slunce... Jsem jako květina v suchém písku. Umírám, umírám, Svätý Otče. Ale neobávám se smrti, vždyť On také zemřel. Ale co bude s těmito maličkými, tím stádečkem mého Syna, tak slabým, tak plným obav, tak nestálým, není-li zde někdo, kdo by ho podpořil? Nejsem ničím, Otče. Ale v zájmech tvého Syna vydám za oddíl ozbrojených mužů. Hájím a budu hájit jeho doktrínu a dědictví jako vlčice svoje vlčata. Já, jehňátko, ze sebe učiním vlčici, abych bránila, co patří mému Synu a co je v důsledku toho i Tvoje.

Viděl jsi to, Otče. Před týdnem toto město oškubalo své olivové sady, své domy, své zahrady a ochraptělo z neustálého volání: »Hosana Synu Davidovu; požehnaný, jenž přichází ve jménu Páně.« A když procházel po kobercích z ratolestí, oděvů, látek, květin, lidé si na něho ukazovali a říkali: »To je Ježíš, Prorok z galilejského Nazareta. To je izraelský Král.« A zatím ještě ty ratolesti ani nezvadly a jejich hlasy byly z tolikerého Hosana dosud ochraptělé, a už svoje provolávání změnili v obviňování a zlořečení a v žádosti o jeho smrt, a z ratolestí, ulámaných k triumfu, učinili hole k bití tvého Beránka, kterého vedli na smrt.

Jestliže toto všechno učinili, když On byl ještě mezi nimi a hovořil s nimi a usmíval se na ně a hleděl na ně oním pohledem, pod kterým roztaje srdce a který pohne i kamením, a žehnal jim a učil je, co udělají, až se vrátí k Tobě? Jeho učedníci, však jsi je viděl. Jeden ho zradil, ostatní se rozprchli. Stačilo, že byl napaden, a rozprchli se jako splašené stádo a nedokázali stát při něm, když umíral. Zůstal jediný, nejmladší.

Teď přichází ten nejstarší, ale už jednou Ho dokázal zapřít. Když už zde Ježíš nebude, aby ho chránil, dokáže

vytrvat ve víře?

Já jsem jen takové nic, ale je ve mně trochu z mého Syna a moje láska doplňuje, co mi chybí. Takto budu prostřednictvím Tvého Syna užitečnou pro jeho církev, která nikdy nepozná mír a která potřebuje zapustit hluboké kořeny, které by větry nevytrhly. Budu tou, která ji ošetřuje. Jako čilá zahrádka budu bdít nad tím, aby se rozšířovala a za svého úsvitu vyrůstala spořádaně a mocně. Pak už si se svou smrtí nebudu dělat starosti. Ale teď nemohu žít, zůstanu-li ještě déle bez Ježíše.

Ó, Otče, který jsi opustil Syna pro dobro lidstva, ale pak jsi ho v zápětí utěšil, neboť je jisto, že jsi ho po jeho smrti přijal do svého lůna, nenechávej mě už déle takto opuštěnou. Toto utrpení nabízím pro dobro lidí, ale teď mě utěš, Otče, slituj se! Můj Synu, slituj se! Slituj se, božský Duchu! Rozpomeň se na svou Pannu!"

Načež se Maria hluboce skloní k zemi, jako by se nemodlila jen srdcem, ale celou svou bytostí. Je opravdu ubohou ubitou věcí. Případá jako květina umírající žízní, o níž hovořila. Nepovšimne si ani otřesu způsobeného krátkým, ale silným zemětřesením, které vyděsí správce i správkyni domu, zatímco Petr s Janem, bílí jako sníh, se dovlečou až na práh místnosti. Ale když spatří Marii pohrouženou do modlitby a daleko od všeho, co není Bůh, vzdálí se a zděšení se vrátí do večeřadla.

Ježíš se zjevuje své Matce

Maria stále klečí s tváří k zemi. Řeklo by se - ubohá ubitá věc... Náhle se zavřené okno rozevře s důrazným bouchnutím svých těžkých okenic a dovnitř s prvními slunečními paprsky vstupuje Ježíš.

Maria, která se při hluku otřásla a pozvedla hlavu, aby se podívala, proč se okenice rozevřely, spatří, jak k ní přistupuje její zářící Syn: krásný, nekonečně krásnější, než byl před svým utrpením, usměvavý, živý, jasnější než slunce, oděný v bělostný šat, který jako by byl utkán ze světla.

Maria se vztyčí na kolenu, zkříží ruce na prsou a řekne pohnutým hlasem, který je současně smíchem i pláčem: „**Pane, můj Bože.**“ A zůstane takto, uchváčena kontemplací a s tváří zmáčenou slzami, ale už rozjasněnou, zklidněnou úsměvem a vytržením.

Ale Ježíš nechce vidět svou Maminku na kolenu jako nějakou služku. Vztáhne k ní ruce, z jejichž ran vystupují paprsky, kterými jeho oslavené Tělo září ještě víc, a zavolá na ni: „**Maminko!**“

Ale to už není ono slovo plné zármutku při rozhovorech a loučení před Utrpením, ani zlomené zaúpení při setkání na Kalvárii a potom v agónii. Je to zvolání triumfu, radosti, osvobození, oslavy, lásky, vděčnosti.

Skloní se nad svou Matkou, která se ho neodvažuje dotknout, a vezme ji pod lokty, pozvedne ji, sevře na svém Srdci a obejmě.

Ó, teď konečně Maria chápe, že to není vidění, že je to její Syn skutečně vzkříšený, že je to její Ježíš, Syn, který ji stále miluje jako Syn. A s výkřikem se mu vrhne kolem krku, obejmě ho a políbí, smějíc se i plačíc zároveň. Líbe ho na čelo, kde už nejsou žádné rány, na hlavu, která už není rozčuchaná ani zaplavená krví, na jeho zářivé oči, uzdravené líc, ústa, která už nejsou oteklá. A pak bere jeho ruce a políbí na hřbetě a na dlaních jejich zářící rány a náhle se shýbne k jeho nohám, pozvedne jeho oděv plný nádhery a políbí je. Pak se zvedne, pohlédne na něho, ale neosmělí se.

Ale Ježíš se usmívá a rozumí. Pootevírá svůj oděv na prsou a říká: „A tuto ránu, Maminko, nepolíbíš? Tu, která ti způsobila takovou bolest a kterou jsi jen ty sama hodná políbit? Polib mě na Srdce, Maminko. Tvůj polibek smyje mou poslední rozpomínku na všechno, co je bolest, a dá mi tu poslední radost, která mi dosud chybí k mé radosti Vzkříšeného.“ Ježíš bere do svých rukou obličej své Matky a pokládá její rty na rty rány v boku, odkud tryská úplná záplava světla.

Mariina tvář, ponořená do paprsků jeho světla, je jím orámována jako aureolou. A Maria líbe Ježíšovu ránu, líbe ji a nemůže se tohoto polibku nasytit. Řeklo by se - žíznící, která svá ústa přiložila k prameni a pije z něho život.

A teď promluví Ježíš.

„Maminko, všechno je skončeno. Teď už nesmíš plakat pro svého Syna. Zkouška je dovršena. Přišlo Vykoupení. Maminko, děkuji ti, že jsi mě počala, vychovala, pomáhala v životě i ve smrti.

Cítil jsem, jak ke mně přicházejí tvoje modlitby. Byly mou silou v bolesti, mými společníky na mé cestě po Zemi i mimo Zem. Přicházely za mnou na kříž i do limbu. Byly kadidlem, které předcházelo před Veleknězem, jdoucím povolát své služebníky, aby je zavedl do chrámu, jenž nezanikne: do Nebe. Přicházely za mnou až do Ráje a předešly tam jako andělský hlas průvod vykoupených vedených Vykupitelem, aby andělé byli připraveni pozdravit Vítěze vracejícího se do svého Království. Byly slyšeny a viděny Otcem i Duchem, kteří se z nich těšili jako z nejkrásnější květiny a nejsladšího zpěvu Ráje. Byly poznány patriarchy a novými světci, prvními obyvateli mého Jeruzaléma a já ti přináším jejich poděkování, Maminko, s ním i polibky a požehnání tvých rodičů a Josefa, tvého duchovního manžela.

Celá Nebesa ti zpívají hosana, má Matko, Svatá Maminko! Hosana, které neumírá, které nelže jako hosana, jímž mě oslavovali před několika dny.

Nyní jdu za svým Otcem ve svém lidském oděvu. Ráj musí spatřit Vítěze v jeho oděvu Člověka, ve kterém zvítězil nad hříchem člověka. Ale pak ještě přijdu. Musím utvrdit ve víře ty, kteří dosud nevěří a potřebují uvěřit, aby k víře přiváděli ostatní; musím posílit ty, kteří jsou slabí a kteří budou potřebovat mnoho síly, aby vzdorovali světu.

Pak vystoupím na Nebesa, ale neponechám tě samotnou, Maminko. Vidiš tento závoj? I když jsem byl ubitý, přesto jsem ještě učinil tehdy pro tebe zázrak, abych ti dal tuto útěchu. Ale vykonal jsem pro tebe i jiný zázrak. Budeš mě

vlastnit ve Svátosti, skutečného, takového, jakým jsem byl, když jsi mě nosila. Nebudeš nikdy sama, tak jak jsi byla v těchto dnech.

Ale pro moje vykoupení bylo zapotřebí, abys zakusila i tuto bolest. K vykoupení bude neustále mnoho přidáváno, neboť neustále bude vznikat mnoho hříchů. K této vykupitelské spoluúčasti budu vyzývat všechny své služebníky. Ale ty sama vykonáš více než všichni světci dohromady. Právě proto byla také nutná i tvá dlouhá opuštěnost. Teď je skončena. Já už nejsem oddělen od Otce a ty nebudeš oddělena od Syna. A máš-li Syna, máš naši Trojici a jako živé Nebe ji poneseš na Zemi mezi lidmi, a tak budeš posvěcovat církev jako Královna kněžství a Matka křesťanů. A pak si pro tebe přijdu. Ale to už nebudu já v tobě, ale ty ve mně, v mém Království, abys učinila Ráj krásnějším. Teď odcházím, Maminko. Teď jdu potěšit štěstím tu druhou Marii. Pak vystoupím k Otci. A teprve odtud přijdu za těmi, kteří nevěří.

Maminko, dej mi polibek jako požehnání, já ti dávám za společníka svůj Pokoj. Sbohem."

A Ježíš mizí ve slunci, jehož záplava paprsků sestupuje z jasného ranního nebe.

Ježíš promlouvá: „**Vřelé Mariiny modlitby o nějakou dobu uspíšily mé Vzkříšení.**

Řekl jsem předtím: »Syn člověka bude zabit, ale třetího dne vstane z mrtvých«. Zemřel jsem v pátek ve tři hodiny odpoledne. Ať už dny počítáte podle jejich názvů, ať už počítáte hodiny, nedělní svítání mě nemělo spatřit vzkříšeného. Na hodiny to bylo pouze třicet osm místo sedmdesáti dvou hodin, kdy mé Tělo odpočívalo bez života. Podle dní jsem měl přijít přinejmenším až večer třetího dne, abych mohl říci, že jsem byl v hrobce tři dny.

Ale Maria tento zázrak uspíšila. Stejně jako svou modlitbou otevřela Nebesa o několik let před určenou epochou, aby dala světu jeho Spásu, i teď obdržela uspíšení o několik hodin, abych tak utěšil její zmírající srdce..."

Návštěva Římanů

Dům večeřadla je plný lidí. Vestibul, dvůr, místnosti s výjimkou večeřadla a místnosti, kde je Svatá Panna, mají sváteční vzhled a vládne v nich ruch, neboť se zde mnozí opět po jisté době shledali k oslavě. Jsou zde apoštolově, mimo Tomáše. Jsou zde pastýři. Jsou zde věrné ženy - s Janou Nika, Eliza, Syrá, Marcela, Anna. Všichni hovoří potichu, ale s viditelnou živostí a radostí. Dům je důkladně uzavřen, jako by měli strach, ale ani ten nemůže umenšit radost panující uvnitř.

Marta přechází sem a tam s Marcelou a Zuzanou a připravuje tabuli pro „služebníky Páně“, jak nazývá apoštolové. Ostatní - muži i ženy - se vzájemně dotazují, svěřují si svoje dojmy, radosti, obavy... asi jako děti, které čekají na něco, co je elektrizuje, ale zároveň i trochu děsí.

Apoštolově by si rádi dodali sebejistoty, ale když se ozve nějaký hluk připadající jako zabušení na dveře nebo otvírání okna, první jsou nepokojní. I náhlý příchod Zuzany, přinášející dvě lampy s několika hořáky, způsobí, že Matouš vyskočí a zvolá: »Pán!«, což má za následek, že Petr, viditelně ze všech nejrozrušenější, ihned padne na kolena.

Důrazné zabušení na vrata přeruší všechny rozhovory a všechny přítomné uvrhne v napětí. Myslím, že se všem rozbušilo srdce.

Dívají se špehýrkou a s úžasem otvírají, neboť vidí neočekávanou skupinu římských dam doprovázených Longinem a dalším vojákem, který je také jako Longin oděn do temného šatu. I ženy jsou zahaleny do tmavých plášťů, pokrývajících jim i hlavu. Odložily i všechny šperky, aby byly méně nápadné.

„Můžeme na chvíli vstoupit, abychom se svěřili se svou radostí Spasitelově Matce?“ říká Plautina, ze všech nejúčtyhodnější.

„Tak tedy pojd'te dál. Je zde.“

Vstupují společně s Janou a Marií Magdalenou, která se s nimi zřejmě dobře zná.

Longin s dalším Římanem zůstanou stát osamoceně v rohu síně, protože se na ně hledí poněkud nedůvěřivě.

Ženy zdraví svým: »Ave, Domina!« a pak pokleknou a Plautina jménem všech řekne: „Předtím jsme pouze Moudrost obdivovaly, ale nyní chceme být Kristovými dcerami. A říkáme to rovnou tobě. Jen ty můžeš zvítězit nad hebrejskou nedůvěrou vůči nám. Proto k tobě přicházíme pro poučení do té doby, než tihleti“ (a ukazuje na apoštolové stojící u vchodu ve skupině) „se nám uvolí hovořit o Ježíšovi.“

Maria se šťastně usmívá a říká: „Prosím Pána, aby očistil moje rty jako rty prorokovy, abych mohla o svém Pánu promlouvat důstojně. Buďte požehnány, prvotiny Říma!“

„Longin by také chtěl...i kopiník, který ucítil ve svém srdci oheň, když se Božím výkřikem otevřela Země i Nebesa. Ale víme-li my málo, oni nevědí nic, mimo to, že On byl Boží Svátý a že už nechtějí žít v omylu.“

„Řekneš jim, aby šli za apoštolové.“

„Jsou zde, ale apoštolové jim nedůvěřují.“

Maria vstane a jde k vojákům.

Apoštolově ji sledují a snaží se pochopit, co si ona o tom myslí.

„Nechť vás Bůh vede ke svému Světlu, synové! Pojd'te dál, abyste poznali Pánovy služebníky. Toto je Jan, toho už znáte. A toto je Šimon Petr, vyvolený mým Synem a Pánem jako hlava svých bratrů. Toto je Jakub a ten druhý Juda, Pánovi bratraci. Tento je Šimon a tamten Ondřej, Petrův bratr. A pak tenhle je Jakub, Janův bratr a Filip,

Bartoloměj a Matouš. Chybí ještě Tomáš, je dosud daleko, ale jmenuji ho, jako by už byl přítomen. Všichni jsou vyvoleni k zvláštnímu poslání. A tito ostatní, kteří se pokorně drží stranou, jsou zase prvními v hrdinství lásky. Už přes třicet let hlásají Krista. V jejich víře je nezviklala ani pronásledování, která podstoupili, ani odsouzení Nevinného. Rybáři a pastýři - a vy, patriciové. Ale ve jménu Ježíšově už není rozdílů. **Láska v Kristu nás všechny činí rovnými** a bratry a moje láska vás nazývá syny, byť pocházíte z jiného národa. A jsem ráda, že se s vámi opět setkávám, když jsem vás ztratila, neboť ve chvíli bolesti jste byli u Umírajícího. A nezapomenu na tvůj soucit, Longine. Ani na tvá slova, vojáku. Připadala jsem snad, že nic nevnímám, ale přesto jsem viděla vše. Nemám, čím bych se vám odvděčila. A po pravdě takové svaté věci nelze splatit jinak než láskou a modlitbou. A já vám dám obojí a budu prosit našeho Pána Ježíše, aby On sám vám dal odměnu."

„Už jsme ji dostali, Domina. Právě proto jsme se všichni společně odvážili přijít. Shromáždil nás společný podnět a víra předtím vzájemně svázala naše srdce," říká Longin.

Všichni se zvědavě přiblíží a najde se někdo, kdo zvítězí nad svou zdrženlivostí a snad i odporem ze styku s pohany a řekne: „Co jste dostali?"

„Já - hlas: Jeho hlas, který mi řekl: »Pojď ke Mně«, říká Longin.

„A já jsem slyšel: »Věříš-li v mou Svatost, věř ve Mne«, říká druhý voják.

„A my," říká Plautina „zatímco jsme dnes ráno o Něm hovořily, spatřily jsme světlo, světlo! Proměnilo se v obličej. **Ó, jak popsat jeho nádheru!** Byl to jeho obličej. A usmál se na nás tak něžně, že jsme měly jen jediné přání: přijít vám říci, abyste nás neodmítali."

Nastal šum hlasů a komentářů. Všichni se rozhovoří o tom, jak Ho oni spatřili.

Deset apoštolů zaraženě mlčí. Aby si dodali důstojnosti a nepřípadali, že jen oni sami zůstali bez jeho pozdravu, ptají se hebrejských žen, zda jsou také bez tohoto velikonočního daru.

Eliza říká: „Odňal mi bolestný meč způsobený smrtí mého syna."

A Anna: „Slyšela jsem jeho slib věčné spásy pro mé syny."

A Syrá: „Já ucítila pohazení."

A Marcela: „Já záblesk a jeho Hlas, který řekl: »Vytrvej.«"

„A ty, Niko?" ptají se, protože Nika mlčí.

„Ona už odměnu dostala," odpovídají druzí.

„Ne. Viděla jsem jeho Tvář a řekl mi: »Nechť se tato Tvář vtiskne do tvého srdce.« Jak byl krásný!"

Marta přechází, tichá a hbitá, a mlčí.

„A ty, sestro? Ty nic? Ty mlčíš a usmíváš se. Usmíváš se příliš něžně, než aby ses neradovala," říká Magdalena.

„Je to pravda. Máš sklopená víčka a tvůj jazyk je němý, ale je to jako bys zpívala píseň lásky, tak se tvé oči třpytí za závojem řas."

„Tak přece mluv! Matko, řekla ti něco?"

Matka se usmívá a mlčí.

Marta, která je právě zaměstnána prostíráním stolu, chce své šťastné tajemství držet skryto za závojem. Ale její sestra ji nenechá na pokoji. A tak tedy blažená Marta řekne, celá se červenajíc: „Smluvil si se mnou schůzku pro hodinu smrti a dovršení zásnuh..." a na její tváři zaplane ještě živější ruměncem a jakoby úsměv duše.

Nanebevstoupení

Na východě začíná svítat. Ježíš se prochází se svou Matkou po getsemanských návrších. Žádná slova, pouze pohledy nevýslovné lásky. Snad už slova byla řečena. Snad nebyla řečena nikdy. To spolu hovořily dvě duše: Kristova a matky Kristovy. Nyní je to kontemplace lásky, vzájemná kontemplace. Zná ji jen příroda zavlažená rosou, čisté ranní světlo, něžné tvorstvo Boží - tráva, květiny, ptáci, motýli. Lidé přítomni nejsou.

Už se úplně rozednilo. Slunce už je vysoko nad obzorem a je slyšet hlasy apoštolů. To je znamení pro Ježíše a Marii. Zastavují se. Hledí na sebe, jeden proti druhému, a pak Ježíš rozevře náruč a přitiskne svou Matku na prsa...

Ó, byl to skutečně Člověk, syn Ženy! Aby se tomu uvěřilo, stačí vidět toto rozloučení. Láska překypuje v dešti polibků milované Matce. Láska pokrývá polibky milovaného Syna. Jako by se ani nemohli rozloučit. Když se zdá, že tak učiní, opět je spojí další objetí a mezi polibky slova vzájemného žehnutí... Ó, je to opravdu Syn Člověka, opouštějící tu, která ho porodila! Je to opravdu matka, která propouští svého Syna, aby ho vrátila Otcí...

Bůh, který objímá Matku Boží!...

Konečně Žena, jako stvořená bytost, poklesne u nohou svého Boha, který je nicméně jejím synem, a Syn, který je Bohem, vloží své ruce na hlavu své panenské, věčně milované Matky, a žehná jí ve jménu Otce, Syna i Duchu Svatého; pak se k ní skloní, pozvedá ji a dávají poslední políbení na čelo bílé jako liliový květ pod zlatem jejích vlasů, dosud tak mladistvých.

Vracejí se k domu a kdo je vidí takto pokojně jít vedle sebe, by stěží pomyslel na příval lásky, který je ještě před chvílí ovládal. Ale jak se toto loučení liší od smutku předchozích rozhodů a od srdcervoucího loučení matky se svým zabitým Synem, kterého musela ponechat v hrobě samotného!

Při tomto loučení, byť se oči zalesknou přirozeným pláčem toho, kdo se má právě odloučit od Milovaného, se rty usmívají radostí nad tím, že tento Milovaný jde do příbytku, který odpovídá jeho Slávě.

„Pane, tam venku mezi horou a Betánií jsou všichni, o kterých jsi řekl své Matce, že jim chceš dnes požehnat," říká Petr.

„Dobře, půjdeme teď za nimi. Ale nejprve přijďte vy. Ještě se s vámi chci podělit o chléb.“

Vstupují... Maria doprovází Ježíše až sem, pak se vzdálí. Zůstává Ježíš a jedenáct apoštolů.

Na stole je pečené maso, malé sýry, a malé černé olivy, malá amfora s vínem a větší s vodou a ploché chleby...

Ježíš obětuje a rozdílí...

Jídlo je u konce. Ježíš rozpíná paže nad stolem ve svém obvyklém gestu před nějakou nevyhnutelnou skutečností a říká:

„Přišla hodina, kdy vás musím opustit a vrátit se ke svému Otci. Vyslechněte poslední slova svého Mistra.

V těchto dnech se nevzdalujte z Jeruzaléma. Lazar, s nímž jsem o tom hovořil, se ještě jednou postaral, aby splnil přání svého Mistra, a tak vám podstupuje dům s večeřadlem, abyste měli příbytek, kde byste se shromažďovali a soustředili v modlitbě. V těchto dnech zůstávejte uvnitř, **vytrvale se modlete a připravujte se na příchod Ducha Svatého**, který ve vás doplní vše potřebné pro vaše poslání...“¹⁸

„Nyní si dejme polibek na rozloučenou, milovaní přátelé.“

Ježíš povstává, aby je objal. Všichni ho napodobují. Ale zatímco Ježíš má pokojný, vskutku božsky krásný úsměv, apoštolově pláčou, všichni rozrušeni, a Jan spolehnutý na Ježíšových prsou a otfásající se úpěnlivými vzlyky, žádá ve jménu všech, když vidí jejich toužebné přání: „**Dej nám aspoň svůj Chléb, aby nás posílil pro tuto hodinu!**“

„Budiz tak!“ odpovídá mu Ježíš. Bere chléb, obětuje ho a žehná a opakuje rituální slova a pak ho rozděljuje na kousky. A stejně učiní s vínem a pak opakuje: „Toto činite na Mou památku,“ a připojuje: „kterou jsem vám zanechal jako zástavu své lásky, abych byl stále a vždy s vámi, dokud nebudete se Mnou v Nebi.“ Požehná je a řekne jim: „A teď pojďme.“

Vycházejí z místnosti, z domu...

Venku je Jonáš, Marie a Marek¹⁹ a pokleknou a pokloní se Ježíšovi.

„Nechť s vámi zůstává pokoj a necht' vás Pán odmění za všechno, co jste mi dali,“ říká Ježíš, a žehná jim, jak prochází kolem nich.

Marek povstane a řekne: „Pane, olivové sady podél cesty do Betánie jsou plné učedníků, kteří tě očekávají.“

„Běž jim říci, ať jdou směrem k tábořišti Galilejských.“²⁰

Marek se na svých mladých nohou vzdálí rychle jako vítr.

„Přišli tedy všichni,“ říkají si mezi sebou apoštolově.

Opodál sedí Pánova Matka mezi Margziamem a Marií Kleofášovou. Jakmile spatří přicházet svého Syna, povstane, aby ho uctila i každým zabušením svého věrného mateřského srdce.

„Pojď, Matko, a ty také, Marie...“ vyzývá je Ježíš, když je vidí, jak jsou zaražené a nesmělé před jeho majestátem, který z něho teď vyzáruje jako onoho rána Zmrtvýchvstání.

Ale Ježíš je nechce zdrcovat svou vznešeností, a tak se přívětivě otáže Marie Alfeovy: „Jsi sama?“

„Ostatní... ostatní šli napřed... S pastýři a... s Lazarem a celou jeho rodinou... Ale nás nechali zde, protože... Ó, Ježíši! Ježíši... Co si počnu, až tě už nebudu vídat, požehnaný Ježíši, můj Bože, vždyť jsem tě už milovala, když ses ještě ani nenarodil, tolik jsem se pro tebe naplakala, když jsem nevěděla, kam ses poděl po onom krveprolití... Když ses navrátil, tvůj úsměv byl mým sluncem, byl jsi mi vším dobrem. Vším dobrem. Kolik dobra jsi mi dal! Ale teď se ze mne stal opravdový chudák, osamělá vdova! Dokud jsi zde byl, bylo zde všechno! Myslela jsem, že onoho večera jsem poznala všechnu bolest... Ale všechna ta bolest toho dne... ano, byla méně silná než bolest, kterou pocítuji teď...“ a Marie pláče a těžce oddechuje, jak ji dusí tolik zármutku.

„Dobrá Marie, ty se opravdu rmoutíš jako dítě, které si myslí, že jeho maminka ho nemiluje a že ho opustila, zatímco jde do města, aby mu tam koupila dárky, které ho učiní šťastným, a pak se brzo k němu vrátí a zahrne ho laskáním a dárky. A nečiním stejně tak i pro tebe? Což nejdu, abych ti připravil radost? Což neodcházím, abych se navrátil ti říci: »Pojď, milovaná příbuzná a učednice, matko mých milovaných učedníků?« Což ti zde nenechávám svou lásku? Což ti nedávám svou lásku? Vždyť víš, zda tě miluji! Neplač, ale raduj se, vždyť už nevidíš, jak mnou pohrdají, jak jsem vyčerpán, pronásledován a bohat pouze láskou malého počtu. A se svou láskou ti ponechávám svou Matku. Jejím synem bude Jan, ale ty pro ni buď jako vždy dobrou sestrou. Vidíš? Moje Matka nepláče. Ví, že stesk po mně sice bude ostřím, které se bude zařezávat do jejího srdce, ale že čekání bude kratičké ve srovnání s velikou radostí věčného spojení. Moje Matka také ví, že naše oddělení nebude tak úplné, aby musela říci: »Už nemám Syna«. To bylo zvolání onoho bolestného dne. Ale teď v jejím srdci zpívá naděje: »Vím, že můj Syn vystupuje k Otci, ale neponechá mě bez své duchovní lásky«. Právě tomu přece věříš i ty, věří všichni... Ale zde už jsou všichni. A zde jsou i mí pastýři.“

Tvář Lazarova a jeho sester mezi všemi služebníky z Betánie, tvář Janina podobná růži pod závojem deště, tvář Elizina a Niky, už poznamenaná věkem - a teď se vrásky prohlubují bolestí, neboť pro člověka je to vždycky bolest, i když duše jásá nad Pánovým triumfem - a tvář Anastasiky a liliově čisté tváře prvních panen a asketická tvář Izákova a povznesená tvář Matějova, mužná tvář Manaenova a přísná tvář Josefova a Nikodémova... Tváře, tváře, tváře...

Ježíš k sobě povolává pastýře, Lazara, Josefa, Nikodéma, Manaena, Maximina a další ze sedmdesáti dvou učedníků. Ale u sebe má především pastýře a říká jim: „Pojďte sem. Byli jste blízko Pána, když přišel z Nebes a skláněli jste se nad ním, bezmocným, teď budete blízko Pána, když se vrací na Nebesa, abyste se se svým duchem radovali z jeho oslavení. Toto místo jste si zasloužili, protože jste **dokázali věřit navzdory nepříznivým okolnostem a dokázali jste pro svou víru trpět**. Všem vám děkuji za vaši věrnou lásku. Všem vám zde děkuji.

Tobě, Lazare, můj příteli. Tobě, Josefe, i tobě, Nikodéme, kteří jste projevili Kristu soucit, když to mohlo být velice nebezpečné. Tobě, Manaene, který jsi dokázal pohrdnout okázalou přízní oné hnusné bytosti a šel jsi po mé cestě. Tobě, Štěpáne²¹, květe korunovaný spravedlností, který jsi opustil nedokonalé pro dokonalé a který budeš korunován diadémem, jež ti oznámí andělé. Tobě, Jane, na krátkou chvíli bratře s nitrem velmi čistým a dospějším ke Světlu. Tobě, Mikuláši, který jsi mě jako proselyta dokázal utěšit z bolesti nad syny tohoto národa. A vy, učedníci dobří a stateční, něžnější než Judita. A ty, Margziame, mé dítě, ty od nynějška budeš nosit jméno Martial na paměť onoho malého římského chlapce, zabitého na cestě a položeného k Lazarovým mřížím s výměšným nápisem: »A teď jdi za Galilejcem, ať tě vzkřísí, je-li Kristem a vstal-li z mrtvých«, poslední z nevinných, kteří v Palestině ztratili život, aby mi, byť nevědomky, sloužili, a prvotiny nevinných z celého národa, kteří přijdou po Kristu a budou za to nenáviděni a předčasně srazeni jako poupata květů utržená se stonku ještě předtím, než se mohla rozvinout. A Martiale, tvé jméno ti ukazuje tvůj budoucí osud: buď apoštolem v zemích barbarů a dobývej je pro svého Pána, tak jako moje láska dobyla onoho malého Římana pro Nebe. Všichni, všichni buďte mnou požeňnání tímto sbohemdáním, kterým svého Otce žádám o odměnu pro všechny, kteří utěšovali Syna Člověka na jeho bolestné cestě. **Bud' požeňnáno, Lidstvo**, ve své vybrané části, která existuje u židů i u pohanů a která ukázala, že mě miluje. **Bud' požeňnána, Země**, se svými rostlinami, plody, které mě tolikrát potěšily a osvěžily. **Bud' požeňnána, Země**, se svými vodami a vláhou, ptactvem a zvířaty, která mnohokrát překonala člověka, aby utěšila Syna Člověka. **Bud' požeňnáno, slunce**, i ty, **moře**, i vy, **hory, kopce, pláně**. **Bud'te požeňnány, hvězdy**, které jste mi byly společníky v noční modlitbě a v bolesti, i ty, **měsíci**, který jsi mě osvěcoval a vedl na mé evangelizační pouti. **Bud'te všichni požeňnání**, vy, tvorové, dílo mého Otce, mí druhové v oné smrtelné chvíli, přátelé Toho, který opustil Nebesa, aby se zarmouceného lidstva snažil protivenství hříchu oddělujícího ho od Boha. **A bud'te požeňnány i vy, nevinné nástroje mého mučení**: trny, kove, dřevo, provazy, protože jste mi pomohly splnit Vůli mého Otce!"

Jaký hromový hlas má Ježíš! Rozléhá se v teplém a klidném ovzduší jako zvuk bronzu, na který bylo udeřeno, rozšiřuje se ve vlnách po moři tváří, které na něj hledí ze všech stran. Řekla bych, že Ježíše, vystupujícího na vrchol Olivové hory se svými nejmilovanějšími, obklopují stovky osob. Ale Ježíš, dospěvši poblíž tábora Galilejců, kde už v této době mezi dvěma svátky nejsou stany, přikazuje učedníkům: „Řekněte lidem, ať se zde zastaví, a pak pojďte za mnou.“

Vystupuje až na nejvyšší vrchol hory, ležící už blíže Betánii, již shora dominuje, než Jeruzalému. Obklopí ho jeho Matka, apoštolové, Lazar, pastýři, Margziam. Opodál v polokruhu, aby zadrželi dav věřících, ostatní učedníci.

Ježíš stojí na širokém, poněkud vyčnívajícím bílém kameni uprostřed zelené trávy mýtiny. Zaplavuje ho slunce, v němž jeho oděv je jako bílý sníh a jeho vlasy svítí jako zlato. Jeho oči září božským světlem.

Rozevírá paže jakoby ve všeobjímavém gestu, jako by chtěl do své náruče sevřít obrovské zástupy celé země, které jeho duch vidí zastoupeny přítomným davem.

Jeho nezapomenutelný, nenapodobitelný hlas dává poslední příkaz: „**Jděte! Jděte v mém Jménu a evangelizujte lidstvo až do nejzazších končin Země. Necht' je s vámi Bůh. Necht' jeho Láska vás posiluje, necht' jeho Světlo vás vede, necht' jeho Pokoj ve vás přebývá až na věčný život.**“

Proměňuje se v krásu. Krásný! Krásný jako na Táboře, a ještě krásnější. Všichni padají na kolena a klanějí se mu. A jak se Ježíš začíná vznášet nad kamenem, na kterém stál, hledá ještě jednou tvář své Matky a jeho úsměv dosahuje takové síly, jaké nikdy nikdo nebude schopen. To je jeho poslední sbohem jeho Matce. Vystupuje, vystupuje... Slunce, které ho teď může ještě volněji líbat, když ani ten nejmenší lísteček nezaclání jeho paprskům, naplno ozařuje Boha - Člověka, který vystupuje se svým nejsvětějším Tělem na Nebesa, a odhaluje jeho oslavené Rány, které se třpytí jako živoucí rubíny. A pak je už vše jen jediným úsměvem perleťového světla. Je to Světlo, které se projevuje, v tomto posledním okamžiku stejně jako tehdy za noci narození, ve své pravé podstatě. Tvorstvo září Světlem vystupujícího Krista. Světlo předčí světlo Slunce. Světlo nadlidské a blažené. Světlo, které sestupuje z nebes k setkání se Světlem, které vystupuje.

A Ježíš Kristus, Boží Slovo, mizí zraku lidí v oceánu nádhery...

Na zemi - pouze dvojí zvuk v hlubokém tichu davu v extázi: Mariino zvolání, když její Syn zmizel: »Ježíši!« a zavzlyknutí Izákovy.

Všichni oněměli v nábožném údivu a zůstanou tak, dokud se dvě andělská světla neobyčejné čistoty nezjeví pod lidskou podobou, aby řekla slova, která přináší první kapitola Skutků apoštolských.

Seslání Ducha Svatého

V domě večeřadla není slyšet žádné hlasy ani hluk. Učedníci nejsou přítomni... V místnosti Poslední večeře je shromážděno pouze dvanáct apoštolů s Nejsvětější Marií.

Místnost připadá rozlehlejší, protože nábytek je rozmístěn jinak, ponechává volný celý střed místnosti a dvě stěny. Stůl, který sloužil při Poslední večeři, je odsunut k třetí stěně a před ním a po jeho obou kratších stranách jsou postavena hodovní lehátka, která byla použita při Poslední večeři, a stolička, která Ježíšovi sloužila při omývání nohou. Lehátka však nejsou rozmístěna kolmo ke stolu jako při Poslední večeři, ale rovnoběžně, takže apoštolové se mohou rozsadit, aniž by je všechna obsadili; nicméně jedno lehátko jako jediné je umístěno kolmo ke stolu; je pro Svatou Pannu, která je uprostřed stolu na místě, které při Poslední večeři obsadil Ježíš.

Na stole není prostřeno a i s kredencí je všechno odstraněno. Uprostřed svítí pouze lustr, ale je zapálen jen jediný,

prostřední plamen; kruh lampiček vytvářející jakousi korunu tohoto zvláštního lustru, je pozhášen. Okna jsou zavřena a napříč zatarasena těžkou železnou tyčí. Ale jeden sluneční paprsek přesto proniká malým otvorem dovnitř a dopadá jako dlouhá a jemná jehla rovnou na dlažbu, kde vykresluje malou světelnou skvrnku. Svatá Panna sedí na svém lehátku sama a na lehátkách po svých bocích má Petra a Jana, Petra vpravo, Jana vlevo. Nový apoštol Matěj je mezi Jakubem Alfeovým a Tadeášem. Svatá Panna má před sebou široký nízký kufr z tmavého dřeva, který je zavřený.

Maria je oděna v tmavomodrém. Na vlasech má bílý závoj a přes něj cíp svého pláště. Ostatní mají hlavy nepokryty.

Maria čte nahlas, pomalu, ale protože sem dopadá slabé světlo, myslím, že spíše z paměti opakuje slova napsaná na svitku, který drží rozevřený. Ostatní ji tiše sledují a rozjímají. Čas od času, když je to vhodné, odpovídají.

Mariin obličej je proměněn extatickým úsměvem. Kdo ví, co vidí, co jí zažehlo oči jak dvě jasné hvězdy a zbarvilo do červena bílé líce jakoby odrazem nějakého růžového plamene? Je opravdu Mystickou Růží...

Apoštolově se naklánějí dopředu a poněkud zešikma, aby jí viděli do tváře, zatímco se ona při čtení sladce usmívá. Její hlas je úplná andělská píseň. Petr je tím tak dojat, že mu z očí vyklouznou velké slzy, sestoupí dolů po cestičce vrásek vyrytých po obou stranách jeho nosu a ztratí se v houštinách šedivějšího vousu. Zato Jan zrcadlí její panenský úsměv a zapaluje se láskou jako ona, zatímco pohledem sleduje, co Panna čte na svitku, a když jí podává další svitek, pohlédne na ni a usměje se.

Čtení skončilo. Mariin hlas zmlkne a už není slyšet šustění rozvíjeného a zavíjeného pergamenu. Maria se soustředí v tiché modlitbě a sepne ruce na prsou a hlavu opře o kufr. Apoštolově ji napodobí.

V ranním tichu se náhle rozezní mocné a harmonické hučení, připomínající vítr a harfu i lidský zpěv a zvuk dokonalých varhan. Přibližuje se, stále harmoničtější a mocnější, a naplňuje Zem svým chvěním, šíří ho a vtiskuje domu, stěnám, nábytku. Plamen lustru, až do této chvíle nehybný v poklidu uzavřené místnosti, se zachvívá jakoby ve větru, a řetízky lustru cinkají, jak se rozechvěly vlnami nadpřirozeného zvuku.

Apoštolově pozvedají poděšeně hlavu. Ten mocný a velmi krásný zvuk obsahující ty nejkrásnější tóny, které Bůh dal Nebi a Zemi, se stále přibližuje; někteří tedy vstávají a chystají se utéci, druzí padnou na zem a pokrývají si hlavu rukama a pláští nebo se bijí v prsa a prosí Pána o odpuštění. Další se tisknou k Marii, příliš zděšení, než aby zachovali vůči Nejčistší odstup, který k ní vždycky měli. Jedině Jan není zděšen, neboť vidí, že po Mariiných tvářích se rozleje zářivý mír radosti. Maria pozvedá hlavu a usmívá se na něco, co je známo jen jí, pak sklouzne na kolena a rozevře paže, takže její plášť se rozprostře jako dvě modrá křídla na Petra a Jana, kteří ji napodobí a rovněž pokleknou. Ale toto všechno, co jsem podrobně popsala, se odehrálo v necelé minutě.

A pak je zde Světlo, Oheň, Duch Svatý, který do uzavřené místnosti vstoupí s posledním melodickým zvukem ve tvaru velice zářící žhavé koule, aniž pohnul dveřmi nebo okny a který se na okamžik vznáší asi na tři dlaně nad Mariinou hlavou, která je teď odkryta, neboť Maria, když spatřila Oheň Utěšitelův, pozvedla paže jakoby k jeho vzývání a zaklonila hlavu s výkřikem radosti, s úsměvem bezmezní lásky. A po chvíli, kdy všechn Oheň Ducha Svatého a všechna Láska se shromáždila nad svou Snoubenkou, se zářící koule rozděluje na třináct melodických a velmi zářivých plamenů, jejichž světlo nelze na světě k ničemu přirovnat, a ty sestupují, aby políbily čelo každého apoštola.

Ale plamen, který sestupuje na Marii, není jen plamenem, který by se vznášel nad jejím čelem a líbal ho, ale korunou, která jako diadém obklopuje její panenskou hlavu a korunuje ji jako Královnu, Dceru, Matku, Snoubenku Boží, Neposkvrněnou Pannu, Nejkrásnější, věčně Milovanou a věčné Dítě, které nic nemůže pošpinit. Tu, která bolestmi zestárla, ale která se obnovila radostí ze vzkříšení a se svým Synem se podílela na růstu krásy a mladistvosti těla, pohledu, vitality...a tak se už předem podílela na kráse svého oslaveného Těla, které vystoupí na Nebesa, a bude Květem Ráje.

Duch Svatý rozzářil svoje plameny kolem hlavy Milované. Jaká slova jí může říkat? Tajemství! Její požehnaný obličej je proměněn nadpřirozenou radostí a usmívá se úsměvem Serafinů, zatímco slzy štěstí připadají jako diamanty, kanoucí po jejích tvářích a jiskřící ve Světle Ducha Svatého.

Oheň tak setrvává po nějakou dobu... A pak se rozplývá... Z jeho sestoupení v upomínku zůstává vůně, kterou nevydává žádná pozemská květina... Vůně Ráje...

Apoštolově přijdou k sobě...

Maria zůstává v extázi. Pouze zkříží ruce na prsou, zavře oči, sklopí hlavu. Pokračuje ve svém rozhovoru s Bohem...a docela nic nevnímá.

Nikdo se neodvažuje ji vyrušit.

Jan na ni ukáže a řekne: „**To je oltář. To na její slávě se usadila Sláva Boží.**“

„Ano. Nevyrušujme ji v její radosti. Pojďme raději hlásat Pána a necht' jsou známa jeho díla a slova mezi národy,“ říká Petr z nadpřirozené pohnutky.

„Pojďme! Pojďme! Hovoří ve mně Duch Boží,“ říká Jakub Alfeův.

„A nutí nás jednat. Všechny. Pojďme evangelizovat lidi.“ Vycházejí jako by byli postrkováni či přitahováni nějakým vanutím nebo nějakou neodolatelnou silou.

11. ŽIVOT S JANEM

*Když Ježíš ušel matku a toho učedníka, kterého miloval, jak tu stojí, řekl své matce:
„Ženo, hle, syn tvůj!“*

Jan 19, 26

Dům v Getsemanech

Maria je dosud v domě Poslední večeře. Je sama v místnosti, v níž se obyčejně zdržuje, a šije velmi jemná plátna, která vypadají jako dlouhé a úzké ubrusy. Čas od času pozvedne hlavu, aby pohlédla do zahrady a určila denní hodinu podle postavení slunce na zdi. Zaslechne-li hluk v domě nebo na ulici, pozorně naslouchá. Zdá se, že někoho očekává.

Uběhne tak určitá doba. Potom je slyšet zabušení na domovní vrata a pak hluk sandálů, které jdou rychle otevřít. Na chodbě se ozývají hlasy mužů, které se zesilují a přibližují. Maria naslouchá... Pak zvolá: „Oni zde? Co se asi mohlo přihodit?!" Zatímco ještě vyslovuje tato slova, někdo klepe na dveře do místnosti. „Pojďte dál, bratři v Ježíši, mém Pánu," říká Maria.

Vstupuje Lazar s Josefem z Arimatie a oba zdraví s hlubokou úklonou a říkají jí: „Požehnaná jsi mezi všemi matkami! Zdraví tě služebníci tvého Syna a našeho Pána," a pokleknou, aby políbili lem jejího roucha.

„Nechť je Pán vždycky s vámi. Z jakého důvodu za mnou přicházíte teď, kdy ještě neustal rozruch pronásledovatelů Krista?"

„Především proto, abychom tě viděli. **Protože vidět tě, to je vidět i Jeho**, a tak pociťovat méně zármutku nad jeho odchodem ze Země. A pak ti navrhnout, po schůzce nejoddanějších a nejvěrnějších služebníků Ježíše, tvého Syna a našeho Pána, v mém domě, co jsme se rozhodli učinit," odpovídá Lazar.

„Mluvte. To ke mně bude hovořit vaše láska a já vám budu naslouchat se svou láskou."

Teď přebírá slovo Josef z Arimatie a říká: „Ženo, víš a řekla jsi to, že rozruch, ba ještě něco horšího, kolem těch, kteří byli blízcí tvému Synu a Bohu, ať už příbuzností či vírou či láskou, stále trvá. A my ovšem také víme, že nemáš v úmyslu opustit tato místa, kde jsi viděla, jak se dokonale projevila božská i lidská přirozenost tvého Syna, jeho naprosté umrtvení i jeho naprosté oslavení jako opravdového Člověka prostřednictvím jeho slavného Zmrtvýchvstání a Nanebevstoupení. A také víme, že nechceš zanechat apoštoly samotné, ale chceš jim být Matkou a vůdkyní v jejich prvních zkouškách, ty, Sídlo Boží Moudrosti, Snoubenka Ducha, která odhaluješ věčné Pravdy, Dcera odevždy milovaná Otcem, který tě od věčnosti zvolil za matku svého Jediného, Matka tohoto Slova Otcova, který tě jistě poučil o své nekonečné Moudrosti a Doktríně, a to už když byl v tobě jako vyvíjející se tvor, či když jako tvůj Syn byl s tebou a rostl v moudrosti, až se stal Místrem mistrů. Jan nám to řekl druhého dne po oné překvapivé rozmluvě a projevu apoštolů, k čemuž došlo za deset dní po Ježíšově Nanebevstoupení. Ty sama víš a viděla jsi v Getsemanech v den Nanebevstoupení tvého Syna k Otcovi a víš to i od Petra a Jana, že Lazar i já jsme okamžitě po Smrti a Vzkříšení započali se zednickými pracemi kolem mé zahrady u Golgoty a v Getsemanech na Olivové hoře, aby tato svatá místa, posvěcená Krví božského Mučedníka nebyla znesvěcena Ježíšovými nepřáteli. Nyní jsou práce skončeny a společně s Lazarem a jeho sestrami i apoštoly, které by velmi bolelo, kdyby tě už neměli, ti říkáme: »Pojď bydlet do domu Jonáše a Marie, getsemanských strážcům«

„A co Jonáš s Marií? Ten dům je malý a já mám ráda samotou. Vždycky jsem ji měla ráda. Nyní ji miluji ještě více, neboť ji potřebuji, abych se mohla ztrácet v Bohu, ve svém Ježíši, a tak nezemřela úzkostí, že ho zde už nemám. Není správné, aby lidské oči hleděly na Boží tajemství... Jsem sice žena a Ježíš muž, ale naše lidství bylo a je lidstvím odlišným od každého jiného, a to jednak pro vyjmutí z hříchu, i toho prvotního, jednak pro vztahy k Trojjedinému Bohu. Jsme v tomto smyslu jedineční mezi všemi bytostmi minulosti, přítomnosti i budoucnosti. Dnes je člověk, a to i ten nejlepší a nejopatrnější, přirozeně a nevyhnutelně zvědavý, obzvláště je-li nablízku nějakého mimořádného projevu. A jen Ježíš, pokud byl na Zemi, a já vím, jaké utrpení, jakou tíseň, jaké rozpaky, jaká muka jsou zakoušena, když lidská zvědavost zkoumá, prohlíží si, stopuje naše tajné vztahy s Bohem. Je to jako by nás někdo svlékl a postavil doprostřed náměstí. Pomyslete na mou minulost, na způsob, jakým jsem vždycky vyhledávala ztajení, ticho, jak jsem vždycky Boží mystéria v sobě skrývala pod zdáním obyčejného života chudé ženy. Pomyslete na onen tak prostý, tak skrytý, tak obyčejný život, který Ježíš vedl po třicet let, a jak rád vyhledával ústraní, když se pak stal Místrem. Musel konat zázraky a učit, neboť to bylo jeho poslání. Ale, a vím to od něho, trpěl přepjatým horováním davů, zvědavostí více či méně dobrou, s jakou byly zkoumány všechny jeho činy. Kolikrát řekl svým učedníkům a zázračně uzdraveným osobám: »Nemluvte o tom, co jste viděli. Nemluvte o tom, co jsem vám učinil«. Teď bych nechtěla, aby se lidské oči snažily ve mně poznávat Boží mystéria, která nebyla ukončena návratem Ježíše, mého Syna a mého Boha, na Nebesa, ale naopak pokračují, a řekla bych, stupňují se díky jeho dobrotě a aby mě zachovala při životě, dokud nepřijde hodina, po níž tolik toužím a kdy se k němu připojím na věky. Ráda bych u sebe měla pouze Jana. Neboť on je vůči mně opatrný, uctivý a láskyplný, jako druhý Ježíš. Ale bude Jonáš a Marie..."

Lazar ji přeruší: „Už je to domluveno, ó, Požehnaná! Už jsme to zařídili. Marek, Jonášův syn, je teď s učedníky. Marie, jeho matka, a Jonáš, jeho otec, jsou už v Betánii."

„Ale co olivový sad? Někdo se o něj musí starat!" odpovídá mu Maria.

„Jen při prořezávání a sklizni. To je jen několik dní do roka, a zařídí se to ještě rychleji tak, že na pomoc Markovi pošlu vždycky své služebníky z Betánie. Ty, Matko, chceš-li nám učinit radost, mně a mým sestram, přijď na ty dny do Betánie do osamělého domu Zelotova²². Budeme sousedy, ale naše pohledy nebudou vtíravé při tvých setkání s Bohem."

„Ale lis?“

„Už byl dopraven do Betánie. Getsemany, dokola obehnané zdi, soukromé vlastnictví Lazara Theofilova, tě očekávají, ó, Maria. A ujišťuji tě, že Ježíšovi nepřátelé se ze strachu před Římem neodvážejí porušit jeho a tvůj pokoj.“

„Když je tedy tomu tak!“ říká Maria. A tiskne si ruce na srdce a hledí na ně s andělským úsměvem na rtech a se slzami radosti na svých plavých řasách a s tváří téměř v extázi, tak je šťastna. Pokračuje: „Jan a já! Sami! Sami dva! Budu si připadat jako bych byla znovu v Nazarete se svým Synem! Sami! V míru! V takovém míru! Tam, kde můj Ježíš tolikrát promlouval a tolikrát rozlil ducha pokoje! Tam, kde trpěl tolik, že se až potil krví a kde zakusil nejvyšší morální utrpení oním bezectným polibkem a prvními...“ Slova jí přerušil vzlyk a bolestná vzpomínka rozruší její tvář; na krátký okamžik se na ní mihne bolestný výraz, který Maria měla ve dnech Utrpení a Smrti svého Syna. Pak se vzpomene a řekne: „Tam, kde se vrátil do nekonečného pokoje Ráje! Pošlu Marii Alfeově příkaz, aby si ponechala nazaretský domek, který mi je tak drahý, protože tam se dovršilo mystérium a tam zesnul můj čistý a svatý choť a tam vyrostl Ježíš... Zůstanu. Ano. Zůstanu zde. Půjdu do Getseman. A odtud budu moci podél hradeb chodit na Golgotu a do tvé zahrady, Josefe, kde jsem tolik plakala, a přicházet do tvého domu, Lazare, kde jsem vždycky obdržela, nejprve pro svého Syna, pak i pro sebe tolik lásky. Ale ráda bych...“ „Co, Požehnaná?“ ptají se jí oba.

„Ráda bych se navracela i sem. Protože jsme se s apoštoly rozhodli, pokud to Lazar dovolí...“

„Všechno, co si přeješ, Matko. Všechno, co je moje, je tvoje. Předtím jsem to říkával Ježíšovi. Nyní to říkám tobě. A přijmeš-li můj dárek, budu to já, kdo obdrží milost.“

„Synu, a dovol mi, abych ti tak říkala, ráda bych, kdybys souhlasil, abychom z tohoto domu, to znamená večeřadla, učinili místo shromažďování.“

„To je správné. Vždyť na tomto místě tvůj Syn ustanovil nový, věčný obřad, zřídil novou církev a pozvedl k novému pontifikátu a kněžství své apoštoly a učedníky. Je správné, aby se toto místo stalo prvním chrámem nového náboženství. Semeno, které zítra bude stromem a pak nesmírným lesem, zárodek, který zítra bude živým a celistvým organismem rozrůstajícím se všemi směry, až se rozšíří po celé Zemi. Který stůl a který oltář je světlejší než ten, na kterém On lámal chléb a na který postavil kalich nového obřadu, jenž potrvá tak dlouho, pokud bude trvat Země?“

„To je pravda, Lazare. A vidíš? Právě pro tento obřad šiju tyto čisté ubrusy. **Nebot' já věřím, a to tak mocně, jak už nikdo nebude věřit, že chlebem a vínem je On ve svém Těle a Krvi.** Svaté a nevinné tělo a vykupitelská krev, dané lidem za pokrm a nápoj života. Nechť vám, kteří jste stále tak dobří, moudří a plní soucitu k Synu a jeho Matce, požehná Otec, Syn i Duch Svatý!“

„Nuže, je to domluveno. A ještě toto. Zde je klíč, kterým se otvírají všechny branky getsemanské ohrady, a toto je klíč od domu. A buď šťastna, tak jak si přejeme my z lásky k tobě.“

Když Lazar skončil, převzal slovo Josef z Arimatie: „A toto je klíč od mé zahrady.“

„Ale ty... Ty přece máš právo tam chodit!“

„Mám jiný klíč, Maria. Zahradník je člověk spravedlivý, a stejně tak i jeho syn. Najdeš tam jen je a mne. A my všichni budeme obezřetní a uctiví.“

„Nechť vás Bůh ještě jednou požehná,“ opakuje Maria.

„Tobě naše díky, ó, Matko. Naše láska a Boží pokoj tobě navždy.“ Po tomto posledním pozdravu se oba hluboce ukloní, znovu políbí lem jejího roucha a odejdou.

Sotva vyšli z domu, je slyšet jiné, tiché zaklepání na dveře, kde je Maria.

„Pojď dál,“ říká Maria.

Jan se nenechá dvakrát pobízet. Vstoupí a zavře, poněkud neklidný: „Co chtěl Josef s Lazarem? Je nějaké nebezpečí?“

„Ne, synu. Pouze vyslyšeli mé přání. Mé i ostatních. Vždyť víš, jak jsou Petr a Jakub Alfeův, první jako velekněz, druhý jako hlava jeruzalémské církve zarmoucení z pomyšlení, že mě ztratí, a zděšení z obavy, že si beze mne nebudou vědět rady. Obzvláště Jakub. Ani zvláštní zjevení mého Syna jen jemu samému, ani jeho volba chtěná samotným Ježíšem, mu nedodávají útěchu a odvalu. Ale stejně je to i s ostatními! Nyní Lazar uspokojil všeobecné přání a učinil nás pány Getseman. Tebe a mne. Budeme tam sami. Zde jsou klíče. A tento je od Josefovy zahrady. Budeme moci chodit ke Hrobu i do Betánie, aniž bychom museli přes město. A na Golgotu. A přijít sem, vždycky když bude bratrské shromáždění. Toto všechno nám Lazar s Josefem umožnil.“

„Jsou to dva opravdu spravedliví. Je pravda, že Lazar dostal od Ježíše mnoho, ale také ještě předtím mnoho Ježíšovi dával. Jsi šťastna, Matko?“

„Ano, Jane, velice! Budu žít, dokud to bude chtít Bůh, abych byla při Petrovi a Jakubovi a při vás všech, a budu prvním křesťanům pomáhat ze všech sil. Nebudou-li vůči mně židé - farizeové a kněží tak zuřiví, jako byli vůči mému Synovi, budu moci vydechnout svého ducha tam, kde On vystoupil ke svému Otci.“

„Ty vystoupíš také, ó, Matko.“

„Ne. Já nejsem Ježíš. Narodila jsem se lidsky.“

„Ale bez poskvrny prvotního hříchu. Já jsem jen ubohý nevědomý rybář. Z doktríny a Písem toho vím jen tolik, čemu mě naučil Mistr. Ale jsem čistý jako dítě, a právě proto toho snad vím víc než rabíni Izraele, protože On řekl, že Bůh skrývá věci učeným a zjevuje je malým, čistým. A pak si myslím, či spíše cítím, že ty budeš mít úděl,

který by měla Eva, kdyby nezhrěšila. Protože ty jsi nebyla manželkou Adama-člověka, ale Boha, abys Zemi dala nového Adama věrného milosti. Když Bůh stvořil první rodiče, neurčil je k smrti, to znamená ke zkáze těla - nejdokonalejšího, jaké stvořil, neboť je nadal duchovní duší a dary pro něž se mohli zvat »adoptivními syny Božími«. **Proto Bůh chtěl, aby pouze přešli z pozemského Ráje do Ráje nebeského.** Nuže, ty jsi na duši neměla nejmenší poskvrnu hříchu. Nezasáhl tě ani onen velký společný hřích, Adamovo dědictví pro všechny lidi, neboť tě Bůh ochránil zvláštní a jedinečnou výsadou, protože ode vždy jsi byla určena k tomu, aby ses stala Archou Slova. A Archa, která, žel obsahuje jen věci studené, ztuhlé, mrtvé, neboť ve skutečnosti je Boží lid nepraktikuje, jak by měl, by měla být také vždycky zcela čistá. Archa, ano. Ale kdo z těch, kteří se k ní přibližují, velebně a kněžij, je skutečně čistý jako ty? Nikdo. Právě proto cítím, že tobě, druhé Evě a Evě věrné Milosti, smrt nebude přičtena."

„Můj Syn, druhý Adam, Milost sama, vždy poslušný Otce a mne, a to dokonalým způsobem, zemřel! A jakou smrtí!"

„Přišel, aby byl Vykupitelem, Matko. Opustil Otce, Nebesa, aby na sebe vzal Tělo, a tak vykoupil lidstvo svou obětí a vrátil mu Milost a opět ho pozvedl na úroveň adoptivních synů Božích, dědiců Nebes. On musel zemřít, zemřít ve svém svatém Lidství. A ty jsi zemřela ve svém srdci, když jsi viděla jeho strašlivá muka a jeho smrt. Ty jsi už všechno vytrpěla, abys byla spolu s ním **Vykupitelkou**. Jsem ubohý nevědomec, ale cítím, že ty, opravdová Archa Boha pravého a živého, nebudeš, nemůžeš být podřízena zkáze. Jako ohnivý oblak ochraňoval a řídil Mojžíšovu Archu k Zaslíbené zemi, tak tebe Boží Oheň přitáhne ke svému Středu. Stejně jako Áronova hůl neuschla, nezemřela, ale naopak, byť odříznuta od stromu, obalila se pupeny, listovím a plody a žila ve Svatostánku, stejně tak i ty, Bohem vyvolená mezi všemi ženami, které kdy žily a budou žít na Zemi, nezemřeš jako rostlina, která uschne, ale ve věčném Svatostánku Nebes budeš žít věčně, s celou svou bytostí. Jako se vody Jordánu otevřely, aby nechaly projít Archu a ty, kteří ji nesli, i všechen lid, stejně tak před tebou padnou překážky, které Adamův hřích postavil mezi Zemí a Nebem, a ty projdeš z tohoto světa do věčného Nebe. Jsem si tím jist, neboť Bůh je spravedlivý. A na tebe se vztahuje nařízení vydané Jím pro toho, kdo nemá na své duši ani dědičný hřích, ani hřích z vlastní vůle."

„To ti zjevil Ježíš?"

„Ne, Matko. Řekl mi to **Duch Paraklet**. Ten, na kterého nás Mistr upozornil, že nám zjeví budoucí věci a všechnu pravdu. Utěšitel mi to už v mém duchu řekl, aby mi zmírnil hořkost z pomyslení na to, že tě ztratím, ó, požehnaná Matko, kterou tolik miluji a ctím, víc než vlastní matku, a to pro všechno, co jsi vytrpěla, a protože jsi dobrá a svatá, nad všemi svatými dnešními i budoucími, podřízena pouze Nejsvětějšímu Synu. Nejsvětější Svata."

A Jan se v dojetí hluboce skloní, aby jí vzdal úctu.

Na místě Utrpení

Je jítro, jasné letní jítro. Maria se svým věrným Janem vychází z getsemanského domku a rychle kráčí tichým a opuštěným olivovým sadem. Okolní naprosté ticho občas poruší jen nějaké zazpívání ptáka a zaštěbetání maličkých v hnízdě. Maria s jistotou směřuje ke skále Agónie. Poklekne před ní a vtiskne polibek tam, kde jemné štěrbin v skále dosud nesou rezavé stopy po Ježíšově krvi, která pronikla do trhlin a tam se srazila. Maria je hladí, jako by hladila svého Syna nebo něco, co mu patří.

Jan stojí za ní, pozoruje ji a tiše pláče; jakmile Maria vstává, rychle si otře oči a pomáhají s velkou láskou, úctou a soucitem.

Maria nyní sestupuje do míst, kde zajali Ježíše. I zde klekne a skloní se, aby políbila zem, když se předtím zeptala Jana: „Je zde to místo onoho strašlivého a bezectného polibku, který nakazil toto místo více, než pošpinil pozemský Ráj onen zkázonosný a mrzký rozhovor Hadův s Evou?"

Pak povstane a řekne: „Ale já nejsem Eva. Já jsem žena Ave. Obrátila jsem věci. Eva věci Nebe odhodila do ohavného bláta. Já jsem přijala všechno: neporozumění, kritiku, podezřívání, bolest - kolik nejrozmanitějších bolestí před bolestí nejvyšší - abych ze špinavého bláta pozvedla, co tam Eva s Adamem odhodili, a vyzvedla to k Nebesům. Ke mně démon hovořit nemohl, i když se o to pokoušel, tak jak se o to pokoušel s mým Synem, aby navždy zničil vykupitelský záměr. Se mnou hovořit nemohl, protože jsem si zakryla uši i oči, když jsem ho spatřila a uslyšela a když jsem předtím uzavřela své srdce a ducha proti všem útokům toho, co není svaté a čisté. Moje čisté já se otevřelo jen andělu Zvěstovateli. Moje uši naslouchaly jen tomuto duchovnímu hlasu a takto jsem napravila a opět ustavila, co Eva ztratila a zničila. Jsem ženou **Ave** a **Fiat**. Znovu jsem zřídila řád rozrušený Evou. A nyní mohu sejmut a smýt svým polibkem a pláčem otisk tohoto prokletého polibku a této náказы, největší ze všech, neboť nebyla způsobena člověkem jen tak nějakému člověku, ale člověkem svému Mistru a Příteli, svému Tvůrci a Bohu."

Pak Maria zamíří ke mříži, kterou Jan otevře. Odcházejí společně z Getseman, sestupují k Cedronu, přecházejí přes můstek, a tam Maria opět poklekne a políbí hrubé zábradlí mostu v místech, kde upadl její Syn. Řekne: „Je mi posvátné každé místo, kde On trpěl nevýslovnými bolestmi a urážkami. Chtěla bych to mít všechno ve svém domku, ale nemůžeme mít všechno." Povzdechne a dodá: „Pojďme rychle, dokud není rušno."

A opět se dá s Janem na pochod. Nevstupuje do města. Jde stranou údolím Hinonu a kolem děr, kde žijí malomocní. Pozvedá oči k těmto jeskyním bolestem. Dává Janovi znamení a ten ihned položí na balvan potraviny, které měl v pytli, a současně volá na znamení. Ukážou se malomocní, děkují a jdou ke skále. Ale nikdo nežádá o uzdravení. Maria si toho povšimne a řekne: „Vědí, že On už zde není a už nedokážou mít víru ani v Něho, ani v

jeho učedníky. Dvakrát nešťastní! Dvakrát malomocní! Dvakrát? Ne, spíše naprosto nešťastní, malomocní, mrtví! Na Zemi i na onom světě."

„Matko, chceš, abych k nim promluvil?"

„To je zbytečné. Už to zkusal Petr, Juda Alfeův, Šimon Zelota. Vysmáli se jim. Přišla Marie Lazarova. Podporuje je na paměť Ježíšovu, ale i jí se vysmáli. Přišel sem i sám Lazar s Josefem a Nikodémem a snažil se, aby je přesvědčil, že Ježíš je Kristus, a vyprávěl jim i o svém vlastním zmrtvýchvstání, vykonaném Ježíšem po čtyřdenním pobytu v hrobce, i o zmrtvýchvstání Člověka - Boha jeho vlastní mocí a o jeho Nanebevstoupení. Všechno bylo zbytečné. Odpověděli: »To jsou lži. Tak o tom mluví ti, kteří znají pravdu.«"

„A to jsou jistě farizeové a kněží. To jsou ti, kteří pracují na tom, aby zničili Víru v Něho. Jsem si jist, že jsou to oni!"

„Je to možné, Jane. Jisté však je, že **malomocní, kteří se neobrátí ani po Ježíšových zázracích, se už neobrátí nikdy**. Znamení a symbol všech, kteří se v průběhu staletí neobrátí ke Kristu a budou podle své svobodné vůle zasaženi malomocenstvím hříchu, budou mrtví pro Milost, která je Životem, budou symbolem všech, pro které On zemřel zbytečně. A takovým způsobem! A Maria se tiše rozplácne, bez vzlyků, ale s opravdovou záplavou slz.

Jan ji bere pod paží, zatímco Maria, aby skryla svůj pláč před chodci, kteří se na ni dívají, si pokryje tvář závojem. Jan ji láskyplně vede a říká: „Je možné, aby tvůj pláč, tvé modlitby, tvá, či spíše vaše láska ke všem lidem... aby vaše bolest nepřinesla ovoce? Doufej, ó, Matko! Lidé ti způsobují mnoho bolesti a ještě ti jí mnoho způsobí, ale dávají ti i lásku a radost. **Kdo tě nebude milovat, až tě pozná?** Nyní jsi zde, neznámá a světem nepoznaná. Ale až tě Země pozná, neboť se stane křesťanskou, kolik ti dá lásky! Jsem si tím jist, ó, Svatá Matko."

Mezitím je už Golgota nablízku, a ještě blíže Josefova zahrada. Přicházejí k ní, ale Maria dovnitř nevstoupí. Jde napřed na Golgotu a na místech zvláštních událostí během Utrpení, to znamená na místech pádů, setkání s Nikou a s ní samotnou, poklekne a políbí zem.

Když dojde až na vrchol, na místě Ukřižování se její polibky znásobí. Polibky, slzy, polibky téměř křečovitě, slzy klidné, ale husté jako déšť dopadají na nažloutlou zem a smáčejí ji a zdůrazňují její nažloutlou barvu. Právě v místě, kde byla odstraněna hlína, aby tam byl vsazen kříž, vyrostla malá rostlinka, prostý luční kvítek s lístky ve tvaru srdce a s drobnými květy červenými jako rubíny. Maria hledí na květinku a zamýšlí se, pak ji jemně vyjme i s trochou půdy, vloží do záhybu svého pláště a řekne Janovi: „Dám ji do vázy. Řeklo by se, že to jeho Krev vyrostla ze země zčervenalé jeho Krví. To je určitě ze semínka přineseného sem vichřicí onoho dne; přišla kdoví odkud a padla sem kdoví proč, aby zapustila svoje kořínky do prachu zúrodněného Krví. Kdyby tomu tak mohlo být pro všechny duše! Proč většina z nich je vzpurnější než tvrdá a prokletá půda Golgoty, popravni místo pro zloděje a vrahy, místo bohovraždy spáchané celým národem? Prokletá? Ne. On posvětil tento prach. Bohem prokleti jsou ti, kteří z toho kopce učinili místo nejstrašnějšího, nejnespravedlivějšího, nejsvatokrádežnějšího zločinu, jaký Země kdy viděla." Nyní se k jejím slzám přidávají i vzlyky.

Jan ji vezme kolem ramenou, aby jí dal pocítit všechnu svou lásku, a snaží se ji odvést z tohoto místa, pro ni příliš bolestného.

Opět sestupují s kopce dolů. Vstupují do Josefovy zahrady. Vnitřek hrobky je vidět velkým otvorem, který už není překryt balvanem; ten dosud leží překocen v trávě. Vnitřek je prázdný. Každá stopa po uložení a Vzkríšení zmizela. Řeklo by se hrobka, která nikdy nesloužila. Maria políbí kámen Pomazání, pohledem laská zdi. Pak požádá Jana: „Opakuj mi ještě jednou, jak jsi to zde našel, když jsi na toto místo přišel s Petrem za svítání Vzkríšení."

A Jan začne všechno popisovat a staví se sem a tam, vně i uvnitř Hrobky a říká, co dělal on a co Petr, a skončí slovy: „Měli jsme odnést plátna, ale všemi událostmi toho dne jsme byli tak otřeseni, že jsme na to nepomysleli. Když jsme se sem vrátili, plátna zde už nebyla."

„Vzali je ti z Chrámu, aby je znesvětili," přerušuje ho Maria v slzách. A uzavírá: „Ani Marie Magdalena nepomyslela na to, že by bylo dobré je odnést a dát mi je. Byla příliš rozrušena."

„Chrám? Ne. Myslím, že je vzal Josef."

„Byl by mi to řekl. Ó, Ježíšovi nepřátelé je vzali, aby ho ještě naposledy zneuctili!" říká s povzdechem Maria.

„Už neplač, netrp. Vždyť On už je ve slávě, v dokonalé a nekonečné lásce. Už ho nemůže zasáhnout nenávisť ani pohrdání."

„To je pravda, ale ta plátna..."

„Ta by ti jen způsobila bolest, tak jak ti jí působí ono první plátno, které nemáš sílu rozestřít, neboť vedle stop jeho Krve nese i stopy oněch nechutných věcí vrhaných na jeho Nejsvětější Tělo."

„To plátno ano. Ale tato plátna, ne. Vsáкло do nich, co se z něho vypotilo, když už netrpěl. Ó, ty mi nemůžeš rozumět!"

„Rozumím, Matko. Ale myslel jsem, že ty, která určitě nejsi oddělena od Něho-Boha, tak jako jsme my, a jak jsou ještě více prostí věřící, nebudeš tak silně toužit po něčem z Něho jako umučeného člověka. Opuť mi mou hloupost. Pojď... Však se sem opět podíváme. Ale teď už pojďme pryč, slunce je vysoko a pálí a cesta je dlouhá, neboť se musíme vyhnout městu."

Vycházejí z Hrobu a ze zahrady a vracejí se do Getseman stejnou cestou, kterou přišli. Maria kráčí rychle a mlčky, celá zahalená do svého pláště. Jen se otřese odporem a hrůzou, když jdou kolem olivového sadu, kde se oběsil Jidáš, a kolem Kaifášova venkovského domu, a zašeptá: „Zde dovršil své zatracení zoufajícího si nenapravitelného hříšníka, a zde se uzavřel strašlivý obchod."

Turínské plátno

Je noc. Měsíc v úplňku ozařuje svým stříbrným světlem celé Getsemany i Mariin a Janův domek. Všude je ticho. Ani Cedron, ztenčený na malý pramínek vody, nedělá hluk. Náhle je ve velkém tichu slyšet hluk sandálů, stále zřetelnější a bližší, a s ním i šeptání hlubokých mužských hlasů. A pak je vidět tři osoby, které se vynořují ze stínu stromů a směřují k domečku. Buší na zavřené dveře. Rozsvítí se lampa a malé chvějící se světýlko pronikne škvírou dveří. Nějaká ruka otevírá, nějaká hlava se vyklání, nějaký hlas, je Janův, se táže:

„Kdo jste?“

„Josef z Arimatie a se mnou Nikodém a Lazar. Hodina je nevhodná, ale nutí nás k tomu opatrnost. Přinášíme něco Marii a Lazar nás doprovází.“

„Pojďte dál. Zavolám ji. Nespí. Modlí se nahoře, ve svém pokojíčku na terase. To činí tak ráda!“ říká Jan a rychle vystupuje po malém schodišti vedoucím na terasu a k pokojíčku.

Ti tři zatím zůstanou v kuchyni a potichu mezi sebou hovoří ve slabém světle lampy, seskupení u stolu, dosud celí zahalení do svých pláštů, ale s hlavou odkrytou.

Jan se vrací s Marií, která ty tři zdraví slovy: „Pokoj vám všem.“ „I tobě, Maria,“ odpovídají oni tři s úklonou. „Je nějaké nebezpečí? Stalo se něco Ježíšovým služebníkům?“ „Nic, Ženo. To my jsme se rozhodli přijít, abychom ti dali něco - nyní to víme s jistotou, ale předtím jsme to jen tušili - po čem toužíš. Nepřišli jsme dříve, protože jsme měli různé názory, a odlišného mínění byla i Marie Lazarova. Marta se k této věci nevyslovila, pouze řekla: »Pán vám přímo nebo prostřednictvím někoho řekne, co udělat.« A opravdu nám bylo řečeno, co máme učinit, a proto jsme přišli,“ vysvětluje Josef.

„Pán k vám hovořil? Přišel za vámi?“

„Ne, Matko. Od té doby, co vystoupil na nebesa, už ne. Předtím ano. Zjevil se nám, už jsme ti to řekli, nadpřirozeným způsobem po svém Zmrtvýchvstání v mém domě,“ odpověděl jí Nikodém. „Nuže? Jak vám tedy ukázal správnou cestu?“ „Ústy jednoho ze svých oblíbených a následovníků.“ „Petra? Nevěřím. Ten je stále ještě vyděšen jak minulostí, tak svým novým posláním.“

„Ne, Maria, Petra ne, i když po pravdě řečeno, nabývá stále více jistoty. Když už teď ví, k jakému účelu Lazar určil dům Večeřadla, rozhodl začít s pravidelným slavením mystérií vždy následujícího dne sabatu. Řekl, že nyní tento den je dnem Pánovým, neboť je to den, kdy vstal z mrtvých a zjevil se velkému množství lidí, aby je ujistil ve víře ve svou věčnou přirozenost Boha. Sabat už není, tak jak to bylo pro Hebrejce. Už není sabat, neboť pro křesťany už není synagoga, ale církev, jak to předpověděli proroci. A je a navždy bude den Páně na paměť Člověka - Boha, Mistra, Zakladatele, Věčného Velekněze křesťanské církve, když byl předtím Vykupitelem. Následujícího dne po příštím sabatu se tedy sejdou křesťané a v domě Večeřadla jich bude mnoho. Dříve to nebylo možné jednak pro zlobu farizeů, kněží, saudeců a doktorů, jednak protože se četní Ježíšovi věřící rozprchli, oťesení ve své víře v něho a poděšení nenávisť židů. Ale nyní ti, kteří nenávidí, jednak ze strachu před Římem, který prokonzulovi udělil důtku za jeho jednání, jednak proto, že se domnívají, že »fanatická exaltace«, jak definují víru křesťanů v Krista, už skončila. A to nám umožňuje, že se opět můžeme shromáždit. Chceme, abys při tom měla tuto vzpomínku na něho a ukázala ji věřícím, a tak je utvrdila ve víře, aniž bys tím příliš trpěla,“ a Josef jí podává objemnou roli zabalenou do tmavočerveného plátna, kterou až do této chvíle držel skrytu pod pláštěm.

„Co je to?“ táže se Maria a zbledne. „Snad jeho oděv? Ten který jsem mu udělala pro... Ó!“ rozpláče se.

„Za žádnou cenu jsme ho nemohli nalézt. Kdo ví, jak a kde ten oděv skončil!“ odpovídá Lazar a dodává: „Ale toto je také jeden z jeho oděvů, jeho poslední oděv. Je to onen čistý Rubáš, do něhož byl Nejčistší zabalen po umučení - i když narychlo a jen dočasně - po očištění svých údů pošpiněných jeho nepřáteli a po povšechném nabalzámování. Když vstal z mrtvých, Josef obě plátna vzal z Hrobu a přinesl k nám do Betánie, aby zamezil jejich svatokrádežnému zneuctění. Do Lazarova domu se Ježíšovi nepřátelé neodvážili už proto, že vědí, že Řím pokáral jednání Pontského Piláta. Pak po prvních nejnebezpečnějších chvílích jsme ti dali onen první Rubáš a Nikodém si vzal druhý a odnesl si ho do svého venkovského domu.“

„Ve skutečnosti, Lazare, však oba patří Josefovi,“ poznamenává Maria.

„To je pravda, Ženo. Ale Nikodémův dům je mimo město. Upoutává tedy méně pozornosti a je jistější z několika důvodů,“ odpovídá Josef.

„Ano, obzvláště od té doby, kdy ho horlivě navštěvuje Gamaliel se svým synem,“ dodá Nikodém.

„Gamaliel?!“ řekne udiveně Maria.

Lazar se při odpovědi neubrání jízlivému úsměvu: „Ano. Znamení, ono pověstné znamení, na které čekal, aby uvěřil, že Ježíš je Mesiáš, jím oťráslo. Je nepopíratelné, že ono znamení bylo schopno pohnout i těmi nejzatvrzejšími hlavami a srdci. A Gamaliel byl tímto znamením oťesen, rozvrácen, zničen víc než domy, které se zřítily v onen předvečer, kdy se zdálo, že svět zahyne zároveň s velkou Obětí. Byl rozpolcen výčitkami víc než chrámový závěs; výčitkami z toho, že nikdy neporozuměl, kým byl Ježíš doopravdy. Zavřená hrobka jeho ducha starého tvrdohlavého Hebrejce se otevřela jako hrobky, z kterých tehdy vyšla těla spravedlivých, a tak nyní s úzkostí hledá pravdu, světlo, odpuštění, život. **Nový život: Ten, který je možno mít jen skrze Ježíše a v Ježíši.** Ó, ještě bude muset mnoho pracovat na tom, aby své já vyprostil z houštin svého starého způsobu myšlení! Ale dospěje k tomu...” „Jsi si jist, že tě nezradí, Nikodéme?“

„Ne, nezradí mě. V hloubi je to spravedlivý člověk. Vzpomeň si, že se během onoho mrzkého procesu odvážil

postavit proti veleradě a otevřeně ukázal své rozhořčení nad nespravedlivými soudci tím, že odešel a poručil i synovi, aby odešel s ním a nestal se spoluviníkem největšího zločinu ani svou pasivní přítomností. Tolik ke Gamalielovi. A teď co se týče rubášů, myslím, že když už nejsem Hebrejcem, a tedy ve věci soch a zobrazování nejsem podřízen zákazů Deuteronomu, udělám sochu Ježíše Ukřižovaného - použiji k tomu jeden ze svých obřích cedrů z Libanonu - a uvnitř uschovám jeden z obou rubášů, a to ten první, pokud nám ho, Matko, vrátíš. Dívat se na něho by ti vždycky způsobovalo příliš bolesti, vždyť je na něm vidět i neřád, který Izrael svatokrádežně vrhala na Syna svého Boha. Mimoto nejspíš otřesy při sestupu s Golgoty, jak se neustále měnila poloha jeho umučené hlavy, způsobily, že obraz je tak rozmazaný, že ho lze jen stěží rozeznat. Ale mně je toto plátno přesto drahé a posvátné, vždyť je na něm jeho krev a pot. Tím, že bude skryto v soše, bude uchráněno, neboť žádný izraelita horních tříd se nikdy neodvážil dotknout sochy. Ale druhý rubáš, který byl na Něm od předvečera sabatu až do jitra Vzkříšení, bude dán tobě. A věz - a já tě předem upozorňuji, abys při pohledu na něj nebyla příliš rozrušena - že čím více dní uplynulo, tím se jeho tvář objevuje stále jasněji taková, jaká byla po omytí. Když jsme plátno odnesli z hrobky, zdálo se, jako by jen uchovalo otisk jeho údů pokrytých oleji, se kterými se smísily stopy sražené krve a vody pocházejících z četných ran. Ale buď nějakým přirozeným postupem, anebo, což se jeví jako jisté, skrze nadpřirozenou vůli jako jeden z jeho zázraků, aby ti učinil radost, se v průběhu času otisk upřesnil a zjasnil. Je zde na tomto plátně krásný, vznešený, jasný a pokojný i po tolikerém mučení. Máš odvahu se na něho podívat?"

„Ó, Nikodéme! To přece bylo mou největší touhou! Říkáš, že má pokojný vzhled. Ó, moci ho vidět právě takto, a ne s tím zmučeným výrazem, jaký má na Ničině závoji," odpovídá Maria a spíná ruce na srdci. Načež tedy oni čtyři muži přemístí stůl, aby měli více místa, pak Lazar s Janem z jedné strany a Nikodém a Josef z druhé strany pomalu rozmotávají dlouhé plátno. Nejprve je vidět část zádová počínaje nohama, pak po jakémsi spojení hlav část přední. Rysy jsou zcela jasné a jasné jsou i stopy, všechny stopy po bičování, trnové koruně, odřeninách způsobených křížem, oteklínách po ranách, které obdržel, a pádech, které utrpěl, jakož i po zranění hřeby a kopím.

Maria padne na kolena, líbá plátno, laská otisky, líbá rány. Je v úzkostech, ale zřejmě je i spokojena, že může mít tento Jeho nadpřirozený, zázračný obraz.

Když obrazu vzdala úctu, obrátí se k Janovi a řekne mu: „To ty jsi jim o tom řekl. Nikdo jiný to nemohl být, protože jen ty sám znáš moje přání.“

„Ano, Matko, byl jsem to já. A ani jsem jim tvoje přání nedopověděl, a už ho chtěli splnit. Museli však čekat na vhodný okamžik...“

„Jdu pro druhé plátno. Pohled na ně je pro mě vždy bolestný... Toto je jiné. Toto dává klid. Neboť On je na něm zjasněný, už v pokoji. Připadá, jako by už ve svém smrtelném spánku cítil život, který opět přichází, a slávu, kterou už nikdo nikdy nebude moci zničit. **Ted už netoužím po ničem, jen se s ním spojit.** Ale k tomu dojde ve chvíli, kterou stanovil Bůh, a způsobem, který on určil. Jdu. A nechť Bůh vám dá stonásobek radosti, kterou jste mi učinili.“

Bere s úctou rubáš, který mezitím muži opět složili, jde z kuchyně a rychle vystoupí po schodech nahoru. Brzo opět sestoupí a vejde s prvním rubášem. Podává ho Nikodémovi, který jí říká: „Bohu díky, Ženo. Ted půjdeme, protože jítro je nablízku a měli bychom být doma ještě před svítáním, než budou lidé vycházet ze svých domů.“

Před odchodem se jí uctivě pokloní a pak se rychle vracejí stejnou cestou; zamíří k jedné z getsemanských branek, nejbližší k cestě vedoucí do Betánie.

Odnesení svatého Štěpána

Je hluboká, temná noc, protože měsíc už zašel, když Maria vychází ze svého getsemanského domu s Petrem, Jakubem Alfeovým, Janem, Nikodémem a Zelotou. Lazar, který je před domem a čeká na ně tam, kde začíná cesta vedoucí k nejdolejší brance, rozsvěcuje olejovou lampu, chráněnou tenkým plátkem alabastru nebo jinou průsvitnou hmotou. Světlo je slabé, ale tak jak je drží při zemi, stačí k tomu, aby bylo vidět na kameny a případné překážky. Lazar jde po Mariině boku, aby viděla hlavně ona. Z druhé strany jde Jan a podpírá Matku pod paží. Ostatní jsou za nimi ve skupině.

Jdou až k Cedronu. Postupují podél něho tak, aby byli aspoň částečně kryti divokými křovinami, které rostou na březích. K utajení jim pomáhá i zurčení vody, v kterém se ztrácí hluk sandálů.

Jdou stále podél hradeb až k bráně, která je nejbližší Chrámu, a pak vniknou do neobydleného a pustého pásma, až dojdou tam, kde byl ukamenován Štěpán. Zamíří k hromadě kamení, pod kterou leží, napolo zasypán, a odstraňují kameny, až se konečně objeví ubohé tělo. Je zmodralé, jednak smrtí, jednak z ran od kamenů, tvrdé, ztuhlé, skrčené, tak jak ho zastihla smrt.

Maria, kterou Jan ze soucitu drží ve vzdálenosti několika kroků, se vyprostí a běží k ubohému, zmučenému a krvácejícímu tělu. Aniž se stará o skvrny, které sražená krev otiskuje na její oděv, pokládá Maria, jíž pomáhá Jakub Alfeův a Jan, tělo na plachtu, rozloženou v prachu na místě bez kamenů, a plátnem, které namáčí do malé amfory, jí jí podává Zelota, čistí, jak to jen jde, Štěpánovu tvář, dává do pořádku jeho vlasy a snaží se je sčesat přes spánky a poraněné tváře, aby zakryly strašlivé stopy zanechané na nich kamením. Čistí i ostatní údy a ráda by jim dala méně tragické držení. Ale chlad smrti, která nastala před více hodinami, to dovoluje jen částečně. Zkoušejí to i muži fyzicky silnější a citově odolnější než Maria, která připadá opět jako bolestná Matka z Golgoty a Hrobky. Ale ani jim se to ani po velké námaze docela nepodaří. Oblečou ho do dlouhého čistého šatu, neboť jeho vlastní byl pohrdavě odhozen nebo ukraden těmi, kteří ho ukamenovali, a tunika, kterou mu ponechali, je teď pouhým roztrhaným cárem pokrytým krví.

Když to všechno vykonali v záři lampy, kterou Lazar drží zcela blízko nad ubohým tělem, nadzvednou tělo a položí ho na jinou, čistou plachtu. Nikodém bere mokré plátno, které sloužilo k omytí mučedníka a které je teď nasáklé jeho krví, a skryje ho pod pláštěm. Jan a Jakub na straně hlavy a Petr a Zelota na straně nohou nadzvednou plachtu s tělem, a dají se na cestu k návratu; před nimi jde Lazar a Maria.

Nicméně se nevracejí po cestě, kterou sem přišli, ale naopak, jdou na venkov a obrátí se při úpatí Olivové hory na cestu vedoucí k Jerichu a do Betánie. Tam se zastaví, aby si odpočali a pohovořili.

Nikodém, který byl přítomen, zajisté jen trpně, odsouzení Štěpánovu a který jako jeden z židovských vůdců zná lépe než ostatní rozhodnutí velerady, upozorňuje přítomné, že proti křesťanům bylo nařízeno a rozpoutáno pronásledování a že Štěpán je pouze prvním z dlouhého seznamu, na němž už jsou sestavena jména Kristových přívrženců.

Všichni apoštolově začnou volat: „Ať si dělají, co chtějí! My se nezměníme, ani pro vyhrožování ani z opatrnosti!“ Ale ti nejobezřelejší z přítomných, Lazar a Nikodém, dávají Petrovi a Jakubu Alfeovu k úvaze, že církev má dosud velmi málo Kristových kněží a pokud nejvýznamnější z nich, to znamená velekněz Petr a jeruzalémský biskup Jakub, budou zabiti, církev se zachrání jen stěží. Připomínají také Petrovi, že jejich Zakladatel a Mistr opustil Judeu pro Samařsko, aby nebyl předčasně zabit, než je zformuje, a že radil svým služebníkům, aby napodobili jeho příklad až do doby, kdy budou jeho pastýři dostatečně početní, a tak už pomine nebezpečí, že by věřící v důsledku smrti svých pastýřů byli rozehnáni. A končí slovy: „Rozptylte se také po Judeji a Samařsku. Ustavte tam proselyty a četné další pastýře a odtud se rozšiřujte po celé zemi, aby, jak On přikázal, všechny národy poznaly Evangelium.“ Apoštolově jsou zaraženi. Hledí na Marii, jako by chtěli poznat, co si o tom myslí ona.

A Maria, která rozumí jejich pohledům, říká: „Rada je dobrá. Poslechněte ji. To není zbabělost, ale opatrnost. On vás jí učil: »Budte prostí jako holubice a opatrní jako hadi. Posílám vás jako ovečky mezi vlky. Dávejte si pozor na lidi...«“

Jakub jí přeruší: „Ano, Matko. A zároveň také řekl: »Když jim upadnete do rukou a budete předvedeni před ty, kteří vládou, neznepokojujte se nad tím, co máte odpovědět. Nebudete to vy, kteří budete mluvit, ale vámi a ve vás bude promlouvat Duch vašeho Otce. Co se týče mne, já zůstanu zde. Učedník má být jako Mistr. On zemřel, aby dal život církvi. Každá naše smrt bude kamenem přidaným k novému velkému Chrámu, dalším růstem života velkého a nesmrtelného těla všeobecné církve. Ať mě zabijí, chtějí-li. Na Nebesích budu šťastnější, neboť budu po boku svého Bratra, a budu ještě mocnější. Nebojím se smrti, ale hříchu. Opustit své místo mi nyní připadá napodobit gesto Jidáše, dokonalého zrádce. Ten hřích Jakub Alfeův nikdy nespáchá. Mám-li padnout, padnu jako hrdina na místě svého boje, na místě, kde mě On chce.“

Maria mu odpovídá: „Neznám tvá tajemství s Člověkem-Bohem. Dává-li ti On tuto inspiraci, následuj ji. On sám, který je Bohem, může mít moc nařizovat. Nám však přísluší pouze ho **vždy a ve všem poslechnout a činit jeho vůli.**“

Petr, méně hrdinný, hovoří se Šimonem Zelotou, aby zvěděl, co si o tom myslí on. Lazar, který je jim nablízku, navrhuje: „Pojďte do Betánie. Je blízko Jeruzaléma a blízko cesty do Samařská. Právě odtud tolikrát Kristus odešel, aby unikl svým nepřítelům.“

Nikodém zase navrhuje: „Pojďte do mého venkovského domu. Je bezpečný a stejně daleko od Betánie jako od Jeruzaléma a je na cestě vedoucí přes Jericho do Efraimu.“

„Ne, můj dům je nejlepší, je chráněn Římem,“ trvá na svém Lazar.

„Ty jsi už příliš nenáviděn od té doby, kdy tě Ježíš vzkřísil, neboť takto mocně potvrdil svou Božskou přirozenost. Uvědom si, že právě pro tento motiv bylo rozhodnuto o jeho osudu. Abys takto nerozhodl ty o svém,“ odpovídá mu Nikodém.

„A co můj dům? Ve skutečnosti náleží Lazarovi, ale stále ještě nese moje jméno,“ říká Šimon Zelota.²²

Maria zasáhne a řekne: „Ponechejte mi, abych o tom uvažovala, přemýšlela, posoudila, co je nejlepší udělat. Bůh mě nenechá bez svého Světla. Až to budu vědět, řeknu vám. Pro tuto chvíli pojďte se mnou do Getseman.“

„Stolice vši Moudrosti, Matko Slova a Světla, ty jsi pro nás vždycky Hvězdou, která nás vede s jistotou. Poslechneme tě,“ říkají všichni společně, jako by opravdu Duch Svatý promlouval v jejich srdcích a jejich rty.

Pozvednou se z trávy, kde se posadili na pokraji cesty. Zatímco Petr, Jakub, Šimon a Jan jdou s Marií do Getseman, Lazar a Nikodém pozvednou plátno, které zahaluje Štěpánovo tělo a v prvním světle svítání směřují k cestě, vedoucí z Betánie do Jericha. Kam nesou mučedníka? Tajemství.

Gamaliel křesťanem

Musela uplynout léta, neboť Jan teď připadá v nejlepším věku, s údy silnějšími, tváří zralejší, vlasy a vousem méně světlými.

Maria přede. Jan poklízí v kuchyni getsemanského domu; stěny byly nedávno nabíleny a dřevěné předměty natřeny: stoličky, dveře, polička sloužící zároveň jako konzola pro lampu. Maria nepřipadá vůbec změněna. Její vzhled je svěží a jasný. Na její tváři zmizely všechny stopy, které tam předtím zanechala bolest nad Synovou smrtí, nad jeho návratem na Nebesa, nad prvním pronásledováním křesťanů. Čas nevyryl stopy na tomto něžném obličejí a věk neměl moc, aby změnil jeho svěžít a čistou krásu.

Lampa svítící na konzole vrhá své plápolavé světlo na malé a čisté Mariiny ruce, na bílý len namotaný na přeslici, na jemnou nit, na otáčející se vřeteno, na plavé vlasy, stažené na šíji do těžkého uzlu.

Otevřenými dveřmi proniká do kuchyně jasný měsíční paprsek a rozlévá se jako stříbrná čára od dveří až k nohám stoličky, na které sedí Maria. Takto má nohy osvětleny měsíčním paprskem, ruce a hlavu načervenalým světlem lampy. Venku na olivovnicích, obklopujících getsemanský dům, zpívají slavici svou píseň lásky.

Náhle zmlknou, jako by byli něčím postrašení, a po několika okamžicích je slyšet hluk kroků; ty se přibližují stále více a zastaví se na kuchyňském prahu a způsobí, že zároveň zmizel bílý měsíční paprsek, který předtím pokrýval stříbrnou září temné cihly dláždění.

Maria pozvedá hlavu a obrací ji ke vstupu. I Jan pohlédne ke dveřím a z jejich rtů vyjde udivené „ó“ a zároveň oba přiběhnou ke dveřím, na jejichž prahu se objeví a zastaví Gamaliel. Gamaliel je nyní velmi stár, úplný přízrak, tak je hubený ve svých bílých šatech, které v záři měsíce zalévající jeho ramena, jako by fosforeskovaly. Je to Gamaliel zlomený, zdrcený událostmi, výčitkami a mnoha dalšími věcmi více než svým věkem.

„Ty zde, rabíne? Vstup! Pojď dál! Pokoj s tebou,“ říká mu Jan, stojící přímo proti němu, zatímco Maria je o několik kroků za ním.

„Povedeš-li mě... Jsem slepý...“ odpovídá starý rabín hlasem, který se chvěje více tajnou strastí než věkem.

Jan se udiveně táže hlasem, který prozrazuje jeho pohnutí a soucit: „Slepý?! Odkdy?“

„Ó, už dlouho! Můj zrak počal slábnout ihned...ihned... Ano, ihned, když jsem nedovedl rozeznat opravdové Světlo, které přišlo ozařovat lidstvo až do chvíle, kdy zemětřesení roztrhlo chrámový závoj a otřásl jeho mocnými zdmi, jak On to řekl.²³ Byl to opravdu dvojitý závoj, který překrýval Svatostánek Chrámu i Svatostánek ještě pravdivější, Slovo Otce, jeho Syna jediného a věčného, skrytého závojem lidského, zcela čistého těla, což teprve Utrpení a jeho slavné Vzkříšení odhalilo i těm nejsvěhlavějším, a mně jako prvnímu, že byl opravdu: **Kristem, Mesiášem, Emanuelem**. Od té chvíle začaly na mé oči sestupovat temnoty a stávaly se stále hustějšími. Spravedlivý trest pro mne. Už po nějaký čas jsem zcela slepý. A přišel jsem...“

Jan ho přeruší a zeptá se ho: „Snad požádat o zázrak?“ „Ano, o velký zázrak. Žádám o něj Matku pravého Boha.“

„Gamalieli, já nemám moc, kterou mívá můj Syn. **On mohl navrátit život vyhaslým očím, slovo němým, pohyb ochrnutým**, ale já ne,“ odpovídá mu Maria. A pokračuje: „Ale pojď sem, ke stolu, a posad se. Jsi znavený a starý, rabíne. Neunavuj se ještě víc,“ a vede ho s Jakubem soucitně ke stolu a usadí na stoličku.

Gamaliel, ještě než pustí Mariinu ruku, uctivě ji políbí, pak jí řekne: „Nežádám tě, Maria, o zázrak, abych opět viděl. Ne. Nežádám o tuto hmotnou věc. **Oč tě žádám, ó, Požehnaná mezi všemi ženami, je orlí zrak pro mého ducha, abych viděl všechnu pravdu...** Vůbec netoužím vidět svými očima tento hebrejský svět, tak...ano, tak zarputile vzpurný vůči Bohu, který měl a který pro něj má tolik soucitu, jež si po pravdě vůbec nezasloužíme. Jsem přímo šťasten, že už ho nemusím vidět a že mě má slepota vyvázala ze všech závazků vůči Chrámu a veleradě, tak nespravedlivým k tvému Synu a jeho věřícím. **Svou inteligencí, srdcem, duchem si přeji vidět Ho - Ježíše**. Vidět ho v sobě, ve svém duchu, vidět ho duchovně, tak jak ho vidíte vy, ty, ó, Svatá Matko Boží, a Jan, tak čistý, a Jakub, dokud ještě žil, a ostatní. Vidět ho, abych ho mohl milovat celou svou bytostí a touto láskou napravit své chyby a obdržel jeho odpuštění, a tak měl věčný Život, který si už nezasluhuji.“ Skloní hlavu na ruce položené na stole a rozpláče se.

Maria mu položí ruku na hlavu, zachvívající se vzlyky, a odpoví mu: „Ne, ty jsi neztratil věčný Život! Spasitel promíjí všechno tomu, kdo se kaje ze svých minulých chyb. Byl by odpustil i tomu, který ho vydal, kdyby se byl ze svého strašlivého zločinu kál... Věř mi, Gamalieli, každý z tvých činů bolesti, spravedlnosti, lásky dal v tobě vyrůst tvému duchovnímu vidění...“

„...Ale abych obdržel Milost, musím vstoupit do církve, obdržet křest, který očisťuje od hříchu a činí nás opět adoptivními syny Božími... Musím na zříceninách své minulosti vystavět nového člověka, novou víru. Jenomže si myslím, že apoštolové a učedníci jsou vůči mně nedůvěřiví, vůči velkému rabínu s pyšnou šjí...“

Jan ho přeruší a říká: „To se mýlíš, Gamalieli. Já jako první tě miluji a budu považovat za den velké milosti onen den, kdy budeš moci říci, že jsi beránkem Kristova stáda. Nebyl bych jeho učedníkem, kdybych neuváděl v život jeho učení. **A on sám přikazoval, abychom ke všem měli lásku a cítili s nimi porozumění, obzvláště s nejslabšími, nemocnými, zbloudilými...** Pojď se mnou, učiním z tebe Božího syna a bratra pro Krista Spasitele.“

„Ty nejsi velekněz. Veleknězem je Petr. A bude Petr také tak dobrý jako ty? Já vím, že on je docela jiný než ty.“

„Byl. Ale od té doby, kdy uviděl, jak je slabý a až zbabělý, že dokonce zapřel svého Mistra, už není tím, kým býval, je milosrdný ke všem a se všemi.“

„Tak mě tedy k němu hned doved'. Jsem stár a už jsem dlouho omeškával... Ved' mě, protože jsem propustil služebníka, který mě dovedl sem, aby nic neslyšel. Přejde před svítáním. Ale to už budu daleko, a to dvojím způsobem. Od tohoto domu a od Chrámu. Navždy. Nejprve já, vzpurný syn, půjdu do domu Otcova, já, ztracená ovce, do opravdového Ovčince věčného Pastýře. Pak se vrátím do svého vzdáleného domu, abych tam zemřel v pokoji a Boží milosti.“

Maria ho pod vlivem spontánního hnutí obejmě a řekne mu:

„**Nechť ti Bůh dá pokoj. Pokoj a věčnou slávu, protože sis ji zasloužil, když jsi ukázal své opravdové smýšlení mocným hlavám Izraele bez obav na jejich reakci. Nechť je Bůh navždy s tebou. Nechť ti Bůh požehná.**“

Gamaliel opět hledá Mariiny ruce. Vezme je do svých, líbe je, poklekne a prosí ji, aby položila své ruce na jeho starou, znavenou hlavu.

Maria mu vyhoví a učiní ještě více. Vyznačí znamení kříže nad jeho skloněnou hlavou a pak mu s Janem pomůže

povstat, doprovodí ho ke dveřím a hledí za ním, jak se vzdaluje, veden Janem za pravým Životem, on, člověk lidsky skončivší, ale nadpřirozeně přetvořený.

Petrův rozhovor s Janem

Na terase Šimonova domu,²⁴ zalité úplňkem, je Petr a Jan. Hovoří potichu a ukazují na Lazarův dům, uzavřený, tichý. Hovoří dlouho a chodí přitom sem a tam po terase. Pak, kdo ví z jakého důvodu, diskuse se stává živější a jejich hlasy, zprvu tiché, nabírají na hlasitosti.

Petr udeří pěstí na zídku a zvolá: „Ale což nerozumíš, že je třeba jednat takto? Mluvím-li k tobě ve jménu Božím, poslouvej mě a nevzdoruj. Je vhodné jednat, jak říkám. Není to ze zbabělosti a strachu, ale aby bylo zamezeno úplnému vyhlazení, které by škodilo Kristově církvi. Sledují všechno počínání. Postřehl jsem to a Nikodém mi potvrdil, že jsem viděl dobře. Proč jsme nemohli zůstat v Betánii? Pro tento důvod. Proč už není opatrné zůstat v tomto domě nebo v domě Nikodémově nebo v domě Niky nebo Anastasiky? Stále pro tento důvod. Je třeba zabránit tomu, aby církev nezemřela pro smrt svých hlav.“

„Mistr nás tolikrát ujišťoval, že ani samotné peklo ji nikdy nevyhladí a nezíská nad ní vrch,“ odpovídá mu Jan.

„To je pravda. Peklo vrch nezíská, tak jako ho nezískalo nad Kristem. Ale lidé ano. Získali vrch nad Člověkem-Bohem, který porazil Satana, ale nad lidmi triumfovat nemohl.“

„Protože nechtěl zvítězit. Musel vykupovat, a tedy zemřít. A právě touto smrtí. Ale kdyby nad nimi chtěl zvítězit! Kolikrát jen unikl jejich léčkám všeho druhu!“

„Církvi budou také připravovat léčky, ale ona nezahyne, jenomže my musíme mít dostatek opatrnosti, abychom zamezili vyhlazení jejich dnešních hlav, dokud námi nebude vytvořen a pro svůj úřad zformován dostatek kněží ze všech vrstev. Nedělej si iluze, Jane! Farizeové, doktoři, kněží a členové velerady učiní všechno možné, aby pozabijeli pastýře, a tak rozehnali stádo. To stádo, které je dosud slabé a ustrašené. A palestinské stádo především. Nemůžeme ho nechat bez pastýřů, dokud se z mnohých oveček nestanou pastýři. Viděl jsi, kolik jich už padlo mrtvých. Pomysli, jaká část světa nás očekává! Příkaz byl jasný: **»Jděte evangelizovat všechny národy a křtěte je ve jménu Otce, Syna i Ducha Svatého a učte je, aby zachovávali, co jsem vám poručil«**. A mně na břehu jezera třikrát poručil, abych pásł jeho ovce a beránky, a prorokoval, že teprve až budu starý, budu svázán a odveden, abych vyznal Krista svou krví a životem. A daleko odtud! Porozuměl-li jsem dobře jednomu z jeho rozhovorů tehdy před Lazarovou smrtí, mám jít do Říma a tam založit nesmrtelnou církev. A což on sám nepovažoval za dobré vzdálit se do Efraimu,²⁵ protože dosud nedovršil svou evangelizaci? Teprve v chtěný okamžik se navrátil do Judeje, aby tam byl zajat a ukřižován. Napodobme ho. Nemůže se přece říci, že by Lazar, Marie a Marta byli bojácnými tvory. A přesto vidíš, že přes velikou bolest se odtud vzdálili a nesou jinam Boží Slovo, které by zde bylo židy udušeno. Já, jím vybraný za velekněze, jsem rozhodl. A se mnou rozhodli stejně i ostatní apoštolové a učedníci. Musíme se rozptýlit. Jedni půjdou do Samařská, druzí k velkému moři, jiní do Fénicie a budou postupovat stále dál, do Sýrie, na ostrovy, do Řecka, do Římské říše. A pokud na těch místech židovský nešvár a jed způsobí neplodnost Pánových polí a vinic, půjdeme jinam a budeme rozsevat další setbu na jiných polích, aby se přece jen urodilo a hojně...“

„Máš pravdu. Ale já zde setrvávám kvůli Marii. Nemohu, nesmím ji opustit. Příliš bychom tím oba trpěli. A to by bylo z mé strany špatné jednání,“ odpovídá mu Jan.

„Ty zůstaň. A ona ať také zůstane, neboť by bylo nesmyslné ji odtud vytrhovat.“

„Na to by Maria nikdy nepřistoupila. Připojím se k vám potom, až ona už nebude na Zemi.“

„Přijdeš, jsi mladý... Budeš mít ještě hodně času k životu.“

„A Maria velmi málo.“

„Proč? Je snad nemocná, churavá, oslabená?“

„Ó, ne! Čas a bolesti nad ní neměly moc. Je vzhledem i duchem stále mladá, zjasněná. Řekl bych, že i blažená.“

„Tak proč tedy říkáš, že...“

„Protože chápu, že tento nový rozkvět krásy a radosti je znamením, že už cítí, že je nablízku spojení se svým Synem. Úplného spojení, chci říci. Neboť spojení duchovní nikdy neustalo. Nepozvedám závoj nad Božími mystérii, ale jsem si jist, že ona vidí každý den svého Syna v jeho oslavené podobě. A věřím, že odtud pochází ona blaženost... Je ještě na Zemi se svým tělem; ale mohl bych říci, aniž bych se obával, že se mýlím, že její duch je téměř neustále v Nebi. Její spojení s Bohem je tak silné, že se neobávám říci svatokrátězná slova, že má v sobě Boha, tak jako když ho nosila ve svém lůně. A ještě více. Tak jako když se s ní jako Slovo spojil, aby se stal Ježíšem Kristem, tak i nyní je ona takto spojena s Kristem, že se sama stala druhým Kristem, neboť na sebe vzala nové lidství, samotné lidství Ježíšovo. Říkám-li nějakou heresi, nechť Bůh mi dá poznat mou chybu a odpustí mi to. Maria žije v lásce. Tento plamen lásky ji rozpaluje, živí, osvětluje, a je to právě tento plamen lásky, který nám ji v daném okamžiku unese bez bolesti pro ni a bez zkázy pro její tělo. Bolest zůstane jen nám. Především mně. Už nebudu mít Učitelku, tu, která nás vede a utěšuje. A já, já budu doopravdy sám.“

A Jan, jehož hlas se už chvěje, protože zadržuje pláč, propukne v úpěnlivý vzlykot, jaký neměl ani pod Křížem a v Hrobě. Petr se dá také do pláče, i když mnohem klidněji, a v slzách prosí Jana, aby mu dal vědět, bude-li moci, aby mohl být přítomen Mariinu odchodu nebo aspoň pohřbu.

„Učiním to, je-li mi to dáno učinit, ale velice o tom pochybuji. Něco mi v mém nitru říká, že tak jak se to udalo Eliášovi unesenému v nebeském víru na ohnivém voze, stejně tak to bude s ní. Nebudu mít čas, abych postřehl její

přechod, protože ona už mezitím bude se svou duší na Nebesích."

„Ale přinejmenším zůstane její tělo. Mistrovo tělo zde zůstalo! A byl to Bůh!"

„Pro něho to tak bylo nutné. Ale pro ni ne. On musel svým Zmrtvýchvstáním popřít pomluvy židů, svými zjeveními přesvědčit svět, který začal váhat nebo dokonce se pro jeho smrt na kříži stavět do opozice. Ale ona toto nepotřebuje. Budu-li však moci, dám ti předem vědět. Sbohem, Petře, veleknězi a můj bratře v Kristu. Vrátím se k ní, neboť mě jistě očekává. Nechť Bůh je s tebou."

„I s tebou. A řekni Marii, aby se za mne modlila a odpustila mi mou zbabělost té noci procesu. To je vzpomínka, kterou nemohu ze svého srdce vymazat, věc, která mě nenechává na pokoji." A po Petrových tvářích stékají slzy a ten ještě na zakončení řekne: „Nechť je mi Matkou, Matkou milující svého marnotratného a nešťastného syna."

„Není třeba, abych jí to říkal. Miluje tě více než pokrevná matka. Miluje tě jako Matka Boží a s milosrdnou láskou Matky Boží. Byla připravena odpustit Jidášovi, jehož hřích byl bezmezný, pomysli, neodpustila-li tobě! Pokoj tobě, bratře. Jdu."

„A já půjdu s tebou, dovolíš-li. Chci ji ještě jednou vidět."

„Pojď. Znáš cestu, jak se do Getseman dostaneme, aniž by nás někdo uviděl."

Dají se na cestu a jdou rychle a mlčky k Jeruzalému, volí přitom horní cestu, která je přivede k Olivové hoře po straně nejvíc odvrácené od města.

Dojdou tam, když už začíná svítat. Vstupují do Getseman a scházejí dolů k domku. Maria, která je na terase, je vidí, jak přicházejí, a radostně zvolá a sestupuje jim vstříc.

Petr jí vskutku padne k nohám s tváří k zemi a říká:

„Matko, odpusť."

„Co vlastně? Což jsi snad náhodou v něčem zhrěšil? Ten, který mi odhaluje všechnu pravdu, mi pouze odhalil, že jsi jeho důstojným nástupcem ve víře. Jako člověka jsem tě vždycky shledala spravedlivým, i když někdy prudkým. Co ti mám odpustit?"

Petr mlčí a pláče.

Jan vysvětluje: „Petr si stále vyčítá, že zapřel Ježíše na nádvoří Chrámu."

„To je minulost. To je smazáno, Petře. Ježíš ti snad něco vyčítal?"

„Ó, ne!"

„Byl k tobě méně láskyplný než dříve?"

„Ne, po pravdě ne. Naopak."

„A neřekl ti, jak ti On a já s ním, jak jsme tě pochopili a odpustili ti?"

„To je pravda. Jsem stále stejně hloupý."

„Tak tedy běž a zůstaň v pokoji. **Říkám ti, že se my všichni shledáme, všichni, ty, ostatní apoštolové a jáhnové i já, všichni v Nebi u Člověka-Boha.** Z toho, co je mi dáno, ti žehnám," a jak to učinila Gamalielovi, Maria položí ruce i na Petrovu hlavu a označí ji znamením kříže.

Petr se skloní a líbe jí nohy, pak povstane, mnohem vyjasněnější než předtím, a doprovázen Janem se vrátí k vysoké mříži, otevře ji a odchází, zatímco Jan za ním zavírá a pak se vrátí za Marií.

12. NANEBEVZETÍ

Pro lidstvo i každého člověka začíná nový život Marií.

Ježíš Marii Valtortě

Mariin blažený odchod

Maria je ve svém osamělém pokojíku nahoře na terase; je v bílém lněném rouchu, zcela ji zakrývajícím, v plášti stejné barvy, upnutém u krku a sestupujícím vzadu s ramenou dolů a v bílém, velmi jemném závoji, spadajícím jí s hlavy. Právě pořádá své i Ježíšovy oděvy, které stále uchovává. Vybírá několik nejlepších. Ze svých oděvů vybírá ten, který měla na Kalvárii; z oděvů svého Syna vybírá šat z lněného plátna, který obvykle nosil v létě, a plášť, nalezený v Getsemanech, dosud se skvrnami po krvavém potu té strašlivé hodiny.

Když všechno pečlivě složila a políbila plášť, potřísněný krví jejího Syna, zamíří ke kufru, kde jsou shromážděny a uschovány památky na Poslední večeři. Ty uloží do horní a oděvy do spodní přihrádky. Je zaměstnána zavíráním kufru, když na terasu tiše vstoupí Jan a teď jde blíž a dívá se, co Maria dělá, snad pod dojmem její dlouhé nepřítomnosti v kuchyni, a jak se Maria k němu obrací, táže se jí: „Matko, co děláš?"

„Uspořádala jsem všechno, co je třeba uchovat. Všechny vzpomínky... **Všechno, co svědčí o jeho nekonečné lásce a bolesti.**"

„Proč, Matko, opět otevírat zranění tvého srdce prohlížením těchto smutných věcí? Jsi bledá, ruka se ti chvěje... Při pohledu na ně trpíš," říkají Jan, sám také jako ona bledý a rozechvělý, a přistupuje k ní, jako by se obával, že jí není

dobře a že se skáčí na zem.

„Ó, ne, to není proto, proč jsem bledá a chvěji se. Není to proto, že by se opět otevřely mé rány. Ty se ve skutečnosti úplně nezavřely nikdy. Ale teď mám v sobě pokoj a radost a ty nikdy nebyly tak úplně, jako právě teď.“

„Nikdy jako právě teď? Nerozumím... Ve mně pohled na tyto věci plné strašných vzpomínek probouzí jen úzkost oněch hodin. A já jsem jen učedník. Ty, ty jsi Matka...“

„A jako taková bych měla trpět více, chceš říci. Lidsky to říkáš správně, ale není tomu tak. Jsem přivyklá snášet bolest z jeho odchodů. Ty byly vždycky bolestné, protože jeho přítomnost a blízkost byly mým pozemským Rájem. Ale se stejnou vůlí a jasně jsem snášela všechno, co on činil z poslušnosti k Otcově vůli, a přijímala jsem to, neboť i já jsem vždycky byla poslušná Boží vůli a záměru se mnou. Zajisté jsem trpěla, když mě Ježíš opouštěl. Cítila jsem se osamělá. Mou bolest, když mě jako dítě tajně opustil, aby hovořil s doktory v Chrámě, změnil v její opravdové hloubce jen sám Bůh. A přesto, s výjimkou spravedlivé otázky, kterou jsem mu dala jako jeho Matka, proč mě takto opustil, nic jiného jsem mu už neřekla. A stejně tak jsem ho nezdržovala, když mě opustil, aby se stal Místrem. A to už jsem ztratila svého chotě, byla jsem sama ve městě, které mě s výjimkou několika osob nemělo rádo... Trpěla jsem, když mě opouštěl a vydával se na cesty po světě, který vůči němu byl nepřátelský a tak hříšný, že žít v něm bylo pro něho utrpením. Ale jaká radost, když se ke mně navracel! Ta byla po pravdě tak velká, že mi mnohonásobně vynahrazovala bolest rozloučení. Drtivá byla bolest rozloučení, které následovalo po jeho smrti, ale jakými slovy bych mohla sdělit radost, když se mi zjevil vzkříšený? Jak nesmírná byla bolest rozloučení, když se vracel k Otci, bolest, která nekončí, dokud nebude dovršen můj pozemský život. Teď mám radost, radost tak nesmírnou, jak nesmírná byla bolest, neboť cítím, že jsem svůj život dovršila. Vykonal jsem, co jsem vykonat měla. A mám v sobě tuto tajnou radost, jedinou kapku balzámu na tyto poslední rány plné hořkosti; radost, kterou měl Ježíš, když mohl říci: **»Všechno je dokonáno.«**

„Ježíš měl v tu hodinu radost?“

„Ano, Jane. Radost pro lidi nepochopitelnou, ale pochopitelnou duchům, kteří už žijí v Božím světle a kteří díky tomu světlu vidí hluboké věci skryté pod závojem, jenž Věčný rozprostírá nad královskými tajemstvími. Já jsem tomu však ve své úzkosti a rozrušení nad všemi událostmi, spojenými s mým Synem, a v opuštění Bohem, tehdy nerozuměla. V té hodině Světlo zhaslo pro celý svět, který ho nechtěl přijmout. I pro mne. Ne jako spravedlivý trest, ale protože i já jako Spoluvykupitelka jsem musela vytrpět úzkost z opuštěnosti bez Božské útěchy, temnotu, zármutek, svádění Satanovo, abych nevěřila tomu, co On říkal, i všechno to, co Ježíš v duchu vytrpěl ze Čtvrťky na Pátek. Ale potom jsem pochopila. Všechno. I onu tajnou, úžasnou Kristovu radost, když mohl říci:

»Vykonal jsem všechno, co Otec chtěl, abych vykonal. Dověřil jsem míru božské milosrdné lásky a Otce jsem miloval tolik, že jsem se i obětoval, a lidi jsem miloval tak, že jsem za ně zemřel. Vykonal jsem všechno, co jsem měl. Umírám se spokojeností v duši, byť na svém nevinném těle zmučen.«

Já jsem také vykonal všechno, co bylo od věčnosti stanoveno, abych vykonal. Od početí Vykupitele až po pomoc, kterou přináším vám, jeho kněžím, abyste byli dobře utvářeni. A tak je církev vytvořena a je silná. Osvětluje ji Duch Svatý, stmeluje a množí ji krev prvních mučedníků; já jsem se se svou pomocí podílela na tom, aby z ní byl učiněn svatý organismus, živený a stále více posilovaný láskou k Bohu a bratřím, kde neroste ono Satanovo býlí nenávisti, zloby, závisti a pomluvy. Bůh je s tím spokojen a přeje si, abyste se to z mých úst dověděli, a také si přeje, abych vám řekla, abyste rostli v lásce, a tak mohli růst i v dokonalosti, protože život Ježíšův i můj byl vždycky veden a podněcován láskou. **Nikoho jsme neodmítali, všem jsme odpouštěli.** Jen jednomu jsme nemohli odpustit, protože on, otrok nenávisti, nechtěl naši bezmeznou lásku. Ježíš vám při svém posledním sbohemdání před smrtí nařídil, abyste se mezi sebou milovali. A dal vám i míru lásky, jakou máte mezi sebou mít, když řekl: **»Milujte se navzájem, jako jsem já miloval vás. Podle toho se pozná, že jste mými učedníky.«** **Aby církev mohla žít a rozrůstat se, potřebuje lásku.** Zejména lásku u svých služebníků. **Nebudete-li se mezi sebou ze všech sil milovat, a nebudete-li stejně milovat i své bratry v Pánu, církev se stane neplodnou,** a nová tvorba a superkreace lidí do jejich stavu synů Nejvyššího a spoludědiců Nebeského Království bude obtížná a chabá, neboť Bůh vám ve vašem poslání přestane pomáhat. **Bůh je Lásky.** Všechno, co učinil, učinil z lásky: Od Stvoření ke Vtělení, od Vtělení k Vykoupení, od Vykoupení k založení církve až k nebeskému Jeruzalému, ve kterém budou shromážděni všichni spravedliví, aby se radovali v Pánu. Tyto věci říkám tobě, protože ty jsi apoštolem lásky a ty to dovedeš pochopit lépe než ostatní."

Jan ji přerušil a řekl: „Ostatní také milují a milují se navzájem.“ „Ano. Ale ty jsi sama láska... Ty tomu můžeš lépe porozumět a učinit se hlasem lásky pro všechny ostatní, pro ty, kteří se vzdálili, a říci jim poslední radu. Budeš jim říkat, aby se milovali a aby milovali všechny, i ty, kteří je pronásledují, aby byli s Bohem jedno, tak jako jsem já byla já natolik, že jsem byla vybrána za snoubenku Věčné Lásky, abych počala Krista. Dala jsem se Bohu bezmezně a přitom jsem ihned pochopila, kolik bolesti mě očekává. V mém duchu byli přítomni proroci a božské světlo mi zcela objasnilo jejich slova. **A tak už od svého prvního »fiat« Andělovi jsem věděla, že se zasnoují té největší bolesti, kterou vůbec matka může snést.** Ale svou lásku jsem ničím neomezovala, protože vím, že pro toho, kdo ji praktikuje, je silou, světlem, magnetem přitahujícím vše vzhůru, ohněm, který očišťuje a zkrášluje všechno, co objal, a proměňuje a povznáší to lidské u těch, které uchopí do svého objetí. Ano, láska je opravdu plamenem. Plamenem, který ničí všechno, co je v člověku vetché, staré, co je smetím, brakem, cárem a vytváří v něm ducha pročištěného a hodného Nebes. Kolik trosek, pošpiněných, nahlodaných, ztracených lidí naleznete na své cestě evangelizátorů! **Nikým z nich však nepohrdejte, ale naopak je milujte, aby dospěli k lásce a spasili**

se. Vlétvejte do nich milosrdnou lásku. **Velmi často se člověk stává zlým, protože ho nikdy nikdo nemiloval nebo ho miloval špatně.** Vy je milujte, aby po jejich očistění je Duch Svatý opět přišel obývat, tyto chrámy, kde mnoho věcí bylo vyprázdněno a pošpiněno.

Bůh k stvoření člověka nevzal anděla ani vybrané hmoty. Vzal bláto, tu nejnižší hmotu. Jí pak vdechl svůj dech, to znamená svou lásku, a nízkou hmotu pozvedl na vysokou úroveň adoptivních Božích Synů. Můj Syn nalézal na své cestě mnoho lidských trosek, padlých do bláta. Neodmítal je s pohrdáním, ale naopak, pozvedal je a přijímal a činil z nich vyvolence Nebes. Vždycky se na to rozpomínejte a jednejte, jak jednal On. Všechno si pamatujte: jednání i slova mého Syna. Pamatujte si jeho krásná podobnosti. Žijte jimi, to znamená, uvádějte je do praxe. A pište o nich, aby zůstala pro ty, kteří budou přicházet po vás až do konce věků, a byla vždycky vodítkem pro lidi dobré vůle, aby získali věčný život a slávu. Samozřejmě nebudete moci opakovat všechna zářivá slova Věčného Slova života a pravdy. Ale napište o nich všechno, co budete moci. Boží Duch, který na mne sestoupil, abych světu dala Spasitele, a který sestoupil po prvé i po druhé na vás, vám pomůže abyste se rozpomenuli a k zástupům promlouvali tak, aby se obrátili k pravému Bohu. Takto budete pokračovat v onom duchovním způsobu, který jsem započala na Kalvárii, abych Pánovi dala početné děti. A stejný Duch je upevní natolik, že pro ně bude sladké zemřít v mukách, snášet vyhnání a pronásledování, aby tak poznali svou lásku pro Krista a připojili se k němu na Nebesích, jak už to učinil Štěpán a Jakub, můj Jakub, a ještě další... Až zde budeš sám, ochraňuj tento kufř..."

Jan zbledne a znepokojí se ještě více, než když mu předtím Maria řekla, že její poslání je skončeno. Přerušil ji zvoláním: „Matko, proč mluvíš takto? Necítíš se dobře?“

„Ne.“

„Chceš mě tedy opustit?“

„Ne. Pokud budu na Zemi, budu stále s tebou. Ale připrav se, můj Jane, na to, že budeš sám.“

„Tak ty jsi přece jen nemocná a chceš to přede mnou skrýt!“

„Ne, věř mi. Nikdy jsem v sobě necítila tolik síly, pokoje, radosti jako nyní. Ale mám v sobě tolik plesání, takovou plnost nadpřirozeného života, že... Ano, že myslím, že budu-li pokračovat v životě, nesnesu to. Ostatně nejsem věčná. Musíš to pochopit. Věčný je můj duch. Ne tělo. Tak jako každé lidské tělo je i ono podřízeno smrti.“

„Ne, ne! Neříkej to. Ty nemůžeš, ty nesmíš zemřít! Tvé neposkvrněné tělo nemůže umřít jako umírají těla hříšníků!“

„Mýlíš se Jane. Můj Syn zemřel! Já také zemřu. Nepoznám nemoc, agónii, křeč smrti, ale smrt přesto podstoupím. A konečně věz, můj synu, že mám-li já sama nějakou touhu, výhradně svou, a to od té doby, co On mě opustil, pak je to právě tato. To je moje vlastní, první, mocná touha. Mohla bych dokonce říci: má vlastní vůle.“

Všechno ostatní z mého života je pouze souhlas mé vůle s vůlí Boží. Vůle Boží, jím samotným uložená do mého srdce malé holčičky, vůle zůstat pannou. Jeho vůle, můj sňatek s Josefem. Jeho vůle, moje panenské a božské Mateřství. **Všechno v mém životě byla Boží vůle a moje poslušnost jeho vůli.** Ale chtít se opět spojit s Ježíšem, to je vůle výhradně moje vlastní. Opustit Zem pro Nebesa, abych s Ním mohla být na věky a neustále! Moje touha tolika let! A teď cítím, že už je blízko svého uskutečnění. Nerozrušuj se tak, Jane! Vyslechni raději mou poslední vůli. Až mé tělo, od té chvíle zbavené oživujícího ducha, bude v klidu odpočívat, nedej mu podstoupit balzamování, obvyklému u Hebrejců. Já už beztak nejsem Hebrejkou, ale křesťankou, první křesťankou, pokud se nad tím zamyslíte, protože jsem jako první měla v sobě Krista, Tělo a Krev, protože jsem byla první jeho učednicí, protože jsem byla s ním Spoluvykupitelkou a Pokračovatelkou zde, mezi vámi, jeho učedníky. Nikdo živý, s výjimkou mého otce a mé matky a těch, kteří byli přítomni mému narození, neviděl mé tělo. Ty mě často nazýváš: - Archa obsahující božské Slovo. Nyní víš, že Archa smí být viděna jen velebnězem. Ty jsi kněžem a mnohem světlejším a čistějším než chrámový velebněz. Ale já chci, aby mé tělo ve zvolený čas spatřil výhradně Věčný Velebněz. Nedotýkej se mě proto. Ostatně vidíš? Já jsem se už očistila a oblékla čistý oděv věčných zásnub... Ale proč pláčeš, Jane?“

„Protože se ve mně rozpoutává bouře bolesti. Chápu, že tě ztratím. Ale jak budu moci bez tebe žít? Cítím, jak mi při tom pomýšlení puká srdce! Neovládnu tu bolest!“

„Ovládneš. Bůh ti pomůže žít, a po dlouhou dobu, tak jako pomohl mně. Neboť kdyby mi na Golgotě a v Olivové zahradě nepomohl, když Ježíš zemřel a když vystoupil na Nebesa, zemřela bych... Pro dobro všech ti Bůh pomůže žít a pamatovat si, co jsem ti předtím řekla.“

„Ó, všechno si budu pamatovat. A učiním, co si přeješ, a pro tvoje tělo také. Chápu už, že pro tebe, křesťanku a nadto zcela Čistou, hebrejské obřady už nemají význam, vždyť jsem si jist, že ty nepoznáš tělesnou zkázu. Tvé zbožštěné tělo nemůže poznat rozklad, hnilobu všech mrtvých těl, protože jsi byla uchráněna prvotního hříchu, a nadto, mimo plnost Milosti, jsi pojala do sebe Milost samotnou, Slovo, a proto jsi jeho nejoprávněnějším ostatkem. To bude poslední Boží zázrak na tobě, v tobě. Budeš uchována, tak jak jsi...“

„Tak tedy neplač,“ zvolá Maria, hledíc na apoštolovu rozrušenou tvář, celou zmáčenou slzami. A dodá: „Uchovávali se, jak jsem, pak mě neztratíš. Neměj tedy obavu!“

„Stejně tě ztratím, i když tě rozklad nezasáhne. Cítím to a cítím se jako uchvácen vichřicí bolesti. Vichřicí, která mě láme a poráží. Byla jsi mi vším, obzvlášť od té doby, kdy mi rodiče zemřeli a kdy se vzdálili ostatní bratři - pokrevní i ti s posláním, i ten milovaný Margziam, kterého Petr vzal se sebou. Teď zůstanu sám a v nejsilnější bouři!“ a Jan jí klesá k nohám a rozplácí se ještě víc.

Maria se nad ním skloní, položí mu ruku na hlavu, otřásající se vzlyky, a řekne mu: „Ne, takto ne. Proč mi působíš

bolest? Pod křížem jsi byl tak silný a byl to výjev tak strašný, že mu podobného nebylo jak pro mocné utrpení, tak pro satanskou nenávisť lidí! Byl jsi tak silný v utěšování jeho a mne v té hodině! A dnes naopak v tomto tak jasném a klidném sabatním večeru a v mé přítomnosti, zatímco se těším z nastávající radosti, kterou už předcítuji, jsi tak rozrušen?! Uklidni se. Napodob, nebo spíš spoj se s tím, co je kolem nás a ve mně. Všechno je pokojné, buď v pokoji i ty. Naprostý klid této hodiny ruší jen lehké šumění větru v olivových stromech. Ale ten slabý hluk je tak něžný, že připadá jako by to kolem domu létali andělé. A možná tam jsou. Protože andělé, jeden i více, mi byli vždycky nablízku, když jsem se octla v nějaké výjimečné chvíli svého života. Byli v Nazarete, když Boží Duch oplodnil můj panenský klín. A byli s Josefem, když zakoušel nepokoj a nejistotu pro můj stav a nevěděl, jak se vůči mně zachovat. A v Betlémě byli dvakrát, když se narodil Ježíš a když jsme museli uprchnout do Egypta. A v Egyptě, když nám byl dán příkaz k návratu do Palestiny... Andělé a světlo vždy v rozhodných chvílích mého života a života Ježíšova... Dnes večer také cítím kolem sebe anděly, i když je nevidím. A cítím, jak ve mně roste Světlo, nesnesitelné Světlo, takové, které mě zahalilo, když jsem počala Krista, a když jsem ho dala světu. Světlo přicházející z mocnějšího puzení lásky, než jaké mám obvykle. A já doufám, že právě pro tuto mocnost lásky, jaká mě dnes večer proniká, mě Nebesa uchvátí a přenesou tam, kam toužím jít celým svým duchem, abych mohla Bohu věčně zpívat se svatým lidem a s andělskými kůry své nehynoucí Magnificat za všechny velké věci, které pro mne, svou služebnici, učinil."

„Pravděpodobně nejen pouze s tvým duchem. A Zem ti odpoví, Zem, která se svými lidmi a s národy tě bude oslavovat, uctívat a milovat, pokud svět bude existovat. Právě toto o tobě předpověděl Tobiáš, byť zastřeně, protože jsi to ty, a ne Jeruzalém, kdo přinesl Pána.²⁶ Jen ty sama jsi Bohu dala více lásky než všichni veleknězi a ostatní kněží z Chrámu dali za všechna ta staletí a staletí. Žhavou lásku a naprostou čistotu. A právě proto tě Bůh učiní zcela blahoslavenou."

„A tak naplní mou jedinou touhu, mou jedinou vůli. Neboť když je láska tak úplná, že dospěje téměř k dokonalosti lásky mého Syna a Boha, pak obdrží všechno, i to, co by lidskému soudu připadalo jako nemožné. Pamatuj si to, Jane, a říkej to i svým bratrům. Budou proti vám tolik bojovat. Překážky všeho druhu budou způsobovat, že se budete obávat porážky; krveprolévání ze strany pronásledovatelů a nedostatky křesťanů oně... iškariotské morálky vám budou srážet ducha. Nebojte se. Milujte a nebojte se. V poměru k tomu, jak dokážete milovat, vám Bůh bude pomáhat a dá vám triumfovat ve všem a nad všemi. Stanete-li se serafíny, obdržíte všechno. Pak duše, tato obdivuhodná věčná věc, dech Boží do vás vlitý, vzletne k Nebesům a padne jako plamen Bohu k nohám a promluví a Bůh jí bude naslouchat a ona od Všemohoucího obdrží vše, co si bude přát. **Kdyby lidé uměli milovat, jak to nařizuje už dávný Zákon a jak miloval a učil milovat můj Syn, obdrželi by vše.** Právě takto miluji já. A já cítím, že na zemi přestanu existovat právě pro tuto přemíru lásky, tak jako On zemřel pro přemíru bolesti. Nuže, míra mé schopnosti milovat je dovršena. Moje duše i tělo ji už nemohou unést! Láska přetéká, zaplavuje mě a zároveň mě pozvedá k Nebi, k Bohu, mému Synu. A jeho Hlas mi říká: »Pojď! Vyjdi! Vystup k našemu Trůnu a našemu Trojjedinému objetí!« Země, to co mě obklopuje, všechno mizí ve velikém Světle, které ke mně přichází z Nebes! Všechn hluk je překryt tímto nebeským hlasem! Nastala mi hodina božského objetí, můj Jane!"

Jan, stále rozrušený, zatím co naslouchal Marii, se poněkud uklidnil. V poslední části jejího rozhovoru na ni hledí ve vytržení, jakoby i on sám unesen, v tváři velmi bledý, podobně jako Maria.

Její bledost se však pozvolna mění ve světlo úžasné čistoty; Jan k ní přistoupí, aby ji podepřel, a současně zvolá:

„Ty jsi jako Ježíš, když se proměnil na hoře Tábor! Tvoje tělo září jako měsíc, tvůj šat se skvěje jako diamanty v nesmírně bílém ohni! Ty už nejsi člověk, Matko! Tíha a neprůhlednost těla zmizely! Jsi Světlo! Ale ty nejsi Ježíš. On jako nejen Člověk, ale navíc Bůh, se mohl vést sám; tam nahoře na Táboře stejně jako při svém Nanebevstoupení zde, v Olivové zahradě. Ty to nemůžeš. Ty sama se nemůžeš vést. Pojď. Pomohu ti uložit tvé znavené a blažené tělo na tvé lůžko. Odpočiň si." A s velkou láskou ji vede k jejímu ubohému lůžku, na které se Maria položí, aniž sejmula svůj plášť.

Zkříží paže na prsou a své sladké oči, skvějící se láskou, zastře svými víčky a řekne Janovi, který se nad ní sklání: „Jsem v Bohu. A Bůh je ve mně. Zatímco na něho budu hledět a pociťovat jeho objetí, říkej všechny žalmy a stránky Písma, které se vztahují ke mně, obzvláště k této hodině. Ukáže ti je Duch Moudrosti. Pak řekni modlitbu mého Syna; zopakuj mi slova Archanděla zvěstovatele i slova, kterými mě přivítala Alžběta; a mou hymnu chvály... Budu tě sledovat tím, co ze mne ještě je na Zemi..."

Jan bojuje s pláčem, který mu vystupuje ze srdce, ale přinutí se a ovládne pohnutí, které ho rozrušuje, a velmi krásným hlasem, který se během let začal velmi podobat hlasu Kristovu - věc, kterou Maria s úsměvem postřehne a která ji přiměje říci: „Připadá mi, že mám vedle sebe Ježíše!" - zapěje žalm 118, který řekne téměř celý, pak tři první verše žalmu 41, osm prvních veršů žalmu 38, žalm 22 a první žalm. Pak řekne Otčenáš, slova Gabrielova a Alžbětina, Tobiášův chvalo zpěv, 24. kapitolu z Přísloví - 11. až 46. verš. Nakonec zazpívá Magnificat. Ale když dospěl k 9. verši zjistí, že Maria už nedýchá, ve všem však zachovávajíc přirozený, úsměvný, pokojný vzhled, jako by ani nepostřehla zastavení života.

Jan se s úpěnlivým výkřikem vrhne na zem proti okraji lůžka a několikrát po sobě volá Marii. Nechce uvěřit, že už mu nemůže odpovědět, že její tělo už nemá svou oživující duši.

Ale musí se o tom přesvědčit! Skloní se nad její znehybnělou tvář s výrazem nadpřirozené radosti a z jeho očí vytékají hojné slzy, skrápějící její blaženou tvář, její čisté ruce, tak něžně zkřížené na prsou. Toto je jediná koupel, kterou Mariino tělo obdrží: pláč apoštola lásky, kterého jí Ježíš dal za adoptivního syna.

Po prvním nárazu bolesti se Jan rozpomene na Mariino přání a urovná záhyby jejího řasnatého Iněného pláště i jejího závoje, které jsou rozhozeny po obou stranách polštáře.

Maria se teď podobá soše z bílého mramoru, ležící na nějakém náhrobku. Jan na ni dlouze hledí a z jeho očí přitom vytékají hojné slzy. Potom učiní v místnosti jiný pořádek - odstraní odtud všechnen nepotřebný nábytek. Ponechá jen lůžko, stolec proti zdi, na který položí kufř obsahující památnosti; stoličku, kterou staví mezi dveře vedoucí na terasu a lůžko, kde leží Maria; a poličku, na které se nalézá lampa, kterou rozžihá, protože už nastává večer.

Pak si pospíší a sestupuje do Getsemanské zahrady a trhá tam všechny květiny, které tam může najít, a olivové větvičky, na kterých jsou už zformovány plody oliv. Vystoupí znovu do pokojíku a ve světle lampy rozmístí květiny a větvičky kolem Mariina těla, které tak je jakoby středem velké koruny.

Zatímco koná tuto práci, hovoří k ležící, jako by ho Maria mohla slyšet. Říká: „Ty jsi vždycky byla lilii z údolí, líbeznou růží, krásnou olivou, úrodnou vinicí, svatým klasem. Dala jsi nám své vůně, olej Života i Víno silných i Chléb, který ochraňuje před smrtí ducha ty, kteří se jím žijí a jsou ho hodni. Dobře se kolem tebe vyjímají tyto květiny, prosté a čisté jako ty, obložené trny jako ty, a tiché jako ty. Nyní přistavíme lampu. Sem, ke tvému lůžku, aby nad tebou bděla a byla mi společníkem v bdění a očekávání aspoň jednoho ze zázraků, na které čekám a za jejichž uskutečnění se modlím. Prvním je, aby Petr, přející si to, a i ostatní, které o tom dám uvědomit Nikodémovým služebním, tě mohli ještě jednou vidět. Druhým je, abys ty, která máš úděl ve všem podobný údělu svého Syna, tak jako on před skončením třetího dne se probudila a neučinila mě po druhé sirotkem. Třetím je, aby mi Bůh dal pokoj, neuskuteční-li se, v co pro tebe doufám, tak jak se to uskutečnilo pro Lazara, který se k tobě nemohl přirovnat. Ale proč by se to nemělo uskutečnit? Ožila dcera Jairova, mládenec z Naimu, syn Theofilův... Je pravda, že tehdy jednal Mistr... Ale On je s tebou, byť neviditelným způsobem. A ty jsi nezemřela na žádnou nemoc, tak jak to bylo s těmi, které Ježíš vzkřísil. Ale jsi opravdu mrtvá? Mrtvá, jak umírá každý člověk? Ne. Cítím, že ne. Tvůj duch už v tobě, v tvém těle není, a v tom smyslu by se dalo hovořit o smrti. Ale s ohledem na způsob, jak k tomu došlo, myslím, že jde jen o přechodné oddělení tvé duše bez hříchu a plné milosti od tvého přečistého a panenského těla. Musí to tak být! A je to tak! Jak a kdy nastane opět spojení s životem, který se k tobě vrátí, to nevím. Ale jsem si tím tak jist, že zde zůstanu vedle tebe tak dlouho, až mi Bůh svým slovem nebo skutkem ukáže o tvém osudu pravdu.“

Jan dal mezitím všechno do pořádku, staví lampu na zem před lůžko, usedá na stoličku, hledí na odpočívající a modlí se.

Mariino Nanebevzetí

Kolik dní uplynulo? Je obtížné to s určitostí stanovit. Pokud by se soudilo podle květin, které kolem bezduchého těla vytvářejí korunu, řeklo by se, že uplynulo několik hodin. Ale pokud by se soudilo podle listů olivových větví, na které jsou položeny čerstvé květiny a které jsou už zvadlé, i podle ostatních květin, už zvadlých a odložených na památku na víko kufřu, lze z toho všeho vyvodit, že uplynulo několik dní.

Ale Mariino tělo je stejné, jaké bylo v okamžiku posledního výdechu. Na její tváři, na jejích drobných nikách není žádné znamení smrti. V místnosti není žádný nepříjemný zápach. Naopak se v ní rozlévá neurčitelná vůně připomínající kadidlo, lilie, růže, konvalinky, horské květiny, všechno dohromady.

Jan, který už kdoví kolik dní bděl, usnul, přemožen únavou. Stále sedí na stoličce, zády opřen o zeď, u otevřených dveří, vedoucích na terasu. Světlo lampy, položené na zem, ho osvětluje odspodu a umožňuje vidět jeho tvář, unavenou, velmi bledou, s výjimkou kolem očí, zčervenalých od pláče.

Musí už svítat, neboť ve slabém světle je už vidět terasu a olivové stromy obklopující dům. Tento jas je stále silnější, a tak jak vstupuje dveřmi, činí předměty i uvnitř pokoje zřetelnějšími, i ty, které jsou od lampy vzdáleny a bylo by je jinak možno jen stěží postřehnout.

Náhle místnost naplní veliké světlo, téměř fosforeskující světlo s azurovým odstínem, a stále více vzrůstá a dává zmizet světlu svítání i lampy. Je podobné světlu, které zaplavilo betlémskou jeskyni v okamžiku božského Narození. Načež v tomto rajském světle se stanou viditelnými andělští tvorové, ještě zářivější světlo v onom už tak mocném světle, objevivším se předtím. Tak jak už tomu bylo tehdy, když se andělé zjevili pastýřům, z jejich křídel, zlehka se pohybujících, vylétají tančící jiskry všech barev a vychází z nich vlnivé, jakoby harmonické a velmi sladké šelestění.

Andělští tvorové vytvoří kolem malého lůžka korunu, sehnou se k němu, pozvednou nehybné tělo a mávajíc křídly, čímž se zesílí onen zvuk, který bylo slyšet už předtím, odlétají prázdným prostorem, který se zázračně otevřel ve střeše, tak jako byla zázračně otevřena Ježíšova hrobka, a odnášejí se sebou tělo své **Královny**, její tělo, které je vpravdě přesvaté, ale nicméně dosud neoslavené, a tak podřízené zákonům hmoty; této podřízenosti Kristus vystaven nebyl, protože při svém Zmrtvýchvstání byl už oslaven.

Zvuk způsobovaný křídly je nyní mocný jako hlas varhan. Jan, který stále ještě spí, se však už na stoličce dvakrát třikrát pohnul, jako by byl vyrušen velkým světlem a zvukem andělských hlasů, a úplně se probudí tímto mocným zvukem a silným průvanem, který, tak jak sestupuje odkrytou střechou a vychází otevřenými dveřmi, vytváří jakýsi vítr, který na lůžko, teď už prázdném, zazmítá pokrývkami i Janovým šatem, zhasí lampu a prudce přibouchne otevřené dveře.

Apoštol, ještě napůl spící, se rozhlédne kolem sebe, aby se přesvědčil, co se děje. Postřehne, že lůžko je prázdné a střecha odkryta. Uvědomí si, že se děje *zázrak*. Vyběhne ven na terasu a jakoby duchovním instinktem nebo

nebeským vyzváním pozvedne hlavu a zacloní si oči, do nichž mu razí právě vycházející slunce, a dívá se.

A vidí. Vidí, jak Mariino tělo, stále ještě zbavené života a ve všem se podobající spící osobě, vystupuje stále výš, podporováno andělským sborem. Cíp oděvu a závoje se pohybují jakoby na poslední rozloučenou, snad účinkem vanutí způsobeného rychlým výstupem na nebe a pohyby andělských křídel. Na zahradu a pozemek Getseman první květiny, které rozložil a vyměnil kolem Mariina těla a které jistě zůstaly v záhybech oděvu, zatímco mocné hosana andělského sboru se stále více vzdaluje, a tak stále více slabne.

Jan stále upřeně hledí na tělo vystupující k Nebi a zřetelně vidí - jistě prostřednictvím zázraku, který mu Bůh udělil, aby ho utěšil a odměnil za jeho lásku k jeho adoptivní Matce - jak Maria, nyní zahalena do paprsků vycházejícího slunce, se probouzí ze své extáze, která oddělovala její duši od těla, oživuje se a vztyčuje, neboť nyní i ona se těší z darů vlastních už oslaveným tělům.

Jan hledí, hledí. Zázrak, který mu Bůh udělil, mu umožňuje, aby proti všem přírodním zákonům viděl, jak Maria nyní rychle vystupuje k Nebi, obklopena anděly, kteří zpívají hosana. Jan je uchvácen tímto **viděním krásy**, kterou žádné lidské pero, žádné lidské slovo, žádné umělecké dílo nikdy nedokáže popsat nebo reprodukovat, protože tato krása je nepopsatelná.

Jan je stále opřený o zídku na terase a upřeně hledí na ten nádherný a nádheru vyzařující Boží tvar - neboť je možno takto skutečně hovořit o Marii - jak vystupuje stále výš. A toto je poslední a výsostný **zázrak, který Bůh udělí tomu, kdo ho miluje tak dokonale**: zázrak spatřit setkání Nejsvětější Matky se svým Nejsvětějším Synem, který, rovněž nádherný a nádheru vyzařující, krásný nepopsatelnou krásou, sestupuje z Nebes, připojí se ke své Matce a přitiskne ji na své Srdce, a společně, zářivější než dvě hvězdy, odcházejí tam, odkud On přišel. Janovo vidění skončilo.

Maria promlouvá: „Byla jsem mrtva? Ano, chceme-li nazvat smrtí oddělení vznešené části ducha od těla. Ne, rozumíme-li smrtí oddělení duše, která ho oživuje, rozklad hmoty, která už není oživována duší, a zejména truchlivost hrobu a bolest smrti.

Jak jsem zemřela, či spíše jak jsem se dostala se Země na Nebesa, nejprve s onou nesmrtelnou částí, potom i s tou, která je pomíjející? Tak jak to bylo spravedlivé pro tu, která nepoznala dědičný hřích.

Toho večera už začínal odpočinek sabatu, hovořila jsem s Janem. O Ježíšovi, jeho záležitostech. Večer byl plný pokoje. Sabat dal uhasnout všemu hluku lidské práce a v tuto hodinu už zmlkly všechny hlasy lidí i ptáků. Kolem domu jen ve večerním větru šuměly olivové stromy a připadalo to, jako by se andělé v letu zlehka dotýkali zdi našeho domku.

Hovořili jsme o Ježíšovi, o Otci, o Nebeském Království. Hovořit o lásce a Království lásky, to je rozhořet se živým plamenem, strávit pouta hmoty, a tak osvobodit ducha pro jeho mystické rozlety. A je-li plamen držen v hranicích, které stanoví Bůh, aby zachoval tvory na Zemi ke své službě, lze žít a hořet a v jeho žáru nalézat ne vyčerpání, ale dovršení života. Ale když Bůh tyto hranice odstraní a božskému Ohni ponechá svobodu bez omezení pronikat duchem a přitahovat ho k sobě, pak duch odpoví lásce také bez omezení, oddělí se od hmoty a vzlétá, kam ho láska vede a zve. A to je konec vyhnanství a návrat do Vlasti.

Toho večera se k neodolatelnému žáru, k živosti mého ducha ničím už neomezené, připojilo i něžné toužení, tajemný pocit vzdalování od hmoty, od toho, co ji obklopuje, jako by bylo tělo uspáno v únavě, zatímco intelekt, ve svém rozjímání ještě živější, se ztrácel v božských nádherách. Jan, láskyplný a moudrý svědek všeho mého chování od chvíle, kdy se podle vůle mého Jediného stal mým adoptivním synem, mě něžně přesvědčil, abych si odpočala na lůžku, a bděl nade mnou v modlitbách.

Poslední zvuk, který jsem na Zemi slyšela, byl šepot slov panenského apoštola Jana. Bylo to pro mne jako ukolébavka nějaké maminky u kolébky. Jeho slova doprovázela mého ducha v jeho poslední extázi, kterou nelze popsat. Doprovázela mě až do Nebe.

Jan, jediný svědek tohoto sladkého tajemství, mě sám upravil-zahalil mě do mého bílého pláště, aniž by mi vyměnil oděv nebo závoj, aniž by mě omyl či nabalzámoval. Janův duch už věděl, že moje tělo nepodlehne rozkladu, a poučil apoštola o tom, co je třeba učinit. A Jan, cudný, milující, moudrý vůči Božím tajemstvím myslel, že je třeba tajemství zachovat, ale i zavolat ostatní Boží služebníky, aby mě ještě spatřili a z tohoto pohledu načerpali útěchu a pomoc ve strastech a námaze jejich poslání. Čekal, jako by si jejich příchodem byl jist.

Ale Boží ustanovení bylo jiné, jako vždycky dobré pro Oblíbeného, jako vždycky správné pro všechny věřící. Proto především zatížil jeho víčka, aby spánek zabránil srdcervoucí bolesti z pohledu na to, že je mu odnímáno i moje tělo...

*Když mě z domku odnesli andělé, vrátil se do mne už můj duch? Ne. Můj duch už na zem neměl sestoupit. Adoroval před Božím Trůnem. Ale když byla Země, exil, čas a místo oddělení od mého Trojjediného Pána, navždy opuštěna, můj duch se navrátil zadržet do středu mé duše a vytrhl světlo z jeho spánku. Je proto správné říci, že jsem vystoupila na Nebesa s tělem a duší ne svými vlastními prostředky, jak tomu bylo u Ježíše, ale s pomocí andělů. Probudila jsem se z tohoto tajemného mystického spánku, pozvedla jsem se a konečně jsem vzlétla, protože moje tělo obdrželo dokonalost těla oslaveného. **A milovala jsem.** Milovala jsem svého znovunalezeného Syna a svého Trojjediného Pána, milovala jsem ho, tak jak je údělem všech, kteří*

budou žít věčně."

Ježíš promlouvá: „Když nastala její poslední hodina, Maria, moje Matka, jako znavená lilie, která když vydechne všechny své vůně, se skloní pod hvězdami a zavře svůj bílý kalich, se položila na svoje lůžko a zavřela oči přede vším, co ji obklopovalo, aby se soustředila na poslední zářivé rozjímání.

Jan, anděl Země, skloněn nad tímto tajemným odpočinkem, bděl také nad Matkou, která ho měla opustit. A když spatřil, jak zesnula, bděl nadále, aby Neposkvrněná Snoubenka a Matka Boží, tak krásná a pokojná ve svém spánku, zůstala i po smrti uchráněna od znesvěcujících a zvědavých pohledů.

Jedna tradice říká, že v Mariině hrobce, otevřené Tomášem, byly nalezeny jen samé květiny. Pouhá legenda. Žádná hrobka nepohltila Mariiny ostatky, neboť v lidském pojetí nikdy žádných Mariiných ostatků nebylo, protože Maria nezemřela, jako umírá kdokoliv, kdo je živ.

Podle Božího ustanovení se pouze oddělila duchem a s ním, ji předcházejícím, se pak opět spojilo její nejsvětější tělo. Oproti obvyklým zákonům, podle kterých extáze končí, když duch se vrátí zpět do normálního stavu, bylo to naopak Mariino tělo, které se vrátilo ke spojení s duchem po dlouhé přestávce na smutečném lůžku.

Bohu je možné všechno. Já jsem vystoupil z Hrobu bez jakékoliv pomoci, jen svou vlastní mocí. Maria přišla ke mně, k Bohu, na Nebesa, aniž poznala hrob s jeho strašlivou a ponurou hnilobou. Je to jeden z nejoslavnějších Božích zázraků. Po pravdě ne jediný, rozpomeneme-li se na Henocha a Eliáše, Pánu tak drahé, že byli se Země vzati, aniž poznali smrt a byli odneseni na místo, známé pouze Bohu a obyvatelům Nebes. Byli spravedliví, ale stále nebyli ničím ve vztahu k mé **Matce, ve svatosti první po Bohu.**

Proto není žádných Mariiných ostatků ani hrobu, neboť Maria neměla hrob a její tělo bylo vzato na Nebesa."

Maria promlouvá: „Početí mého Syna bylo extází. Ještě větší extází jsem pociťovala, když jsem ho přivedla na svět. Extází všech extází byl můj odchod se Země na Nebesa. Pouze během kalvárského Utrpení mi žádná extáze neučinila mé strašlivé utrpení snesitelnějším.

Dům, odkud jsem byla vzata na Nebe, byl jednou z nesčetných Lazarových štědrostí k Ježíši a jeho Matce. Malý getsemanský domek, poblíž místa Nanebevstoupení. Zbytečné hledat jeho zbytky. Při zničení Jeruzaléma Římany byl zbořen a jeho trosky byly v průběhu staletí rozptýleny...

Tak jako pro mne bylo extází narození mého Syna, kdy jsem se po uchvácení, které se mě v té hodině zmocnilo, navrátila do sebe na Zem se svým dítětem v náruči, stejně tak i to, co se nevhodně nazývá mou smrtí, bylo takovým uchvácením v Bohu.

Důvěřovala jsem slibu, který jsem dostala v nádheře onoho rána Letnic, a tak jsem myslela, že přiblížení okamžiku, kdy Láska přijde naposled, aby mě uchvátila k sobě, se musí projevit vzrůstem ohně lásky, který mě neustále spaloval. A nemýlila jsem se.

Čím byl můj život pokročilejší, tím více ve mně vzrůstala touha, abych se rozplynula ve Věčné Lásce. Byla jsem k tomu nutkána touhou spojit se opět se svým Synem, i jistotou, že nikdy nevykonám pro lidstvo tolik, jako tehdy, až budu za ně prosit a jednat před Božím trůnem. A v pohnutí stále plamennějším a důraznějším jsem vši silou své duše volala k Nebesům: **»Přijď, Pane Ježíši! Přijď, Věčná Lásko!«**

Eucharistie, která pro mne byla tím, čím je rosa pro žíznící květinu, mi byla životem, ano, ale čím více času ubíhalo, tím méně mi dostačovala k uspokojení neodolatelné žádosti mého srdce. Už mi nestačilo přijímat do sebe mého Božského Syna a nosit ho v sobě v posvátných Způsobech, jak jsem ho nosila ve svém panenském těle. Celé mě já chtělo Trojjediného Boha, ne však pod rouškou zvolenou mým Ježíšem ke skrytí nevýslovného tajemství víry, ale takového, jaký byl, je a bude ve středu Nebes.

I sám můj Syn mě při těchto eucharistických návštěvách spaloval svými objetími nekonečné touhy, a pokaždé, když mě navštívil se vši mocí své lásky, mi v prvním nadšení málem vytrhl duši, a pak setrval v nekonečné něze, nazýváje mě **»Maminko«** a já jsem cítila, že i on dychtí po tom, aby mě měl u sebe.

Nic jiného jsem si už nepřála. V poslední době svého smrtelného života jsem už ani netoužila ochraňovat rodící se církev. Všechno zmizelo v touze vlastnit Boha a byla jsem přesvědčena, že budu-li ho vlastnit, budu mít moc nade vším.

Dospějte, ó křesťané, k této totální lásce. Všechno pozemské ztrácí svou hodnotu. Pohlížejte jen na Boha. Až budete bohati touto chudobou žádosti, která je nezměřitelným bohatstvím, Bůh se skloní nad vaším duchem, aby ho nejprve poučoval, a pak si ho vzal, a tak s ním budete vystupovat k Otci, Synu, Duchu Svatému, abyste je poznávali a milovali po celou blaženou věčnost a abyste obdrželi bohatství jejich milosti pro své bratry. **Nikdy pro své bratry neučíníte více, než když už mezi nimi nejste, když už jste světlými připojenými k Božímu Světlu...**

Všechno ztratilo světlo a barvu, hlas a přítomnost v nádheře a Hlase, které sestupovaly z otevřených Nebes k mému duchovnímu pohledu, sklonily se nade mnou a vzaly si mou duši. Říká se, že jsem se v té hodině těšila přítomnosti mého Syna. Ale můj sladký Ježíš byl přítomen i se svým Otcem, když Láska, to znamená Duch Svatý, třetí Osoba Věčné Trojice, mi dala svůj třetí polibek mého života, polibek tak mocně božský, že moje duše se do něho vdechla a ztratila se v kontemplaci jako kapka rosy, vypitá sluncem z kalichu lilie...

Moje pokora mi nedovolovala pomyslet, že mi bylo na Nebesích vyhrazeno tolik slávy. Ve své mysli jsem ovšem měla téměř jistotu, že moje lidské tělo, posvěcené, aby mohlo nosit Boha, nepozná zkázu, neboť Bůh je Život. A když sám sebou zasytí a naplní nějakého tvora, jeho činnost je jako balzám, který chrání před smrtelným rozkladem.

Nejenže jsem zůstala Neposkvrněnou, nejenže jsem byla s Bohem spojena cudným a plodným objetím, ale nasytila jsem se až do svých nejtajnějších hlubin vyzařováním Boha skrytého v mém nitru a beroucího na sebe závoj smrtelného těla. Ale že dobrota Věčného pro svou služebnici vyhradila radost, že opět svými ušima bude slyšet hlas svého Syna, že na svých údech pocítí dotyk jeho ruky, jeho objetí, že svými očima spatří jeho tvář, to jsem si vsutku nemyslela, že mi bude uděleno, a ani jsem si to nepřála. Bylo by mi stačilo, že tato blaženost bude udělena mému duchu, a už z toho bylo mé já naplněno štěstím.

Aby Bůh potvrdil svou první tvůrčí myšlenku o člověku, jemuž jako Stvořitel určil, aby žil a prošel, aniž zemřel, z pozemského ráje do ráje nebeského - do věčného Království, proto chtěl mne, Neposkvrněnou, hned jak byl ukončen můj pozemský život, na nebi s duší i tělem.

Jsem tak svědectvím toho, co Bůh zamýšlel a chtěl pro člověka: **život nevinnosti a bez hříchu, klidný přechod tohoto života v život věčný** jako u někoho, kdo překračuje práh domu, aby vstoupil do paláce; člověk ve svém plném bytí, tvořeném hmotným tělem a spirituální duší, by prošel ze Země na Nebesa, a tak by dovršil dokonalost svého já, které mu bylo dáno Bohem, do úplné dokonalosti jednoty těla a ducha, tak jak to bylo v Boží myšlence určeno pro všechno tvorstvo, kdyby bylo zůstalo věrné Bohu a Milosti.

Této dokonalosti by byl člověk dosáhl v plném světle, které existuje na Nebesích a naplňuje je, pocházejíc od Boha, věčného Slunce, které je osvětluje.

Před patriarchy, proroky a světci, před anděly a mučedníky mě Bůh, tak jak jsem vystoupila s tělem a duší, postavil do nebeské slávy a řekl:

»Toto je dokonalé Stvořitelovo dílo. Toto jsem stvořil ke svému nejoprávněnějšímu obrazu a podobnosti mezi všemi lidskými syny, toto je plod mistrovského díla božské tvorby, zázrak Vesmíru, neboť v jediné bytosti je uzavřeno božské v jeho duchu věčném jako Bůh a jako On duchovní, inteligentní, svobodné a svaté zároveň s hmotným tvorem v těle ze všech nejnevinnějším a nejsvětějším; před ním jsou povinni se sklonit všichni ostatní tvorové.

Toto je svědectví mé lásky k člověku, pro kterého jsem chtěl dokonalý organismus a blažený úděl věčného života v mém Království. Toto je svědectví mého odpuštění člověku, které jsem mu skrze vůli Trojjediné Lásky udělil, aby se rehabilitoval a v mých očích přetvořil. To je mystický úhelný kámen, to je prsten, který spojuje člověka s Bohem; to právě ona přivádí časy zpět k prvním dnům a mým božským očím dává radost, že mohu hledět na Evu, takovou, jak jsem ji stvořil, ale nyní ještě krásnější a světější, neboť je Matkou mého Slova a Mučednicí nejsvětějšího odpuštění. To pro její Neposkvrněné Srdce, které nikdy nepoznalo nejmenší, ani tu nejlehčí skvrnu, otevírám poklady Nebes, to pro její hlavu, která nikdy nepoznala pýchu, ze své nádhery utvářím diadém a korunuji ji, neboť pro Mne je tou nejsvětější, a proto bude vaší **Královnou.**«

Na nebesích není slz. Ale místo slz radosti, které by vytryskly duchům, kdyby jim byla udělena schopnost pláče a tekutiny, vytékající v důsledku citového vzrušení, došlo po těchto božských slovech k záření světla, nádhera se stala ještě nádhernější a žhavost plamenů lásky ohněm ještě žhavějším; rozezněly se zvuky nepřekonatelných harmonií a s nimi se spojil hlas mého Syna k chvále Boha Otce a jeho věčně blažené Služebnice."

Ježíš promlouvá: „Mezi oddělením duše od těla, způsobeným skutečnou smrtí, a okamžitým oddělením ducha od těla a duše, která tělo oživuje, způsobeným extází nebo kontemplativním uchvácením, je rozdíl.

Zatímco oddělení duše od těla vyprovokuje opravdovou smrt, extatická kontemplace, to znamená dočasný únik ducha mimo bariéry smyslů a hmoty, smrt nevyprovokuje. A to proto, že duše se neodpoutá úplně od těla, ale činí to pouze svou nejvýznačnější částí, která se ponoří do ohně kontemplace.

Všichni lidé, pokud jsou při životě, mají v sobě duši buďto mrtvou v důsledku hříchu - nebo žijou skrze spravedlnost, ale jen velcí Boží milující dosáhnou opravdové kontemplace.

Tím se chce ukázat, že duše, která zachovává existenci, dokud je spojena s tělem, vlastní v sobě část význačnější: duši duše, nebo ducha ducha, která u spravedlivých je velmi silná, zatímco u těch, kteří přestali milovat Boha a jeho Zákon, byť pro vlašnost svých všedních hříchů, slábne a zbavuje bytost schopnosti kontemplovat a poznávat Boha a jeho věčné pravdy, tak jak je toho lidská bytost vůbec schopna podle stupně dokonalosti, kterého dosáhla. **Čím více člověk miluje Boha a slouží mu ze všech svých sil a možností, tím více ona význačná část jeho duše zvětšuje svou schopnost poznávat, kontemplovat, pronikat věčné pravdy.** Člověk nadaný rozumnou duší, je objemem, který naplňuje sám Bůh. Maria, po Kristu ze všech tvorů nejsvětější, byla objemem zaplněným tak, že přetéká na její bratry v Kristu po staletí a po všechny věky věků Bohem, jeho milostmi, jeho láskou a milosrdenstvím.

Maria zesnula zaplavena přívaly lásky. Nyní se na Nebesích stala oceánem lásky a přetéká svými přívaly lásky a všeobecné spásy na všechny syny, kteří jsou jí věrní, i na své marnotratné syny.

MÁRIA, UNIVERZÁLNÁ MATKA VŠETKÝCH LUDÍ."

ODKAZY

- 1 Narážka na starozákonní příběh o Elkanovi, který měl dvě ženy - Peninu, s níž měl hodně dětí, a Annu, kterou miloval, ale bezdětnou. Anna učinila Bohu slib, že daruje-li jí mužského potomka, obětuje mu ho. Do roka se jí narodil syn Samuel, pozdější velký prorok a spravedlivý soudce. Viz 1. Sam. 1.
- 2 Bl. Ismalda Lambertiniová z Bologny (+1333), sv. Růžena Víterberská (1234-1252). Podobně i lasaletská vizionářka Melánie Calvatová a dosud žijící vizionářka z Fatimy - Lucie Santosová.
- 3 Nazireát byl závazný slib, který ve staré Izraeli muži skládali na určitou dobu, případně na celý život. Zavazovali se k různým věcem - např. k abstinenci, postu, panictví.
- 4 Marie Alfeova, žena Josefova bratra Alfea, měla čtyři syny: Josefa (asi o dvacet let staršího než Pán Ježíš), Šimona, Judu a Jakuba. Zatímco Juda a Jakub se stali apoštolové, oba ostatní bratři byli vůči Ježíšovi velmi kritičtí. Nakonec však se přesto obrátili a stanuli v hloučku věrných na Golgotě. Z Marie Valtorty vyplývá, že Josef měl dalšího bratra, manžela Sáry, Anniny nazaretské sousedky. Její syn Alfeus byl oním Anniným miláčkem.
- 5 Svátba ve staré Izraeli měla dvě části: první částí bylo sezdání před knězem a sepsání manželské smlouvy, druhou částí byla vlastní „veselka“ v místě bydliště. Zpravidla teprve po ní oba manželé slavili svatební noc a žili v jednom domě. Mezi oběma částmi byla podle vzájemné domluvy často čekací doba i jednoho roku.
- 6 O příbuzenském vztahu Panny Marie a sv. Alžběty se v Písmu nic podrobnějšího neuvádí. Alžběta i Anna pocházely z Áronova rodu (Luk. 1, 6). Anna měla sourozence, jeho dcerou byla Alžběta. Maria se Anně narodila v pozdním věku, takže Alžběta i přes velký věkový rozdíl mohla být Mariinou sestřenicí.
- 7 Židé dělili noc v pozdějších dobách podle římského zvyku na čtyři vigilie (bdění) či hlídky. První vigilie trvala od 18. do 21. hodiny.
- 8 Svatá rodina byla podle Marie Valtorty v Egyptě asi 4 roky.
- 9 Jde spíše o volně spojené úryvky žalmů, které Ježíš přizpůsobil situaci. Překlad dle Václava Bognera - Žalmy, CKCH 1973.
- 10 Ježíš se čas od času navracel domů, někdy sám, někdy s učedníky. Tentokrát přichází s prvními šesti; Jan už zde byl, když Ježíše doprovázel na svatbu do Kány. Ježíšův strýc Alfeus se ostře stavěl proti Ježíšovu evangelizačnímu úsilí a nevěřil, že je synem Božím. Jeho teta Marie Alfeova z toho byla velice nešťastná, podobně i bratřenci Juda a Jakub.
- 11 Po betlémském masakru, který skončil vyvražděním mnoha mužů, kteří se vojákům postavili na odpor, a vypálením mnoha domů, museli pastýři uprchnout, protože betlémská vinu za pohromu svalili na ně. Ježíš nechtěl činit své Matce bolest, a proto jí zamlčel, že při návštěvě Betléma ho jeho obyvatelé vyhnali kamením.
- 12 Pastýř Lévi byl oním dvanáctiletým chlapcem, který první uviděl anděla. Josef je synem pastýře Josefa, který při masakru bránil dům, zatímco malý Josef byl zachráněn, ale on sám byl v domě upálen.
- 13 Šimon Zelota, přítel Lazarův, byl synem bohatého a vlivného muže; obdržel dobré vzdělání, zúčastnil se však hnutí Zelotů za osvobození Izraele z římské nadvlády a byl pronásledován, současně se však u něho projevil náklona malomocenství, která pronásledování ukončila. Byl Ježíšem uzdraven - viz epizodu v dod. 6 - Peklo existuje, str. 147.
- 14 Jidáš Iškariotský, pocházející z judské obce Keriotu, byl mladý ctižádostivý muž z bohaté rodiny. Dostal dobré vzdělání, byl však naveskrz zkažených mravů; začal se horlivě účastnit politického života, byl už přijat „do Chrámu“ a tak byl dobře znám členům velerady. Protože v Ježíšovi viděl pouze pozemského vládce, ve své rodné obci mu dal uspořádat královské ovace, Ježíš mu však vážně domluvil. Ovace byly včas přerušeny nepředvídanou smrtí jednoho místního starce, který zemřel radostí Ježíšovi na prsou.
- 15 Obyvatelé Judeje se neměli s Galilejskými rádi a pohlíželi na ně svrchu jako na zaostalice.
- 16 Dvořan Chúza byl Herodesovým nejvyšším správcem. Chúzovu manželku Janu Ježíš zázračně uzdravil z akutní tuberkulózy, a tak ji zachránil před jistou smrtí. Jana se stala Ježíšovou učednicí a stanula i na Golgotě, zatímco Chúza ze strachu před Herodesem od Ježíše v poslední době odpadl.
- 17 Návštěvě Chúzy předcházela smutná událost, kdy byl Ježíš v Nazarete vyhnán ze synagogy.
- 18 Večeřadlo patřilo Lazarovi, který byl jedním z nejbohatších mužů Izraele. Nadto byl pod ochranou Říma, takže se židé proti němu neodvažovali zasáhnout.
- 19 Zmíněná poslední hostina (nezaměňovat s Poslední večeří) se odehrála ve strážním domku v Getsemanské zahradě, který později Lazar věnoval Marii za obydli. Právě zde Ježíš rád pobýval. Jonáš s Marií byli strážci olivových sadů, Marek (ne evangelista) byl jejich syn, později se stal Ježíšovým učedníkem.
- 20 Tábořiště Galilejských bylo vyhrazeným prostorem sloužícím k přechodnému stanování poutníků z Galileje o velkých svátcích.
- 21 Štěpán, původně žák Gamalielův, se stal brzy Ježíšovým učedníkem; Ježíš mu předpovídá jeho mučednickou smrt.
- 22 Z rozsáhlého majetku Simona Zeloty, o který přišel v důsledku své protirímské politické činnosti a lepry, zůstal jen menší dům vedle Lazarova velkovského sídla v Betánii. Dům z přátelství zachránil Lazar. Apoštolové často bydleli právě v tomto domě.
- 23 Gamaliel jako nejvyšší obecně uznávaný izraelský teolog na rozdíl od velerady nikdy necítil vůči Ježíšovi nenávisť. Obdivoval ho jako největšího izraelského proroka, zdráhal se však uvěřit, že by byl Synem Božím. S Ježíšem se osobně mnohokrát setkal a mluvil s ním, ale vždy ho žádal o „znamení“.
- 24 Jde o už zmíněný dům Simona Zeloty v Betánii vedle Lazarova sídla.
- 25 V posledním období Ježíšova veřejného působení, po zázračném vzkříšení Lazara, velerada na Ježíše vydala zatykač, a tak byl Ježíš nucen se narychlo vzdálit do Samařská, kde žil několik měsíců před posledním návratem do Judeje.
- 26 Viz Tobiáš 13, 17.

DOSLOV

Zbývá ještě představit českým čtenářům Marii Valtortu, která mezi mnoha omilostněnými dušemi moderní doby zaujímá výjimečné místo. Byla nejen dobrovolně se nabídnuvší duši-obětí, ale i Boží důvěrníci, již dal Ježíš uvidět ty nejdůležitější události ze svého života i ze života své Nejsvětější Matky. Nebyla však jen obyčejnou prostřednicí, která by pouze zachycovala Ježíšovy diktáty, jak tomu například bylo u Marie Latastové, prosté venkovské dívky. Valtorta Ježíš s Marií diktovali jen komentáře, vlastní scény z jejich života však Valtorta pouze viděla, ale literárně je zachycovala sama.

Pro takový úkol si proto Ježíš vyvolil bytost vzdělanou a kultivovanou a s nesporným literárním nadáním; Valtorta uměla francouzsky, psala verše, hrála na klavír, pořádala znamenité přednášky, sledovala intelektuální život. Mohli bychom pomyslet na svatou Terezií z Avily, která byla nejen velkou mystičkou, ale i velkou španělskou spisovatelkou.

Maria Valtorta se narodila 14. března 1897 v Casertě u Neapole; její otec byl poddůstojníkem u jezdecky, matka

profesorkou francouzštiny. Byla jediným dítětem malé rodiny, která se v důsledku otcova povolání často stěhovala. Od dětství byla řádně nábožensky formována. V letech 1909-1913 studovala na řádovém lyceu poblíž Milána; to byla nejhezčí léta jejího života.

Matka k ní byla velmi přísná, ba krutá. Přestože její jediné dítě projevovalo mimořádné nadání, zakázala mu studovat na universitě. Po skončení lycea se Maria s rodinou přestěhovala do Florencie, kde jí její matka velmi drsným způsobem zpřetrhala její první milostný vztah.

Maria v letech 1917—18 pracovala jako dobrovolná ošetřovatelka ve vojenské nemocnici, kde se dala zařadit na oddělení prostých vojinů.

V roce 1920 se stala obětí nenávislného útoku: na ulici, kde byla náhodnou svědkyní jakési socialistické demonstrace, ji jeden mladík praštil přes záda železnou tyčí a poranil jí páteř a ledvinu; od té doby začala mít vážné zdravotní obtíže. Aby nabrala nových sil, po několikaměsíčním upoutání na lůžko se odebrala do Kalábrie ke svým příbuzným, bohatým majitelům plážových hotelů. V té době jí matka překazila její druhou, tentokrát už velmi vážně míněnou známost. Od té doby je Maria, toužící po rodině a dětech, odsouzena k životu ve Viareggiu s matkou a penzionovaným, nervově ochořelým otcem.

V roce 1925 se po vzoru sv. Terezie Ježiškovy nabídne jako smírná oběť milosrdné lásky a zároveň se prohlubuje její vnitřní duchovní život a spojení s Ježíšem. Účastní se intelektuálního života v „Katolické akci“; pořádá úspěšné přednášky o světcích, např. o sv. Františku z Assisi. Současně se však prohlubují její zdravotní obtíže, k nimž se přidávají časté srdeční záchvaty. Všechny bolesti i rodinné trampoty s matkou obětuje za nápravu světa: „Kříž byl mým druhem mého života od dětství; a nyní jsem byla vedena nadpřirozeným hnutím, abych žádala o velký kříž, na němž bych byla obětována," píše ve své autobiografii. Žádá o velkou věc: o takové zhoršení svého zdravotního stavu, aby byla trvale upoutána na lůžko.

Ježíš, který s ní hovoří už od dětství, ji opravdu vyslyší: Od 4. ledna 1933 je tak vážně nemocna, že už nemůže vycházet z domu, a od 1. 4. 1934 zůstává trvale na lůžku až do své smrti. Stává se tak dle svých vlastních slov „nástrojem v Božích rukou" s jediným posláním „trpět, obětovat se za druhé, milovat".

V roce 1935 jí přichází ošetřovat její přítelkyně Marta Diocittiová, která ji opatruje až do smrti. V témže roce jí umírá její otec, kterého měla velmi ráda.

V roce 1942 získává vynikajícího duchovního vůdce v otci Romualdu Migliorinim, který ji vede po čtyři následující roky, velmi důležité pro její literární činnost. V témže roce jí umírá matka. Zároveň na žádost otce Romualda píše svou autobiografii (500 tiskových stran). Autobiografií a matčinou smrtí skončila jedna etapa jejího života a začíná nová: života zcela ve službách Ježíšových. Od roku 1943 začínají její vize a téměř každodenně pokračují do roku 1947 a s poněkud menší intenzitou do roku 1953. Sedíc na lůžku, zakoušejíc nejrůznější bolesti, v letech 43-47 mimo jiné napsala svou slavnou Poému o Bohu Člověku, tj. deseti-svazkový život Pána Ježíše.

Otec Romuald začal nadšeně rozmnožovat stránky z tohoto života a rozesílat duchovenstvu. Reakce se dostavila téměř okamžitě: Valtorta začala být považována za posedlou fantastku, mentálně nemocnou atd. Stala se předmětem posměchu a nevybíravých útoků, otec Romuald ji však zůstal věrný. Nakonec se dílo dostalo do rukou papeži Piu XII; ten ihned pochopil jeho důležitost a prohlásil: „Otiskněte dílo, tak jak je, kdo ho bude číst, ten pochopí." V roce 1950 se nakladatel Pisani ujímá tisku; v letech 1956-59 dílo vychází ve čtyřech svazcích bez autorčina jména, která za svého života nechce být uváděna. V roce 1958 umírá papež Pius XII. O rok později Svaté ofícium dává dílo na index. Za dva roky nato, 12. října 1961, umírá i Maria Valtorta.

V roce 1966 papež Pavel VI. svým známým dekretem ruší zákaz publikace knih o soukromých zjeveních; od té doby je dílo Valtortino tištěno ve stále větších nákladech a překládáno do hlavních světových jazyků a mezi jiným i do srbochorvatštiny. Dnes je už její dílo známo po celém světě.

Maria Valtorta v letech 1943-1951 napsala více než 15 tisíc stran ve 120 sešitech, aniž se hnula s lůžka, aniž měla k dispozici knihy ke konzultacím, a to i uprostřed nejtěžších časů druhé světové války, dokonce i za bombardování. Psala prostě na prkénku opřeném o kolena, z přímého popudu, bez příprav a náčrtů, bez jakýchkoliv oprav, texty po sobě ani nečetla.

Mimo základní deseti-svazkové dílo Poéma o Bohu Člověku je postupně vydáváno dalších 7 svazků zahrnujících komentáře ke Starému i Novému zákonu, malou teologickou sumu, životy některých světců, komentář k epištole sv. Pavla Římanům a autobiografii.

Poéma o Bohu Člověku zahrnuje líčení nejen života Pána Ježíše, ale samozřejmě i jeho Matky. Je to stěžejní dílo moderní náboženské literatury, dílo inspirované, dávající poznat nové hloubky Ježíšova a Mariina života.

Dílo si nikde neprotiřečí a je naprosto v souladu s Evangelii, jejichž stručné výroky a epizody ukazuje v širším rámci, a tak umožňuje jejich lepší pochopení. Valtorta má nesporný literární talent, který v plné šíři uplatňuje právě v tomto díle. Její sloh je plastický a nesporně barvitý. Dokazovat, že její vidění jsou nadpřirozeného rázu, není ani třeba: V celé existující světové literatuře nenajdeme dílo, které by dokázalo rozvinout takové množství dějově složitých příběhů, líčených sugestivním způsobem, že čtenáře téměř neustále udržují v napětí. Žádný spisovatel ani teolog by si nevymyslel Ježíšovy a Mariiny komentáře k viděným událostem a jejich teologické zhodnocení. A to nejdůležitější: Ježíš se často dostává do kritických konfrontačních situací; zatímco člověk by marně hledal řešení a cesty, jak se z podobných problémů vyprostit, Ježíš vždycky ze svého božského nadhledu okamžitě zvolí morálně a duchovně nejvhodnější řešení a odpověď, na kterou by člověk nepřišel a která je často nečekaná, ba překvapivá a čtenáře vyzývá k zamyšlení. Tento nadhled nad situací jasně ukazuje, že vize nemohou

být vymyšleny člověkem.

A pak je zde mnoho dalších, podružnějších okolností, svědčících o autentičnosti Valtortina díla. Nikde v něm se nenalezne ani ten nejmenší rozpor s našimi znalostmi o reáliích tehdejší doby. Přesně souhlasí i kalendář a všechny místopisné údaje. Archeologie dala Valtortě za pravdu, když vykopala do té doby neznámé město Gerasu, Valtortou předtím dosti podrobně popsané. Tato věcná objektivita je kdykoliv zkontrolovatelná a bylo to už také řadou kritiků učiněno.

Srovnajme nyní toto autentické dílo se dvěma nejznámějšími díly se stejnou tematikou: s *Mystickým Městem Božím*, sepsaným Marií z Agredy a s několika díly připisovanými A. K. Emmerichové.

Španělská řádová sestra Marie z Agredy (1602-1665) „obdržela od Svaté Panny“ tajemství jejího života v roce 1637 a v témže roce ho sepsala. Toto dílo se však nezachovalo, protože ho Agreda na radu jednoho zpovědníka spálila. Teprve po 23 letech, tedy v roce 1660, kdy údajně „pocítila vlitou vědu Božích mystérií“, napsala čtyřsvazkový spis, který je znám dnes.

Toto dílo není věrohodné z mnoha hledisek. Je v něm řada místopisných a kalendářních chyb, někdy si údaje samy protirečí, najdeme v něm místa, která jsou v rozporu s Písmem a dogmatikou. Dílo do sebe pojímá nejrůznější legendy a zkazky, tak jak je uchovává ústní, často lidová tradice. Nepravděpodobnost je umocňována neustálými nadpřirozenými zásahy. Celek pak působí spíše jako pohádkový příběh, který se dobře vyjímal v barokních kulisách španělského dvora, k pravdě má však daleko. Uvedme aspoň několik příkladů:

1. Podle lidové tradice tři Mudrcové z Východu se přišli Ježíškovi poklonit k jesličkám do betlémské jeskyně. Tuto legendu přejímá i Agreda, přestože z evangelisty Matouše jasně vyplývá (Mat 2, 10), že k této návštěvě došlo až tehdy, kdy se Josef s Marií přestěhovali do domu; tak to podrobně uvádí i Valtorta.
2. Ve věci „smrti“ Panny Marie totéž proniknutí legendou: Agreda dlouze popisuje smrt, pohřeb a „vzkříšení“ Panny Marie za přítomnosti všech apoštolů, kteří přišli ze všech konců světa, kde právě evangelizovali, a mnoha učedníků. Toto bombastické vidění je nejen v přímém protikladu s přísloušnou pokorou a skromností Panny Marie a jejím přáním uniknout pozornosti, ale je i v rozporu s pozdějším dogmatem o Nanebevzetí, podle něhož byla Panna Maria po dovršení svého pozemského života vzata do nebeské slávy s tělem i duší; opět tedy dáme za pravdu Valtortě.
3. Dle Agredy Maria s Janem pobývali dva a půl roku (od ledna 40 do července 42) v Efezu, kde zároveň Jan hlásal Evangelium. To je v protikladu se sv. Pavlem, který byl prvním evangelizátorem Efezu, a to v letech 54-57. Z Valtorty vyplývá, že Maria s Janem se pravděpodobně z Jeruzaléma nevzdálili, vždyť Maria svůj život dožila v jediné velké extázi.

Vedle těchto nesrovnalostí klíčové důležitosti se to v díle přímo hemží množstvím nejrůznějších drobnějších omylů a nesrovnalostí s Písmem. Citujeme aspoň některé:

Dle Agredy byl hlavou jeruzalémského společenství Jakub Zebedeův, ačkoliv ve skutečnosti jím byl Jakub Alfeův, bratranec Ježíšův.

Dle Agredy na Zelený čtvrtek Jidáš apoštolů opustil až v Getsemanské zahradě, ačkoliv Jan (13, 10 a 31) jasně říká, že odešel už z večera.

Dle Agredy staříček Simeon byl velekněz, který předtím sezdal Marii s Josefem, zatímco z Lukáše (2, 25) a teď i z Valtorty víme, že byl pouze zbožným laikem.

Ježíš s Marií byli přítomni stínání Jana Křtitele!

Když Maria Ježíše obsluhovala u stolu, klečela při tom!

Ještě závažnější nedostatky a vyslovené chyby nalezneme i v údajných dílech Anny Kateřiny Emmerichové (1774-1824), u nás dobře známé stigmatizované duše-oběti, která po 12 let prožívala nejhorší muka za nápravu hříšníků. Emmerichová je autentickou mystičkou, která měla četná vidění, nicméně ona sama nikdy nic za celý svůj život nenapsala. Texty, které jsou jí připisovány, nejsou tedy autentické. První zápisky učinil německý romantický básník Klement Brentano v letech 1818-1824 přímo u Kateřinině lůžka, která pro jeho nestálou a panovačnou povahu asi musela mnoho vytrpět. Brentano nebyl systematick, a tak si se zápisky, které činil bez ladu a skladu, nevěděl rady; v tomto stavu je od něho převzali další zpracovatelé. Jedním z nich byl katolický kněz Karel Schmoger, jehož knihy vyšly i v roce 1917 v českém překladu. Téma bylo lákavé a v Německu se stalo oblíbenou četbou, a tak se ho chopili i jiní interpreti, takže v německém jazyce existuje několik variantních vyprávění. Jedním z nich je *Život a hořké umučení našeho Pána Ježíše Krista a Život Panny Marie* (obojí je přeloženo do češtiny).

V těchto knihách se spojují autentické záznamy s nejrůznějšími lidovými legendami a skazkami do poutavého, ale zcela nevěrohodného vyprávění, doslova překypujícího nesrovnalostmi všeho druhu - kalendářními, místopisnými, historickými, evangelijními, jakož i naprostými fatastičnostmi a nesmysly. Opět uvedeme aspoň několik příkladů.

Autoři textů připisovaných Emmerichové se dopouštějí především týchž stěžejních omylů jako Agreda - i zde se Mudrci jdou Ježíškovi poklonit do chléva, Maria ve čtvrtém roce po Ježíšově Nanebevstoupení se s Janem vydává do Efezu, i zde máme též bombastický výjev Mariiny smrti, pohřbu a Nanebevzetí. Inspirace je tedy v obou případech stejná.

I zde jsou závažné místopisné omyly: Gáza je situována „čtyři míle od Hebronu“, zatímco ve skutečnosti je vzdálenost čtyřnásobná. Ježíš rozmnožuje chleby, když jde z Kafarna na Hebronu přes Nazaret, tedy daleko od Genezaretského jezera, u něhož se zázrak udal. Před Mariiným početím Anna byla v Nazarete a Jáchym pásl na svazích Hermonu, když jim anděl řekl, aby se druhého dne sešli v Chrámu u Zlaté brány, což pro oba ve skutečnosti

znamenal několik dnů jízdy na oslu.

A pak jsou zde vyslovené nehoráznosti, nad kterými by se měl pozastavit každý čtenář Evangelii: Ježíš oznamuje své poslání v Betánii u Marty; ještě před svým křtem u Jordánu už má devět učedníků, ale nejsou mezi nimi Jan, Jakub a Petr; Matouš je příbuzný Judův, Šimonův a Jakuba menšího; Simeon je staříčkový kněz, Maria má „odloženou“ sestru, její rodiče, velmi zámožní, ji jdou navštívit do betlémské jeskyně atd.

Autoři prokazují i naprostou neznalost římských reálií: Dle nich byla židovská luza přítomna Ježíšovu bičování, což je naprosto vyloučeno. Pilát by židy do svého místodržitelského paláce nepustil už z bezpečnostních důvodů, a židé by tam ani nevstoupili, protože by se před velikonočními stykem s pohany rituálně znečistili. V souladu se skutečností je opět Valtorta, dle níž jedinými svědky Ježíšova bičování byli římsí vojáci.

Vrcholu nevěrohodnosti je dosaženo, když do čela potupné popravy čtyř, jdoucích na Golgotu, je postaven sám Pilát, vznešený římský patricij a císařský místodržitel!

Ve zkratce aspoň tolik k oběma známým dílům. Ale je tu ještě jedna, a to bolestně závažná skutečnost: Jak dílo Marie Agredy, tak dílo přičítané Emmerichové (kniha Schmogrovy) má řádné církevní imprimatur, zatímco autentické dílo Valtortino bylo dáno na index.

Konečně ještě několik stručných informací k vlastnímu výběru textů a překladu. Kapitoly a epizody, jakož i některé Ježíšovy a Mariiny komentáře byly vybrány hlavně z prvního dílu („Příprava“) a obou posledních dílů („Utrpení“ a „Oslavení“). Z ostatních sedmi dílů, zabývajících se dobou Ježíšova veřejného působení, byly vybrány jen úryvky, které bylo možno vytrhnout z dějové souvislosti, aniž by k tomu bylo zapotřebí nadměrných vysvětlujících komentářů.

Texty prvního dílu byly většinou přeloženy v jen nepatrně zkráceném znění, zpravidla jen s vynecháním podrobnějších popisů. Z ostatních dílů byly vybrány spíše podstatné úryvky.

Držel jsem se francouzského překladu, který sice uchovává stylistický půvab originálu, údajně však nevyhniká přesností. Můj překlad, i když jsem se snažil o věrnost a doslovnost, je tedy třeba považovat za pouze přibližný.

OBSAH

ÚVOD

1. NAROZENÍ PANNY MARIE

Jáchym s Annou činí slib. Annina modlitba je vyslyšena. Anna oznamuje své mateřství. Narození Panny Marie. „Za tři roky budeš zde.“ Malá Maria.

2. V CHRÁMĚ

Maria uvedena do Chrámu. Smrt Jáchyma a Anny. Život v Chrámě.

3. ZASNOUBENÍ

„Bůh ti dá manžela.“ Bůh si vybral Josefa. Mariin sňatek s Josefem. Příjezd do Nazaretu.

4. NEVĚSTOU DUCHA SVATÉHO

Zvěstování. Poslušná za všech okolností. Za Alžbětou. Maria s Josefem na cestě.

5. U ALŽBĚTY

Příchod do Zachariášova domu. Maria hovoří s Alžbětou. Narození Jana Křtitele. Obřizka Jana Křtitele. Obětování Jana Křtitele. Vše se vyjasní.

6. MATKOU KRISTOVOU

Nařízení o soupisu lidu. Cesta do Betléma. Spasitelovo narození. Klanění pastýřů. Zachariášova návštěva. Obětování Ježíše v Chrámě. Ukolébavka. Klanění tří Mudrců.

7. SKRYTÝ ŽIVOT S JEŽÍŠEM

Útěk do Egypta. V Egyptě. Opět v Nazarete. V Mariině škole. Přípravy na plnoletost. Ježíšova plnoletost. Smrt svatého Josefa.

8. ZA JEŽÍŠOVA VEŘEJNÉHO PŮSOBNÍ

Rozloučení s Ježíšem. Na svatbě v Káně. První návrat domů. Jiný návrat domů. U dvořana Chúzy. S Ježíšem na cestách. S Marií Magdalenou. Na cestě s učednicemi. Sabat v Nazarete.

9. NA KALVÁRII

Ve večeřadle. Jidáš se nekaje. S Janem na Kalvárii. Setkání s Ježíšem. Na vrcholu. Ukřižování. Smrt. Snímání s kříže. V hrobce. Návrat do večeřadla.

10. PO ZMRTVÝCHVSTÁNÍ

Nedělní svítání. Ježíš se zjevuje své Matce. Návštěva Římanů. Nanebevstoupení. Sestoupení Ducha Svatého.

11. ŽIVOT S JANEM

Dům v Getsemanech. Na místě Utrpení. „Turínské plátno.“ Odnesení svatého Štěpána. Gamaliel křesťanem. Petrův rozhovor s Janem.

12. NANEBEVZETÍ

Manin blažený odchod. Mariino Nanebevzetí.

ODKAZY

DOSLOV